

Jelentés

a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi szakmai tevékenységéről



Budapest, 2025. augusztus .M.



Selmeczi-Kovács Ádám
igazgató

A jelentést elfogadom.



Balczó Bertalan
helyettes államtitkár

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	7
2. Személyi állomány	8
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi	9
3.1. ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ VÉDETT, VÉDELEMRE TERVEZETT, NATURA 2000 ÉS EGYÉB TERÜLETEK ÉS EZEK VÁLTOZÁSAI	9
3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület	9
3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek	11
3.1.3. „Ex lege védett” természeti területek	14
3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek.....	15
3.1.5. Natura 2000 területek.....	16
3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek.....	19
3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű meglévő és tervezett részterületei.....	23
3.2. TERÜLET NÉLKÜLI, EGYEDI JOGSZABÁLYAL VÉDETT ÉS VÉDELEMRE TERVEZETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK	23
3.2.1. Védett mesterséges üregek.....	23
3.3. EGYÉB, SPECIÁLIS TERÜLETI KATEGÓRIÁK	24
3.3.1. Erdőrezervátum	24
3.3.2. Országos Ökológiai Hálózat	24
3.4. MAGAS TERMÉSZETI ÉRTÉKŰ TERÜLETEK.....	25
4. Kutatás és monitorozás.....	28
4.1. KUTATÁS	28
4.2. MONITOROZÁS	45
4.2.1. Védett növényfajok felmérése	46
4.2.2. Növénytársulások felmérése	54
4.2.3. Élőhelyterképezés	60
4.2.4. Erdőrezervátumok felmérésének főbb eredményei	62
4.2.5. Közösségi jelentőségű élőhelytípus (erdő, gyepek, vizes élőhely).....	63
4.2.6. Közösségi jelentőségű fajok felmérése	68
4.2.7. Egyenesszárnyúak felmérése	68
4.2.8. Kétéltűek és hüllők felmérése	72
4.2.9. Ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése	76
4.2.10. Emlősök felmérése	79
4.2.11. Denevérközösségek felmérése.....	82
4.2.12. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos feladatok.....	90

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

4.2.13. <i>Kezelések monitorozása</i>	91
4.3. TIR-BE BETÖLTÖTT ÉS BETÖLTÉSRE ELŐKÉSZÍTETT ADATOK MODULONKÉNT.....	95
4.4. JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG.....	96
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység.....	97
5.1. A) TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVEK.....	97
5.1. B) NATURA 2000 FENNTARTÁSI TERVEK ÉS CÉLDOKUMENTUMOK	101
5.2. ÉLŐHELY-FENNTARTÁS, KEZELÉS	103
5.2.1. <i>Élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások</i>	103
5.2.2. <i>Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése</i>	108
BÖRZSÖNYI – GÖDÖLLŐI-DOMBSÁG TERMÉSZETVÉDELMI TE.....	111
DÉL- ÉS KELET-PEST VÁRMEGYEI TERMÉSZETVÉDELMI TE	113
VÉRTES-MEZŐFÖLD TERMÉSZETVÉDELMI TE	115
PILIS-BUDAPEST KÖRNYÉKI TERMÉSZETVÉDELMI TE	116
GERECSEI TERMÉSZETVÉDELMI TE	120
5.3. ÉLŐHELY REHABILITÁCIÓ	122
5.4. FAJMEGŐRZÉSI TEVÉKENYSÉGEK	125
5.4.1. <i>A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások</i>	125
5.4.2. <i>Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése</i>	125
5.4.3. <i>Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése</i>	130
5.4.4. <i>Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei</i>	137
5.5. IDEGENHONOS INVÁZIÓS FAJOKKAL KAPCSOLATOS GYAKORLATI TEVÉKENYSÉGEK	139
5.6. TERMÉSZETVÉDELMI MENTŐTEVÉKENYSÉG	140
6. Saját vagyonkezelésű területeken folyó tevékenység	143
6.1. TERÜLETVÁSÁRLÁSOK, KISAJÁTÍTÁSOK ADATAI.....	146
6.1.1. <i>Védettségi szint helyreállítás</i>	146
6.1.2. <i>Elővásárlási jog</i>	146
6.1.3. <i>Pályázati forrásból vásárolt ingatlanok</i>	146
6.1.4. <i>Vagyonnövekmény vagyonkezelésbe adás útján</i>	147
6.1.5. <i>Ingatlanvásárlás saját működési bevétel terhére</i>	148
6.2. GÉNMEGŐRZÉS.....	149
6.2.1. <i>Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében</i>	149
6.2.2. <i>Egyéb állatállomány, kezelésük</i>	151
6.2.3. <i>Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében</i>	151
6.3. SAJÁT VAGYONKEZELÉSBEN LÉVŐ ERDŐTERÜLETEK KEZELÉSE	152
6.4. VADÁSZTERÜLETEKEN FOLYÓ VADÁLLOMÁNY SZABÁLYOZÁS	161
6.5. HALGAZDÁLKODÁSI VÍZTERÜLETEK	165
6.5.1. <i>Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek</i>	169
6.5.2. <i>Védett természeti területen található halastavak</i>	170
7. Tájvédelem	171
7.1. EGYEDI TÁJÉRTÉKEK.....	171

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

7.2. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓK ÉS EGYÉB TERVEK VÉLEMÉNYEZÉSE, KÖZREMŰKÖDÉS AZ ELKÉSZÍTÉSBN	173
7.3. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK, TERÜLETRENDEZÉSI TERVEK, TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVEK ÉS TELEPÜLÉSKÉPI RENDELETEK VÉLEMÉNYEZÉSE, KÖZREMŰKÖDÉS AZ ELKÉSZÍTÉSBN, ADATSZOLGÁLTATÁS	174
7.4. TÁJKÉPVÉDELMI ÖVEZETEK MÓDOSÍTÁSA	175
7.5. TÁJVÉDELMI JELENTŐSÉGŰ BEAVATKOZÁSOK	175
8. Projektek	176
9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység	183
9.1. AZ IGAZGATÓSÁG ÜGYIRATFORGALMA	183
9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára	183
9.1.2. Nem saját vagyongazdálkodásban lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	183
9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára	186
9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés	186
9.2. SZABÁLYSÉRTÉS	186
9.3. TERMÉSZETVÉDELMI BÍRSÁG	186
9.4. BÜNTETŐ ÜGYEK	187
9.5. POLGÁRI PEREK	188
9.6. EGYÉB JOGI ÜGYEK	188
10. Természetvédelmi Őrszolgálat	190
10.1. ALAPADATOK	190
10.1.1. Személyi feltételek	190
10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák	192
10.1.3. Polgári természetőrök	192
10.2.1. Hatósági feladatellátás	194
10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal	194
10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása	195
11. Költségvetés és vagyon	197
11.1. KIADÁSOK	197
11.2. BEVÉTELEK	197
11.3. VAGYON	199
11.3.1.: Befektetett eszközök	199
11.3.2.: Forgóeszközök	200
11.4. ÉPÜLETEK	201
11.5. ESZKÖZÖK	201
12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok	204
12.1. ÖKOTURISZTIKAI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI INFRASTRUKTÚRA	204
12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok	204
12.1.2. Tanösvények	205
12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek	206
12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek	206

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről	
12.1.5. Szálláshelyek.....	206
12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	207
12.2. ÖKOTURISZTIKAI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMOK, SZOLGÁLTATÁSOK	207
12.2.1. Szakvezetéses túrák.....	207
12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények.....	207
12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás	208
12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások..	209
12.2.5. Kiadványok.....	211
12.2.6. Látogatóstatisztika.....	211
12.2.7. Környezeti nevelési statisztika	215
12.3. TÁRSADALMI KAPCSOLATOK	215
12.3.1. Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer.....	216
12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat.....	216
12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok.....	217
12.4. TERVEZETT FEJLESZTÉSEK (2024).....	218
12.5. EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSOK.....	218
12.6. FONTOSABB ESEMÉNYEK.....	220
13. Közfoglalkoztatás.....	221
13.1. ALAPFELADATOK, SZEMÉLYI FELTÉTELEK	221
13.2. ELVÉGZETT FELADATOK, EREDMÉNYEK.....	221
13.3. TAPASZTALATOK.....	222
13.4. JAVASLATOK	223
14. Belföldi és külföldi együttműködés	224
14.1. BELFÖLDI EGYÜTTMŰKÖDÉS	224
14.2. NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS.....	226
15. Ellenőrzés.....	227
15.1. KÜLSŐ ELLENŐRZÉSEK.....	227
16. A legfontosabb éves munkák összefoglalása	232
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv).....	236

1. Bevezetés

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban DINPI vagy Igazgatóság) működési és közigazgatási illetékességi területe Budapest, továbbá Pest megye, Fejér megye és Komárom – Esztergom megye csaknem teljes közigazgatási területét, Nógrád megyéből a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként védett, illetve Jász–Nagykun–Szolnok megyéből a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet részeként védett területeket foglalja magában. Kiterjedése összesen 1 354 903 ha. Hazánk második legnagyobb működési területű nemzeti park igazgatósága.

Ez a 13 549 km² Magyarország területének közel hetede, 3,7 millió lakossal, ami a hazai népesség több mint egyharmadát jelenti. Megjegyzendő az is, hogy a főváros és agglomerációja térségében élő lakosság az átlagnál nagyobb befektetési potenciállal és érdekképviseleti erővel rendelkezik, ez jól tükröződik a megkeresések (ügyiratok, közösségi média, telefonok) kiemelkedően magas számában, valamint a természeti területekre nehezedő nyomás fokozódásában.

A működési területen a Natura 2000 területekkel együtt az összes természetvédelmi oltalom alatt álló terület kiterjedése 279 331 ha. Az egyedi jogszabállyal kihirdetett országos jelentőségű védett természeti területek 1 nemzeti park, 8 tájvédelmi körzet, 37 természetvédelmi terület és 14 természeti emlék védettségi kategóriába sorolt természetvédelmi egységet foglalnak magukban.

Igazgatóságunk 2024. évi tevékenységeit összefoglalva kiemelt jelentőségűek az alábbiak:

- továbbra is nagy személyi és szervezeti kapacitásokat fordítottunk az Európai Unió finanszírozási lehetőségek természetvédelmi célú felhasználására, aminek eredményeként jelentős élőhely-rekonstrukciós, ökoturisztikai és vagyonkezelési természetvédelmi kezelési feladatokat végeztünk el;
- munkánk során folyamatosan figyelmet fordítottunk a Természetvédelemért Felelős Államtitkárság, valamint az AM adott témakörben illetékes szervezeti egységeinek tájékoztatására, valamint a szakmai iránymutatások teljes körű betartására;
- szakmai munkánk ellátásában továbbra is nehézséget jelent az állomány fluktuációja és a csökkenő engedélyezett létszám, kiemelten az ökoturisztikai, gazdasági és pályázati szakterület érintően.

2. Személyi állomány

A Kormány a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság részére a 2024. évre 118 db alaplétszámba tartozó álláshelyet és 3 db központosított álláshelyet engedélyezett, így álláshelyeink száma 2024. évben összesen 121 db.

Az Igazgatóság közfoglalkoztatottakkal együtt számított átlagos statisztikai létszáma 2024. évben 120 fő volt.

		Szakképzettség				Továbbképzések, 2024-ben szerzett vizsgák, diplomák
		alap-fokú	közép-fokú	felső-fokú	nyelvismeret (fő/nyelvek száma)	
dolgozók (fő)	Kormány-tisztviselő	0	10	72	62/5	77 fő végzett kötelező képzést
	Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	4	9	22	22/4	-
	Közfoglalkoztatott	1	1	1	1	-
	Szerződéses	0	0	0	0	-
	Összesen	5	20	95	85/5	77

A személyi állomány nem hazai költségvetési források terhére foglalkoztatottak száma

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán nem hazai költségvetési források terhére foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők - teljes munkaidőben	0
1.2. Szerződéses munkavállalók - teljes munkaidőben	0
1.3. Mt. munkavállalók - teljes munkaidőben	3
1.4. Kormánytisztviselők - részmunkaidőben	0
1.5. Szerződéses munkavállalók - teljes munkaidőben	0
1.6. Mt. munkavállalók - teljes munkaidőben	0
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	1
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	29
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	34
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	31
3.4. Egyéb	0

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek összesítő adatai:

Működési terület (ha)	1 354 742					
	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	60 314	8 417			
Tájvédelmi Körzet	8	59 843	6 277		5 (1 új + 4 bővítés)	~1803,81
Természetvédelmi Terület	37	4724,46	570	0,55	11 (8 új + 3 bővítés)	~2301,07
Természeti Emlék	14	29		-	10	29,8
Összesen	60	124 910,46	15 264		26	4134,70

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek felsorolása, ABC sorrendben:

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedés (ha)	Ebből FV (ha)
TT – Természetvédelmi Terület			
TK – Tájvédelmi Körzet			
TE – Természeti Emlék			
Adonyi TT	283/NP/97	1,00	-
Alcsúti arborétum TT	37/TT/52	40,00	-
Belsőbárándi tátorjános TT	311/TT/07	49,73	-
Biatorbágyi Kő-hegy kaptárkövei TE	334/TE/14	0,43	
Biatorbágyi Öreg-hegy kaptárköve TE	335/TE/14	0,06	
Budai Sas-hegy TT	64/TT/57	30,00	-
Budai TK	163/TK/78	10498,00	1722,54
Budakalászi Kemotaxonómiai Botanikus Kert TT	297/TT/03	5,00	-
Budakeszi Kecse-hegy kaptárköve TE	337/TE/14	0,92	
Budapesti botanikus kert TT	75/TT/60	3,00	-
Ceglédi-rét TT	218/TT/90	17,40	-
Csévharaszi-borókás TT	2/TT/40	128,70	-
Diósdí kőfejtők kaptárköve TE	345/TE/14	0,38	
Diósdí Szidónia-hegy kaptárkövei TE	346/TE/14	0,12	
Dabasi-turjános TT	86/TT/66	147,70	147,70
Dinnyési-fertő TT	87/TT/66	529,90	367,50
Dunaalmási-kőfejtők TT	154/TT/77	230	-
Duna-Ipoly Nemzeti Park	283/NP/97	60 314,30	8551,07
Érdi Kakukk-hegy TT	307/TT/07	9,30	-

Jelentés a Duna-Ípoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Név TT – Természetvédelmi Terület TK – Tájvédelmi Körzet TE – Természeti Emlék	Törzskönyvi szám	Kiterjedés (ha)	Ebből FV (ha)
Fóti-Somlyó TT	46/TT/53	217,00	103,32
Fővárosi Allat- és Növénykert TT	331/TT/14	10,76	-
Gellérthegy TT	275/TT/97	39,70	-
Gerecsei TK	152/TK/77	8676	429,90
Gödöllői dombvidék TK	231/TK/90	11834,60	802,60
Gödöllői Királyi Kastélypark TT	285/TT/98	26,10	-
Háros-szigeti Artéri-erdő TT	265/TT/93	56,40	-
Jókai-kert TT	115/TT/75	3,20	-
Köszörűkő-bánya földtani alapszelvény TE, Lábatlan	381/TE/15	7,25	
Magyarország földrajzi középpontja TT	167/TT/78	4,60	-
Martonvásári-park TT	47/TT/53	30,00	-
Nyakas-kő földtani alapszelvény, Biatorbágy	388/TE/15	3,22	
Ócsai TK	112/TK/75	3645,00	1632,80
Pákozdi-ingókövek TT	32/TT/51	256,00	-
Pálvölgyi-barlang felszíni védőterülete TT	14/TT/44	4,70	-
Peregi parkerdő TT	269/TT/96	11,70	-
Pilisvörösvári Zajnát-hegy kaptárkövei TE	362/TE/14	0,43	
Pogácsa-legelő TT	332/TT/14	263,05	-
Pusztaszeri úti földtani alapszelvény TE	392/TE/15	0,03	
Rácalmási-szigetek TT	270/TT/96	381,80	-
Rétszilasi-tavak TT	272/TT/96	1495,50	-
Róka-hegyi bánya földtani alapszelvény TE	393/TE/15	0,6	
Sárréti TK	181/TK/86	2219,60	421,20
Sárvíz-völgye TK	280/TK/97	3616,50	156,90
Sóskúti Fundoklin kaptárkövei TE	368/TE/14	0,38	
Sóskúti Kálvária-domb kaptárkövei TE	369/TE/14	1,71	
Székesfehérvári homokbánya TT	237/TT/90	121,00	-
Szemlőhegyi-barlang felszíni védőterülete TT	61/TT/57	1,00	-
Szentendrei rózsa termőhelye TT	5/TT/42	0,40	-
Tamariska-domb TT	329/TT/12	5,22	-
Tápió-Hajta vidéke TK	287/TK/98	4515,80	182,40
Tatai Kálvária-domb TT	67/TT/58	2,70	-
Táti és süttöi Duna szigetek TT	426/TT/20	299,91	-
Tétényi-fennsík TT	321/TT/11	148,33	-
Tölgyháti kőfejtő földtani alapszelvény TE	397/TE/15	10,10	
Turai-legelő TT	190/TT/87	13,60	-
Vácrátóti arborétum TT	27/TT/51	29,00	-
Velencei-tavi madárrezervátum TT	65/TT/58	420,00	-
Vértesi TK	139/TK/76	15188,00	1531,70
Vértesszőlősi előembertelep TT	132/TT/76	35,00	-
Zsidó-hegyi pirofillitbánya és pannóniai földtani alapszelvény TE	398/TE/15	3,2	

Az országos jelentőségű védelemre tervezett státuszt a Natura 2000 hálózatra vonatkozó jogi eszközökkel nem teljes körűen védhető, nagyrészt a saját vagyongazdálkodásban álló 11 értékes természeti terület, ill. 10 védelemre tervezett természeti emlék tekintetében tartjuk fenn.

2024-ben a Tétényi-fennsík TT bővítése és a TT kezelési tervének módosítása valósult meg a Tétényi-fennsík természetvédelmi terület bővítéséről, valamint a Tétényi-fennsík természetvédelmi terület létesítéséről szóló 129/2011. (XII. 21.) VM rendelet módosításáról szóló 50/2024. (X. 3.) AM rendelet által. A módosítás keretében a Törökbálint 0152/2 hrsz. országos jelentőségű védett természeti terület státuszt kapott, ill. a TT természetvédelmi kezelési terve módosításra került.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A 2024. évben zajló védetté nyilvánítási előkészítő munkák: a tervezett Gerje mente TK védetté nyilvánításának előkészítése során a C-típusú kezelési terv munkaanyagának DINPI-n belüli véglegesített formája elkészült, ennek alapján a részletes kezelési terv átdolgozása is megtörtént, illetve a tervezési terület helyrajzi számos listájának aktualizálását is elvégeztük.

A védelemre tervezett József-hegyi barlang felszíni védőterülete TT természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentációja és a C-típusú kezelési terv tervezete elkészült, 2024-ben ezeknek belső DINPI egyeztetése zajlott.

Esztergom 01096 hrsz. országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítása, illetve egyidejűleg az Esztergom belterület 30073 hrsz.-ú ingatlan országos jelentőségű védelem alóli feloldása (Duna–Ipoly Nemzeti Park határmódosítása): az Esztergom 01096 hrsz.-ú ingatlan országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítása érdekében az ún. természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentációnak és a részletes kezelési tervnek az elkészítését megkezdtük.

3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek

Újonnan létesítendő országos jelentőségű védelemre tervezett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék bontásban)

Terület neve	Védetté nyilvánítás indoka és helyzete	Összterület (ha)
Albertirsai földikutya élőhely TT	A 2017 óta ismert délvidéki földikutya élőhely védetté nyilvánítását készítjük elő.	~100
Gerje-mente TK (régábbi elnevezéssel: Jászkarajenői TK)	DINPI vagyonkezelésben lévő területek, alföldi szikes és mocsári élőhelyek őrzője. 2024-ben a C-típusú kezelési terv munkaanyagának DINPI-n belüli egyeztetése és átdolgozása zajlott, valamint a tervezett kezelési blokkokba sorolt helyrajzi számos lista aktualizálása történt meg.	1051,9
Gyermelyi-rét TT	Gyermely, Máriahalom területén saját vagyonkezelésben lévő terület. A védetté nyilvánítás előkészítését tervezzük.	~48,26
József-hegyi barlang felszíni védőövezete TT	A védetté nyilvánítás az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő tervezési terület és a felszín alatt található József-hegyi-barlang védelmét, összehangolt természetvédelmi kezelését, kedvező biológiai állapotban való hosszú távú megőrzését szolgálja. A védetté nyilvánítás célja többek között, hogy a tervezési terület szabadon látogatható részén az idelátogatók számára a pihenés, rekreáció és a természeti környezettel kapcsolatos ismeretszerzés feltételeit biztosítsa. 2023-ban a természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció és a C-típusú kezelési terv tervezete elkészült, 2024-ben belső DINPI egyeztetése zajlott.	1,9745
Székesfehérvári pókbangós rét TT	Kisajátítással átvett területek védetté nyilvánítása. Székesfehérvár 020233a (legelő, 17,6 ha) és 020233b (mocsár a közepén, 0,56 ha)	18,19
Nagykőrösi Pusztai Tölgyesek TT	A védetté nyilvánításhoz szükséges kezelési ismeretek gyűjtése zajlik. Az alföldi homoki erdőssztyepp komplex egyik utolsó maradványa. Az előkészítést tervezzük.	28,5

Jelentés a Duna-Ípoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Terület neve	Védetté nyilvánítás indoka és helyzete	Összterület (ha)
Ürbői-gyepek TT	A DINPI vagyonkezelésben álló, Bugyi közigazgatási területén lévő terület védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	56,0 (+937,3) ha, amennyiben DINPI vagyonkezelésbe kerülhet)
Szigethalmi homokbuckák TT	Saját vagyonkezelésben lévő területek védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	65,27
Küdői-hegy TT	LIFE+ Természet és Biodiverzitás pályázati konstrukción belül a „Természet-közeli szárazgyepek megőrzése Közép-Magyarországon” pályázatból megvásárolt, saját vagyonkezelésbe kerülő, Kerepes, Kistarcsa területén található földrészletek védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	70
Földtani alapszelvények megóvását szolgáló természeti emlékek létesítése 2. ütem	A DINPI a 10 db területre vonatkozóan a 2015. évi kártalanítási keret terhére elkészítette a védetté nyilvánítást megalapozó dokumentációkat.	~29,8
ÖSSZESEN		~ 1469,89 (+ 937,3 ha kérdéses)

Meglévő országos jelentőségű védett természeti terület bővítése (NP, TK, TT, természeti emlék bontásban)

Terület neve	Törzskönyvi szám	Védetté nyilvánítás indoka és helyzete	Kiterjedése (ha)	Ebből FV (ha)
Háros-szigeti Ártéri Erdő TT bővítés II. ütem		A 2008. november 19-én megtartott védetté nyilvánítási tárgyaláson az önkormányzat a védetté nyilvánítással egyetértett, de annak feltételül a terület teljes kármentesítését kötötte ki, a HM erre nem reagált, az eljárás megakadt. A terület fogyatkozóban lévő ártéri élőhelyeket őriz. A védetté nyilvánítás előkészítését tervezzük.	15,6	
Gerecsei TK bővítés		Gerecsei TK bővítése (Neszmély, Gombáspusztai gyepekkel) egyúttal a nyergesújfalui temető területének csatolása. A védetté nyilvánításra tervezett részterületre készítenénk kezelési tervet. A védetté nyilvánítás előkészítését tervezzük.	33,05	
Dinnyési Fertő TT bővítés		A kezelési terv dokumentáció átdolgozásra szorul. A 2006. 05. 09-én megtartott területi egyeztetésen heves ellenállás volt a földhasználók részéről. Részben változtak a tulajdonviszonyok, DINPI vásárlás történt, a saját vagyongazdálkodású rész és a 2016-ban megvásárolt új területek védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	939,24	
Sárvíz-völgye TK bővítése		A DINPI vagyongazdálkodásban álló, Sárkeresztúr közigazgatási területén lévő terület (a korábbi védetté nyilvánító rendeletből hiányzó helyrajzi számok egy részének rendezése) + a megvásárlásra tervezett földrészek védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	184	
Tápió-Hajta Vidéke TK bővítés		A saját vagyongazdálkodásban lévő területek védetté nyilvánítását tervezzük. A bővítésről szóló rendeletben szerepeltetni kellene az összes TK részét képező hrsz.-t is, ezzel rendezhetnénk a már védett területek helyzetét is (Tápiószecsői ingatlanok kivételével). Az alföldi élőhelyek széles spektrumát őrizi. A védetté nyilvánítás előkészítését tervezzük.	510	
Velencei-tavi Madárrezervátum TT bővítése		Az Igazgatóság által javított kezelési terv minisztériumi véleményezése zajlik. A DINPI vagyongazdálkodásban lévő, Gárdony, Pákozdi, Sukoró közigazgatási területén található területek védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	908,93	
Ócsai TK bővítése		Saját vagyongazdálkodásban lévő ócsai területek (23 ha) + a megvásárlásra tervezett DDCM gyepek (70 ha) védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	24,88	
Dabasi Turjános TT bővítése		Saját vagyongazdálkodásban lévő területek védetté nyilvánításának előkészítését tervezzük.	21,3	
ÖSSZESEN			2636,45	

3.1.3. „Ex lege védett” természeti területek

NPI nyilvántartásában szereplő „ex lege” védett természeti területek:

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Láp	23	3 770,03	115	4995,59
Szikes tó	7	170,30	55	3391,29
Kunhalom	1	0,0163.	66	10,58
Földvár	24	153,98	56	195,14
Forrás	kb. 720	n.a.	kb. 680	n.a.
Víznyelő	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Egyedi természetvédelmi hatósági határozatban megállapított kiterjedésű „ex lege” védett természeti területek:

Ex lege védett természeti területek	Egyedi hatósági határozattal lehatárolt ex lege védett természeti területek		Egyedi hatósági határozattal lehatárolásra váró ex lege védett természeti területek	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Láp	50	603,38	68	4344,68
Szikes tó	3	370,77	53	3024,59
Kunhalom	36	6,17	30	4,41
Földvár	38 (ebből 2 védett területen)	221,71 (95,24 védetten + 126,47 nem védetten)	14	66,01
Forrás	4	2,55	kb. 1400	n.a.
Víznyelő	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

2024-ben nem bővült a hatósági határozatban meghatározott területi kiterjedésű földvárak és kunhalmok száma.

A Vidékfejlesztési Értesítő 2012. január 13-i számában (LXII. évf. 1. szám) megjelent az ex lege védett lápterületek és szikes tavak helyrajzi számos listája. Az 1. és 3. számú melléklet az egyedi hatósági határozattal lehatárolt, a 2. és 4. számú melléklet a lehatárolásra váró ingatlanok listája. Az ex lege területek esetében a hatósági eljárás sajátossága, hogy nem egy teljes láp, hanem sokszor csak részterület lehatárolása történik meg. A területadatok a 2. és 4. számú melléklet ingatlanjai esetében csak a jogerőre emelkedés után tekinthetőek véglegesnek, ezért a táblázatban megadott területi adatok a lápok és szikes tavak esetében tájékoztató jellegűek.

2024-ben összesen 15,3177 hektárral nőtt a hatósági határozatokban kihirdetett ex lege védett lápok össz területi kiterjedése (Csömör 0158/3, 0153/3, Órbottyán 052/6b, 052/7b, 052/9b, 052/10c, 052/21b, Vecsés 08/20 hrsz) a DINPI működési területén.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

2024-ben kezdeményeztük a Gyömrő 164/1, 164/2, 168, 169/2, 171, 172/1, 172/2, 173, 174, 175, 176, 192, 193, 194, 195, 196, 197/2, 197/3, 197/4 hrsz.-ú ingatlanok tekintetében a láp definíciónak való megfelelés, illetve a láp területi kiterjedésének vizsgálatát, az eljárás folyamatban van.

Ex lege szikes tavak esetében 2024-ben kezdeményeztük a jogi jelleg megállapítására és a szikes tó kiterjedésére irányuló hatósági eljárások lefolytatását az Abony 0106/56, a Tápiógyörgye 0293/30 és a Tiszajenő 0148/18 hrsz.-ú ingatlan b) alrészlet területén. A Tiszajenő 0148/18b alrészlet esetében hatósági határozattal megtörtént a területi lehatárolás a többi eljárás folyamatban van.

Ezekkel a lehatárolásokkal a nyilvántartásunkat és a láp / szikes-tó fedvényünket aktualizáltuk.

3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek

Barlangok kutatása

Igazgatóságunk működési területén 2024. évben 24 barlangkutató egyesületnek vagy egyéni kutatóknak összesen 51 barlangra volt érvényes kutatási célú vagyongazdálkodói hozzájárulása. A barlangkutató egyesületek által számos helyen történtek folyamatos kutatások, barlang karbantartások. Ezek részleteit az Országos Barlangnyilvántartásba feltöltött éves kutatási jelentésekből ismerhetők meg.

Jelentősebb feltárások, események az alábbi barlangokban történtek az év során:

A **Laci-zsombolyban** (országos barlangnyilvántartási száma: 4820-41) a 2024. évben is igen intenzíven folyt mind a feltáró, mind a tudományos kutatás. A 2024. évben a barlangban további 536 m új feltárás történt, melynek során a barlang mélysége is további 13 méterrel nőtt. Így 2024. év végén a Laci-zsomboly ismert hossza 2162 méter, mélysége 98 méter volt. Ezzel a Laci-zsomboly továbbra is a Pilis 3. leghosszabb, és 5. legmélyebb barlangja. A feltáró kutatások mellett, több egyetem, ill. múzeum bevonásával földtani, ásványtani és paleontológiai témájú tudományos kutatásnak is teret adott a barlang.

Új, eddig ismeretlen barlang tárult fel a Mányi I. dolomitbányában, mely **Mányi-tavasbarlang** néven került be a nyilvántartásba (országos barlangnyilvántartási száma: 4622-2). A működő kőbányában, a bányászat során feltárult üreg egy tágas aknabarlang, melynek alját a karsztvízszintet jelentő, langyos vízű tó tölti ki. A barlang hossza 72 méter, mélysége 40 m, bejárása csak kötéltechnikai eszközökkel lehetséges.

2024-ben megvalósult barlanglezárások, ill. egyéb műszaki beavatkozások:

2024-ben pályázati források nem álltak rendelkezésre a barlanglezárások, ill. műszaki beavatkozások elvégzésére, ezért saját forrásból csak a legfontosabb javítások valósultak meg.

Az Országos Barlangnyilvántartás részére 2024-ben elkészült barlangfelmérések:

2024-ben az Igazgatóság saját forrásból folytatta a Pál-völgyi-barlangrendszer térképének készítését. A barlangrendszer két szakaszán, a Harcsaszájú-barlangban, valamint a Hideg-lyuk elnevezésű szakaszban készült további 500-500 méter rajzi térképi állomány a korábban már meglévő poligonfelmérésekhez.

Barlanglátogatási hozzájárulások

Igazgatóságunk 398 barlanglátogatási célú vagyongazdálkodói hozzájárulást állított ki 2024-ben. A legnépszerűbb túracélpontok továbbra is a Pál-völgyi-barlangrendszer Mátyás-hegyi-barlang szakasza, a Ferenc-hegyi-barlang, valamint a Solymári-ördöglyuk. Ezek mellett szórványos

kérelmek fordulnak elő kisebb budai, pilisi ill. gerescei barlangokba. A barlangkutatók által történt barlanglátogatási statisztikák az alábbiak szerint alakultak 2024-ben:

Barlangász egyesületek, egyéni kérelmek alapján kiadott látogatási célú hozzájárulások	
Barlang neve	Látogatók száma (fő)
Mátyás-hegyi-barlang	12 333
Ferenc-hegyi-barlang	4 089
Solymári-ördöglyuk	1 710
Egyéb barlangok	1 033
Összesen:	19 165

Barlangi filmforgatások

2024-ben Igazgatóságunk összesen 4 esetben adott ki vagyongazdálkodási hozzájárulást filmforgatáshoz, melyek az alábbi barlangokat érintették: Budai Vár-barlang, Szelim-barlang.

Ex-lege védelem alóli feloldás

Védelem alóli feloldás nem történt 2024-ben.

3.1.5. Natura 2000 területek

A Natura 2000 területek száma és kiterjedése:

Működési területen belül lévő Natura 2000 területek	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
NATURA 2000 különleges madárvédelmi területek	12	141 772
NATURA 2000 különleges természetmegőrzési területek	3	2 973
NATURA 2000 kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területek	64	222 136
Összesen	79	366 882
Összterület (SAC+SPA átfedés nélkül):		267 566

HUDI kóddal rendelkező Natura 2000 területek	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
NATURA 2000 különleges madárvédelmi területek	10	137 175
NATURA 2000 különleges természetmegőrzési területek	3	2 980
NATURA 2000 kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területek	55	216 206
Összesen	68	356 362
Összterület (SAC+SPA átfedés nélkül):		258 498

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

2024-ben a Natura 2000 hálózat területe nem változott. A területek felsorolását és összesített adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

Terület kódja és megnevezése	Tábla (db)	Tanösvény, látogatóközpont (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek
HUDI10001 Abonyi-kaszálóerdő			–	
HUDI10002 Börzsöny és Visegrádi-hegység		2		LIFE16 NAT /IT/000245
HUDI10003 Gerecse			6	
HUDI10004 Jászkarajenői puszták				
HUDI10005 Sárvíz völgye				
HUDI10006 Tatai Öreg-tó			9	
HUDI10007 Velencei-tó és Dinnyési-Fertő		1	3,5	
HUDI10008 Ipoly völgye		1		LIFE14-NAT /SK/001306
HUDI20001 Ácsi gyepek				
HUDI20002 Adony-perkátai löszvölgyek				
HUDI20003 Alapi kaszálórétek				
HUDI20004 Aszal-völgy				
HUDI20005 Bársonyos				
HUDI20006 Belsőbárandi löszvölgy			1,2	
HUDI20007 Besnyői löszvölgy				
HUDI20008 Börzsöny		2	1	LIFE16 NAT /IT/000245 LIFE19 NAT/SK/000895
HUDI20009 Budai-hegység		4	0,7	LIFE16 NAT /IT/000245 LIFE19 NAT/SK/000895
HUDI20010 Budaörsi kopárok		1		LIFE19 NAT/SK/000895
HUDI20011 Csépi gyepek				
HUDI20012 Csévharashti homokvidék				
HUDI20013 Csolnoki löszgyepek				
HUDI20014 Debegió-hegy				
HUDI20015 Déli-Gerecse				
HUDI20016				

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Terület kódja és megnevezése	Tábla (db)	Tanösvény, látogatóközpont (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek
Epöli szarmata vonulat				
HUDI20017 Érd-tétényi plató				
HUDI20018 Északi-Gerecse			0,5	
HUDI20019 Felső-Tápió				
HUDI20020 Gerecse				
HUDI20021 Gerje-mente				
HUDI20022 Gógány- és Kőrös-ér mente				
HUDI20023 Gödöllői-dombság			1	
HUDI20024 Tápiógyör- gye-újszilvási szikések				
HUDI20025 Hajta mente		2		KEHOP 4.1.0-15-2021-00090
HUDI20026 Ipoly völgye		1		LIFE14-NAT /SK/001306
HUDI20027 Kelet- mezőföldi löszvölgyek				
HUDI20028 Kirvai löszgyepek				
HUDI20029 Kocsi gyeppek				
HUDI20030 Központi-Gerecse				LIFE19 NAT/SK/000895
HUDI20031 Lajoskomá- romi löszvölgyek				
HUDI20032 Mocsai ürgés legelő				
HUDI20033 Móri-árok				
HUDI20034 Duna és ártere				LIFE14-NAT /SK/001306 LIFE20 NAT/AT/000063
HUDI20035 Nagykőrösi pusztai tölgyesek				
HUDI20036 Nagylóki löszvölgyek				
HUDI20037 Nyakas-tető szarmata vonulat				
HUDI20038 Nyugat-Cserhát és Naszály				LIFE19 NAT/SK/000895
HUDI20039 Pilis és Visegrádi-hegység		1	10	LIFE16 NAT /IT/000245 LIFE IP GRASSLAND - LIFE17 IPE/HU/000018 LIFE19 NAT/SK/000895 INTERREG_HUSK/2302/1.2/ 067
HUDI20040 Gödöllői- dombság peremhegyei		1	3,5	LIFE16 NAT /IT/000245

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Terület kódja és megnevezése	Tábla (db)	Tanösvény, látogatóközpont (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek
HUDI20041 Póc alja				
HUDI20042 Ráckevei Duna-ág				
HUDI20043 Rekettyés				
HUDI20044 Sárrét				
HUDI20045 Szigethalmi homokbuckák				
HUDI20046 Székek				
HUDI20047 Szigeti homokok				
HUDI20048 Szomódi gyepek		1		
HUDI20049 Szentgyörgypusztá				
HUDI20050 Alsó-Tápió és patak völgyek		1	2	
HUDI20051 Turjánvidék		2	6	LIFE18 NAT/HU/000799
HUDI20052 Érd-százhalombattai táblarög				
HUDI20053 Velencei-hegység				
HUDI20054 Velencei-tó				
HUDI20055 Veresegyházi-medence				
HUDI21056 Jászkarajenői puszták				
HUDI30001 Vértes		1		
HUDI30002 Zámolyi-medence				

3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek

A nemzetközi jelentőségű területek száma és kiterjedése a DINPI működési területén:

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ramsari terület	5	6 978
MAB bioszféra rezervátum	1	38 704
Európa Diplomás terület	1	11 86
Világörökségi terület	1	n.a.

- a Világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény alapján Világörökségi Helyszín: Budapest – a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út.
- a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) számú MVM rendelet alapján Világörökség Várományos Helyszínek:

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- A római birodalom határai – A dunai limes magyarországi szakasza
- Lechner Ödön művei (Bp. IX. ker. Iparművészeti Múzeum, Bp. X. ker. Szent László plébániatemplom, Bp. XIV. ker. Földtani Intézet, Bp. V. ker. Postatakarékpénztár)
- Esztergom és Visegrád középkori magyar királyi központok, valamint az egykori Pilisi királyi erdő területe (Esztergom Várhegy, Pilis és Visegrádi-hegység, királyi erdő a visegrádi királyi központtal, valamint a Keszölc, Klostrom-puszta pálos kolostor)
- A Magyarországi Tájházak Hálózata részeként: Budaörs - Bleyer Jakab Helytörténeti gyűjtemény, Heimatmuseum Jakob Bleyer Heimatmuseum, Dunaharaszti - Német Nemzetiségi Tájház - Ungarndisches Heimatmuseum, Esztergom - Pilisszentléleki Szlovák Tájház, Dány – Néprajzi Ház, Füle, Sárréti Tájház, Galgamácsa – Galgamácsai Falumúzeum, Gyömrő – Gyömrői Tájház, Sukoró - Sukorói Néprajzi Ház, Zsámbék - Szent Vendel Domborműves Népi Lakóház Német Nemzetiségi Tájház)
- A Komárom / Komarnoi erődrendszer a Duna és a Vág folyók összefolyásánál – Az erődrendszer magyarországi elemei: Monostori Erőd, Csillag Erőd, Igmándi Erőd
- A budai termálkarszt barlangrendszerei

A nemzetközi jelentőségű területek összesített adatai:

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
Ócsai-turjános Ramsari Terület	-	2	6	1
Rétszilasi-tavak Ramsari Terület	-	-		-
Velence és Dinnyés Ramsari Terület	-	1	3,5	-
Tatai-tavak Ramsari Terület	-	-	9	-
Ipoly-völgy Ramsari Terület	-	2		1
Pilisi Bioszféra Rezervátum	-	1	10	2
Szénások Európa Diplomás Terület	5	2 tanösvény, 1 látogatóközpont	0,7	1

A Pilisi Bioszféra-rezervátummal kapcsolatos előrelépések 2024-ben:

Interreg HUSK pályázatot adtunk be 2024-ben a PBR feladatainak megvalósítására. Az Interreg VI-A Magyarország–Szlovákia Program monitoring bizottsága támogatásra érdemesnek ítélte a HUSK Biosphere Reserves című, HUSK/2302/1.2/067 #biospherereserves pályázatot. Főpályázó Pilisborosjenő Önkormányzata, partnerként vesz részt a DINPI, a PPZRT, a FHNPI és a szlovákiai Zólyom Polana BR, Vígľaš Község, BURST Nonprofit Kft.

A pályázat a PBR-re vonatkozóan az alábbi tevékenységekhez biztosít forrást:

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Tevékenység	Résztevő partnerek	2024-ben elvégzett feladat
Természetes élőhelyek helyreállítása		
Integrált erdőgazdálkodás fejlesztése	PPZRT	Kíméleti területek és habitat fák kijelölése megkezdődött
Veszélyeztetett fajok védelme		
Hegyi tarsóka megőrzése	Pilisborosjenői Önk., DINPI, PPZRT	Fajvédelmi terv elkészült
Vadmacska fajvédelmi program	DINPI, PPZRT	Eszközök beszerzése megtörtént, kameracsapdázás folyamatos
Hüllő- és kétéltű fajok gázolásának megelőzése	DINPI	
Inváziós fajok visszaszorítása		
Bálványfa csere program	Pilisborosjenői Önk., DINPI	13 település belterületén megtörtént a bálványfák felmérése
Japánkeserűfű visszaszorítás lehetőségeinek vizsgálata	DINPI	
Visegrádi-öböl inváziós fajmentesítési és turisztikai hasznosítási terve	DINPI	
Ökoturisztika, környezeti nevelés, tudatformálás		
Látogatottság vizsgálat	DINPI, PPZRT	Tabletek beszerzése, szoftver fejlesztése és a 2024-es vizsgálat megtörtént.
BR kapuja tanösvény és fogadóközpont Pilisborosjenőn	Pilisborosjenői Önk., DINPI	
Pilisi BR stratégiája és kezelési terve – valamennyi partner részvételével		

2024. június 3-7. között Wittermbergben került megrendezésre az európai és észak-amerikai bioszféra-rezervátumok találkozója, az EUROMAB Konferencia. A PBR-t háromfős delegáció képviselte, ketten a DINPI-től és egy fő a Pilisborosjenői Ökormányzattól. Magyarországról más nem vett részt.

2024. október 4–6. között megtartottuk a PBR éves látogató-monitoringját. A forrást és a szervezést a DINPI és a PPZRT közösen biztosította. A felmérésben 100 önkéntes vett részt. A hatékonyabb felmérés érdekében tableteket szereztünk be és adatrögzítő szoftver fejlesztettünk ki. A látogató-monitoring a PBR legfontosabb eseménye. Jelentősége, hogy egyszerre valósítja meg az alábbi célokat:

- egyedülálló adatgyűjtés, amely ökoturisztikai tervezéshez és pályázatokhoz hasznosítható,
- közösségi megmozdulás, ahol a látogatók felmérését az önkéntesek számára szervezett előadásokkal, beszélgetésekkel egészítjük ki,
- kapcsolatteremtés a PBR látogatóival.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Mivel a monitoring értékét az adja, hogy hosszú távú folyamatos adatsorral rendelkezünk, továbbá az önkéntesek évről-évre visszatérnek, ezért nagyon fontosnak tartjuk a felmérés évenkénti folytatását.

2024. november 27-én megtartottuk a Fórum a Pilisi Bioszféráért című rendezvényt Pilisborosjenőn. A Fórumon többek között a MAB Nemzeti Bizottság, a PPZRT, a DINPI, a térségi önkormányzatok, civil szervezetek, NPT védjegyes termelők és a sajtó képviselői vettek részt, összesen ötvenen.

2024. október 31-én a MAB Nemzeti Bizottság ülésén – felkérésre – előadást tartottunk a PBR tevékenységéről.

Háromoldalú megállapodást írtunk alá Piliscsaba önkormányzatával.

2024. szeptemberében a MAB Nemzeti Bizottsággal közösen felterjesztettük a Pilisi BR bővítési kérelmét az UNESCO titkárságához.

Folyamatosan működik és frissül a PBR FB- és web-oldala (www.pilisibr.hu).

3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű meglévő és tervezett részterületei

Igazgatóságunk működési területén 6 db olyan, a kaptárkövek megóvását szolgáló természeti emlék található, amelyek országos jelentőségű védett természeti területen helyezkednek el. A 17/2014. (X. 27.) FM rendelet tartalmazza ezen – országos jelentőségű védett természeti terület részeként már oltalom alatt álló – lehatárolt területekre, illetve védetté nyilvánított területekre együttesen vonatkozó természetvédelmi kezelési tervet.

Kaptárkövek megóvását szolgáló természeti emlékek lehatárolása (kihirdetve a 17/2014. (X. 27.) FM rendeletben)		
		Országos védett területből lehatárolva (ha)
Csákvári Haraszt-hegy kaptárköve	természeti emlék	0,2229
Pilisborosjenői Jenői-torony kaptárkő	természeti emlék	0,0869
Pomázi Holdvilág-árok kaptárkövei	természeti emlék	0,3132
Pomázi Kő-hegy kaptárkövei	természeti emlék	0,3214
Solymári Alsó-Jegenye-völgy kaptárkövei	természeti emlék	0,0791
Szentendrei Nyerges-hegy kaptárkövei	természeti emlék	0,1322
Összesen:		1,1557

3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

3.2.1. Védett mesterséges üregek

Objektum	Védetté nyilvánítás indoka
Dömösi Vizes-bánya	denevérvédelem, veszélyeztetettség
Gánti bányavárat	denevérvédelem, veszélyeztetettség
Gánt-bányatelepi bányavárat	denevérvédelem, veszélyeztetettség
Keselő-hegyi II. triászbanya tárója	denevérvédelem, barlangtani értékek
Keselő-hegyi eocénbanya K-i bányavárgata	denevérvédelem, veszélyeztetettség, földtani-rétegtani jelentőség
Királyréti 1. bánya	denevérvédelem, földtani-teleptani jelentőség, ipartörténeti jelentőség
Királyréti 3. bánya	denevérvédelem, földtani-teleptani jelentőség, ipartörténeti jelentőség
Szokoljai vasbanya	denevérvédelem, földtani-teleptani jelentőség, ipartörténeti jelentőség

Védett mesterséges üregekben 2024-ben nem történt beavatkozás.

3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák

3.3.1. Erdőrezervátum

A DINPI működési területén 9 db, a 14/2000 (VI.26.) KöM rendelet által kihirdetett erdőrezervátum található, összesen 1 536,9 ha kiterjedésben, ebből 393,1 ha fokozottan védett magterület.

Név, kód	Összterület (ha)	Magterület (ha)	Kihirdető rendelet
Kisszénás	120,4	41,1	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Gerecse Száz-völgy	243,4	49,6	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Pogány-Rózsás	396,4	91,3	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Ócsai Turjános	70,2	22,4	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Meszes-völgy	131,8	46,3	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Juhdöglő-völgy	80,8	25,7	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Nagy Istrázsa-hegy	155,5	44,5	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Pilis-oldal	168,1	44,9	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Prédikálószték	170,3	27,3	14/2000 (VI.26.) KöM rendelet
Összesen	1 536,9	393,1	

3.3.2. Országos Ökológiai Hálózat

A DINPI területén az Országos Ökológiai Hálózat övezete 2023-ban összesen 401 409,21 ha kiterjedésű volt, ebből a magterület övezete 225 710,65 ha, az ökológiai folyosó övezete 138 882,21 ha, a pufferterület övezete 368 16,65 ha volt.

2024-ben csak kismértékű pontosítások történtek, amelyek után az Országos Ökológiai Hálózat övezete jelenleg 401 390,67 ha, ebből a magterület övezete 225 701,35 ha, az ökológiai folyosó övezete 138 872,66 ha, a pufferterület övezete 368 16,66 ha. Az Országos Ökológiai Hálózat kiterjedésének változásai és a változtatások indoklásai az Agrárminisztériummal részletesen egyeztetésre kerültek. Pontosítás az alábbi települések területén történt: Acsa, Galgamácsa, Monor, Nagytarcsa, Sárbogárd, Pilis, Zebegény.

3.4. Magas Természeti Értékű Területek

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területét 7 MTÉT terület érinti:

Név	MTÉT összterülete (ha)*	Támogatható terület (ha)*	2022-2024 VP időszakban támogatásban részesül (ha)	2024ben ellenőrzött gazdálkodók
Dunavölgyi-sík	17 643	15 790	4446,4	21
Gerje-Perje-sík	40 765	33 543	1338,9	1
Sárvíz-völgye	29 063	23 559	1058,1	1
Szentendrei-sziget	9 106	4 764	59,9	0
Turjánvidék	15 712	9 743	928,8	0
Zámolyi-medence	10 489	9 471	801,1	3
Jászság	4 548	4 353	5,7	0
Összterület:	127 326	101 223	8638,9	26

* A 2021-es felülvizsgálat során módosult területi adatok

A területek rövid leírása:

Dunavölgyi-sík MTÉT

Bács-Kiskun megye északi, és Pest megye déli részén helyezkedik el, ahol a Duna vízrendezését követően elszikesedett területeken jelentős meszesszódás pusztta alakult ki. A szikes és turjános területek találkozásánál elhelyezkedő terület változatos élőhelymozaikot alkot. Növényzetét jórészt sótűrő-sókedvelő fajok alkotják. A löszfoltok védett növénye a törpe nőszirm és az agárkosbor.

Madárvilágának kiemelt jelentőségű faja a tűzok, amelynek egyik legerősebb hazai állománya található itt. A védett területek közé ékelődő, és az azokat övező szántóföldek a tűzoknak jelentős táplálkozó és fészkelő helyei. Jellegzetes fajok még a kékvércse, a kerecsensólyom, az ugartyúk, a nagy goda, és a piros lábú cankó. Az MTÉT területén 2024-ben változás nem történt.

Gerje-Perje-sík MTÉT

A Duna-Tisza közti síkvidéken, Pest megye, Bács-Kiskun megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye találkozásánál helyezkedik el. Kiterjedt gyepterületeivel, vízfelületeivel, idős magányos fáival, őshonos fafajokból álló ligeteivel kiemelt tájképi- és természetvédelmi értéket képvisel. Együtt találhatóak meg itt a Tiszántúlra jellemző nagy kiterjedésű szikes puszták és a Duna-Tisza-közére jellemző láprétek, homoki legelők, megőrizve az alföldre jellemző, legeltetéssel hasznosított pusztai élőhelyek mozaikját. A nagy kiterjedésű gyepek, legelők és kaszálók antropogén hatásra alakultak ki, és természeti állapotuk fenntartása továbbra is emberi beavatkozással lehetséges.

A természetes gyeptípusok közül legnagyobb kiterjedésben mocsárrétek, és cickóros puszták fordulnak elő a területen, amelyek a termőhelyi viszonyok miatt igen sérülékenyek, könnyen gyomosodnak és degradálódnak. Az itt költő ragadozó madarak közül jelentősebbek a hamvas rétihéja, kerecsensólyom, kékvércse, kanalas réce, parlagi pityer ugartyúk. Az MTÉT területe 2021-ben kis mértékben módosításra került, 2024-ben változás nem történt.

Sárvíz-völgye MTÉT

A Mezőföld középtáj részeként csaknem 60 km hosszan nyúlik el. Az MTÉT alapvetően egy teraszos alakulású folyóvölgyet ölel fel. Az alsó árterek átlagosan 1 km szélesek, helyenként völgymedencékkel tarkítva. A térség legjellegzetesebb társulása a homoki- és löszölgyesek keveréke lehetett, melyeket jelentős kiterjedésű sztyeppfoltok és mocsarak tagoltak. A homok és a lösz flórája nagymértékben keveredhetett a hasonló kötött alapkőzet miatt. Külön ki kell emelni a térségben található szikeseket és sziksós tavakat. A több mint 20 védett és fokozottan védett növényfaj közül kiemelendő a megye egyetlen tátorján előfordulása. Jelentős számban él itt a kisvirágú macskamenta és több orchidea faj is.

Az MTÉT területén belül kiemelt szerepe van a vízi madárvilágnak. Ezt bizonyítja a két Ramsari oltalom alatt álló, illetve két Natura 2000 kiemelt jelentőségű madárvédelmi terület jelenléte. A hosszan elnyúló folyosó kedvező pihenési és táplálkozási lehetőséget ad a vonuló vízi madarak számára. Az itt fészkelő fajok közül kiemelendő a nagy kócsag, a nyári lúd, cigány réce, és a barna rétihéja. Az MTÉT területében 2024-ben változás nem történt.

Szentendrei-sziget MTÉT

A Dunamenti síkságon elhelyezkedő Szentendrei-sziget MTÉT természetföldrajzilag az Alföld északnyugati kapuja. Mai formáját a szél és a Duna évezredek munkája alakította ki. A terület vízviszonyait ma is döntően a Duna határozza meg. Az eredeti ártéri növényzet füzes bokrosai, puhafás és keményfás ligeterdei az emberi behatás eredményeként mára megritkultak, helyüket alkalomszerűen vízjárta extenzív nedves rétek foglalták el. A mélyebb részeken tőzeges foltokon mocsárrétek találhatóak. A szigeten 44 védett és két fokozottan védett növényfaj él, utóbbiak a homokpuszta gyepeken előforduló csikófark és homoki kikerics.

Ugyanennek az életközösségnek féltett fauna kincsei a magyar futrinka és a fóti boglárka. A területen 205 madárfaj fordul elő, amelyből 104 rendszeresen költ itt. Az árterek, vizes élőhelyek szórványos, de rendszeres vendége a kiskócsag, gyakori a nagykócsag. A homokos partoldalokban mintegy 100 pár gyurgyalag költ. Az MTÉT területében 2024-ben változás nem történt.

Turjánvidék MTÉT

A Turjánvidék négy kistáj, a Pesti hordalékkúp síkság, a Csepeli-sík, a Pilis-Alpári homokhát és a Kiskunsági homokhát találkozásában helyezkedik el. Jellemzője a homokhátságba mélyedő teknőrendszer, mely a Duna egykori hordalékán alakult ki. A változó méretű és alakú mélyedések gazdag lágvilágnak adnak otthont, míg a homokhátak száraz környezeti adottságai közt pusztagyeppek alakultak ki. A Turjánvidék jellegzetes képét adó különféle láprétek védett növényei között említhető a szibériai nőszirm és a védett vidrafű.

A terület állatvilágából kiemelkedő fontosságú a rendkívül veszélyeztetett és fokozottan védett parlagi vipera populációja, amely Dabas térségében él. A Turjánvidék egy része nemzetközi madárvédelmi egyezmény hatálya alá tartozik. Számos védett (szürke gém, bíbic, nádírigó) és fokozottan védett (bölömbika, vörösgém, nagy kócsag, fehér gólya, fekete gólya, haris, hamvas rétihéja) madárfaj előfordulását regisztrálták. Az MTÉT területében 2024-ben változás nem történt.

Zámolyi-medence MTÉT

A Zámolyi-medence a Vértes DK-i lábánál helyezkedik el Csákvár, Zámoly és Pátka község határában. A medence peremén, a legmagasabb térszíneken a Mezőföld löszhátakra jellemző vegetációjának maradványai figyelhetők meg. Alacsonyabb részein, a Vértes hegylábi előterében dolomit lejtősztyepprétt maradványok találhatóak. A sztyepprétek védett virágos növényei a nagy egyedyszámban élő agárkosbor, és a több tízezer töves állományt számláló poloskaszagú kosbor, a vitézvirág, árvalányhaj fajok és a fokozottan védett pókbangó. A terület pangóvízes foltjain ma láprétek találhatóak. Mindkét típusuk, a nedves és a kiszáradó láprét is előfordul a területen. Az

üde foltokban a védett lápi nyúlfarkfű alkot társulást. A mocsárrétek virágos növényei közül igazi különlegesség a védett fátyolos nőszirm hatalmas állománya, a védett mocsári kosbor, valamint a hússzínű ujjaskosbor, továbbá a széles- és a keskenylevelű gyapjúsás.

A Zámolyi-medencében található a fokozottan védett, endemikus magyar tarsza eddig ismert legnagyobb állománya. Vizes években több, mint 30.000 vadlúd és rétihéják telelőhelye. Fészkelő és táplálkozóhelye többek között a parlagi sasnak, kerecsensólyomnak, rétisasnak, valamint alkalmanként az összes hazai guvatfélének, tücsökmadár- és vöcsökfajnak. Az MTÉT területében 2024-ben változás nem történt.

Jászság MTÉT

A Jászság MTÉT területe a Bükki, illetve a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területét érintve, az Alföld észak-nyugati sarkában helyezkedik el. Igazgatóságunk területét az MTÉT legdélebbi tömbje négy település közigazgatási határában érinti: Tápiógyörgye, Tápiószele, Újszilvás, Újszász. A szántóföldi kultúrákba beékelődő ösgyepek, vízállásos területek, ősi vízfolyás medrek változatos növény- és állatvilág fennmaradását tették lehetővé a kultúrtájban. A természetes gyeptársulások, kaszálórétek, zsombékosok védett növényfajai a fátyolos nőszirm, és a réti őszirózsa. A löszös mezsgyék védett értéke a macskahere.

Itt található az ország egyik legnagyobb parlagi sas állománya, mely táplálékbázisának védelme kiemelt feladat. Jelentős költő állománya van a kék vércsének, illetve a szalakótának a térségben. E fajok táplálékbázisának védelme érdekében elengedhetetlen a gyepterületek természetkímélő kezelése. Az MTÉT területében 2024-ben változás nem történt.

4. Kutatás és monitorozás

4.1. Kutatás

Igazgatóságunk klasszikus kutatási tevékenységet nem folytat. Vizsgálataink többnyire a védett és Natura 2000 fajok elterjedésével és egyedszámával kapcsolatosak.

A kutatások fejezetben tárgyaljuk azokat az alapadatgyűjtéseket, melyek nem ismétlődnek, ezért jellegükből adódóan nem nevezhetők monitorozásnak. Ide tartoznak a Natura 2000 fenntartási terv megalapozó felmérések és az uniós projektek részeként lezajlott felmérések. A működési területünkön található Natura 2000 fajok szórványadatainak gyűjtését, vagy célzott egyszeri faj felmérések eredményeit szintén ebben a pontban tárgyaljuk.

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Vadmacska (<i>Felis sylvestrus</i>) jelenlét / hiány kimutatás vadkamerákkal.	DINPI/Börzsöny Alapítvány	Börzsöny, Pilis, Visegrádi- és Budai-hegység területén	DINPI költségvetés/ Börzsöny Alapítvány (Börzsönyben)	100/1589	10 új kameracsapda beszerzés történt. A kutatás sikeresnek bizonyult. A felvételeken látható állatok azonosítása azonban csak a Börzsöny területére történt meg, ahol 46 helyen mutatták ki a kameracsapdák a vadmacska jelenlétét. Vadmacska genetikai mintájának gyűjtése passzív módszerekkel: elütött tetemek gyűjtése, valamint a rendszeresen adatot produkáló vadkameráknál szőrscapda kihelyezése.
2	Ráncos gyászbogár (<i>Probatiscus subrugosus</i>) talajscapdázás	Krajcsovsky Bence, Szénási Valentin	Gerecse	DINPI költségvetés	150	A potenciális helyeken a talajscapdázás és az egyelés is sikertelen volt.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
3	Anker-araszoló (<i>Erannis ankeraria</i>) potenciális lelőhely ellenőrzése	DINPI Gerecsei Tájéegység dolgozói, Riezing Norbert, önkéntesek	Gerecse, Vértes	DINPI költségvetés	150	1 gerecsei helyszínen történt felmérés, mely sikertelen lett; továbbá 2 vértési helyszínen kerestük, eredménytelenül
4	Sztyeplepke (<i>Cathopta trips</i>) keresés	Krajcsovsky Bence, Riezing Norbert, önkéntesek	Gerecse, Vértes-Mezőföld	DINPI költségvetés	200	A potenciális helyeken a lámpázás nem hozott eredményt.
5	Maculinea fajok elterjedésének pontosítása, új előfordulási helyek feltárása	Krajcsovsky Bence, VMTE dolgozói	Gerecse, Vértes-Mezőföld	DINPI költségvetés	400	A tardosi medencében néhány új helyen <i>Maculinea nausithous</i> előfordulás került elő. Nagyon kicsi sérülékeny populációk!
6	Madárgyűrűzés CES protokoll szerint	DINPI Gerecsei Tájéegység dolgozói, MME, Száz-völgy Természetvédelmi Egyesület VMTE, KPVMTE	Ferencmajori Madárvárta Farmosi Madárvárta Sárrét Kelet-Bakony (Mecsér) Dinnyés	külső és DINPI költségvetés	300	Állandó ráfordítással működő gyűrűzőállomás, a gyűrűzött madarak adatai feldolgozásra kerültek. Farmoson 9 alkalommal került sor a CES protokoll alapján történő mintavételre.
7	Uráli és macskabagoly ládák kihelyezése, a fészkelés sikerességének vizsgálata	DINPI Gerecsei, Börzsönyi TE - Börzsöny Alapítvány, Pilis-Budapest Környéki TE	Gerecse, Börzsöny, Pilis-Visegrádi-hegység	DINPI költségvetés/Börzsöny Alapítvány	600/50	Gerecse, Pilis: közel 100 mesterséges odú került kihelyezésre. A foglaltság alacsony. Uráli egyelőre nem fészkel a kihelyezett ládáknak. Börzsöny: 62 kihelyezett ládában 17-ben macskabagoly volt, uráli ez évben nem foglalt

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
8	Énekesmadár odútelepek vizsgálata a Cseke-tó környékén	DINPI Gerecsei Tájéegység dolgozói Fenyvesi László	Gerecse Dinnyés, Velencei-hg	DINPI költségvetés	100	A fészkeken megfigyelt fajok egyedszéma 2013 óta összesen 65 volt. Fajonkénti megoszlása a következő. <i>Dendrocopos major</i> 3, <i>Dendrocopos medius</i> 3, <i>Ficedula albicollis</i> 53, <i>Fringilla coelebs</i> 2, <i>Parus palustris</i> 2, <i>Sitta europaea</i> 2
9	Szalakóta és füleskuvik odúk ellenőrzése	VMTE dolgozói	Mezőföld	DINPI költségvetés		Folyamatosan nő a szalakóta állománya.
10	Szántóföldi kultúrában és gyeppen költő fajok felmérése, behatárolása kereskedelembe kapható drónok segítségével	Kazi Róbert, Dr Hegyí Zoltán	Felső- Kiskunság	DINPI költségvetés/B örzsöny Alapítvány	50/126	A kaszálás előtt lehetséges a más módszerrel nem található fokozottan védett fajok (túzok, nagy póling) fészkeinek pontos behatárolása, és ez alapján védőzóna kijelölése, hőkamerás és/vagy multispektrális drón használatával. Ez évben is történt mezőgazdasági korlátozás az így talált költések körül
11	Nádasban és gyalogosan is megközelíthetetlenhelyen költő fajok felmérése, behatárolása kereskedelembe kapható drónok segítségével	Kazi Róbert, Dr Hegyí Zoltán	Felső- Kiskunság	DINPI költségvetés / Börzsöny Alapítvány	50/126	A hozzáférhetetlen helyen költő, más módszerrel nem található fokozottan védett fajok (gémfélék, ragadozók) fészkeinek pontos behatárolása, és a költések ellenőrzése zoomos drón használatával. Több új barna kánya fészkelés bizonyítása, és új vörösgém telep találas történt.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
12	Ragadozómadár felmérés egy dél-börzsönyi mintaterületen	DINPI / Börzsöny Alapítvány	Dél-Börzsöny	Börzsöny Alapítvány	140	3 évtizeden átnyúló populáció trend megismerése, a fészkelési adatok OBM-be felkerülnek, Az egerészölyv revírek száma majd a felére csökkent 10 évvel ezelőthöz képest, viszont a hollók nem csak megjelentek, hanem kicsit több pár fészkel most, mint amennyivel kevesebb egerészölyv.
13	Magyarföldi husáng (<i>Ferula sadleriana</i>) gercsei állományainak felmérése	DINPI, Gerecsei Tájégség dolgozói	Gerecse	Endemikus LIFE	200	Az Endemikus LIFE keretében a husáng élőhelyek lekerítése és a meglévő kerítések bővítése történik. A kerítés vadkizáró hatása pozitívan hat a husáng állományokra.
14	Magyar méreggyilok (<i>Vincetoxicum pannonicum</i>) szubpopulációk monitorozása a Kopasz-hegyen (Budai-hegység, Páty)	Sziklapyep Bt.	Budai-hegység, Páty	Endemikus LIFE	500	Az Endemikus LIFE keretében a különböző élőhelyeken élő kiválasztott egyedek monitorozása, élőhelyeik társulástani vizsgálata.
15	Magyarföldi husáng (<i>Ferula sadleriana</i>) populációk monitorozása a Dél-Börzsönyben, a Gerecsében és a Pilisben	Sziklapyep Bt.	Dél-Börzsöny (Szent Mihály-hegy), Gerecse (Nagy-Pisznice), Pilis (Pilis-hegy)	Endemikus LIFE	500	Az Endemikus LIFE keretében a különböző élőhelyeken élő kiválasztott egyedek monitorozása, élőhelyeik társulástani vizsgálata.
16	Tátorján (<i>Crambe tataria</i>) állományok monitorozása Rád és Vácduka között (Cseke-dűlő, Cseke-hegy)	Sziklapyep Bt.	Nyugati-Cserhát, Rád (Cseke-dűlő, Cseke-hegy)	Endemikus LIFE	500	Az Endemikus LIFE keretében a különböző élőhelyeken élő kiválasztott egyedek monitorozása, élőhelyeik társulástani vizsgálata.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
17	<i>A Linum dolomiticum</i> Borb. vegetációs környezetének és társulási viszonyainak vizsgálata	Sziklagyep Bt.	Budai-hegység, Pilisszentiván	Endemikus LIFE	300	Az Endemikus LIFE keretében a különböző élőhelyeken élő kiválasztott egyedek monitorozása, élőhelyeik társulástani vizsgálata.
18	<i>A Linum dolomiticum</i> Borb. mikrobiom vizsgálatai	ELTE Természettudományi Kar	Budai-hegység, Pilisszentiván	Endemikus LIFE	2464	Első évi talaj-, levél- és gyökér mintavétel; ültetési kísérletek elindítása; az NGS metabarcoding előkészítése a mintákból; módszertan finomhangolása az első eredmények alapján. Folytatás 2025-ben nagyobb számú minta felhasználásával.
19	<i>A Linum dolomiticum</i> Borb. állományának felmérése és populációdinamikai folyamatainak vizsgálata	Hock Ferenc	Budai-hegység, Pilisszentiván	Endemikus LIFE	100	Éves egyedszámbecslés/számlálás; korábbi in situ ültetési mintanegyzetek felmérése; mikroklímatis viszonyok folyamatos rögzítése.
20	<i>A Vincetoxicum pannonicum</i> , a <i>Ferula sadleriana</i> és a <i>Crambe tataria</i> szaporodásbiológiai kutatásai, ex situ szaporítása és fenntartása, valamint in situ visszatelepítési vizsgálatai	Papp László	Budai-hegység, Páty Dél-Börzsöny (Szent Mihály-hegy), Gerecse (Nagy-Pisznice), Pilis (Pilis-hegy) Nyugati-Cserhát, Rád (Cseke-dűlő, Cseke-hegy)	Endemikus LIFE	2000	Éves jelentés elkészült. A <i>Vincetoxicum</i> és a <i>Ferula</i> sikeres, azonban a <i>Crambe</i> magok közül alig néhány a csíráképes.
21	Lágy- és fásszárú növényfajok felmérése 5,6 ha területen	Tímár Gábor	Táti-szigetek	WILDIsland LIFE	600	Védett geofiton fajok részletes mennyiségi és helyi meghatározása.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
22	Erdőállapot felmérés	Zagyvai Bence	Táti-szigetek	WILDIsland LIFE	1600	610 db mintavételi ponton a megadott módszertan szerint az adatfelvétel megtörtént.
23	Nagykőrösi pusztai tölgyesek HUDI20035 térképezése az NBmR 5*5 négyzeten kívüli rész (2200 aa)	Sziklagyep Bt.	Nagykőrösi pusztai tölgyesek HUDI20035	DINPI költségvetés	1900	Az élőhely-térkép elkészült
24	Alsó-Tápió és patak völgyek HUDI20050 térképezése	Sziklagyep Bt.	Alsó-Tápió és patak völgyek HUDI20050	DINPI költségvetés	1600	Az élőhely-térkép elkészült
25	Alpesi götte állományfelmérés	Riezing Norbert	Kelet-Bakony	DINPI költségvetés	50	A korábban ismert szaporodóhelyeken alig került elő néhány egyed: Bükkös-árok: 0, Burok-völgy: néhány egyed. Az állomány zöme a környező erdők pocsolyáiban, itatóiban szaporodik. Augusztusra minden kiszáradt.
26	Kétéltű monitoring	Riezing Norbert	Vértes és környéke	DINPI költségvetés	150	A kétéltű állományok (vizsgált fajok: barna ásóbéka, erdei béka, barna varangy, felmérés módszertana: vizuális megfigyelés) a különböző helyeken csökkennek vagy stagnálnak, a nagy szaporodóhelyek közül a Feneketlen-tavi ismeretlen okból kifolyólag összeomlott.
27	Kétéltű fajok monitoringja Tápió-vidék	Sári Gergő	Farmosi Madárvárta	DINPI költségvetés	50	2 alkalommal 3 db dewsbury típusú csapdával történő 12 órás csapdázási vizsgálat, 0 fogott példány

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
						3 db. hód által elárasztott helyszínen történt meg az erdei béka petecsomók felmérése.
28	Tavaszi vonuló partimadarak gyűrűzése	Sári Gergő	Tápióság, Nagy-rét	DINPI költségvetés	50	1 jelölt egyed, madárinfluenza mintavétel
29	Vonuló- és költő madárfajok gyűrűzése, biometriai adatok felvétele, atkavizsgálat	Sári Gergő, Berecz Tibor, Arnóth Júlia, Vízkert András, Bátky Kolos, Ócsai Péter, Lőrinc Marcell, Szénási Valentin, Sztrehánszki Lili, Laczkó Szabolcs, Óvári Péter, Koleszár Sándor, Lippai Károly, Gyórig Előd + szedők	Farmosi Madárvárta	DINPI költségvetés, MME	100	5660 biotikai adatfelvétel, 4 egyed 5km-en túli megkerüléssel, ebből 2 egyed külföldről jött, vagy ott fogták vissza
30	Madárinfluenza mintavételi monitoring tamponos módszerrel	Sári Gergő, Fenyvesi László	DINPI működési terület	NÉBIH ÁDI	50	34 madárból kloáka és trachea tamponos mintavétel, pozitív eredmény még nem volt Mezőföld: 150 madár mintavételezése történt meg. Két pozitív eredményről tudunk: 1 nyári lúd, 1 nagy lilik. A VMTE területén más kutatók is végeztek madárinfluenzával kapcsolatos

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
						vizsgálatokat (ezeket itt nem tüntettük fel). Gerecsei TE: Kb. 320 madár mintavételezésére került sor. 5 madár eredménye lett pozitív!
31	Vetési varjú fiókák diszperziós vizsgálata	Sári Gergő, Berecz Tibor	Abony, Kaszálóerdő	DINPI költségvetés	25	24 varjú fióka színes gyűrűs jelölése
32	Fehér gólya fiókák gyűrűzése	Sári Gergő, Berecz Tibor	Tápió-vidék	MME	40	72 fióka színes gyűrűs jelölése, 3 megkerülés országon belül
33	Nagy kócsag, bakcsó, vörösgém, szürke gém fiókák gyűrűzése	Szénási Valentin, Sári Gergő	Tápiószecső, Tápióság, Úri	DINPI költségvetés	50	Kócsagfiókák színes gyűrűs jelölése
34	Egerészölyvek diszperziós vizsgálat	Sári Gergő	Tápióság	DINPI költségvetés	50	Egerészölyvek téli színes gyűrűs jelölése, 1 leolvasás
35	Kékes rétihéja éjszakázóhelyek szinkronszámlálása	Sári Gergő + önkéntes adatközlők	országos	DINPI költségvetés, MME	5	4 hónapon keresztül, 67 helyszínen 2015 éjszakázni berepülő madár szinkronszámlálása
36	Partifecske gyűrűzés	Sári Gergő, Berecz Tibor, Vízkert András	Esztergom, Duna-part	DINPI költségvetés	50	276 fogott példány biometria adat rögzítése, 9 egyed visszafogása, 7 Pilismaróton-, 1 Tahitótfaluban-, 1 Chlabában (Szlovákia) jelölt madár
37	Sárga gyapjasszövő (<i>Eryogaster catax</i>), füstösszárnyú őszi-araszoló (<i>Lignyoptera fumidaria</i>) felmérések lámpázással, terep-bejárással,	DINPI dolgozói	Gerecsei TE, VMTE	DINPI költségvetés	50	Vértesszőlősi TE: a sárga gyapjasszövő és a füstösszárnyú őszi-araszoló is előkerült új lelőhelyeken.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
	hálózással					
38	Dunántúli vízfutrinka (<i>Carabus nodulosus</i>) talajcsapdázás	Riezing Norbert	Vértes	DINPI költségvetés	50	Újabb területeken (Oroszlány Mocsár-berek, Labanc-patak, Homoki-dűlő pataka) kerültek elő jelentős állományok. A talajcsapdával történő mintavétel 2024. május, júniusban történt.
39	Fokozottan védett vízi- és ragadozómadarak fiókáinak a gyűrzése (kanalalgém, üstökös gém, nagy kócsag, fehér gólya, kék vércse, rétisas, vándorsólyom, gyöngybagoly, szalakóta, gólyatöcs, stb.)	Fenyvesi László, Staudinger István, Csihar László	VMTE	DINPI költségvetés	50	Adatbázisban rögzítésre került.
40	Harkály életnyom 2024. évi adatgyűjtés, felmérés. Projektterületen	Komlós Mariann / Dr. Ónodi Gábor	Esztergom / Nagyoroszi	LIFE4OakForests, LIFE16-NAT/IT/00024 5 pályázat	850	A protokoll-t az MTA ÖK a LIFE4OAKForest projekt keretében készítette el.
41	Szaproxilofág rovarok 2024. évi felmérése.	Németh Tamás	Esztergom / Nagyoroszi	LIFE4OakForests, LIFE16-NAT/IT/00024 5 pályázat	2500	A protokoll-t az MTA ÖK a LIFE4OAKForest projekt keretében készítette el

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
42	Színes és hagyományos gyűrűvel történet madárgyűrűzések (csér, sirály, partifecske, gyurgyalag, fehér és fekete gólya, partimadár, gém, kócsag, ragadozó madár stb.)	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	Jelölt madarak, megkerülések. Adatok adatbázisban. Feldolgozás a későbbiekben. Országos programokban veszünk részt.
43	Rétisas, parlagi sas, kígyászölyv, darázsölyv, kerecsensólyom, vándorsólyom, fekete gólya, fehér gólya, uhu, gyöngybagoly, kuvik felmérés, védelmi munkák, költési adatok, gyűrűzés	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE, Pilis-Budapest Környéki TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE, Pilis-Budapest Környéki TE	DINPI költségvetés	100	Adatok adatbázisban.
44	Vízi madárfajok kiemelt felmérése, monitoringja (cigányréce, barátréce, törpegém, bölömbika, piros lábú cankó, gólyatöcs, gulipán, küszvágó csér stb.)	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	100	Adatok adatbázisban.
45	Dunai szigetek gémtelepeinek felmérése, monitoringja (szürke gém, kárókatona, kis kócsag, bakcsó)	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	200	Adatok adatbázisban.
46	Fészektelepek felmérése drónnal (nagy kócsag, vörös gém stb.)	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	100	Adatok adatbázisban.
47	Vetési varjú telepek felmérése, monitoring GTE területén	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	100	Adatok adatbázisban.
48	Vadlúd monitoring éjszakázó,	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI	100	Adatok adatbázisban.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
	pihenő- és táplálkozó területeken			költségvetés		
49	Országos ragadozómadár szinkronszámlálásban részvétel	Gerecsei TE, Vértes-Mezőföld TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	100	Adatok adatbázisban.
50	Vízimadár szinkronszámlálás a tájegységi vizes élőhelyeken	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	50	Adatok adatbázisban.
52 1	Országos erdei fülesbagoly számlálásban részvétel	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	100	Adatok adatbázisban.
52	Országos kékes rétihéja számlálásban részvétel	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	50	Adatok adatbázisban.
53	Űrge monitoring végzése a GTE területén, kiemelten Neszmély–Gombápusztán	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	30	Adatok adatbázisban. 5428 aktív lyukat rögzítettünk GPS készülékkel a sávos felmérés során. Ez a szám a 2022-es és 2023-as évhez hasonló állományt mutat.
54	Űrgeállományok felmérése	Vértes-Mezőföld TE dolgozói + önkéntesek	Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	200	Űrgeállományok felmérése (15 helyszínen) a VMTE teljes területén, a kisebb populációk valamint a Börgöndi-reptér (160 ha!) teljes állományfelmérése, önkéntesek bevonásával.
55	Nagy aggófű monitoring Tatán	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	Adatok adatbázisban. A felmérést a faj egy ismert előfordulási helyén mértük fel:

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
						1316 tő fokozottan védett nagy aggófü! 525 virágzó tő.
56	Magyarföldi husáng monitoring Lábatlanon, Bajóton	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	80	Adatok adatbázisban. Barlang feletti állomány Összesen 78 virágzó tő, 54 vegetatív Kerítésen kívül: 0 virágzó tő, 7 vegetatív tő Kerítésen belül: 78 virágzó tő, 47 vegetatív tő Északi alsó állomány Összesen 42 virágzó tő, 58 vegetatív tő Kerítésen kívül: 3 virágzó tő, 20 vegetatív tő Kerítésen belül: 39 virágzó tő 38 vegetatív tő Északi felső állomány Összesen 22 virágzó tő, 181 vegetatív Kerítésen kívül: 5 virágzó tő, 89 vegetatív tő Kerítésen belül: 17 virágzó tő. 92 vegetatív tő Seregélyes-féle állomány 5 virágzó tő, 4 vegetatív tő

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
57	Bíboros sallangvirág felmérés (tárgyévben a feltételezett és régi adathiányos területekre koncentrálnva tölevél és virágos állapotban)	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	A gerecsei állomány 800-850 virágzó tő közé tehető. Adatok adatbázisban.
58	Leánykökösörce felmérés országjelentés	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	50	Szomori és Péliföldszentkereszt termőhelyeken történt felmérés. Mindkettő termőhelyen a faj megtalálható. VMTE: korábbi lelőhelyek felmérése, monitoring (Csákvár: Bagó-hegy)
59	Homoki nőszirom felmérés országjelentés miatt.	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	50	Adatok adatbázisban.
60	Piros kígyószisz felmérés.	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	Komárom-Esztergom Vármegye K-i részein az összes ismert termőhely bejárásra került (kettőt leszámítva, mert kapacitás hiányában nem jutott rá idő). Az ismert helyeken továbbra is meg van. Néhány ritkábban ellenőrzött helyen a faj eltűnt vagy idén nem virágzott.
61	Maculinea fajok felmérése az Által-ér völgyében és a Gerecsében	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	Egy új helyen, Tardos, Szilvások ki lett mutatva M. arion! Többi faj eseti jelleggel lett ellenőrizve. Mindegyik faj jelen van a megyében!
62	Anker-araszoló felmérése	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI	50	Egy élőhelyen két alkalommal, sikertelen

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
	lámpázással, vödörcsapdázással, kopogtatással			költségvetés		próbálkozás.
63	Csonkaszárnyú medvelepke vödörcsapdázással, lámpázással	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	A faj az ismert (Nagy-Teke) élőhelyén továbbra is megtalálható.
64	Magyar púposszövő e lámpázással, vödörcsapdázással, kopogtatással	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	Kapacitás hiányában nem történt előremutató keresése a fajnak. A külsős felmérő által közölt 1 új helyen van jelen a faj. Külsős felmérő egy új helyen (Nagy-Teke) megtalálta!
65	Magyar barkabagoly	Riezing Norbert	Vértes	DINPI költségvetés	50	Több alkalmas helyen kerestük sikertelenül.
6	6	Riezing Norbert, Pribéli Levente, Hudák Tamás	Vértes: Csákvár	DINPI költségvetés	50	Több alkalmas helyen kerestük sikertelenül.
67	Dolomit kéneslepke felmérés	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	Gerecsei TE Vértes-Mezőföld TE	DINPI költségvetés	50	Egy érdekes példány került elő a Gerecse belsőbb részein októberben. Tardos, Szilvások. A fotó alapján történt határozás alapján 2 szakértő 2 különböző fajnak határozta. Az egyik szakértő dolomit kéneslepkét a másik a nem védett fakó kéneslepkének határozta. Az adat jelenleg nem szerepel az adatbázisunkban. Áprilisban egy új élőhelyen (Nagysáp/Gedás-hegy) sikerült megtalálni

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
						a fajt. A faj az év második felében is rajzik még. VMTE: Újabb helyekről került elő. A Mezőföldön feltehetően gyakoribb, mint korábban gondoltuk, de terepi azonosítása gyakran nehéz.
68	Kis apolló-lepke, kis színjátészólepke, farkasalmalepke felmérés	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	A faj felmérése a teljes rajzási ciklusban megtörtént. Néhány új helyen előkerült a faj. 2024 nem volt olyan erős a rajzása, mint a korábbi években.
69	Nagyfoltú hangyaboglárka felmérés	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	1 új élőhelyen, Tardos/Szilvások előkerült!
70	Csíkos medvelepke, sárga gyapjasszövő, tavaszi gyapjasszövő, nagy pávaszem, füstösszárnyú ősziaraszoló felmérés	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	50	Csíkos medve lepke néhány új helyen előkerült. Füstösszárnyú ősziaraszoló felmérése kapacitás hiányában elmaradt. Jelenleg nincs adat a Tájegységünkben. Sárga gyapjasszövő és a tavaszi gyapjasszövő hernyófészkek keresése megtörtént. A sárga gyapjasszövő a megye Ny felében, Bársonyos területén megtalálható. A tavaszi gyapjasszövő több új élőhelyen is megtalálásra került. Főként Epöl / Máriahalom / Sárísáp környékén. Többi faj még rajzik vagy ősszel fog.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
71	Énekesmadár odútelepek vizsgálata (Tata, Cseke-tó; Almásfüzitő; Komárom)	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	70	Adatok adatbázisban
72	Madárgyűrűzés CES protokoll szerint Naszály, Ferencmajori Madárvárta	Gerecsei TE	Gerecsei TE	DINPI költségvetés	150	Adatok adatbázisban
73	Kételtű- és hulló taxon felmérés	Babocsay Gergely	Ócsai TK, Inárcs projektterület	LIFE HUNVIPHAB -LIFE18 NAT/HU/0000 18 -” A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban”	525	Az Inárcs projekt területen előforduló kételtű-és hulló fauna feltérképezése, mint rákosi vipera potenciális táplálékbázis elemzés.
74	Élőhelytérképezés az Inárcs projekt területen	Kun András - Sziklagyep Bt.	Ócsai TK, Inárcs projektterület	LIFE HUNVIPHAB -LIFE18 NAT/HU/0000 18 -” A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének	250	A195 ha-os projekt területen élőhelytérkép elkészítése, a védett, fokozottan védett és Natura 200 jelölő növényfajok felvételével. A rákosi vipera élőhely igényeit és veszélyeztető tényezőit leíró változók felmérésével és elemzésével.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
				javítása a Pannon régióban”		
75	Egyenesszárnyú taxon felmérése	Szövényi Gergely	Ócsai TK, Inárcs projektterület	LIFE HUNVIPHAB -LIFE18 NAT/HU/0000 18 -” A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban”	432	Az Inárcs projekt területen előforduló egyenesszárnyú fauna feltérképezése, mint rákosi vipera potenciális táplálékbázis elemzés.
76	Kisemlős taxon felmérése	Magyar Természetkutató Egyesület - Mátics Róbert	Ócsai TK, Inárcs projektterület	LIFE HUNVIPHAB -LIFE18 NAT/HU/0000 18 -” A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban”	360	Az Inárcs projekt területen előforduló kisemlős fauna feltérképezése, mint rákosi vipera potenciális táplálékbázis elemzés.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Kutatás tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (E Ft)	Kutatás főbb eredményei
77	Szitakötő taxon felmérése	Dél-Balatoni Természetvédelmi Egyesület, Dr. Lókkös Andor	Ócsai TK, Inárcs projektterület	LIFE HUNVIPHAB -LIFE18 NAT/HU/0000 18 -” A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban”	250	Az Inárcs projekt területen előforduló szitakötő fauna feltérképezése, kiemelten a védett, fokozottan védett és Natura 2000 jelölő fajok felvétele. A rákosi vipera számára kedvező élőhely kezelés hatásának vizsgálata a szitakötő faunára.
78	Kiengedett rákosi vipera populáció vizsgálata	DINPI, MME, Halpern Bálint, Egerer Anna	Ócsai TK, Inárcs projektterület	LIFE HUNVIPHAB -LIFE18 NAT/HU/0000 18 -” A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban”	50	A 2024. május végén visszatelepített rákosi vipera populáció állományának monitoringja az egyedek terepi megfigyelésével, a telelő üregek endoszkópos ellenőrzésével, valamint az összesen 3 db jeladós egyed telemetriás nyomon követésével.

4.2. Monitorozás

2024-ben a monitoring felméréseket az Agrárminisztérium által biztosított „Természeti értékek védelme” szakmai keret TMF/275/2024. számú Támogatói Okirattal biztosított és saját intézményi pénzkeret terhére végeztük. Azon felmérések esetében, melyeknél van elfogadott NBmR prokoll, azok az aktuális módszertan szerint kerültek elvégzésre.

4.2.1. Védett növényfajok felmérése

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Kúszó zeller (<i>Apium repens</i>)	A	DINPIg dolgozók	1. Budapest, Margit-sziget; 2. Vértesalja: Bokod községhatár	DINPI költségvetés	60	A faj állományait az alábbi eredménnyel mértük fel: 1. Margitsziget: A gyepet intenzíven nyírják és locsolják. Ezen kívül rengeteg idelátogató tapossa. 2024. évben: 29 290 tő, stabil. 2. Bokod: 2024: 0 tő, csökken 3. Békásmegyér: A gyorsétterem parkolójában található biciklitároló közelében, vetett és locsolt gyepben élt korábban két, 2024-ben egy kb. 1 m ² -es foltja. A nyugati, bolygatottabb élőhelyen zavarásjelző magas szárú fűfélék társaságában élő állományát 2024-ben nem találtuk. 2024: 500 tő, ismeretlen.
2	Fehéres csüdfű (<i>Astragalus vesicarius ssp. albidus</i>)	B	DINPIg dolgozók	1. Budai-hegység, Meszes-hegy; 2. Budaörs, Odvas-hegy; 3. Fót Somlyó-hegy; 4. Páty Fekete-	DINPI költségvetés	200	A faj állományait az alábbi eredménnyel mértük fel: 1. Budai-hegység, Meszes-hegy 30 tő; 2. Budaörs, Odvas-hegy nem volt felmérés; 3. Fót Somlyó-hegy 3514; 4. Páty Fekete-hegyek 175 tő; 5. Tétényi-fennsík 1710. Az állományok változó sikerrel virágoznak, láthatóan jó állapotban vannak.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
				hegyek; 5. Tétényi-fennsík			
3	Kisfészküaszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)	(C2) + E	DINPIg dolgozók	Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációk egy részének felmérése	DINPI költségvetés	40	2024-ben az állandó mintaterületeken kívüli területek egy részének felmérése volt a feladat, mely feladat kertében 37 290 tő került felmérése a DINPI működési területén Pest megyében.
4	Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>)	(C2) + E	DINPIg dolgozók	Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációk egy részének felmérése	DINPI költségvetés	40	A 2024-ben összesen 45 709 tő homoki kikericset mértünk fel, Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációkból. Különösen sok új populációt találtunk a Gödöllői dombvidéken.
5	Tarka sáfrány (<i>Crocus reticulatus</i>)	B	DINPIg dolgozók	1. Aba: Felsőszentiván (Mezőföld) 2. Aba: Sós-tó 3. Sárbogárd:	DINPI költségvetés	200	A faj monitorozása sajnálatos módon háttérbe szorul. 2024-ben 3. Sárbogárd: Nagyhörcsögpuszta 317 tő, 4. Ráckeve: Páskom-erdő 15 tő került felmérésre. Tapasztalataink szerint az állományok jól bírják az árnyalást, azonban a gyepek záródását és a felszántást kevésbé.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
				Nagyhörcsögpuszta 4. Ráckeve: Páskom-erdő 5. Kocs: Hosszúvölgy			
6	Tartós szegfű (<i>Dianthus diutinus</i>)	(A) E	Erdei Suli Bt.	Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációk egy részének felmérése	AM Természeti Értékek Védelme	800	Minden állománya csökken, az állomány a 2011-es szint 1/6-ra esett vissza. A legtöbb helyen azonnali beavatkozásra volna szükség.
7	Fehér szegfűvek (<i>Dianthus plumarius subsp. lumnitzeri</i> ; <i>s. subsp. regis.stephanii</i>)	B	DINPIg dolgozók	1. Csákberény Strázsa-hegy; 2. Esztergom (Pilisvörösvár Fehér-hegy); 3. Pilisszentlélek Fekete-kő (Hrebeny);	DINPI költségvetés	200	A fehér szegfűveket Igazgatóságunk 2024-ben a B módszer szerint mérte fel. Csákberény, Strázsa-hegy: 87, Budaörs, Szekrényes-hegy: 823, Esztergom, Fekete-kő, Hrebeny: 52; Pátyi Fekete-hegyek: 220; Pilisborosjenő, Fehér-hegy: 0 tövet mértünk fel.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
				4. Páty Tarnai-pihenő (Fekete-hegyek); 5. Budaörs, Szekrényes-hegy			
8	Piros kígyószisz (<i>Echium maculatum</i>)	E (C5)	DINPIg dolgozók	Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációk egy részének felmérése	DINPI költségvetés	80	2024-ban a protokoll szerinti felmérésben az Igazgatóság több helyszínén is összesen 269 tő piros kígyósziszt mért fel. A felmérés jellegéből adódik, hogy a trend megállapítása a 2024-as adatokból nem lehetséges.
9	Kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	E	DINPIg dolgozók	Elterjedés vizsgálat a DINPI működési területén	DINPI költségvetés	30	Az igazgatóság kikeleti hóvirág állományának kb. 90%-a került felmérésre. Működési területünkön egyelőre állományai stabilak, állomány nagyságának monitorozása majdnem lehetetlen. Az elterjedési adatok pontosítása elsősorban a Gerecse, Vértesben, Budai, Visegrádi és Börzsöny hegységekben és a Gombai-forrásláp területén valósult meg 2024-ben. Összesen ebben az évben a számolt egyedszám 126.039 tő.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
10	Kornistárnics (<i>Gentiana pneumonanthe</i>)	C2	DINPIg dolgozók	1. Esztergom: Kolozson túli dűlő; 2. Leányfalu: Német-széna	DINPI költségvetés	45	Igazgatóságunk 2024-ben csak a Leányfalu: Német-széna mintaterületen mért fel összesen 124 tövet. Ez a tőszám kevesebb mint 5%-a a 2012-es csúcs évnek. A Duna őszi áradása miatt a Kolozson túli dűlőben felmérés nem történt.
11	Janka sallangvirág (<i>Himantoglossum calcaratum subsp. jankae</i>)	B+E	DINPIg dolgozók	1. Solymár: Kálvária-hegy, 2. Rád: Cseke-hegy, 3. Érd: Kakukk-hegy, 4. Visegrád, Fekete-hegy, 5- Pilisszentkereszt, Szurdok (Mogyorós-árok).	DINPI költségvetés	160	A janka sallangvirágot Igazgatóságunk 2024-ben a B módszer szerint mérte fel. Érd, Kakukk-hegy-en nem történt felmérés; Pilisszentkereszt, Szurdok: 24 tő, Rád, Cseke-hegy: 14 tő; Solymár, Szarvas-hegy: 2; Visegrád, Fekete-hegy: 10.
12	Homoki nőszirm	E	DINPIg dolgozók	Az állandó mintavételi	DINPI költségvetés	25	2024-ban a mintaterületen kívüli, csak régi felmérési adattal rendelkező területek minél nagyobb hányadának felmérése

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
	<i>(Iris arenaria (humilis ssp. arenaria))</i>			pontokon kívüli populációk egy részének felmérése			volt a cél, 9492 tő került felmérésre.
13	Szibériai nőszirm (<i>Iris sibirica</i>)	C1	DINPIg dolgozók	Ócsa: Turjáni erdő	DINPI költségvetés	30	2024-ben 18 virágzó egyede került rögzítésre, ami az elmúlt 6 év adatai alapján stabilnak tekinthető.
14	Heverő iszapfű (<i>Lindernia procumbens</i>)	A	DINPIg dolgozók	A működési terület, különösen, ha a vízviszonyok megfelelőek lesznek	DINPI költségvetés	10	2024-ban az időjárás nem kedvezett a felmérésnek, így egyetlen felmért ponttal sem gazdagodtunk.
15	Hagymaburok (<i>Liparis loeselii</i>)	A	dr Illyés Zoltán ev.	1. Ráckevei-Soroksári Dunaág, 2. Velencei-tó	AM Természeti Értékek Védelme	600	A Velencei tavi állomány 27 nem virágzó tőből állt, az RSD területén több állománya is él összesen 453 tő. Ebből szigetcsépen 8 foltban 423 tő.
16	Vidrafű (<i>Menyanthes trifoliata</i>)	A	DINPIg dolgozók	Kóka: Kókai-láp;	DINPI költségvetés	30	Felmért egyedszám: 153. A kókai lápon a vidrafű térbeli kiterjedése mellett az egyedszáma is jelentősen lecsökkent.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
17	Légybangó (<i>Ophrys insectifera</i>)	A	DINPIg dolgozók	1. Dabas: Vizes-Nyilas; 2. Dabas: Esső	DINPI költségvetés	30	1, Hosszú idő után 2024-ben többhelyen is virágzott. 2, 2024-ben a korábbi évekkel ellentétben nem tudtuk bejárni a folyamatos lövészet miatt. A működési területünkön minden állománya csökkenő tendenciát mutat. Meg kell jegyezni, hogy több éven át nem tudtunk hivatalosan bejutni a Dabas Esső területre a katonai használat miatt.
18	Óriás útifű (<i>Plantago maxima</i>)	A	DINPIg dolgozók	1. Dabas, Essői erdő; 2. Dabas, Felső Esső; 3. Kakucs, Belga-dűlő; 4. Tatárszentgyörgy, Szálláska	DINPI költségvetés	90	2024-ben a Táborfalvi Lő- és gyakorlótéren található két állománya az észlelési küszöb alá került, feltehetőleg ki is pusztult. A kakucsi állomány 153 tőből áll, szépen virágzott a Tatárszentgyörgy, Szálláska dűlőn 31 tövet számoltunk meg.
19	Medvefű kankalin (<i>Primula auricula ssp.</i>)	(A)	DINPIg dolgozók	Isztimér: Burok-völgy	DINPI költségvetés	30	2024-ban csak az isztiméri állományok kerültek felmérésre, mivel 2023-ban ennek felmérése elmaradt.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
	<i>hungarica</i>)						
20	Leánykörösint (<i>Pulsatilla grandis</i>)	(C2) +E	DINPIg dolgozók	Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációk egy részének felmérése	DINPI költségvetés	30	2024-ben számtalan helyszínen összesen 8414 tő leánykörösint mértünk fel.
21	Magyar gurgolya (<i>Seseli leucospermum</i>)	(C3) E	DINPIg dolgozók	Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációk egy részének felmérése	DINPI költségvetés	90	2024-ben a Natura 2000 országjelentéshez szükséges, régen felmért állományokban összesen 38.264 tövet mértük fel a Keleti-Bakony a Vértes és a Budai-egység területén.
22	Janka tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>)	(C5+) E	DINPIg dolgozók	Az állandó mintavételi pontokon kívüli populációk egy részének	DINPI költségvetés	5	2024-ben a következő állományokat mértük fel: BP. XII. kerület Széchenyi-hegy és Gyermekvasút végállomás, Isaszeg, Dudás-föld. Az állomány ingadozás okai ismeretlenek, a Bp. XII. ker. Széchenyi-hegy lelőhelyen csökkenni látszik az állománya, a

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	NBmR módszer	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
				felmérése			többi helyen fluktuál.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság feladata 2024-ben 21 növényfaj több populációjának felmérése volt. A rendkívüli száraz koratavas, a téli csapadék hiánya a tavasz végi nyár eleji viszonylag sok csapadék és a nyári szárazság ellenére a legtöbb fajt sikerült felmérni.

A 2024-es évben tovább pontosítottuk néhány növényfaj populációjának kiterjedését nagyságát, melyhez 123 terepnapra volt szükség. Számos faj esetében újabb részpopulációkat tártunk föl.

Fontos eredmény, hogy a monitoring eredményeket, tapasztalatokat a területek kezelésénél, vagy a kezelés tervezésénél egyre többfelé veszik figyelembe.

Általános tapasztalat, hogy a természetvédelmi kezelés hiánya sok faj esetében az élőhelyének cserjésedéhez, erdősödéséhez vezetett, onnan a vizsgált faj kipusztult, vagy a kipusztulás szélére sodródott. Sokféle tapasztalható az inváziós növényfajok előrenyomulása, élőhelyvesztés. Pozitív fejlemény, hogy 2024 ősszel Ócsán a DINPI munkatársai új csengettyűvirág állományokat hoztak létre.

Meg kell jegyezni, hogy az elmúlt évek EU forrásaiból végzett élőhelykezelések bizonyára változtatnak ezen a képen. Tapasztalunk azonban egyfajta művelési kényszert is – a földalapú támogatások miatt – szakszerűtlen kezelést, mely folyamatok az élőhely leromlásához vezetnek.

4.2.2. Növénytársulások felmérése

A felmérések az aktuális NBmR protokoll módszertana szerint valósultak meg.

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Szolonyec	Sziklagye	Tóalmás községtől	AM	100	2024-ben az előző évhez hasonlóan elmaradt a

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
	vaksziknövényzet (<i>Camphorosmetum annuae</i>)	p Bt.	keletre, Boldogkátapuszta- dűlőn	Természeti értékek védelme		legeltetés, ami a jelentős nyári szárazsággal együtt mélyreható változásokat okoz: záródik, avarosodik a gyep, és nő a zavarástűrők relatív borítása. A legeltetés további elmaradása nyomán a gyep záródása, a bárányparéjos-mézpázsitos foltok visszaszorulása, évtizedes léptékben a vizsgált társulás itteni állományának megszűnése várható.
2	Mészkedvelő tölgyes (<i>Vicio sparsiflorae-Quercetum pubescentis</i>)	Sziklagye p Bt.	Kis-Szénás (Budai-hegység)	AM Természeti értékek védelme	200	2020 és 2024 között a lombkorona- és cserjeszint egyaránt számottevő mértékben záródott. A vadkár csak néhol számottevő, foltokban megfigyelhető a rágás, taposás és erózió, illetve ezek nyomán a gyomosodás. Lehetőség szerint a vadállomány további, a jelenleginél teljesebb körű kizárására és ritkítására lenne szükség. A korábbi jégtörések következtében, valamint az aszályos nyarú években száradó koronarészek alatti természetes felnyílásokban a cserje- és gyepszint borítása nőtt, ami az erdőssztyepp-dinamika velejárója.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
3	<i>Festucetum rupicolae/valesiaca</i>	Sziklagyep Bt.	Pilis-tető	AM Természeti értékek védelme	150	2024-ben a vadkár és az erózió továbbra is erős, a taposás következtében meglazult talajt az esőzések erodálták. A nyílt, növénymentes földfelszínnek átlagos borítása nőtt, a sziklagyep átlagos borítása csökkent. A zavarástűrő fajok relatív borítása a zavarás és a csapadékos tavasz együttes hatása nyomán növekedett. Jelenleg a vadak jelenléte, legelése, taposása nyomán fellépő erőteljes erózió okoz közepes-, illetve foltokban nagymértékű zavarást. A vadak létszámának csökkentésére és a turistaforgalom részleges kizárására (térbeli korlátozására) lenne szükség.
4	Löszpusztarét (<i>Salvia nemorosae-Festucetum rupicolae</i>)	Sziklagyep Bt.	Székesfehérvár határa, Aszal-völgy	AM Természeti értékek védelme	150	2024-ben a terület a korábbiaknál szárazabb, csökkent a növényzet átlagos borítása, nőtt a szárazságtűrő fajok- és csökkent a mezikus kétszikűek borítása, egyúttal nőtt az avar mennyisége- és csökkent a nyílt talajfelszínnek kiterjedése. A cserjésedés, a legeltetés hiánya (avarosodás) mellett a vadak jelenléte, legelése, taposása okoz kismértékű zavarást. A későbbiekben újra szükség lesz cserjeirtásra, illetve szükség lenne időszakos, alacsony állatlétszámmal végzett legeltetésre is az avarfelhalmozódás csökkentésére.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
5	Löszpusztarét (<i>Salvia nemorosae-Festucetum rupicolae</i>)	Sziklagye p Bt.	Albertirsától északra, Golyófogó-völgy	AM Természeti értékek védelme	150	2024-re a terület növényzete rendkívüli mértékben leromlott, túlnyomórészt nem löszsztyeppré, hanem gyomos, inváziós foltokkal tagolt, cserjésedő-erdősülő száraz gyep. Az összfajszám jelentősen lecsökkent, a zavarástűrők, gyomok és inváziósok relatív összborítása meghaladta a 40%-ot. A monitoring folytatását csak abban az esetben javasoljuk, hogyha célzott természetvédelmi beavatkozás történik – inváziós irtással, kaszálással és/vagy legeltetéssel kombinálva. Ellenkező esetben a monitoring helyszín megszüntetését, áthelyezését javasoljuk (arra való hivatkozással, hogy a céltársulás állománya átalakult, megszűntnek tekinthető).
6	Kékperjés kiszáradó lárprét (<i>Succiso-Molinietum coeruleae</i>)	Sziklagye p Bt.	Dabastól délnyugatra	AM Természeti értékek védelme	150	2024-ben erős állapotromlást tapasztaltunk. A kiszáradt gyep fokozódó cserjésedését regisztráltuk, ami a túl erős legeltetéssel együtt az állomány állapotának romlását, területének csökkenését eredményezte. Emellett – minden bizonnyal az erős aszály következtében – tovább erősödött a terület kiszáradása, a fajszám csökkenése, a zavarástűrő fajok relatív borításának növekedése. Ha nem történik változás a terület vízellátottságában, az a kékperjés fajkészletének eltűnéséhez, az élőhely elszegényedéséhez vezet.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
7	Kékperjés kiszáradó lárprét (<i>Succiso-Molinietum coeruleae</i>)	Sziklagye p Bt.	Ócsa határában, Felsőbesnyőtől északra, Inárcstól délre	AM Természeti értékek védelme	150	Évtizedekkel korábban üde, foltokban fajgazdag, tipikus állapotú állomány volt. Mára a sok éves szárazság és a terjedő zavarástűrő fajok, elsősorban a <i>Calamagrostis epigeios</i> kolonizálása következtében elszegényedőben van és mind nagyobb részén sztyeppesedik. 2024 nyarán a lárprét állományt több száz négyzetméteres foltokon feltúrták a vaddisznók, tovább gyorsítva a gyep leromlását, átalakulását. A területen vízvisszatartásra, valamint a vadak létszámának csökkentésére lenne szükség. A kaszálás mértéke és mintázata megfelelő.
8	Melegkedvelő tölgyes (<i>Corno-Quercetum</i>)	Horváth Soma	Gödöllői Dombvidék TK területén (Gödöllő, Nagy Istrázsa-hegyi Erdőrezervátum)	DINPI költségvetés	150	A három mintaterületet magában foglaló molyhos tölgyes állomány jó állapotú. A vadkár jelenleg nem jelentős (a vad jelenléte látható, de túl erős zavarást nem jelent), az állományok (lágymozaik és fásszárúak egyaránt) regenerálódnak. A jégtörések következtében kialakuló természetes felnyílások alatt a cserjeszint borítása nő, ami az erdőssztyepp-dinamika lényegi velejárója, és ritka fajok számára teremt optimális feltételeket. A gyepszint borítása egyelőre csökken. Mivel erdőrezervátum magterületről van szó, aktív természetvédelmi kezelés nem lehetséges és nem

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						szükséges a területen, kivéve az inváziós fafajok (<i>Celtis occidentalis</i>) megjelenését.
9	Tölgy - kőris - szil liget (<i>Fraxino pannonicae-Ulmetum</i>)	Horváth Soma	ócsai Nagy-erdő	DINPI költségvetés	150	<p>A három mintaterületet magában foglaló ócsai tölgy-kőris-szil ligeterdő állomány mára degradáltnak mondható, az állomány jellege (törzsalak, elegyarány) valószínűsíti a mesterséges eredetet.</p> <p>A területen jellemző inváziós fajok jelen vannak (<i>Acer negundo</i>, <i>Celtis occidentalis</i>, borításuk nő).</p> <p>A vaddisznó állomány okozta talajbolygatás nagymértékű, és erősen hozzájárul az erdő jellegtelenedéséhez. A szarvasállomány az újulati szintben okoz jelentős károkat a rágásával, ami később az érintett csemeték befertőződését okozza, vitalitáscsökkenéshez vezetve. Emiatt a vadászati nyomás további fokozására van szükség!</p> <p>Az inváziós fajok kezelése erdőrezervátum magterületen a kijelölés szándéka szerint kerülendő, ám tekintettel az állomány ritkaságára és veszélyeztetettségére, ebben az esetben is kivétel teendő, ellenkező esetben további degradáció várható.</p>

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
10	Tőzegrápfrányos égerláp (<i>Carici elongatae-Alnetum</i> – <i>Thelypteridi Alnetum</i>))	Horváth Soma	ócsai Nagy-erdő	DINPI költségvetés	150	2018-ban az átlagosnál magasabb víz borította a területet, 2019-ben tavasszal az átlagosnál sokkal kisebb volt a vízellátás. A kedvezőtlen, csapadékmentes időszak majdhogynem tél elejétől 2019 május elejéig kitartott. 2019 májusa a szokásosnál jóval bővebb csapadékmennyiséget hozott, amely részben feltöltötte a lúpmedencéket. 2024 aszályos nyárral következett, jó vízellátottságú tavasz után. A közbeeső 2022-es év nagyon aszályos volt. A nyár és az ősz időjárása jobbra kedvezőtlenül alakult, meleg, és csapadékban szegény volt.

Következtetések a növénytársulások felmérése kapcsán:

Szinte mindenütt általános tendencia a területek szárazodása, melyet semmilyen objektív adattal nem tudunk összehasonlítani, tekintve, hogy semmilyen háttéradatot nem gyűjtünk. A gyepek záródása, cserjésedése általános folyamat. Ugyanakkor az erőteljes vadhatás miatt felnyíló területeken az inváziós fajok előretörése tapasztalható.

Az erdős társulások esetében az erdészeti használat a legfontosabb befolyásoló tényező a vadhatás mellett. A szárazodás és az inváziós fajok előretörése főleg a vízhatásnak kitett társulásokban jelentős.

4.2.3. Élőhelytérképezés

2024-ben egy 5x5 kilométer kiterjedésű táji ablak újratérképezését végeztettük el. A felmérések az aktuális NBmR protokoll módszertana szerint valósultak meg.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozási forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Nagykörös R5x5 117 jelzésű 5x5 km-es mintaterület NBmR élőhely-térképezése	Sziklagyep Bt.	Nagykörös, Csemő	AM Természeti értékek védelme	1 000	<p>A 2500 hektáros kiterjedésű területen 2024 nyarán és őszén került sor a megismételt (2004, 2014 után) élőhely-térkép elkészítésére. A legutóbbi, 2014-ben végzett felmérés óta eltelt 10 évben a természetközeli gyepek és erdők kiterjedése alig változott, végbementek azonban az állapotukat meghatározó átalakulások. Az általános talajvízszint-süllyedés következtében a félszáraz és üde gyepek kategóriákhöz (D34, OB) tartozó állományok többsége szárazodott, nagyon sok ezek közül elgyomosodott, általános az üde termőhelyet igénylő növények visszahúzódása, az állományok száraz gyepé transzformálódása (OC, H5a, H5b). A gyepek esetében jelentős problémát jelent a cserjésedés, illetve a szegélygyepek kiterjedésének csökkenése (a H4-Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek... Á-NÉR kategória szinte teljesen eltűnt a területről). A gyepek és erdőállományokban erőteljes a vadhatás és a növényi invázió.</p> <p>Külön megemlítendő, hogy 2024-re a tölgyesekben korábban is megfigyelhető koronaszáradás (ami az erdőssztyepp-dinamika természetes részének tekinthető) és törzspusztulás néhol már katasztrofális méreteket öltött. A nagy foltokban felnyíló, eltűnő magas koronaszintű állományokban a (főként egybibés galagonya alkotta)</p>

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>cserjeszint sűrűsödik, záródik, alatta szegényedik, gyomosodik a gyepszint. Ráadásul alig mutatkozik őshonos fafajú újulat (tölgy csak elvétve, néhol vadkörte, fehér nyár, ritkán fekete nyár vagy mezei szil).</p> <p>Jelentős kiterjedésben történt meg az idegenhonos faültetvények (akác, fenyő, részben nemesnyár) hazai fafajokkal (fehér nyárral, kocsányos tölgygel) történő lecserélése. Fontos fejlemény, hogy általában már a telepítést követő évben (eleinte a tuskópásztákon és/vagy szegélyeken, később az állományokban) általános az akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), kései meggy (<i>Prunus serotina</i>) megjelenése, terjedése. A faültetvényekben jellemző a belső invázió, mind az akácosok, mind a fenyő telepítések ma már általában kétszintű állományok: a második koronaszintet a kései meggy alkotja, sűrűn, nagy tömegben, mind a cserje-, mind a gyepszintben jelen van. A nemesnyár telepítésekben a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) terjedése erőteljes.</p>

4.2.4. Erdőrezervátumok felmérésének főbb eredményei

Az erdőrezervátum-felmérések 2022-ben kikerültek a természetvédelmi ágazat feladatköréből, ettől kezdve az Agrárminisztérium Erdőkért és Földügyekért Felelős Államtitkársága felel. A DINPI 2024-ben nem végzett erdőrezervátum-kutatási tevékenységet.

4.2.5. Közösségi jelentőségű élőhelytípus (erdő, gyep, vizes élőhely)

2024 nyarán és őszén a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság megbízásából összesen 12 helyszínen végeztünk Natura 2000 élőhely-monitorozást, 2 féle Natura 2000-es erdei- és 4 féle gyeperes, cserjés és vizes élőhelytípus állományában az aktuálisan érvényes monitoring-protokoll alapján. A felmérések során az szükséges adatok Excel adatlapokon kerültek rögzítésre. A felmérések az aktuális Natura 2000 extenzív protokoll módszertana szerint valósultak meg.

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Pannon molyhos tölgyesek (91H0)	Sziklagyep Bt.	Budai-hegység, Nagykovácsi, Kutya-hegy Budai-hegység, Nagykovácsi, Nagy-Szénás 1 Budai-hegység, Nagykovácsi, Nagy-Szénás 2	AM Természeti értékek védelme		<p>A molyhos tölgyesek a Nagykovácsi-medence peremén elsősorban a délies kitettségű lejtőkön, letöréseken jelennek meg, magasabb területeken töredékessé válnak, az északi oldalakon az állományok eltűnnek.</p> <p>A többszintű, felnyíló-záródó koronában általában domináns a <i>Quercus pubescens</i> és <i>Fraxinus ornus</i>, gyakran megjelenik az <i>Acer campestre</i>, <i>Sorbus torminalis</i> és <i>Quercus cerris</i>, ritkábban a <i>Fraxinus excelsior</i>. A foltokban nagy borítású cserjeszintben a domináns <i>Cornus mas</i> mellett meghatározóak a generalista cserjefajok (pl. <i>Ligustrum vulgare</i>, <i>Crataegus monogyna</i>, <i>Prunus spinosa</i>), a szórványos előfordulású cserjék közül a <i>Viburnum lantana</i>, <i>Euonymus verrucosus</i>. A gyepszintben domináns a <i>Piptatherum virescens</i>, <i>Carex michelii</i>, néhol a <i>Melica uniflora</i>, jellemző a szegélyekkel és száraz gyepekkel közös lágyszárú fajok előfordulása, például: <i>Buglossoides purpureocaerulea</i>, <i>Euphorbia epithymoides</i>, <i>Adonis vernalis</i>, <i>Dictamnus albus</i>,</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p><i>Thalictrum minus</i>, <i>Trifolium alpestre</i>, <i>Geranium sanguineum</i>, <i>Sedum maximum</i>, ritkábban a <i>Vinca herbacea</i>, <i>Carex halleriana</i>, <i>Iris variegata</i>, <i>I. graminea</i>.</p> <p>A molyhos tölgyes szálerdőkben (L1) erőteljes a vadrágás (főként a cserje- illetve újulati szintben), a bokorerdőkben (M1) pedig számottevő mértékű vadkár (erózió, gyomosodás) figyelhető meg.</p>
2	Sziklai bükkösök, sziklai hárserdők és hársas-berkenyész sziklaerdők (9150)	Sziklagyep Bt.	<p>Budai-hegység, Nagykovácsi, Nagy-Szénás 1</p> <p>Budai-hegység, Nagykovácsi, Nagy-Szénás 2</p>	AM Természeti értékek védelme		<p>A sziklai bükkösök közé vonható elegyes karszterdő a dolomitvegetáció jellegzetes, ritka erdei élőhelytípusa. A montán, a kontinentális és a délies karakterű elemek keveredése jellemzi. Koronaszintjét az atlantikus bükk és szubmediterrán virágos kőris alkotja, melyben elkeveredve több mezikus (<i>Fraxinus excelsior</i>, <i>Acer platanoides</i>, <i>A. pseudoplatanus</i>, <i>Tilia platyphyllos</i>) és xerikus fa- (<i>Sorbus torminalis</i>, <i>Sorbus aria s.l.</i>, <i>Acer campestre</i>, <i>Tilia cordata</i>, <i>Quercus pubescens</i>), illetve cserjefaj fordul elő. Sajátossága, hogy a több évezredig fátlan, majd fokozatosan beerdősülő északi karszterdők gyepszintjében több vegetációtörténeti korszak tanú-növényei, reliktumai élnek. A 2024-ben felmért állományokban ilyen faj például a lila csenkesz (<i>Festuca amethystina</i>), a szürke bogánecs (<i>Carduus glaucus</i>), a hosszúlevelű buvákfű (<i>Bupleurum</i></p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p><i>longifolium</i>). Ezek mellett a reliktumok mellett az üde erdők növényei (<i>Convallaria majalis</i>, <i>Aconitum vulparia</i>, <i>Viola mirabilis</i>), sziklás erdei elemek (<i>Achillea distans</i>, <i>Clematis recta</i>, <i>Melica nutans</i>), valamint erdei generalista fajok, közöttük domináns gyepszint-alkotók is (<i>Brachypodium pinnatum</i>, <i>Melica uniflora</i>) egyaránt előfordulnak.</p> <p>Az állományok fő veszélyeztetője a túltartott vadállomány, mely eróziót, a gyepszint szegényedését okozza, valamint a koronaszint szárazodás következtében történő felnyílása és a mezikus fajok felújulásának gátoltsága.</p>
3	Kontinentális cserjések (40A0)	Sziklagyep Bt.	Budai-hegység, Széchenyi-hegy, Virágos-rét	AM Természeti értékek védelme		<p>A Széchenyi-hegy platóján felvételezett törpemandula-cserjés különlegessége hegytetői helyzete, gazdag fajkészlete, valamint a régióban ritka sztyepp-és erdőssztyepp fajok előfordulása. A terület a kontinentális sztyeppkorszak reliktumainak őrzője, olyan fajoké, melyek a hegylábakon, illetve a környező dombvidékeken már eltűntek vagy erősen megritkultak. A jelen klímafázisban terjedésükben erősen gátolt sztyeppreliktumok például az <i>Amygdalus nana</i>, <i>Serratula radiata</i>, <i>Asyneuma canescens</i>, a felvételezett állomány néhány száz méteres körzetében a <i>Phlomis tuberosa</i> és <i>Lathyrus pallescens</i> is. A Széchenyi-hegy pusztai cserjéseiben az élőhelytípus</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						szinte minden jelentős faja megjelenik (az eddig felsoroltak mellett pl. <i>Rosa spinosissima</i> , <i>R. gallica</i> , <i>R. jundzillii</i> , <i>Cerasus fruticosa</i>), ezek az állományok a terület kiemelkedő értékei. Megóvásuk érdekében a felmagasodó galagonyás cserjéseket időszakosan ritkítani kell, még ennél is fontosabb a terjedő inváziósok – főként a bálványfa – visszaszorítása.
4	Pannon sziklagyepek (6190)	Sziklagyep Bt.	Budai-hegység, Nagykovácsi, Kutya-hegy	AM Természeti értékek védelme		A Nagykovácsi-medence peremén, a Kutya-hegyen felvételezett nyílt dolomitsziklagyep az élőhely tipikus állománya, jellemző társulásalkotó és karakterisztikus fajok előfordulásával (pl. <i>Festuca pallens</i> , <i>Carex humilis</i> , <i>Stipa eriocaulis</i> , <i>Allium moschatum</i> , <i>Fumana procumbens</i> , <i>Seseli leucospermum</i> , <i>Paronychia cephalotes</i> , <i>Jovibarba hirta</i> , <i>Sedum album</i> , <i>Dianthus plumarius</i>). Az átlagosnál erőteljesebben felnyílt, foltokban erodált állomány. A vadállomány hatása jelenleg csekély, azonban látszik, hogy korábban erőteljes eróziót okozott a vad jelenléte. Állapota a felmérés idején kedvező, illetve regenerálódó, veszélyeztető tényező hatását nem tapasztaltuk.
5	Pannon lejtősztyeppék és sziklafüves lejtők (6240)	Sziklagyep Bt.	Budai-hegység, Nagykovácsi, Nagy-Szénás 1. Budai-hegység,	AM Természeti értékek védelme		A sziklafüves lejtősztyeppék felmért állományai a Nagykovácsi-medencét határoló déli lejtőkön, a Nagy-Szénáson és Kutya-hegyen találhatóak. Elhelyezkedésük és fajösszetételük tipikus, a hegység peremén jellemző sztyeppréti elemek ritkák vagy

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
			Nagykovácsi, Nagy-Szénás 2. Budai-hegység, Nagykovácsi, Kutya-hegy			hiányoznak, túlsúlyban vannak a sziklai gyepekkel közös növényfajok. <i>Domináns a Carex humilis, Festuca pallens, Stipa eriocaulis</i> , néhol a <i>Stipa capillata, Chrysopogon gryllus</i> borítása is jelentős. Karakterisztikus fajok a sziklagyepekkel és a felnyíló sztyepprétekkel közös <i>Allium moschatum, Iris pumila, Seseli leucospermum, Scorzonera austriaca, Scabiosa canescens, Ononis pusilla, Sedum album</i> . Felnyíló gyepek, a lékek aránya 2 és 20% között változik. Jellemzően cserjésekkel, bokoredőkkel alkotnak vegetációmozaikot (legnagyobb borítású fajok: <i>Quercus pubescens, Fraxinus ornus, Quercus cerris, Juniperus communis</i>). Veszélyeztető tényezők számottevő hatását nem észleltük, a Nagy-Szénáson néhol turisták okoznak kisebb mértékű taposást, a Kutya-hegyen enyhe vadkárt figyeltünk meg.
6	Láptavak (3160)	Sziklagyep Bt.	Visegrádi-hegység, Pilisszentkereszt, Hármás-forrás Visegrádi-hegység, Leányfalu, Csíkos-tó	AM Természeti értékek védelme		A Visegrádi-hegység kis erdei víztesteinek hínárvegetációja fajokban szegény. Legfeltűnőbb sajátosság a <i>Hottonia palustris</i> megjelenése, amely a kis erdei tavakban sokhelyütt megtalálható – a vizsgált két helyszínen is. A nyári és őszi aszályos időszakok következtében a tavacsákak vízszintje alacsony volt. Jellemző hínárfajok: <i>Lemna minor, Spirodela polyrhiza, Callitriche cophocarpa, Hottonia palustris, Alisma plantago-aquatica</i> , az iszapos részeken

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<i>Ranunculus sceleratus</i> . Zavarás nyomán felszaporodó fajok: <i>Lycopus europaeus</i> , <i>Solanum dulcamara</i> . A feltöltődő, sekély vizű erdei tavaeszkák létét és kedvező állapotának megőrzését a kiszáradás mellett leginkább a vaddisznó túrása veszélyezteti.

4.2.6. Közösségi jelentőségű fajok felmérése

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Közösségi jelentőségű fajok 2024. évi adatgyűjtése a DINPI működési területén	DINPI munkatársak és önkéntes adatgyűjtők	DINPI működési terület	DINPI költségvetés	500	A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén 2024-ben 45 Natura 2000 Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékén szereplő fajt előfordulási adatai kerültek rögzítésre (1. táblázat) a fajok elterjedését pontosító adatgyűjtések során. A szórványadatokat okostelefonos OpenBioMaps alkalmazással, illetve GPS-szel rögzítettük. A felmért egyedek száma 6114 volt.
2	Védett és közösségi jelentőségű szitakötő- és lepkefajok	Szélkiáltó Bt.	Börzsöny	AM Természeti értékek védelme	500	Adatvásárlás keretein belül 1030 db fajadatot vásároltunk, melyek hozzájárulnak a Börzsöny nappali lepke- és szitakötő faunájáról való ismereteink bővítéséhez.

4.2.7. Egyenesszárnyúak felmérése

A felmérések az aktuális NBmR protokoll módszertana szerint valósultak meg.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Egyeneshárnyú-közösségek monitorozása	dr. Szövényi Zsolt Gergely ev.	Albertirsa, Golyófogó-völgy	AM Természeti értékek védelme	300	A három mintavétel alkalmával 2024-ben a Golyófogó-völgyben kijelölt kvadrátokban összesen 18 fajt sikerült gyűjteni. Az egyes helyszíneken mintázott lokális <i>Orthoptera</i> együttesek fajszáma 9 és 11 faj közötti volt. Az egyedsűrűség nagyon változó volt (0,05-5 példány/m ²). A területről a korábbi mintavételekhez hasonlóan idén is előkerült a védett sisakos sáska (<i>Acrida ungarica</i>) és a törös szöcske (<i>Gampsocleis glabra</i>) is, bár ez évben mindkettő csak 1-1 példányban. A domináns fajok általában a közönséges rétisáska (<i>Chorthippus parallelus</i>), a halk tarlósáska (<i>Chorthippus mollis</i>) és a kis rétisáska (<i>Stenobothrus crassipes</i>), illetve a halványzöld rétiszöcske (<i>Bicolorana bicolor</i>) és a pirregő tücsök (<i>Oecanthus pellucens</i>) voltak 2024-ben. A gyepek a korábbi mintavételi évekhez képest látványosan gyomosodóban vannak, ami feltehetően a mezőgazdasági területek felől érkező tápanyagdúsulás, részben a vaddisznók talajbolygatása miatt erősödött fel. Néhány mintavételi ponton ez már a fűhálózást is nehezkesé tette ez évben.
2	Egyeneshárnyú-közösségek monitorozása	dr. Szövényi Zsolt Gergely ev.	Székesfehérvár, Aszaló-völgy	AM Természeti értékek védelme	300	A domináns fajok a korábbiakhoz hasonlóan különböző <i>Chorthippus</i> -fajok, és a röpképtelen, kistermetű <i>Stenobothrus crassipes</i> sáska voltak, illetve a korai mintavételek időpontjában helyenként viszonylag magas egyedsűrűséget mutatott a <i>Leptophyes albivittata</i> - közönséges virágszöcske, és a <i>Bicolorana bicolor</i> - halványzöld rétiszöcske. A korábbiakhoz hasonlóan szintén sok példány került elő az <i>Oecanthus pellucens</i> tücsökfajból, ami kifejezetten a magasabb gyepszintben, és még inkább bokrokon, fákon él. A korábban ugyanitt végzett mintavételekkel. A korábbi

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						években (2015, 2018) előkerülő fokozottan védett magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) 2024-ben is előkerült egy példányban. A területen ezen kívül a védett sisakos sáska (<i>Acrida ungarica</i>) egy példányát is észleltem. E röpképes faj az utóbbi években az ország alacsonyabb fekvésű területein terjedőben van, itteni megjelenése ezért sem különösen meglepő. A néhány évvel ezelőtt elvégzett cserjeirtás után sajnos a kivágott bokrok elkezdtek sarjadni, így amennyiben a következőkben nem kerül megismétlésre e kezelés, annak gyepre gyakorolt pozitív hatása féltő, hogy átmenetinek fog bizonyulni.
3	Magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>)	dr. Szövényi Zsolt Gergely ev.	Aszal-völgy Budai-hegység 21db 1x1 km-es ETRS kvadrát	AM Természeti értékek védelme	730	<p>Az Aszal-völgyben 2024. 06.08-án történtek a mintavételek. Ezek során a magyar tarszát a késő délutáni- kora esti órákban ultrahang detektorral kerestem a korábban már ismert előfordulási helyén. A keresés során mindössze 2 hím példányt észleltem a területen (lásd az 1. ábrán) Az élőhely az Aszal-völgy löszgyep borította oldala (1. kép), amely feltehetően a korábbi legeltetés felhagyása nyomán az utóbbi évtizedekben fokozatosan cserjésedik. A mintavételi terület egy részén a 2010-es évek végén kisebb területre kiterjedő cserjeirtás volt, azonban azóta a cserjeirtott terület is elkezdett visszabokrosodni, a nem kezelt területek pedig tovább cserjésedtek.</p> <p>A Budai-hegység 21 1x1 km-es ETRS kvadrátjában is történtek a magyar tarsza jelenlétének megállapítására irányuló vizsgálatok. A 21 kvadráton kívül néhány további, szomszédos kvadrátban is történtek észlelések.</p>
4	Ál-olaszsáska (<i>Paracaloptenus</i>)	dr. Szövényi	Visegrádi-hegységben	DINPI költségvetés	500	A mintavételek időzítése a faj szokásos fenológiájának megfelelően zajlott, azonban általánosan a korábbiaknál kisebb egyedszámokat

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
	<i>caloptenoides</i>)	Zsolt Gergely ev.	és a Börzsönyben összesen 14db 1x1 km-es ETRS kvadrát			észleltünk, sok korábban ismert élőhely folton pedig a faj ez évben egyáltalán nem került elő alapos célzott keresés ellenére sem. Feltehető, hogy a pannon régióban nem kedvezett az ez évi időjárás a faj számára, legalábbis erre utal, hogy ugyanekkor az Aggteleki Karszton végzett megfigyeléseink alapján az álolaszáska ott is a néhány évvel ezelőtt észlelnél lényegesen alacsonyabb abundanciával volt jelen számára optimálisként ismert élőhely foltokon is. Egy esetleges fenológiai csúszásnak pedig ellentmond, hogy ezen időszakban ott még nagy lárvákat is megfigyeltünk helyenként, ami arra utal, hogy nem késtük le a populációk észlelésére alkalmas időszakot. Elképzelhető ugyanakkor, hogy az extrém száraz és meleg időszak akár lényegesen is lerövidítette a faj átlagos időzítéssel induló aktivitását az augusztusra sok helyen már teljesen kiegészített élőhelyeken.
5	Eurázsiai rétisáska (<i>Stenobothrus eurasius</i>)	dr. Szövényi Zsolt Gergely ev.	Gerecse 7db 1x1 km-es ETRS kvadrát	DINPI költségvetés	300	A Gerecsében összesen 7 1x1 km-es ETRS kvadrátban történtek az eurázsiai rétisáska jelenlétének megállapítására irányuló vizsgálatok. A terepi mintavételek 2024. 07. 15-én történtek. A mintavételek időzítése a faj szokásos fenológiájának megfelelően zajlott a korábban már ismert élőhely foltokon, illetve azok környezetében további alkalmasnak tűnő élőhelyeken. Mivel viszonylag kevés példányt észleltünk a területen, csak jelenlét-hiány adatokat adunk meg, a populációk méretére vonatkozóan a nagyságrendi becslés is nagyon jelentős hibával terhelt volna.

4.2.8. Kétéltűek és hullók felmérése

A felmérések az aktuális NBmR protokoll módszertana szerint valósultak meg.

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Kétéltűek és hullók	Zsembery Zita ev.	Gödöllői-dombság és Ócsai Turjánvidék	DINPI költségvetés	860	<p><u>Ócsai Turjánvidék:</u> A 2024. évben végzett monitorozás a vizsgált kétéltűek vonatkozásában megegyező fajszámot, a gőtéek esetében jóval magasabb egyedszámot tudott kimutatni az előző évekhez képest. 2023-as évben a területkezelésnek köszönhetően újra megközelíthetővé váltak a láprétek, azonban a korábbi években tapasztalt petecsomók mennyisége nagymértékben visszaesett. 2024-ben a kora tavaszi időszakban rendkívül kedvező volt a láprétek vízborítottsága, azonban az idő előrehaladtával ez rohamosan csökkent. Mocsári békára jellemző, összetapadt petecsomó felhők nem voltak, a faj egyedei azonban jelen voltak a területen. A dunai tarajosgőtére kidolgozott protokollal két faj felmérése történt: dunai tarajosgőte és pettyes gőte. A palackcsapdás módszer mellett 2024-ben az éjszakai lámpázás során, valamint nappali vizuális megfigyeléssel is sikerült a 2 gőtefaj jelenlétét kimutatni. 2023-ban a Vizes-erdőben alkalmazott vízvisszatartásnak köszönhetően magasabb volt a vízszint, kevesebb egyed volt megfigyelhető a csatornában. 2024-ben mindkét faj egyedeit sikerült kimutatni mindkét mintavételi helyen, a dunai tarajosgőte az erdészház melletti csatornából eddig nem tapasztalt egyedszámban került elő.</p> <p>A fali gyík, a homoki gyík és a vele egy élőhelyen előforduló zöld gyík és fürge gyík állományok felmérése során a vonal mentén történő felmérés módszere bevált. A homoki gyík állomány a korábbi évekhez viszonyítva</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>jóval alacsonyabb egyedszámú, de erősen visszaesett a másik két faj létszáma is, különösen a fürge gyík esetében, mely a homokpusztán 2024-ben nem került elő. Az elevelszülő gyík jelenlétét 2024-ben a lápréteken nem sikerült igazolni, de stabil populáció található az Ócsai Madárvárta területén, ahol az idei évben a pallósorokon többször is megfigyelhetőek voltak a faj egyedei.</p> <p><u>Gödöllői-dombság:</u> A 2024. évi fajszintű monitorozás valamennyi faj esetében megtörtént. A megfigyelt egyedszámok a korábbi években tapasztalt tendenciának megfelelően egyre alacsonyabbak. A babatvölgyi területen az erdei béka állománya közepesen erősnek minősíthető, ugyanitt a két götefaj létszáma alacsony. A dunai tarajosgötét a babati területről ez évben is sikerült kimutatni. A süllyápi területen a vöröshasú unka és az erdei béka fajok esetében a mintavételi alkalmak során ismét csak kis számban kerültek egyedek. A mocsári béka idén sem fordult elő. Az egyéb fajok tekintetében a megszokott alacsony egyedszámok voltak tapasztalhatóak. A szadai mintaterületen 2024-ban a vöröshasú unka nem került elő.</p> <p>A közösségi szintű monitorozás a korábbi évekhez képest nem hozott jelentős változást a herpetofauna vonatkozásában. Ez főként a csökkentett számú mintavételeknek tudható be, míg a süllyápi területen a kiemelt fajok élőhelyi igényei miatt egyes, döntően száraz területrészeket magukba foglaló transzektek kisebb intenzitással voltak vizsgálva.</p>
2	Kétéltűek és hüllők	Magyar Biodiverzit	Pilis és Visegrádi-	DINPI költségvetés	420	Az 2024. mintavételi évet a megelőző évhez képest lényegesen melegebb február-március jellemezte, ami mellett a peterakó helyeken bőséges

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
		ás-kutató Társaság	hegység			vízmennyiség halmozódott fel. Ebben az évben a peterakás dinamikája egészen szélsőséges időbeli elcsúszást mutatott. Az első petecsomók már február utolsó hetében megjelentek a vizekben és március közepére lényegében mindenhol lezajlott a barna békák szaporodása. A barna varangyok szintén nagyon hamar megjelentek a hibernációt követően, és ennek következtében nászidőszakuk jelentős időbeli és térbeli átfedéssel számos helyen egybeért a barna békákéval. A jelentős mennyiségű téli csapadék következtében korábban erősen visszaszorult vagy eltűnt fajok ismét felbukkantak. Például az Alsó Hosszúrét tóban a vöröshasú unka sok év után ismét megfigyelhető volt, illetve több olyan tóból is hallottuk gyepi béka hímek hívóhangját, ahonnan a fajt eltűnt az elmúlt néhány év alatt. A csapadékban bőséges február-május időszakot fokozódó aszály követte, így szeptember közepére a peterakó helyek jelentős része kiszáradt.
3	Göte fajok	DINPIg dolgozók	Keleti-Bakony, Tápió-Hajta	DINPI költségvetés	250	<p>Keleti-Bakony: 2024-ben, az alpesi göte (<i>Triturus alpestris</i>) élőhelyén, a Burok-völgy területén az összes ismert szaporodóhely felmérésre került. A korábbi évekhez képest a Bükkös-árok nagyon száraz volt, így állat csak alig került elő. A többi területen bár kora tavasszal volt megfelelő csapadék, kérdéses, hogy a petékből, lárvákból mennyi egyed tudott sikeresen kifejlődni, mivel ezek a területek is nyárra szinte teljesen kiszáradtak.</p> <p>Tápió-Hajta: 2024.évben a Tápió-Hajta vízrendszerén a tapasztalataink azt mutatják, hogy a vízrendszerben megtelepedett hódok által visszatartott víz kedvező hatással van a pettyes göte (<i>Lissotriton vulgaris</i>) életkörülményeire. A hódgátak mögött visszatartott víz szárazabb időszakokban is megmarad, így abban a vízhez kötődő fajok képesek</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						átvésszelni a kedvezőtlenebb időszakokat.

4.2.9. Ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése

2024-ben a ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése rendben megtörtént.

A telepesen fészkelő fajok közül 20, a stabil költőhelyű fajok esetében 35 faj fészkelését észleltük működési területünkön.

A fészkelőhelyeket veszélyeztető tényezők közül a felmérők idén is több helyen említik a madárinfluenzát és az élőhelyek eltűnését, ami részben a szárazodással (pl. benövényesedés, kipusztuló fészektartó fák), részben pedig különböző tervezett beruházásokkal (autópálya bővítés, bányarekultiváció, halászati mód intenzifikálása, erdők letermelése, stb.) függ össze.

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése	DINPI őrszolgálat tagjai	DINPI működési területe	DINPI saját költségvetés	600	Lásd lenti táblázatos adatok.

A telepesen fészkelő madárfajok összesített adatai a DINPI működési területéről:

Faj	Biztosan fészkelő párok száma	Becsült fészkelő párok száma
Kárókatona	280	285
Kis kárókatona	27	42
Bakcsó	195	227
Üstökösgém	25	27
Kis kócsag	29	47
Nagy kócsag	394	502
Pásztorgém	8	10
Szürke gém	547	654
Vörös gém	129	154
Kanalasgém	73	83
Kék vércse	41	53
Gólyatöcs	69	93
Gulipán	38	41
Székicsér	6	8
Szerecsensirály	145	198
Dankasirály	602	762
Sárgalábú sirály	1	1
Küszvágó csér	221	228
Csóka	240	308
Vetési varjú	3618	4198

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Ritka madárfajok összesített adatai a DINPI működési területéről:

Faj	Párok száma	Biztos költések száma	Valószínű költések száma	Lehetséges költések száma	Sikeres költések száma	Sikertelen költések száma	Ismeretlen sorsú költések száma
Barátréce	101	15	41	45	15	2	84
Cigányréce	130	15	67	48	12		118
Fogoly	27	5	13	9	5		22
Vörösnyakú vöcsök							
Fekete gólya	27	13	6	8	6	6	15
Darázsölyv	81	11	29	41	7		74
Barna kánya	6	6			6		
Vörös kánya							
Rétisas	44	36	5	3	27	9	8
Kígyászölyv	6	4	1	1	3	1	2
Hamvas rétihéja	10	8	2		6	2	2
Kis héja							
Pusztai ölyv	1	1			1		
Békászó sas							
Parlagi sas	27	26	1		17	9	1
Szirti sas							
Törpesas							
Kerecsensólyom	32	26	4	2	24	3	5
Vándorsólyom	60	49	7	4	36	14	10
Haris	27	13	10	4			27
Daru							
Túzok	29	7	15	7	7		22
Ugartyúk	10	4	4	2	3	1	6
Széki lile							
Nagy goda	8	6	2		5		3
Nagy póling	7	2	2	3			7
Billegetőcankó							
Piroslábú cankó	36	7	10	19	5		31
Uráli bagoly	6		3	3			6
Réti fülesbagoly							
Uhu	22	15	3	4	13	2	7
Fehérhátú fakopáncs	100		100				100

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Faj	Párok száma	Biztos költségek száma	Valószínű költségek száma	Lehetséges költségek száma	Sikeres költségek száma	Sikertelen költségek száma	Ismeretlen sorsú költségek száma
Szikipacsirta							
Vízirigó							
Kis légykapó	40	15	10	15	5		35

4.2.10. Emlősök felmérése

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Ürge	DINPIg dolgozók	DINPI működési terület	DINPI költségvetés	500	<p>A felmérések az aktuális NBmR protokoll módszertana szerint valósultak meg.</p> <p>A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén 2024-ben 33 területen mértük fel a fokozottan védett ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) lakóüregeket. Az NBmR protokoll szerinti transzekt menti számlálást 2024-ben 23 helyszínen végeztük el. A protokollban szereplő azon helyeket nem jártuk be ahol a korábbi években az ürge már kipusztult (Garancsi-tó környéke, Gödöllő, Kecskéd, Sárkeresztúr, Sárreai Tk. Bagódomb, Tóalmási legelő, Újlengyel, Demeter-tanya legelő). A legjelentősebb állományú területeknek azokat tekintettük, melyek esetén az 5 transzektben 100 ürgelyuknál több volt ezek: Börgöndi Repülőtér (Sz.fehérvár) 2, Kisapostag (Dunaújváros) Repülőtér; Neszmély, Gombáspuszta mintaterületek voltak. A neszmélyi, boglári-tanyai és a solymári állományok egykori jól sikerült telepítésekből származnak. A Nyáregyháza pótharaszti dűlőben lévő állományt néhány éve találtuk.</p> <p>2024-ben új helyszín nem került elő.</p> <p>Az ürge-áttelepítések sikere még mindig ingadozó, a Solymári Auchan-tól a Szentendrei-szigetre áttelepített ürgék 2022-re kipusztultak. A tavalyi belsőbárándi telepítés eredményei egyelőre biztatóak.</p> <p>A Solymári Auchan áruháznál az ürgéket módszeresen kiszorították az</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						élőhelyükről, rendszeres szántással. Így próbálják elérni, hogy az ürgék máshová, egy nekik elkülönített részre húzódjanak. 2023-ra elkészült az ürge kifutó, 2024-ben itt felmérés nem volt.
2	Pelefajok	DINPIg dolgozók, külsős adatközlők	DINPI működési terület	DINPI költségvetés	100	<p>A Duna-Ipoly Igazgatóság működési területén jelenleg 6 odútelep található, melyeket az Erdőmentők Alapítvány kezel, tart fent: Budapest II. Hármashatár-hegy; Budapest IV., Farkas-erdő; Budapest X., Kőbányai-erdő; Budapest XV., Páskomligeti-erdő; Kismaros, Börzsönyliget; Mór.</p> <p>A farkas-erdői, a hármashatár-hegyi, valamint a kismarosi és a móri telepeken idén nem volt észlelés.</p> <p>Emellett szórványadatok rögzítése folyik (pl. madárodúk ellenőrzése során). 2024-ben 2 (Kőbányai-erdő, Páskomligeti erdő) odútelepen (+1 madárodútelepen, Cseling-hegy) (Budajenő és Isaszeg) kerültek peleadatok (erdei pele (<i>Dyomys nitedula</i>), nagy pele (<i>Glis glis</i>), mogyorós pele (<i>Muscardinus avellanarius</i>)) detektálásra. Ezen kívül szórványadatok vannak Dabas, Ócsa, Perőcsény és Pusztavacs települések területeiről.</p>
3	Vadmacsk a	DINPIg dolgozók, külsős adatközlők	DINPI működési terület, elsősorban Pilis-Visegrádi-hegység,	DINPI költségvetés	300	<p>A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén, 2024-ben összesen 64 vadmacska (<i>Felis sylvestris</i>) észlelés (68 egyed) történt. Ebből:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 35 kameracsapdás felvétel (melyből 2 alkalommal 3-3 kölyök) - 10 alkalommal lábnyom került rögzítésre - 5 esetben tetem került megtalálásra

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
			Börzsöny			- 14 adat pedig adult egyedek vizuális megfigyeléséből származik
4	Hiúz	DINPIg dolgozók, külsős adatközlők	Börzsöny	DINPI költségvetés	400	<p>A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén, 2024-ben az alábbi hiúz (<i>Lynx lynx</i>) észlelések történtek:</p> <p>Kameracsapdázás:</p> <p>Sajnos az utolsó észlelési idő 2024.05.26. volt. Habár a korábbi évek során is előfordult, hogy az állat észlelésében 4-7 hónapos kiesés volt, előfordulhat, hogy a genetikai mintavételeknek megfelelően vélhetően egy egyed (egy idős hím) elpusztult, és a mozgáskörzet új egyed általi elfoglalására várunk kell.</p> <p>Nyom- és egyéb életjel keresése:</p> <p>A szezonban sajnos a szokásosnál kevesebb nyomolvasásra alkalmas terepnap állt rendelkezésre. Ennek oka a kevés havazási nap, illetve a gyors olvadási idő volt. Egy nyom került így rögzítésre.</p> <p>Genetikai minta gyűjtése:</p> <p>Az év során feltételezhetően egy hiúz ürülék került begyűjtésre. Azonban ez a minta régisége és a meleg idő miatt történt leromlása miatt nem volt elemezhető.</p> <p>Lakossági és egyéb bejelentések nyomon követése:</p> <p>A tárgyi évben többször is volt nyom észlelés sárban vagy porban. Ezek közül egyik sem volt megerősített hiúz észlelés. Kép alapján eldönthető volt, hogy az észlelt nyomok nem a hiúztól származnak.</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
5	Kisemlősök vizsgálata bagolyköpöt alapján	Magyar Természetkutató Egyesület	DINPI működési terület	DINPI költségvetés	600	<p>A felmérések az aktuális NBmR protokoll módszertana szerint valósultak meg.</p> <p>A mezei pocok (<i>Microtus arvalis</i>) esetén a 2024-ben a Mezőföldön tapasztalt 54-78%-os érték szinte pontosan egyezik a 2023-as számokkal, a gradáció tehát nem omlott össze, sőt, a Komárom-Esztergomi síkon is 42-52%-ra emelkedett a faj aránya, azaz a gradáció térben tovább terjedt. Az Észak-Alföldi Hordalékkúp-síkságon tapasztalt 48% illik ebbe a mintázatba.</p> <p>2024-ben Ácson az északi pocok (<i>Microtus oeconomus</i>) kivételével minden ritka pocokfaj előkerült. A faj már 2021 óta hiányzik a mintákból, pedig idén is 500 feletti példányt határozása történt meg onnan, ezért kiemelten fontos lenne célzott kutatások elvégzése a területen. Az Észak-Alföldi hordalékkúp-síkságon csak a kőszapocok (<i>Arvicola terrestris</i>), a Mezőföldön pedig a földipocok (<i>Microtus subterraneus</i>) és a kőszapocok (<i>Arvicola terrestris</i>) került elő.</p> <p>A 2024-es diverzitási értékek a Mezőföldön hasonlóak a 2023-ban tapasztaltakhoz (1,1-1,4). Az ácsi mintákban kissé alacsonyabbak (1,4-1,7), ami a mezei pocok gradáció térbeli kiterjedésének növekedésével magyarázható. Az Észak-Alföldi hordalékkúp-síkságon mért 1,7 is ebbe a mintázatba illik.</p>

4.2.11. Denevérközösségek felmérése

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
----	----------------	--------	-------------------	---------------------	---------------	-------------------------

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Denevér szülőkolóniák felmérése	Árvey Márton, (koordinátor: Debreczeni Edit)	DINPI működési terület	DINPI költségvetés	1190	<p>Az NBmR felmérési protokollnak (III. PROJEKT. „Emlősök: denevérek országos szintű monitorozása”) megfelelően 2024-es évben folytatódott a kijelölt NBmR helyszínek vizsgálata (Bajót r.kat. templom, Penc evang. templom, Rád vadászház megsemmisült NBmR helyszín helyett alternatív rádi helyszín, Solymár r.kat. templom, Tatabánya-Alsógalla r.kat. templom, Tatárszentgyörgy r.kat. templom), illetve újabb, potenciális denevéres helyszíneket is sikerült felmérni, javarészt egy régóta adathiányos régióból, az Ipoly-mentéről.</p> <p><u>NBmR helyszínek értékelése:</u></p> <p>A sokáig nagyjából stabilnak tartott bajóti római katolikus templom vegyes nagy <i>Myotis</i> kolóniája esetében jelentős visszaesést tapasztalható, de elképzelhető, hogy az állatok a hőség miatt a repedésekbe húzódtak vissza, ezért nem lehetett több állatot számolni. Remélhetőleg nem folytatódik a tendencia, és nem csökkenésnek vagyunk tanúi. A gondnok elmondása szerint ez év februárban-márciusban valamiféle rovarirtást végeztek a templom hajóterében, részleteket nem igazán tudott (csak annyit, hogy a kijuttatás a padlást nem érintette). Szerinte engedélyt/véleményt (?) kértek a hatóságtól vagy a DINPI-től, és valami olyan választ kaptak, hogy a rovarirtás annyival a denevérek megjelenése előtt volt beütemezve, hogy nem okozhatott gondot – de részleteket nem tudott és a levelet sem tudta megmutatni.</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>A solymári római katolikus templom vegyes nagy <i>Myotis</i> szaporodó kolóniájának helyzete továbbra sem feltétlenül megnyugtató, a nyomon követés továbbra is indokolt. Az állatok ugyan megvannak, idén nem nyugtalanul a fólia alá elrejtőzve találtuk őket, mint tavaly, hanem viszonylag nyugodtan, egy csoportban, a mesterséges beépített berepülőnyílás mellett pihentek – létszámuk legalább nem csökken, de továbbra is elmarad a korábbi (2020 előtti) szinttől. Az sem megnyugtató, hogy a leszaggatott párazáró fólián függeszkednek – a lécezést mielőbb szükséges megoldani.</p> <p>A penci evangélikus templomban a hegyesorrú denevérek szaporodó kolóniáját vizsgálva, bár vannak kilengések, de összességében évről-évre stabil létszámot mutatnak a felmérések. A kis patkósdenevéreket tekintve, bár a 2024-es talált egyedszám kevesebb volt, mint a 2023-ban tapasztalt, de ha a trendet nézzük, így is növekedést látunk. A templom kezelő hozzáállása támogató, sikerült kialakítani olyan kapcsolatot, hogy remélhetőleg szólnának, ha felújítást vagy bármilyen beavatkozást terveznének.</p> <p>A csővári evangélikus templom kis patkósdenevér szaporodó kolóniájának változását értékelve: ha a 2021-es és a 2022-es években tapasztaltakat nem vesszük figyelembe (azokban az években még nem születtek meg a kölykök a felmérés időpontjáig, így csak becsülni lehetett)</p>

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>akkor is az adult állatok számában csökkenést, a juvenilis állatok számában stagnálást mutat a grafikon. Itt szerencsére egyelőre háborítatlan környezetben lehetnek az állatok. A templom kezelő és a gondnok hozzáállása támogató, sikerült kialakítani olyan kapcsolatot, hogy remélhetőleg szólnának, ha felújítást vagy bármilyen beavatkozást terveznének.</p> <p>Tatárszentgyörgy római katolikus templom szaporodó denevér állományait értékelve: a hegyesorrú denevér kolónia létszámában növekedés tapasztalható.</p> <p>Tatabánya-Alsógalla Szt. Gál római katolikus. templom idén is megvizsgálásra került. Bár a templom kezelő hozzáállása is támogató és a padlás/torony is hozzáférhető a denevérek számára, még sincs itt állat. Mint potenciális búvóhely, jó, hogy elvileg továbbra is elérhető a denevérek számára, de <u>megfontolásra érdemes, hogy esetleg ki lehessen venni ezt a helyszínt az NBmR felmérés köréből, hiszen évek óta gyakorlatilag nem lehet itt állatokat látni – és sokkal jelentősebb helyszínek vannak ennél.</u></p> <p><u>Eddigiekben nem vizsgált helyszínek:</u></p> <p><u>Dabas-Gvón református temploma:</u> bár két évvel ezelőtt addig ismeretlen kis patkósdenevér apró kölykező kolónia került elő innen, de a felmérő 2024-ben már életnyomait sem találta az állatoknak. Nem történt felújítás, a templom kezelő hozzáállása is támogató, tehát az ok ismeretlen. Viszont a <u>felsődabasi Szentháromság templom,</u> mint</p>

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>kiderült, alkalmas denevér búvóhelyet rejtett: ha nem is kolóniát, de egy állatot (1 pld közönséges kései denevért) lehetett találni a süvegtérben. A torony, legalábbis egyelőre, hozzáférhető a denevérek számára.</p> <p>Rádon a régen megsemmisült NBmR helyszín (vadászház) kiváltására, két új potenciális helyszínt vizsgált meg a felmérő: a Kisboldogasszony r.kat. templom és a Muslay-Toperczer kúria padlásterét vizsgálta át. A templom padlásterében denevér nyomokat igen, de állatot nem talált. A torony üres volt, pedig hálózás nélküliek az ablakok. A romos állapotban lévő kúria padlásterében 1 pld magányos Plecotus austriacus-t talált. A padlás tágas, szellős, sok a félrecsúszott/hiányzó cserép, tehát egyelőre optimális a denevérek számára a hely.</p> <p>Az Ipoly-mentére irányuló felmérési kört értékelve:</p> <p>Bernecebaráti Nagyboldogasszony r.kat. templomból 8 példány szürke hosszúfülű denevér került meg. Beszámolók szerint korábban is látták itt ezeket „a hosszú fülű állatokat”, ezért úgy tűnik, stabil a jelenlétük itt és fontos kölykező helyszín ez a számukra. Érdeemes nyomon követni.</p> <p>Drégelypalánk Árpádházi Szt. Erzsébet r.kat. templomból 30 egyed közönséges denevér kolónia került elő. Nagyon értékes információ, főleg a sok helyen összeomlófélben lévő nagy Myotis kolóniák ismeretében! Érdeemes lenne szemmel tartani őket.</p>

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>Honti Mennybemenetel r.kat. templomban kolónia nem került elő, de egy pld szürke hosszúfűlű igen, így az legalább elmondható, hogy a tetőtér/torony hozzáférhető a denevérek számára, a lehetőség a megtelepedésükre legalábbis adott.</p> <p>Kemence Kisboldogasszony r.kat. templom sajnos üresnek bizonyult, pedig 3 évvel ezelőtről még 1 nagy Myotis + kölykének észleléséről érkezett onnan információ.</p> <p>Érdemes kiemelni viszont a jelenleg elhagyatott és romos kemencei Bence szállót az ott megtalált jelentős 300 példányt meghaladó kis patkósdenevér kolónia miatt, mindenképpen érdemes nyomon követni az elhagyott épület sorsát, óvni a kolóniát! DINPI működési területen a legnagyobb ismert kölykező kolóniája a fajnak.</p> <p>Letskés Krisztus Mennybemenetele r.kat. templom 20 példányos közönséges kései denevér kolóniát és 3 példányos szürke hosszúfűlű denevér csoportot rejtett.</p> <p>Nagybörzsöny Szt. Miklós r.kat. templom padlásán 3 példány közönséges kései denevért lehetett föllelni. Ugyanezen a településen a Szt. István templom is potenciális helyszín, jövőre ígéretet kaptunk rá, hogy azt is megvizsgálhatjuk. Nagybörzsöny evangélikus templom üres denevéres szempontból, a bányász-templom pedig nem is lenne alkalmas a számukra. Mindenesre ezek is információk.</p>

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>Perőcsény református temploma elkiesítő helyzetet mutatott, az ott tapasztaltak sajnos egyáltalán nem egyediek a térségben. A térső lefedettség növelése miatt a telekommunikációs szolgáltatók részéről erőteljes hálózatfejlesztés folyik. Ez a templom is padlásán és tornyában is számos berendezéssel teli, a berendezések védelme miatt a nyílások teljesen behálózva, a lelkész elmondása szerint szerződésben foglalt az, hogy a mégis bejutó állatok irthatóak. DINPI megkereste a feleket, annak érdekében, hogy a szerződés tartalmát megismerhesse és kezdeményezzen egy többoldalú egyeztetést. (Mint időközben kiderült, Görföl Tamás kutató 2021-ben járt bent a templomban, akkor egy pld Eptesicus serotinus-t talált. Tehát akkor még hozzáférhető volt a templomtér a denevérek számára, és bizonyítottan közönséges késeidenevér élőhely volt!)</p> <p>Perőcsényi pincesoron csak egy romos vályogépületet volt alkalma megvizsgálni a felmérőnek, ott talált egy pld kis patkósdenevért - az nyilvánvalóvá vált, hogy a pincesor összes hasonló állapotban lévő építménye potenciálisan jó élőhelye a denevéreknek.</p> <p>Összességében a 2024-es felmérés is megerősítette, hogy a denevérek által használt épületek védelme és a rendszeres monitorozás elengedhetetlen a populációk fenntartásához. <u>Körvonalazódott, hogy a telekommunikációs hálózatfejlesztés általi élőhelyvesztés is egyre nagyobb</u></p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<u>veszélyt rejt.</u> Az újonnan felfedezett helyszínek további nyomon követést igényelnek, míg a korábban ismert kolóniák esetében a populációk változásának folyamatos figyelemmel kísérése szükséges.
2	Denevér élőhelyek felmérése a DINPI működési területén	Hegyi Zoltán, Debreczeni Edit	DINPI működési terület	DINPI költségvetés	490	A 2024. évben 85 helyszínen 36 alkalommal történt meg a denevér állományok felmérése. A monitoring során 17 faj (<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Eptesicus serotinus</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis bechsteinii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis daubentonii</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Myotis mystacinus</i> , <i>Myotis nattereri</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Plecotus auritus</i> , <i>Plecotus austriacus</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> ,) 36363 egyedét észleltünk. A helyszínek az Igazgatóság működési területén, a Budai-hegységben, a Pilis-Visegrádi hegységben, a Börzsöny-hegységben, a Naszály területén, a Vértesben, a Bakony-alján és a Gerecsében találhatóak. Ezek a helyszíneken a telelési időszak alatt, illetve a nyári kölyöknevelési időszak alatt 1-1 alkalommal végeztünk felméréseket. Erdei, illetve nászhálózások 15 helyszínen végeztünk. Ezen alkalmak során 22 denevérfaj 1453 egyedét sikerült megfognunk. Az esetek nagy részében monofilament függönyhálókkal, időnként speciális hajhálókkal dolgoztunk július hónaptól egészen szeptember végéig. Az elmúlt évekhez képest, ezen évben a fehértorkú denevér jelenlétét is sikerült regisztrálni a nyári időszakban a Vértes

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						területén. Ez egy nagyon érdekes adat, hiszen hálózás segítségével most regisztráltuk először a faj jelenlétét az Igazgatóság működési területén.

4.2.12. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos feladatok

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Idegenhonos inváziós fajok állományainak átfogó felmérése	DINPIg dolgozók	DINPI működési terület	DINPI költségvetés	500	<p>Igazgatóságunk 2024-ben teljes területén folytatta az inváziós fajok adatainak gyűjtését. Részletes felmérésre azokon a helyszíneken került sor, ahol pályázati vagy egyéb projektek részeként azok visszaszorítását tervezzük vagy végezzük.</p> <p>Szisztematikus állományfelmérésre a Visegrádi-öböl környezetében DINPI vagyonkezelésben álló területen került sor, ahol valamennyi inváziós növényfaj teljes felületre vonatkozó adatrögzítése történt meg. A Pilisi Bioszféra Rezervátumhoz tartozó 17 település belterületén sor került a mirigyes bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) összes előfordulásának felmérésére..</p> <p>Az inváziós fajokkal kapcsolatos biotikai adatgyűjtést a DINPI munkatársai végezték. Az adatfelvétel nagy hangsúlyt fektetett az Európai Parlament és a Tanács az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelete mellékletében szereplő fajokra, ezek mellett felvételezésre kerültek a rendelet mellékletében nem szereplő, de természetvédelmi szempontból veszélyes inváziós fajok is. Az egyes fajok előfordulási adatait a mellékelt</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>excel és shape fájlok tartalmazzák.</p> <p>Igazgatóságunk biotikai adatbázisában a 2024. évben összesen 65 fajról gyűjtött 5086 rekord található, ami a fellelt taxonok 570432 egyedét reprezentálja. Ezek közül 19 faj 31946 egyede szerepel az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1143/2014/EU RENDELETE (2014. október 22.) Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékében.</p>

4.2.13. Kezelések monitorozása

Természetvédelmi kezelés monitorozást 2024-ben 2 területen végzett a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság.

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
1	DINPI saját vagyongazdálkodásában álló erdőterületek szerkezeti jellemzőinek felmérése	Zoltán László ev	Pilis és Visegrádi hegység (HUDI20039)	DINPI költségvetés	1250	<p>Az állapotfelmérés célja:</p> <p>A Duna-Ipoly Nemzeti Park saját vagyongazdálkodású erdeinek nagy részéről még nem készült teljeskörű, részletes erdőállapot felmérés. E hiányosság pótlásának szándékával került megrendelésre 2024-ben egy sokféle változóra kiterjedő, térben explicit mintavételezésre alapuló felmérés Esztergom területén. A területek 2024. évi állapotfelméréséhez a Svájci Hozzájárulás által támogatott, SH/4-13 azonosítójú, „Erdei életközösségek védelmét megalapozó többcélú állapotértékelés a magyar Kárpátokban” c. projekt (2012-2017) keretében kifejlesztett erdőállapot-leíró módszertan (STANDOVÁR és mtsai. 2016, 2017) került alkalmazásra.</p> <p>A mintavételi területek: Esztergom 401/A, 401/C, 401/D, 407/A, 408/A,</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>408/B, 408/CE, 408/D, 408/E.</p> <p>Ezekon kívül az állami erdőgazdálkodó PPZrt. vagyonkezelésében álló Esztergom 40B erdőrészlet felmérése is megtörtént.</p> <p>Általános tapasztalatok:</p> <p>A felmért erdők sarjeredetűek. Az éghajlat változása miatti aszálykárral főleg kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), kislevelű hárs (<i>Tilia cordata</i>) és gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>) érintett. A völgyaljakban igen nagy átmérőjű fákat lehet találni mindenhol. Az álló holtfa mennyisége számottevő a DINPI erdeiben, de ezek főleg kis átmérőosztályokban vannak jelen. A lágyszárúsztint egyhangú, zömében bolygatásjelzőkkel dominált. Sok üreges tő mikroélőhely jellemző a sarjeredetnek köszönhetően. A vadhatás jelentős (rágottság, talajbolygatás). Relatív sok magas újulat került felvételezésre a tő és tuskósarjak miatt (leginkább kislevelű hárs esetében).</p> <p>Főbb különbségek a DINPI és a PPZRT erdei között:</p> <p>A PPZRT vagyonkezelésében álló erdőrészlet a tömbhatás miatt az inváziós fafajok előfordulása, emellett a 2022-2024-ben végzett fakitermelések miatt fekvő holtfa és az újulat szempontjából kedvezőbb képet mutat, mint a most felmért DINPI saját vagyonkezelésű erdőrészletek. A fafajgazdagság, álló holtfa és antropogén talajbolygatás szempontjából viszont a DINPI erdei mutatnak természetesebb állapotot.</p>
2	DINPI saját vagyonkezelésébe	Sziklagyep Bt.	Ipoly-völgy (HUDI20026)	DINPI költségvetés	1185	<p>2024-ben az Ipoly-völgyben három Natura 2000 jelölő gyepes élőhely összesen 26 állományában készült részletes felmérés. A cél az volt, hogy a kutatás eredményeképpen lehetőség nyíljon a vizsgált gyepek természetességi állapotának javítására, megőrzésére, illetve a későbbiekben</p>

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
	n álló gyepterület ek kezelés- monitoringj a					<p>a felmérés megisméltése révén nyomon követhetők legyenek a kezelések (kaszálás, legeltetés és ezek kombinációi) okozta állapot-változások.</p> <p>A felvételezéshez használt módszertan: https://programme2014-20.interreg-central.eu/Content.Node/Centralparks/D.T2.1.3-Grassland-state-evaluation-protocol.pdf A kiválasztott felmérési helyszínek bejárása során a terepen állandósításra kerültek a mintaterületeket (11,25 m-es sugarú körök), majd elvégezésre kerültek a mintavételezési feladatok. Az adatlapokon többek között az alábbi adatok kerültek rögzítésre: fajok borítási értékei, problémák-veszélyeztető tényezők, kiterjedésük, erősségük, hatásuk az élőhelyre, kezelési javaslat.</p> <p><u>6260 – Pannon homoki gyepek</u></p> <p>A 7 felvételezett állományban a veszélyeztető tényezők közül két végletként kiemelkedik a túllegeltetés (A09), illetve az alullegetetés (A10). A cserjésekkel határos foltokon a vaddisznó túrása okoz jelentős károkat (G08). Az inváziós veszély egyelőre csekélynek mondható (I01), azonban a gyepek felnyílása nyomán az inváziósok terjedése felgyorsulhat.</p> <p><u>6440 – Ártéri mocsárrétek</u></p> <p>A 12 felvételezett állomány esetében a legfontosabb veszélyeztető tényező az amúgy is kiszáradt, átalakuló gyepek erőteljes mértékű mélykaszálása (A08), ide értve a nyári-őszi kaszálást, a bűvósávok meg nem hagyását, a kezelés mozaikosságának teljes hiányát. A mocsárréteket is veszélyezteteti a növényi invázió (I01). Általános probléma a nyári aszály nyári mélykaszálások okozta kiszáradást fokozó hatása, a talajvízszint-csökkenés (N02), kisebb mértékben a túllegeltetés (A09), valamint a vadak által</p>

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No	Projekt tárgya	Kutató	Projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás (e Ft)	Kutatás főbb eredményei
						<p>okozott túrás (G08).</p> <p><u>6510 – Sík- és dombvidéki kaszálórétek</u></p> <p>A 7 felvételezett állományban jellemző probléma a gyepterületek kaszálási és legeltetési módja (A08). Előbbi esetben azt tapasztaltuk, hogy a tarlómagasság túl alacsony, illetve a beiktatott nyári-őszi kaszálás erősen kiszárítja, szegényíti, felnyitja a gyepeket, ami gyomosodást eredményez. A legeltetés esetében egyenetlen a terület terhelése, ennek negatív természetvédelmi következménye a gyomosodás, avarosodás, strukturális és faji homogenizáció, valamint az inváziós fajok megnövekedő térnyerése.</p> <p>A tapasztalatok alapján tervezett a területkezelés átalakítása.</p>

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

Biotika almodul

2024-ben a DINPI biotikai adatbázisába 210 088 darab új rekord került be, így év végén összesen 2 802 615 rekordot tartalmazott. A betöltött adatok az alábbi forrásokból származnak:

Adat forrása	Rekordszám
DINPI dolgozói által gyűjtött adat	190 435
Kutatási jelentések betöltött adatai	562
Külső adatszolgáltatóktól érkező adat	19 091

A betöltött adatok keletkezésének ideje és típusa szerint:

Adat keletkezésének ideje	Rekordszám
2024-ben gyűjtött adat	193 042
Korábbi évekből származó adatok feldolgozása	17 046

Adat típusa	Rekordszám
Védett fajok adatai	195 478
ebből fokozottan védett fajok adatai	87 267
Natura 2000 Élőhelyvédelmi irányelv függelékén szereplő fajok	93 558
Natura 2000 Madárvédelmi irányelv függelékén szereplő fajok	35 853
Inváziós fajok adatai	5 805
ebből EU inváziós fajlistán szereplő fajok adatai	3 820

Vagyon almodul

A TIR vagyon-moduljában 2010 tavaszától tárolt adataink 2014 decemberében az OKIR rendszerbe áttöltésre kerültek. E központi adatbetöltés után az időnként felmerülő változásokat azonnal átvezettük/átvezetjük az adatbázisban, így nyilvántartásunk naprakész.

Az OKIR TIR alrendszerében tárolt adatok:

A vagyon-almodulban tartjuk nyilván a hasznosításba adott, vagyonkezelésünkben lévő területek szerződéseinek alábbi adatait (2024.12.31-én 242 db szerződés):

- bérlő neve,
- szerződés kelte,
- szerződés iktatószáma,
- megállapodás kelte (tól, ig),
- bérelt földrészletek hrsz-a,
- bérelt földterület nagysága (ha, AK),
- hasznosítás módja,
- bérleti díj.

A vagyon-almodulban tartjuk nyilván az állatokat is (2024.12.31-én 954 db állat), a következő adatokkal:

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- állat ENAR száma,
- születési ideje,
- ivara, fajtája,
- melyik állatsoporthoz tartozik,
- az anya ENAR száma,
- bekerülés dátuma és jogcíme,
- tenyészállat-e,
- Pénzügyi, Számviteli és Munkaügyi Oszt. tételesen nyilvántartja-e, ha igen, mikortól,
- utódai.

Ingatlan almodul

A TIR-ből 2014 decemberében az OKIR rendszerbe áttöltésre került Ingatlan almodulban 26 037 ingatlan 34 233 alrészletének adatait tároljuk. Az ingatlanokra vonatkozó információ 56 db mező szerint tartalmazhat adatot, melyek feltöltése, illetve naprakészre javítása folyamatos feladat.

4.4. Jelentési kötelezettség

Igazgatóságunk 2024-ben a természetes élőhelyek, illetve a vadon élő növény- és állatvilág megőrzéséről szóló 92/43/EGK irányelv 17. cikk (1) bekezdése szerinti országjelentés előkészítéséhez 36 élőhely, 22 növényfaj és fajcsoport, 35 emlősfaj, 20 halfaj, 26 kételtű-, hüllőfaj és 51 gerinctelen faj tekintetében szolgáltatott adatokat az Agrárminisztérium számára.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek

A természetvédelmi kezelési tervekről az alábbi táblázat ad áttekintést. A táblázat félkövérrel kiemelt sorai jelzik a 2024-ben aktualizált természetvédelmi kezelési terveket.

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	Terület mérete (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes tv. kez. terv	"C" fejezet, jogszabály melléklete	Készítés éve
Adonyi TT	0,9	van	van	előkészített	Területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Alcsúti Arborétum TT	40,5	van	van	nincs	Szakmai egyeztetés még nem történt.
Belsőbárándi Tátorjános TT	49,7	van	van	van	2007-ben kihirdetve
Budai TK	10 479,2	van	van	nincs	átdolgozandó
Budai TK részterülete: Szénások Európa Diplomás terület	1 748,8	van	van	van	2008-ban kihirdetve
Budai TK részterülete: Normafa és térsége	303,9	elkészült	előkészítés alatt	előkészítés alatt	A részletes természetvédelmi kezelési terv és a zónarendszer aktuális verzióját a terület kezelője véleményezi, de 2024-ben intézkedés nem történt, nem is prioritás jelenleg.
Budai Sas-hegy TT	30,5	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem volt, átdolgozandó
Budakalászi Kemotaxonomiai Botanikus Kert TT	5	van	van	van	2003-ban kihirdetve
Budapesti Botanikus Kert TT	2,7	nincs	nincs	nincs	Egyeztetés korábban már volt
Ceglédi-rét TT	17,4	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem volt, átdolgozandó
Csévharaszi Borókás TT	128,8	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem volt, átdolgozandó
Dabasi Turjános TT	140,4	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem történt, átdolgozandó
Dinnyési-Fertő TT és tervezett bővítése	1160	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem volt, átdolgozandó
Duna-Ipoly Nemzeti Park	6 0314	van	nincs	nincs	
Duna-Ipoly Nemzeti Park dunai területek	117,6	van	van	nincs	
Duna-Ipoly	2 442,2	van	van	nincs	

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	Terület mérete (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes tv. kez. terv	"C" fejezet, jogszabály mellélete	Készítés éve
Nemzeti Park Ipoly-völgy					
Duna-Ipoly Nemzeti Park Szentendrei-szigeti területe	1 576,7	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Dunaalmási-kőfejtők TT	230,1	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Érdi Kakukk-hegy TT	9,3	van	van	van	2007-ben kihirdetve
Fóti Somlyó TT	196,6	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Földtani alapszelvények megóvását szolgáló természeti emlékek	24,3	van	van	van	2015-ben kihirdetve
Fővárosi Állat- és Növénykert TT	10,76	van	van	van	2013-ban kihirdetve
Gellérthegy TT	39,7	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Gerecsei TK	8 617,4	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Gerje-mente tervezett TK	1051,9	elkészült	elkészült	előkészítés alatt	A C-típusú kezelési terv munkaanyaga elkészült, ill. ennek alapján a részletes kezelési terv átdolgozása megtörtént. Hrsz lista aktualizálva. C-típusú kezelési tervnek a DINPI-n belüli véglegesítése zajlik.
Gödöllői Dombvidék TK	11 674,3	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Gödöllői Királyi Kastélypark TT	26,1	nincs	nincs	nincs	
Háros-szigeti ártéri erdő TT (bővítéssel)	60,2	van	van	van	2009-ben kihirdetve
Jókai Kert TT	3,2	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
József-hegyi barlang felszíne	1,9745	elkészült	elkészült	előkészített	2024-ben a védelemre

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	Terület mérete (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes tv. kez. terv	"C" fejezet, jogszabály melléklete	Készítés éve
tervezett TT					tervezett TT megalapozó dokumentációja, részletes kezelési terve, valamint C típusú kezelési tervének tervezete elkészült, amennyiben DINPI véleményezése lezárul, megküldhető az AM NPTF részére, véleményezésre
Kaptárkövek megóvását szolgáló természeti emlékek	5,6	van	van	van	2014-ben kihirdetve
Küdői-hegy tervezett TT	70	nincs	nincs	nincs	
Magyarország Földrajzi Központja TT	4,6	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Martonvásári Kastélypark TT	67,6	nincs	nincs	nincs	
Nagykőrösi Pusztai Tölgyesek TT	~400	átdolgozandó	nincs	nincs	
Ócsai TK	3 856,6	van	nincs	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Pákozdi Ingókövek TT	48	nincs	nincs	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Pál-völgyi-barlang Felszíne TT	4,7	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Peregi Parkerdő TT	11,7	van	van	nincs	
Pogácsa-legelő TT	263,1	van	van	van	2014-ben kihirdetve
Rácalmási-szigetek TT	381,8	nincs	nincs	nincs	
Rétszilasi-tavak TT	1 495,5	nincs	nincs	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Sárréti TK	2 203,7	nincs	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Sárvíz-völgye TK	3 532,9	van	nincs	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Székesfehérvári Homokbánya TT	121	nincs	nincs	nincs	

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	Terület mérete (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes tv. kez. terv	"C" fejezet, jogszabály melléklete	Készítés éve
Szemlő-hegyi-barlang Felszíne TT	1,1	nincs	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Szentendrei rózsatermőhelye TT	0,4	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Tápió-Hajta vidéke TK	4 876,3	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Tatai Kálvária-domb TT	2,8	nincs	nincs	nincs	
Táti- és süttői Duna szigetek TT	299,91	van	van	van	2020-ban kihirdetve
Tétényi-fennsík TT	148	van	van	van	A természetvédelmi kezelési terv a 2024. évben a Tétényi-fennsík természetvédelmi terület bővítéséről, valamint a Tétényi-fennsík természetvédelmi terület létesítéséről szóló 129/2011. (XII. 21.) VM rendelet módosításáról szóló 50/2024. (X. 3.) AM rendelettel módosításra került.
Turai Legelő TT	14	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Ürbő-puszta tervezett TT	56 (+ 937 hektár, ha vagyonekzésbe kapjuk)	munkanyag elkészült	nincs	nincs	A kezelési tervet megalapozó dokumentáció közel végleges formája elkészült
Vácrátóti Arborétum TT	28,9	nincs	nincs	nincs	
Velencei-tavi Madárrezervátum TT	820	van	van	előkészített	területi egyeztetés még nem kezdődött meg, átdolgozandó
Vértesi TK	16 525,4	van	nincs	nincs	
Vértesszőlősi Előember-telep TT	35,3	nincs	nincs	nincs	

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok

Folyamatban van az alábbi Natura területek 2009-ben készült fenntartási tervének felújítása:

Kód	Natura 2000 terület neve	Natura 2000 terület típusa	fenntartási terv
HUDI20031	Lajoskomáromi löszvölgyek	KMT	készítés alatt
HUDI20053	Velencei- hegység	KMT	készítés alatt
HUDI30002	Zámolyi-medence	KMT	készítés alatt

Megtörtént az Agrárminisztériummal kötött TMF/443/2021. számú támogatói okiratban foglaltak alapján finanszírozott Natura 2000 céldokumentumok egységesítése:

Kód	Natura 2000 terület neve	Natura 2000 terület típusa	céldokumentum
HUDI10006	Tatai Öreg-tó	KMT	2024-ban egységesítve
HUDI10008	Ipoly völgye	KMT	2024-ban egységesítve
HUDI20005	Bársonyos	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20007	Besnyői löszvölgy	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20013	Csolnoki löszgyepek	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20016	Epöli szarmata vonulat	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20027	Kelet-mezőföldi löszvölgyek	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20031	Lajoskomáromi löszvölgyek	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20036	Nagylóki löszvölgyek	KTT	2024-ban egységesítve

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Kód	Natura 2000 terület neve	Natura 2000 terület típusa	céldokumentum
HUDI20038	Nyugat-Cserhát és Naszály	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20051	Turjánvidék	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI20052	Érd-Százhalombattai táblarög	KTT	2024-ban egységesítve
HUDI30001	Vértes	KTT, KMT	2024-ban egységesítve
HUDI30002	Zámolyi-medence	KTT, KMT	2024-ban egységesítve

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés

5.2.1. Élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Pilis-Budapest környéki TE

Komoly problémát jelent a védett területek igen jelentős mértékű látogatottsága. A taposás, zavarás mellett mindenképpen meg kell említeni az illegális tüzgyújtást, a kutyasétáltatást és az erdő WC céljából történő igénybevételét is, mint komoly élőhely-degradáló/átalakító tényezőt. A gyalogos turizmus mellett a technikai sportokat (pl.: kerékpár, e-bike, terepmotor, quad, siklóernyő, off road) végzők, illetve az illegálisan kialakított (és fenntartott) pályák száma is nőtt. Pilisborosjenő, Üröm és Budakalász területén is komoly kerékpárpályákat létesítettek védett területeken, ezek felmérése megtörtént. Figyelmeztető táblákat helyeztünk ki egy helyszínen, a többin folyamatban van. Amennyiben nem hagynak fel a pályák használatával, úgy őrszolgálati akciók szükségesek. Ennek fő akadálya az időhiány és a magasabb prioritással bíró cselekmények kezelésének szükségessége. Összességében elmondható, hogy a budapesti és budapest környéki védett területek terheltsége és ezzel párhuzamosan az élőhelyek és fajok veszélyeztetettsége folyamatosan magas szinten van. Továbbra is rendkívüli módon terhelt a Normafa és a Budaörsi kopárok (pl.: Farkas-hegy, Szállás-hegy, Szekrényes, Sorrento, Odvas-hegy, stb.) térsége.

Az élőhelyek állapotának komoly romlását idézi elő a lakott területekkel érintkező részekben a szomszédos ingatlanokról kikerülő nagy mennyiségű zöldhulladék, valamint a védett területekre kiterjedő túlhasználatok. Az előbbi tevékenység folytatása a Budapesttől kissé már távolabb lévő Pilis és Visegrádi-hegység is elmondható.

Budapesten és környékén (Törökbálint, Budaörs) több, természetvédelmi védelemmel nem rendelkező területen ingatlanfejlesztési projektek (lakóparkok) fenyegetik a fokozottan védett (pl.: *Lignoptera fumidaria*, *Colias chrysotheme*, stb.) vagy ritka védett fajok (pl.: *Daphne cneorum*, stb.) élőhelyeit.

A fokozottan védett területekre vonatkozó belépési és látogtási szabályok a lakosság számára értelmezhetetlenek (pl.: fokozottan védett táblákon szereplő „belépés csak engedéllyel”) és így betarthatatlanok. A Budapesttől távolabb lévő területeket is ilyen terhelés éri – többek között – a következő csak engedéllyel látogatható, fokozottan védett területeket: Esztergom, Nagy-Strázsa-hegyen lévő „Tündérkapu” sziklaalakzat, Pilis Vaskapu sziklaalakzat, Pilis-tető DK-i gerince és tisztása, Visegrád Apátkuti-bérc, Prédikálószték és Vadálló-kövek, Rám-szakadék, Rám-hegy térsége.

A túrázásokon, látogatásokon, sportolásban (a technikai jellegűeket is beleértve), és egyéb rekreációs tevékenységeken túl egészen sajátos akciókkal is találkozunk. Ilyen pl. az Alpin-kabin, amelyet ismeretlenek építettek fel a Pilis-tetői egykori rakétabázison, a Ziribár csúcsára felállított hintaágy, a különböző kilátópontokra kikerülő padok, keresztek, valamint a védett területen valakinek emléket állító sziklába vésett táblák, ültetett fák. Bizonyos illegálisan kirakott dolgokat felszámolunk (pl. tűzrakók, hintaágy, stb.) azonban az Alpin-kabin és a Nagy-Szénási kereszt továbbra is konfliktusforrás tárgyai, ügyünkben sem a vagyonnevelő, sem a hatóság, sem mi nem léptünk tovább.

2020-óta az azelőtt kevésbé látogatott helyek is „felkapottak” lettek és népszerűségüket töretlenül fenntartják a közösségi médiában történő könnyű megosztásokkal, vagy a természetvédelmi érdekeket, jogszabályokat figyelmen kívül hagyó online (és nyomtatott) cikkekkel. Egyre elterjedtebb az ún. bushcraft, melynek során nomád táborhelyeket alakítanak ki, favágással, földmunkával az erdőkben, sokszor nem látogatható fokozottan védett helyeken.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A külső Budai hegyek térségében élő vaddisznópopuláció egyedszámára továbbra is jelentős hatást gyakorol a sertéspestis (ASP). A fertőzés okozta állománycsökkenés következtében nem csak az erdővel borított területeken, hanem a jelentős természeti értékeket tartalmazó gyepterületeken is csökkent a károkozás. Sajnos ezzel egy időben észrevehetően nőtt az idegenhonos vadfajok, a muflon és a dám állománya. Kártételük egyes élőhelyeken (mészkedvelő tölgyesek, tetőerdők) igen komoly méreteket ölt. Az erdészettől kapott információk alapján tudjuk, hogy az aranysakál állománya is jelentősen nőtt az elmúlt időszakban, ami elsősorban az őz állomány csökkenését okozta a szaporulat nagyfokú predációjának köszönhetően.

A belső Budai-hegyek (budapesti és közvetlen Budapesttel határos részeken) továbbra is jelentős gondot okoz a vaddisznóállomány a természeti értékekben gazdag gyepekben és erdőszegélyeken. Újra és újra igen jelentősen feltúrják az érzékenyebb gyepeket, komoly élőhelyi károkat és egyes ritka védett vagy fokozottan védett, vagy közösségi jelentőségű fajok élőhelyének zavarását/megszűnését okozva (pl.: *Anchusa ochroleuca*, *Erannis ankeraria*, *Glyphipterix loricatella*, *Lathyrus pallescens*, *Pulsatilla grandis*, *Iris pumila*, *Thlaspi jankae*, stb.).

A Pilisben és a Visegrádi-hegységben a külső Budai-hegyekhez hasonló a helyzet: ASP miatt csökkenő vaddisznó állomány, ugyanakkor nagyon erőteljes a muflon károkozása, a meredek erdős hegyoldalakon és a sziklagyepekben. A dámvad még nincs jelen, vagy alig.

A Szentendrei-sziget területén szintén kiemelendő a behurcolt muflon jelenléte és kártétele (főleg taposással), de itt a dámvad is megtalálható. E két faj egyedszáma csökkenthető lenne tudatos vadászattal.

A 2024. év (a 2022. évhez hasonlóan) extrém aszályos volt. A vizes élőhelyek csökkenő vízellátása (különös tekintettel a szaporodási időszakra), vízellátásuk rendszertelensége az élőhelyek degradációját, zsugorodását és a herpetofauna csökkenését okozza. Ez a jelenség a Pilis- és Visegrádi-hegység területéről is elmondható. A kételtűek egyre messzebb találnak állandó vizeket és ezért peterakásnál kihasználnak minden koratavaszi vízállást, legyen az egy mély keréknyomban összegyűlt átmeneti kisvíz.

Sajnos a szárazság nem befolyásolta hátrányosan az inváziós fajok (bálványfa, selyemkóró, zöld juhar, stb.) terjedését. Az ellenük való védekezéshez célzott támogatási rendszerre lenne szükség.

Továbbra is jelentős méreteket ölt a magas körisek *Hymenoscyphus fraxineus* korokozó által okozott epidémia jellegű pusztulása, illetve újabban a cser és kocsánytalan tölgy állományok egészségi állapotának romlása is megfigyelhető. Utóbbi folyamat vélhetően egy kárláncolat, melyben jelentős szerepe lehet a *Biscogniauxia mediterranea* gomba fertőzésének.

A hód állomány folyamatosan terjed és növekszik. A halastavak, horgásztavak mellett a patakokat (Aranyhegyi-patak, Békás-patak, Benta-patak, Dera-patak, Bükkös-patak, stb.) is meghódítják. Egyes szakaszokon gátjaikkal – természetvédelmi szempontból kedvezően – befolyásolták a patakok vízhozamát, időbeli lefolyását. Kártételük ellen sokhelyütt egyedi törzsvédelmet (drótháló) alkalmaznak, ugyanakkor a KDV-VIZIG, mint a felszíni vizek legnagyobb térségi kezelője engedéllyel riasztja és apasztja a hódállományt, illetve bont vissza gátakat. Ez utóbbi tevékenységgel jellemzően nem teljesítik az előzetes egyeztetési kötelezettségüket.

Az egész tájegység területén termőhelytől függetlenül az egyik legelterjedtebb inváziós faj a bálványfa, amely pontszerűen, tömbökben és vonalas mintázatban (villanypászta, nyiladékok, közelítőnyomok mentén) is megjelenik, fahasználatokban, gyepek szegélyében, felhagyott kiskertekben. Az örökerdő üzem mód bevezetését segítő közelítőnyomhálózatban egyes

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

helyeken jelentős bálványfafertőzés figyelhető meg. Alacsonyabb térszíneken, folyópartokon és a Duna szigetein elsősorban a zöld juhar és a nyugati ostorfa okozza a legnagyobb fertőzést. A felhagyott mezőgazdasági és kiskerti részeken a selyemkóró, a kanadai aranyvessző és az ezüstfa mellett egyre több helyen a (japán) keserűfű okoz problémát. Ez utóbbi néhány patak belterületi szakaszán szinte uralkodó faj lett. Követendő civil kezdeményezés és önkormányzati kezelés révén tudatos visszaszorítás és ismeretterjesztés indult a Dera-patak mentén tapasztalt keserűfű állomány megfékezésére – elsősorban Csobánkán, de Pomáz és Szentendre is küzd a fajjal. Kaukázusi medvetalp jelenléte egy helyről ismert a Benta-patakon. A Budai-hegyek budapesti és budaörsi részén, sziklás területeken egyre gyakoribbá válik a keleti tuja (*Thuja orientalis*), vagy a kövi varjúháj (*Sedum rupestre*). A Pilisben (Klastrom-szirtek) kivadult kaktusz állományt néhány éve jelentősen visszaszorítottuk, de a számára alkalmas déli sziklás élőhelyen kis egyedszámban továbbra is megtalálható.

Gerecsei TE

A 2024-es év ismételten újat hozott a természetben. A talaj a 2023-as csapadékos évből fakadóan jelentős nedvesség tartalékokkal rendelkezett. Az átlag hőmérséklet előrébb hozta 2-3 héttel a tavaszt, majd május végétől extrém aszály súlytotta hazánkat, így a Gerecsei Tájegységet is.

A gyepek jól sarjadtak, majd kiszáradtak. A lágú- és fűszárú növények 2-3 héttel hamarabb hoztak lombot és virágoztak. Kisvizek, kisvízfolyások és források újra kialakultak, fakadtak majd hamar kiszáradtak.

Sajnos a 2023-as év kedvező hatását újabb erős szárazodás követte. Az erdőterületek állapota már júliusban őszi képet mutattak. A tarjáni Szúnyog-tó tél végére feltelt, majd 2024-ben újra kiszáradt. 2025-ben a kétéltűmentést nem kell megszervezni.

A tatai Fekete úton folytatódott a békafajok eltűnése. 2009-től üzemeltetett kétéltűmentőhelyen mindösszesen 23 állatot mentettünk 2023-ban. 2024-ben mindösszesen 4 állatot észleltünk, a mentés elmaradt. A tarjáni Szúnyog-tónál 3 évig az aszály miatt nem kellett mentést szervezni, de 2024 tél végére megtelt vízzel a kisvíz. Sajnos kétéltű mozgás minimális volt. Az élőhely nyár elejére kiszáradt. Bakonyszombathelynél és Tardosnál rendben, közel átlagos állatszámokkal lezajlott a mentés.

A madárinfluenza hatása elsősorban a hazai csér- és sirálytelepeken volt észlelhető 2023-ban. Sajnos a telepek 2024-ben is csak alacsony létszámban kerültek foglalásra. Mocska, Váli-tavon lévő vegyes telepünkre, ahol a küszvágó csér 100 pár, míg a dankasirály több tucat pár állománnyal volt a megelőző 15 évben, az élőhely alkalmassága ellenére, nem telepedtek meg. Néhány pár érkezett vissza és állt költésbe. Az év folyamán közel 320 mintát gyűjtött tájegységünk, melyből 5 volt pozitív madárinfluenzára.

A kőrüspusztulás, melynek a leglátványosabb helyszíne a Nagy-Gerecse tető, tovább pusztítja elsősorban hegyvidéki állományokat.

Folyamatos a nagyon erős turisztikai nyomás, mely a 2020-as Covid-19 járvány évtől indult el. A több tucat engedélyes tömegsport esemény, jelölt turistautak mellett az online térben rögzített trackek, látványpontok használata olyan helyeken is jelentős emberi jelenléteket generál, ahol indokolt lenne a nyugalom és a bolygatás nélküli természeti állapot.

2020. év végén elérte a Gerecse hegységet az afrikai sertéspestis (ASP). A vaddisznó állomány általi nyomás látványosan csökkent és ennek pozitív, száraz és nedves gyepekre gyakorolt hatása még 2023-ban is látványos volt. Sajnos ez 2024 év végére már nem állapítható meg. A száraz karsztgyepek, löszgyepek túrása ismételten erősödött. A túltartott gímszarvas, dóm,

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

muflon és őz állomány továbbra is jelen van a területen és komoly terhelést jelent erdő- és lágyszárú társulásokra egyaránt.

Tájegységünk tíz lokalitásban végzett kisléptékű élőhelykezelést védett, fokozottan védett növényfajok állományainak megőrzése érdekében. A fokozottan védett magyarföldi husáng, Janka-sallangvirág, bibircsvirág fajok, a nagy aggófű, az illatos hagyma, a vérfű-hangyaboglárka, tarszafajok, a küszvágócsér és a közönséges ürge termő- és/vagy élőhelyén végeztünk kézi, gépi eszközökkel beavatkozásokat.

Tájegységünk apparátusa irányítja a 2021/2022 telén újra induló nádaratást a Tatai Tavak Ramsari Területen. A teljes területen mozaikos, ellenőrzött aratás zajlik.

Jelentős és fokozódó ökológiai változás az idegenhonos inváziós fajok egyre dominánsabb arányú terjedése. A Tatabánya-Vértesszőlős-Tata közötti Által-ér szakaszon, Tata és Dunaalmás környékén az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok közül a vizinövények terjedése okoz jelentős problémát 2018-tól. A dunaalmási Pihenő-tavon és a Tata-Naszály közötti Fényes-patakon folyamatos kooperációban (Dunaalmás Önkormányzata-ÉDUVIZIG-DINPI) zajlik a munkavégzés, védekezés.

A Duna-völgyében Tát község külterületén Solidago-fajok teljes területen elfoglalják a hajdani mocsárrét területeket.

Dunaalmás, Kőpíte területén a Vértéserdő Zrt-vel közös bálványfa mentesítési program megvalósítása vette kezdetét 2022. július hónap végén, majd ennek folytatásaként sarjak kezelése zajlott 2024-ben.

Vértés-Mezőföldi TE

A térség jelentős szárazodása figyelhető meg évek óta (ez különösen a Sárréten látványos): évente mintegy 60-100 mm csapadék hiányzik, és ez évről-évre halmozódik, mivel egyre ritkább az olyan csapadékos időszak, amikor pótlódni tud. A 2024-es év viszonylag jól indult, de ezt később szárazság követte, mely többek között a kétéltű szaporodóhelyek kiszáradását okozta. A talajvíz tekintetében jelentős területi különbségek figyelhetők meg, de a talajvíz jellemzően igen mélyen van. A sárréti árasztásaink (összesen kb 350 ha) vize már március végére elszivárgott. Nyár végére még a Vértésben is kiszáradtak a kisebb tavak.

A Velencei-tóba év elején mind a Zámolyi, mind a Pátkai-víztározó vize bele lett engedve így tavasz végére a tó vízszintje megközelítette, de nem érte el az optimális szintet. Nyáron viszont a párolgás miatt jelentősen, a minimális üzemi vízszint alá csökkent, és az őszi-téli csapadékhiány miatt év végéig ezen a szinten is maradt. A Dinnyési-Fertőn az év első felében még optimális volt a vízszint, de októbertől már szükség volt plusz vízpótlás betáplálására. A kevés rendelkezésre álló víz miatt az őszi visszatöltés nagyon lassan haladt, magát a fertői tavat el sem érte a víz!

A vadnyomás nem csökkent, sőt! A muflon nagyon elszaporodott, már az Oroszlány környéki erdőkben is gyakran látni, közvetlenül a város mellett. A dolomit sziklagyepeket teljesen letarolja. Hiába volt csapadékos a tavasz, a növények a folyamatos legelés és taposás miatt nem tudnak kihajtani. A muflon károsítása miatt a Fáni-völgy egyik legértékesebb, meredek sziklagyepét (kb 100 m²) az erdészekkel közös akció keretében körbekerítettük 2024 márciusában. A természetvédelmi szempontból különösen értékes FANE erdők (többnyire extrém termőhelyen) felújulása erősen kérdéses, csemetét lényegében nem látni. A Vértésben emellett jelentős volt a vaddisznó által okozott túrás, vegetáció- és talajkárosítás (az afrikai sertéspestis itt már nem jelent meg). Egyre jelentősebb a károsítása betelepített dámvadnak, illetve erősen túltartott gímszarvas állományok (erdőt már nem lehet felújítani kerítés nélkül).

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Másik jelentős probléma az inváziós idegenhonos fajok terjeszkedése. A bálványfa és a nyugati ostorfa, valamint a Solidago-fajok egyre nagyobb területen foglalják el a vágásterületeket, illetve a túlgyerített erdők cserje és gypesztintjét. A bálványfa és az ostorfa jelenléte számottevő a mezőföldi erdőkben, de a védett területeken még nem léptek fel veszélyeztető tényezőként. Hasonló a helyzet a Vértesben is. Az ezüstfa állományai jelentősen növekednek az állattartás felhagyása, a gyepkezelés elmaradása miatt elsősorban a síkvidéki területeken, de hegylábi részekben is. A selyemkóró szórványosan, de az egész megyében jelen van, még az erdőségek belsejében elhelyezkedő vágásterületeken és vadföldeken (behurcolva) is megfigyelhető a megtelepedése. Egyre jelentősebb a lakossági zöldhulladék erdőszélen, gyepen történő elhelyezése, mely egyrészt tönkreteszi a természetvédelmi szempontból értékes, fajgazdag közösségi jelentőségű élőhelyeket, másrészt propagulumforrás további özönnövények megjelenéséhez. A fokozottan védett Fáni-völgyben továbbra is probléma a kaktuszok jelenléte: az alapos, aprólékos keresések során még 2024-ben is kerültek elő kisebb túlélő egyedek.

A Kecskéd határában található nagyvirágú tóalma esetében – a többszöri jelzés ellenére – elmaradt a kezelés, így állománya stabilizálódott. Gárdony/Agárd, Határ-árok vizéből már eltávolításra került a tóalma, de folyamatos a monitoring az itt-ott megjelenő túlélő növények miatt.

Az idegenhonos vízi állatfajok közül a vörös mocsárrák megjelenéséről tudunk az Agárdi Gyógy-és Termálfürdő kifolyó vizében.

Az erdők állapotát befolyásolja, hogy 2024-ben újraindították az Oroszlány-Bokodi hőerőművet, melyet elsősorban fával fűtenek, így egyre nagyobb a nyomás a fakitermeléseket illetően. Rendkívül aggasztó folyamat, hogy a Vértes 2005-2020 között véghasznált erdeinek egy részét az állami erdőgazdálkodó nem tudta felújítani a klímaváltozás okozta szárazodás és a jelentős vadlétszám miatt. Ezért több 10 ha területen történt korábbi cseres-, gyertyános tölgyes szálerdők esetében terméketlen területté nyilvánítás.

Az elmúlt években nagyságrenddel nőttek a természeti szentélyterületek igénybevitelére irányuló rekreációs törekvések és „feljesztések”. A Covid-19 járvány utáni turisztikai nyomás továbbra is nagy.

Börzsöny-Gödöllői-dombság TE

A Börzsöny-hegységben a rendszeres aszályos időszakok kérdésessé teszik a végvágott területek felújulását. A folyamatos erdőborításra való áttéréssel, a vágásterületek méretének csökkentésével, a kitermelt össz-fatömeg csökkentésével, a természetes erdődinamika biztosításával javítható lenne az erdő ellenálló-képessége.

Az aszályos időszakok átvészelését segítik a megkezdett vízviszatartó, lefolyás csökkentő/lassító beavatkozások, melyeket több nagyságrenddel nagyobb mértékben kellene folytatni, már csak a vágásterületek és gépnymok okozta katasztrófális erózió fékezése érdekében is.

A hód jelenléte egyre több felé megfigyelhető, így jó példát mutat egykor kiegyenesített, kimélyített kisvízfolyásaink térségének talajvízháztartás-javítására.

Az Ipoly folyón a szabályozott állapot és a határvízi egyezmény betartása érdekében történő vízügyi tevékenység sokszerű hatásokat gyakorol, pl. a 2024 tavaszán Letkés alatt végzett torlasz-bontás, melynek célja a folyó regenerációs, ősmeder irányában történő kanyargásának megállítása volt.

Dél- és Kelet-Pest Vármegyei TE

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A tájegység területén 2024-ben az erős nyári aszály miatt az ökológiai viszonyok erősen romlottak. A tavaszi időszakban még lehetőség adódott a vizes élőhelyek mintegy felén gyenge-közepes vízvisszatartásokra, azonban ezeket a júliusban érkező extrém meleg és száraz időszak felszámolta. 2022-höz hasonlóan nyár végén csupán a még mindig haváriákkal terhelt szennyvíztisztítók kibocsátásai eredményeként volt néhány csatornában víz, gyakorlatilag táji szinten ezek a rövid úton elszivárgó vizek jelentették az egyetlen felszíni vízborítást. Kivételt jelentettek az Igazgatóság által működtetett vizes élőhelyrekonstrukciós helyszínek (tápiósági Nagy-rét, jászkarajenői Varga-nádas és Nagygát-tó), ahol nyár közepéig voltak még néhány hektáros előntések. Az aszályval párhuzamosan érzékelhetővé váltak a még legeltetett gyepek túlhasználata.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

A terület megnevezése	Élőhelytípus	Kezelés típusa/jellemzése	Érintett terület nagysága (ha)
Börzsöny–Gödöllői –dombság TE			
Gödöllői-dombvidék TK Bárányjárás	száraz gyeptípusok	cserjeirtás utókezelés	1
DINP–Börzsöny	lombhullató elegyes erdők	vízvisszatartás helyi anyagból készült vízvisszatartó elgátalásokkal, kétéltűszaporodóhelyekre történő vízkormányzással	1
DINP–Ipoly-völgy	mocsárrétek	kaszálás, legeltetés	500,0
DINP–Ipoly-völgy	zárt homoki gyepek, szárazabb legelők	legeltetés, kaszálás, gépi szárzúzás	50,0
Vértes-Mezőföldi TE			
Dinnyési fertő TT	mocsarak és nádasok	mozaikos nádvágás	128,0
Velencei-tavi Madárrezervátum TT	mocsarak és nádasok	mozaikos nádvágás	70,0
Velencei-tavi Madárrezervátum TT	mocsarak és nádasok	<i>Liparis loeselii</i> élőhely kezelés	1,5
Velencei-tavi Madárrezervátum TT	üde kaszálók szikes gyepek	kaszálás	1,7
Sárréti TK	mocsárrétek és üde kaszálók	vízvisszatartás, szárzúzás	190,0
Sárréti TK	mocsárrétek és üde kaszálók	kora tavaszi elárasztás, kaszálás	290,0
Sárvíz-völgye TK	mocsarak és nádasok	mozaikos nádvágás	32,0
Sárvíz-völgye TK	szikes gyepek és üde kaszálók	kaszálás	11,0
Adony TT	sztyeprét	kaszálás, invazív növények vegyszeres kezelése, eltávolítása	1,0

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A terület megnevezése	Élőhelytípus	Kezelés típusa/jellemzése	Érintett terület nagysága (ha)
Belsőbáránd	sztyeprét	cserjeirtás, kaszálás, invazív növények vegyszeres kezelése, eltávolítása, pufferterülettel kapcsolatos egyeztetés a szomszédos szántók gazdálkodójával	1,2
Oroszlány	láp	kaszálás, cserjeirtás, invazív növények eltávolítása	0,2
Dinnyés, Pákozd, Székesfehérvár	sztyeprét, szikes rét, mocsárrét	cserjeirtás, invazív növények eltávolítása	3,5
Soponya	hazai nyaras	cserjeirtás, invazív növények eltávolítása	5,0
Rétszilasi-tavak TT	mocsárrétek és üde kaszálók	kaszálás	26,0
Fáni-völgy	sziklagyep	vadkizáró kerítés építése	0,01
Pilis-Budapest környéki TE			
DINP Esztergomi területei és Dunai-szigetek TT (Körtvélyes-sziget)	homoki gyepek, lejtősztyepppek, sík-és dombvidéki kaszálók, patakparti magas-kórós üde rétek	Tisztító- és fenntartó kaszálások, Legeltetés, szárazzás:	422,54
DINP Visegrádi területei	jellegtelen száraz- és üde gyepek – (kivett műv. ág)	Tisztító kaszálás, cserjeirtás, szárazzás, legeltetés	21,9
Tétényi-fennsík TT	száraz gyepek (6240)	legeltetés, tisztító kaszálás	138,7
Háros-sziget TT	keményfás ligeterdők és jellegtelen keményfás erdők	erdőfelújítás ápolás és csemeteültetés	3,5
Csömöri láp	kékperjés láp	kézi kaszálás és gépi kaszálás, legeltetés összesen	19,2
Nagyszénás tanösvény mentén	sziklafüves lejtősztyepp rétek, nyílt- és zárt dolomitsziklagyeppek, fokozottan védett növényfajok (magyar gurgolya – Seseli leucospermum, Lumnitzer szegfű – Dinathus plumarius)	feketefenyő eltávolítás	0,7
Fóti-Somlyó TT	jellegtelen szárazgyep	szárazzás	4,6

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A terület megnevezése	Élőhelytípus	Kezelés típusa/jellemzése	Érintett terület nagysága (ha)
Fóti-Somlyó TT	volt pályázatos terület szárazgyep	fenntartó cserje-sarjleverés	1,0
Fóti-Somlyó TT	szárazgyep	fenntartó legeltetés	34,6
Fóti-Somlyó TT	erdő	ápolás, tisztítás	6,2
Gerecsei TE			
Gerecsei TK	lőszgyep	kaszálás	76,0
Gerecsei TK, Gombápuszta	lőszgyep	legeltetés	90,0
Tatai Öreg-tó Natura 2000 terület és Tatai Tavak Ramsari Terület	mocsárrétek és üde kaszálók	kaszálás, szárazzás, idegenhonos, inváziós fajok visszaszorítása (gyalogakác, aranyvessző, akác, fehér som, siskanád stb.)	9,0
Tatabánya, Szigotya láprét	láprét	kaszálás, szárazzás	5,0
Komárom, Monostori erőd	lőszgyep	kaszálás, szárazzás	4,0
Északi-Gerecse Natura 2000 terület	lőszgyep	cserjeirtás	0,5
Északi-Gerecse Natura 2000 terület	lőszgyep	legeltetés	27,6
Dunaalmási-kőfejtők TT	lőszgyep	legeltetés, szárazzás	9,0
Épöl szarmata vonulat	lőszgyep	kézi cserjeirtás	0,5
Épöl szarmata vonulat	lőszgyep	legeltetés	3,8
Gerecse Natura 2000 Madárvédelmi terület	lőszgyep	kézi cserjeirtás, gépi kaszálás	6,0
Dél- és Kelet-Pest Vármegyei Tájegység			
Hajta-menti mocsarak	szikes mocsarak, nyílt vízterek, nádas	vízkezelés	150
Hajta-menti mocsarak	mocsarak	nádatás	50
Hajta-mocsár	mocsarak	legeltetés marhával	20
Alsó-Tápió, Gombai-patak,	mocsárrétek	vízkezelés	80
Felső-Tápió	mocsárrétek	vízkezelés	5
Tápiógyörgyei Gulyagyep, Ilike-ér kifordítása	szikes rétek	vízkezelés	30
Körös-ér mente	szikes rétek	vízkezelés	30
Ócsai TK	láp- és mocsárrétek	vízkezelés	30
Gombai-patak völgye	domboldali	cserjeirtás, avas fű eltávolítása	2

A terület megnevezése	Élőhelytípus	Kezelés típusa/jellemzése	Érintett terület nagysága (ha)
	lőszgyepek		
Gicei-hegy	homoki gyepek	akác- és bálványfa eltávolítás	1
Ócsai TK	láprétek	gépi cserjeirtás, avas fű eltávolítása	6
Kakucsi óriás utifű élőhely	láprétek	kaszálás megszórás után	1
Dabasi Turjános TT csengettyűvirág élőhely	éger-kőris láperdő szegély	cserjeirtás	0,25
Bugyi sirálysziget (Kavics Union bányató)	mesterséges sziget	cserjék és sarjak kivágása	0,25
Ócsai erdők	láp- és mocsárerdők	kiritkuló állományokban pótlások	4

BÖRZSÖNYI – GÖDÖLLŐI-DOMBSÁG TERMÉSZETVÉDELMI TE

A **Gödöllői-dombvidék TK területén** ezévben is kis kiterjedésű, de nagyon értékes élőhely kezelésére került sor. A domonyvölgyi Bárányjárás területén cserjeirtási utáni faanyag aprítékolást és a területről történő lehordását végeztük el. Az őrbottyáni ex lege védett lápok egyedi határozattal történő lehatárolása folyamatosan zajlott. Az Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő Kerepes, Szilas-patak forrásvidéke elnevezésű területen továbbra is szükséges lenne az új városvezetéssel megvizsgálni a terület átadását – esetleg területcsere útján, a küdői-hegyi, részben értékes gyepterületet jelentő önkormányzati utak bevonásával.

A **Börzsöny-hegység** több pontján végeztünk vízvizsszatartási munkákat, jellemzően helyi anyagból készült vízvizsszatartó elgátalásokkal, védett szalamandra lárva nevelde kialakításával, kétéltű-szaporodóhelyekre történő vízkormányzással. Az erdőgazdasági vagyongazdálkodású erdőrészekben az erdészetekkel együttműködve mozdítottuk elő a dózerutak kétéltűek által használt mélypontjai mellett szaporodóhelyek kialakítását. Ezek révén a területek vízellátása láthatóan javult, az időszakos vízállások felülete, biztonsága és stabilitása megnőtt. A kaszálások korlátozásakor figyelembe vettük a szép hegyisáska élőhelyi igényeit. Folytattuk az osztrák tárnicska érdekében végzett élőhelykezelést.

Az erdőgazdasági vagyongazdálkodású erdőrészekben az éves vágásbesorolási tárgyaláson érvényesítettük a lehetőségek keretei között az – első sorban biotikára alapozott – természetvédelmi érdekeket, így kíméleti időszakokat és területrészeket jegyzőkönyveztünk, melyet a természetvédelmi hatóság utóbb – javaslatunkra – határozatban is kiadott az erdőgazdálkodó Ipoly Erdő Zrt. számára. A terepen hagyásfákat és hagyásfa-csoportokat jelöltünk ki, melyek segítségével előmozdítjuk az erdő természetes korszerkezetének és elegységének irányába való változását.

Az **Ipoly völgy** ipolyvecei legelőterületére május 8-án hajtottuk ki a vegyes korcsoportú állatállományt. Sajnos a legeltetést június 30-án meg kellett szakítani az Ipoly folyó hirtelen áradása miatt. A szarvasmarhákat visszahajtottuk a téli szállásra. A száraztakarmánnyal etetés egészen július 2-ig tartott. Ezt a borjas és vemhes tehének, és maguk a borjúk is nagyon megsínylelték, leromlottak. Ez a súlycsökkenés a borjaknál látványos volt a novemberi értékesítésnél, a kisebb átlag súlyban. Az ismételt lehajtás után is csak szakaszosan tudtuk a legelőt visszafoglalni. A tocsogó, szőrösögő részeket nem legeltettük. A megsárgult, hordalékkal megtapadt fűvet a jószág nem szívesen ette, ezért éjszakára a majorból lehozott

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

száraz szénával egészítettük ki a táplálékukat. A víz visszaszorulásával, a talaj szikkadásával, a sáros fű friss fűvel átnövésével folyamatosan nyílt a legeltetés lehetősége.

A júniusi árvíz a rét talaján és talaj közelben már költő madárfajok első fészekalját (a védett foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*), énekes nádiposzáta (*Acrocephalus palustris*), réti tücsökmadár (*Locustella naevia*), rozsdás csuk (*Saxicola rubetra*), sárga billegető (*Motacilla flava*), sordély (*Miliaria calandra*)) teljesen elpusztította. Az igen korán megérkezett és területet foglaló fokozottan védett harist (*Crex crex*) is választott költőterületet elhagyására kényszerítette. Ezek a költőpárok (5 pár) az előző évek szárazabb (pataki, dejtári) területrészeire kényszerültek, és itt sikeresen nevelték fiókáikat a lábon hagyott revírenkénti 10 – 12 ha-os kaszálón.

A KEHOP pályázatból végzett drégelypalánki beavatkozási terület ugyanakkor megfelelő módon működött. Itt az árvíz vízszint magassága kisebb volt, ezért a termelt takarmány jobb minőségű. A dejtári zárt homoki gyepeken is kellett kaszálnunk, téli takarmányt megkészítenünk. Itt magasabb 8-12 cm tarlót hagyunk, amely biztosította a folyamatos táplálékot, búvó- és szaporodó helyet az értékes, védett fajok számára. Különösen a fűrj (*Coturnix coturnix*), a mezei pacsirta (*Alauda arvensis*), a sárga billegető (*Motacilla flava*), a parlagi pityer (*Anthus campestris*), a bíbic (*Vanellus vanellus*), a cigány- és a rozsdás csuk (*Saxicola torquata* és *S. rubetra*), a karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), a tövisszúró gébics (*Lanius collurio*), a búbosbanka (*Upupa epops*) vagy a védett ízeltlábúak közé tartozó sisakos sáska (*Acrida hungarica*) esetében.

Ezeken a területrészeken lehetőség van a gyeperes folyamatos megújulására, ám a túllegettetés megelőzése érdekében fokozott odafigyelést igényelnek. A fekete kökörtű (*Pulsatilla pratensis* spp. *nigricans*), a homoki árvalányhaj (*Stypa borysthena*) több ezres nagyságrendű állománya növekszik, amibe besegít a nyugati szél és az, hogy a legelő állatok betaposják a magokat. Ugyan csak növekszik az agárkosbor (*Anacamptis morio*), a tarka nőszirm (*Iris variegata*) állománya is.

A terület szélekről lassan bekúszó galagonya gyökérsarjakat többszöri gépi szárzúzással tudjuk visszaszorítani. Az idősebb egyedül álló, vagy kiscsoportos állományokat pedig kézzel takarítjuk ki a legelőről. Sajnos azokat a példányokat is el kellett távolítani, amelyeket virág és hajtás vég gyűjtése miatt tönkre tettek. A drégelypalánki zárt, homokos gyepeket csak szeptember végén kezeltük, mert a nyugati oldalon közvetlen mellette elterülő Csadó-mocsárból ebben az évben 134 pld mocsári teknős (*Emys orbicularis*) kereste fel tojásrakás céljából, és használja ezt az alig 12 ha-os területet. A teknős állomány a fészkek ráccsal történő levédésének, a fészkekben áttelelő szaporulat közvetlen tavaszi vízbe helyezésének és a fészkekfosztogató szörmés predátorok (róka, aranyakál és borz) tervszerű apasztásának köszönhetően növekszik. Ennek a területnek a kezelését a következő évektől kezdve lehetőség szerint minél későbbre hagyjuk. Ezzel is biztosítva a kikelt kis teknősök vízbe jutását. Most ősszel 16 levédett fészket hagytak el a kikelt teknősök. Itt is nagy jelentősége van a KEHOP pályázatból kiépített gátnak, amely a Csadó mocsár vízszintjét tartja magasabban nem engedve vissza a vizet az Ipoly folyó medrébe.

A magasabb térszintben elhelyezkedő szárazabb gyepeken, illetve a szénakészítésre alkalmatlan fajösszetételű vagy bokrosodott területeken 33,47 hektár területnagyságon kaszálni nem volt érdemes, ezért szárzúzással biztosítottuk az élőhely kezelését, ezzel megakadályozva a fás vegetáció (galagonya, kökény, gyepürózsa) és az évelő lágyszárúak – mint pl. a gilisztaűző varádics, héjakút mácsonya – térfoglalását is. Azokon a dejtári árvalányhajas területrészekeken valamint száraz területeken, ahol a sisakos sáska előfordul, a tisztító kaszálást csak szeptember utolsó hetében végeztük el. A legeltetési és időben késői kezelés hatására a sisakos sáska már a messzebb lévő szomszédos táblákban is megfigyelhető, tehát állománya növekszik.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Az évekkel ezelőtt elvégzett selyemkóró elleni (kézzel megoldott) vegyszerezésnek sajnos múlik már a hatása, a csoportosan felújult növény még alacsony, vékony szálú. A májusi késői fagyok besegítenek, lefagyasztják az alig 50 cm-es hajtásokat. A kezelendő területeken a területrészeket szárazúzóval 2-3 alkalommal letakarítottuk 4 hektáron, közvetlenül az elvirágzás után, ezzel megakadályozva a maggal történő terjedést, az újabb gyomos területek kialakulását.

Ugyan ezt a munkát végezzük el a táblák szélein a DMRV, a KDV-VIZIG valamint Dejtár község makadám útjainak szélén is selyemkóró, kökény, fehérakác visszaszorítására.

Az ipolyvecei Ortás-réten egy foltban megjelent gyalogakác töveket évről-évre gyökerestől eltávolítjuk. Ennek ellenére a visszamaradt gyökérsarjról kiújult. E faj terjedésének megakadályozására a későbbiekben is kiemelten figyelünk.

Szárazúzóval történő területkezelést az előző évekhez hasonlóan folytattunk a cserjésedő, valamint a gyepesítésre felhagyott szántóterületeken is. Fontosnak tartottuk a kökény és galagonya, valamint a tömegesen megjelenő üröm, seprence, sóskafélék és bükköny visszaszorítását a gyep vegetáció érdekében, valamint a közvetlen erdővel, erdősávval határos művelt területeken a fásszárúak betelepülésének megakadályozását. A gyepesítésre felhagyott szántóterületeken jelentős sikereket értünk el.

Más évekhez hasonlóan ez évben is többletmunkát jelentett az Ipoly folyó által áradáskor lerakott szemét, lakosság által kihordott háztartási hulladék (kb. 9 m³) valamint a szél által letört, kidöntött száraz fa, gally összeszedése és lehordása a kaszálásra tervezett területekről.

DÉL- ÉS KELET-PEST VÁRMEGYEI TERMÉSZETVÉDELMI TE

A tájegység területén a téli, illetve koratavaszi időszakban lehullott kismennyiségű csapadéknak köszönhetően a 2023-as közepesnek mondható évhez képest is kevesebb előntést sikerült kialakítani. A Felső-Tápió mellett mintegy 5 ha-on, az Alsó-Tápió és a Gombai-patak völgyében mintegy 80 hektáron, a tápiógyörgyei Gulya-gyepen 30 ha-on, míg a Körös-ér árterületén mintegy 30 ha-on alakultak ki tavaszi tocsogós jellegű élőhelyek. Az Ócsai TK-ban mintegy 30 ha rétterület került víz alá. Sajnos a márciustól beköszöntő – csak a májusi esőkkel megszakított – meleg és csapadékhányos időszak eredményeként a pusztai vizek nagyon gyorsan leszáradtak, egyedül a tápiósági Nagy-réten, illetve a jászkarajenői Nagygát-tavon, és a Varga-nádasban maradtak vissza vízfoltok nyár közepéig. Az Ócsai TK-ban elterülő láperdők vízborítása is csak közepes volt. Itt a vízvisszatartást alapvetően hátráltatja a déli lépmedence vizeit elvezető XXVI-os csatorna torkolati részén húzódó töltés rossz állapota. A Hajta-patak mentén elterülő, mintegy 800 ha kiterjedésű mocsárvilág vízpótlása gyenge eredménnyel zárult, ugyanis a tápláló vízfolyásnak egész évben az átlagosnál kisebb volt a vízhozama. Csupán a farmosi Nagy-nádasban, illetve a jászberényi Hajta-mocsárban tudtunk értékelhető vízmagasságokat kialakítani összesen 150 ha-on, de ezek is leszáradtak június közepére.

A Gombai-patak völgyében kézi cserjeirtást, illetve a tavalyi cserjeirtott részeken az avas, kórós növényzet kézi eltávolítását végeztünk mintegy 2 ha-on a veszélyeztetett domboldali löszgyepek fenntartása érdekében. A szentmártonkátai Gicei-hegy homokbuckásán a tavalyi évhez képest további 1 ha-on sikerült eltávolítani a tájidegen fás állományokat. Az Ócsai TK területén a becserjésedő láprétek helyreállítása történt meg mintegy 6 ha kiterjedésben erdészeti szárazúzó segítségével.

A Hajta-mentén 2024-en is mintegy 50 ha-on zajlott gépi nádvégzés. Természetvédelmi okokból (pl. kékesrétiheja éjszakázóhelyek védelme) ennél nagyobb területen nem preferáljuk a nádatást. A jászberényi Hajta-mocsárban a helyi gazdákkal együttműködve mintegy 20 ha homogén jellegű nád legeltetése folytatódott, így elérve a homogén nádasoknál lényegesen változatosabb vizes élőhelyek kialakítását.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A DINPI nagykatái gulyáját május első napjaiban hajtottuk ki a Nyík-réti legelőkre, ahol csupán augusztus végéig tartott a legeltetési szezon. A hatalmas nyári aszály miatt gyakorlatilag elfogyott a legelő, a sérülékeny növénytársulások (pl. síkvidéki löszgyepek, sziki magaskórósok) védelme érdekében a tervezettnél korábban befejeztük a legeltetést és bevonultunk a majorba. Az itt jelentkező többlet takarmány igényt az előző évi tartalékból tudtuk fedezni.

A kaszálók fűhozama a 2023-as felívelés után ismét drasztikusan csökkent, megint voltak olyan, elsősorban szikes, kaszálók, amelyeket a gyenge fűhozam miatt nem kaszáltunk.

A 2018 áprilisától szerződésben álló vállalkozóval továbbra is jó az együttműködés, ennek köszönhetően a DINPI használatában álló gyepterületek kezelése – a romló ökológiai mutatók ellenére – javuló tendenciát mutat.

Speciális beavatkozásként megtörtént idén novemberben ismét a kakucsi óriás útifű állomány élőhelyének kezelése, mely a kaszálási időszakban – magszórás céljából – fennhagyott gyeprészek kiegésző kaszálását és a keletkezett széna kézi lehordását jelentette a területről.

A nagykörösi pusztai tölgyesekben folyamatosan zajlott a vadkizáró kerítések karbantartása, illetve az erdészeti hatóság által előírt felújítási kötelezettségek teljesítése. A 2022-es aszály miatt tönkrement felújításainkat sikerült pótolni. Az élőhely állapotjavítása céljából pályázati koncepciót vázoltunk fel.

Külön meg kell említeni a tájegység talán legjobb ökológiai állapotban lévő élőhelyegyüttesének, a Táborfalvi Lő- és Gyakorlótérnek a fokozódó katonai használatát, mely a természeti értékekben bővelkedő és a 2022-es tűz hatásait még ki nem heverő gyepek gépjárművel való intenzív igénybevételét is jelentik. A terület állapotának objektív nyomonkövetésére faj- és élőhelymonitorozó tevékenységek beállítása elengedhetetlenül szükséges, mely volumene miatt külső szakértők bevonását kívánja meg. A honvédség részéről újabb területek intenzív használatára fogalmazódott meg igény, az érintett területek állapotfelmérése jelentős erőforrásokat igényel.

Az Ócsai TK-ban önkéntesek bevonásával folytatódott a kiritkuló körises erdőállományok pótlása. a pótlásokat a magasabb térszíneken kocsányos tölgy csemeték elegyítésével végeztük.

A Dabasi-turjános TT területén az új haszonbérleti szerződésekbe új, legeltetést szorgalmazó kezelési előírásokat építettünk be, mely a terület rákosi vipera visszatelepítésre alkalmassát tételét célozza.

A tervezett Ürbőpuszta TT megalapozó adatgyűjtése folyamatosan zajlik. A madártani értékekben országos jelentőséggel bíró Mogyoró-sziget nevű területen kezdeményeztük az “ex lege” védett szikes tó lehatárolása irányuló eljárást.

VÉRTES-MEZŐFÖLD TERMÉSZETVÉDELMI TE

Gyepterületek élőhelykezelése

A 2024. évi gyeptudományt az erős nyári aszály befolyásolta. A Sárreai TK területén 290 hektáron történt kaszálás és 190 hektáron tisztító kaszálás jellegű szárazzás. Hasonló volt a helyzet a Sárreai-völgye TK és a Rétszilasi-tavak TT területén, ahol összesen 11 illetve 26 hektár területet tudunk kaszálással kezelni.

A területhasználat elsődleges célja a természetesen gyeptudomány, a hozzá kapcsolódó zoológiai értékek életfeltételeinek fenntartása. Tovább folyik az elmúlt években természetvédelmi érdekből felhagyásra került szántókon kialakult gyepek rekonstrukciójának elősegítése.

Az aktuális területhasználat mellett a gyepek fajösszetételében, struktúrájában lényeges kedvezőtlen változások (rövid távon) nem észlelhetők.

A területek döntő hányadát több éve haszonbérbe adjuk és a helyi gazdák hasznosítják. A kaszálók és legelők bérbeadása a természeti értékek élőhelyi igényeinek, háborítatlanságuk biztosításának figyelembevételével történt.

Kiemelt figyelmet fordítunk a saját vagyongazdálkodásban levő sztyepprétek kezelésére. Adonyban – önkéntesek, gazdálkodó és vállalkozó segítségével – tovább folyt a gyeptudomány helyreállítása és az özönnövények visszaszorítása. Az előző év beavatkozásai pozitívan hatottak az itt élő gyapjas csüdfű állományra. Belsőbárándon két cserjésedő, a völgytalpban degradálódó oldalvölgy kezelését végeztük el (VMTE dolgozók, önkéntesek, gazdálkodó). Cél a cserjék és az inváziós facsemeték, fák eltávolítása, az élőhely helyreállítása, a fokozottan védett tatorján és a borzas macskamenta állományának gyarapítása.

Cserjésedő, avasodó, inváziós növényekkel (főleg magas aranyvessző) fertőzött láp- és mocsárrétek helyreállítása, kezelése önkéntesek és gazdálkodók bevonásával (Mór, Pusztavám Oroszlány).

Nádas élőhelykezelés

A nádgazdálkodás és nádasodott területek tisztító vágása rendszeresen zajlik. A nádaratás mozaikos mintázatban történik, különös figyelemmel a telepeseen fészkelő madarak élőhelyi igényére.

A hagymaburok (*Liparis loeselii*) Velencei-tavi élőhelyén a téli kaszálás a ritka orchidea élőhelyi igényei szerint zajlik.

A szikes tavakon a nádvágás célja a nádasodás részleges visszaszorítása a szikes tó vízfelületének és jellemző struktúrájának megőrzése céljából. Kiemelkedő fontosságú a szikes tavak szerepe a parti madarak élőhelyeként.

A Velencei-tavon a tavaszi vízpótlás miatt a nád állapota javult (tó délnyugati része) vagy átlagosnak mondható. A Dinnyési-fertő területén a téli/kora tavaszi vízpótlásnak köszönhetően a nád átlagos állapotú maradt.

A nádaratás külső vállalkozókkal, alapvetően adásvételi szerződéssel történik. A nádasok vágását nagygépes technológiával végzik. A kezelt területek kiterjedése a Dinnyési-fertő TT területén 128 ha, a Sárreai-völgye TK-ban 32 ha.

Erdei élőhelyek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A saját vagyonkezelésű erdőkben (Soponya, két erdőrészlet) a jobb természeti állapot elérése érdekében invazív fásszárú özönnövények (ezüstfa) eltávolítása történt meg (2023-ból áthúzódó tevékenység).

A nem saját vagyonkezelésű erdőkben lényegében napi kapcsolatban vagyunk az erdészetekkel. Fontosabb természetvédelmi célok:

- homoki bükkös élőhelyének megőrzése (Vértes),
- idős bükkösök esetében kíméleti foltok kijelölése, megnyitásuk korlátozása,
- bennszülött berkenyész erdőrészletekben a védett fa- és cserjefajok kímélete,
- holtfák visszahagyása,
- kora tavaszi aszpektus védett fajainak kímélete,
- ritka orchideák megőrzése (Epipactis-fajok): felmérésüket követően az erdészeti tevékenység szükség szerinti, időszakos, vagy területi korlátozása,
- fokozottan védett, illetve ritka gerinces- és rovarfajok megőrzése: felmérések és gazdálkodókkal való megegyezések, valamint hatóságnál kezdeményezett korlátozások,
- kételtű szaporodóhelyek védelme,
- nagyvadállomány károkozásának csökkentésével kapcsolatos egyeztetések (erdészet, vadgazdálkodó)

A földtani természeti értékek, a táji értékek, a kultúrtörténeti értékek, valamint a hozzájuk kötődő élővilág, hagyományos gazdálkodás megőrzése

A népi hagyományok, a tájhasználat bemutatásának beépítése a környezeti nevelésbe (Dinnyés).

Famatuzsálemek felmérése.

Együttműködés a régészekkel, régészeti lelőhelyek védelme.

PILIS-BUDAPEST KÖRNYÉKI TERMÉSZETVÉDELMI TE

Duna-Ipoly Nemzeti Park

Esztergom, Strázsa-hegy környéki saját vagyonkezelésű területek

Gyepfenntartás: 2024-ben is kaszálással, legeltetéssel és szárazzással történt területkezelés, összesen 422,54 ha területen.

A növekvő juhállománnyal nagyobb területen történt legeletetés, amely a folyamatos cserjeirtás eredményeit is segít fenntartani. A 2023-ban végzett cserjeirtás utókezelései is zajlottak a 2024. évben, ami összesen kb. 70 ha terület legeltetésbe vonását segíti elő.

A legérzékenyebb homoki gyepeken rendszertelen időközönkénti áthajtásos legeltetés történik, a gyepek avarosodásának visszaszorítása érdekében. Ennek következtében a homokpuszta gyepek fenntarthatóvá válnak. Ezen gyepek jellegzetes védett fajainak – homoki- és apró nőszirm (*Iris humilis subsp. arenaria* és *Iris pumila*), fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis subsp. nigricans*), védett árvalányhaj fajok (*Stipa spp.*), kései szegfű (*Dianthus serotinus*) – stabil, erősödő állománya található a területen. Azokon a kevésbé érzékeny homoki gyepeken, ahol a legeltetés mellett tisztítókaszálás is történik, a védett árvalányhaj fajok állománya megsokszorozódott.

Tölgyes LIFE+ projekt eredményei: folytatódtak az erdőátalakítási és erdőszerkezet gazdagítási munkák, valamint ezzel párhuzamosan az odútelep kezelése és egyéb monitoring feladatok végzése. Jelentős a vadnyomás (különösen gímszarvas) az erdőfelújítások területén.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A Szennyezett területek kármentesítése elnevezésű, KEHOP 3.3.0 kódszámú pályázat keretében létesített figyelőkutak rendszeres monitorozása zajlik.

A LIFE IP Grassland-HU elnevezésű, LIFE17 IPE/HU/000018 azonosító számú pályázat keretein belül az idegenhonos inváziós növényfajok visszaszorítása – különös tekintettel a keskenylevelű ezüstfa, mirigyes bálványfa és zöld juhar állományokra – folytatódott. Mindemellett a korábbi cserjeirtás befejezése és utókezelései is zajlottak a területen.

Az év folyamán folytatódott a területen fészkelő madarak állományának kutatása (CES program, ráfordításos madárgyűrűzés keretei között).

Visegrádi saját vagyongekezelésű területek

A DINPI vagyongekezelésben lévő Duna-parti területeken a parlagfű mentesítés kézi kaszálással 2,7 ha-on, szárazzással 14,7 ha-on megtörtént.

Kb. 3,5 ha mintaterületen megtörtént az inváziós cserjefajok – elsősorban gyalogakác kitermelése. A terület körbekerítése után 9 birkával folytatjuk a legeltetést. A mechanikus inváziós irtással érintett terület bekerítését és legeltetésének megkezdését 2025. tavaszán tervezzük.

A hulladék összegyűjtését és a további hulladék-lerakás megakadályozását a FŐHESZ-el együttműködve valósítjuk meg.

Szigetmonostor 085/2 hrsz. saját vagyongekezelésű terület

Az ingatlan területén helyenként megmaradt természetközeli állapotot mutató, de inváziós fajok által erősen fertőzött / körbevett erdőfoltok (91I0) természetvédelmi helyzetének javítása.

A Szigetmonostor 120/A erdőtag egyes, rendkívül kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű részterületeit 2021-ben tarra vágtuk, 2022-ben őshonos fajokkal erdősítettük, 2023-ban pedig erdőápolási munkákat végeztünk. Szükség szerinti fapótlások, inváziós fajok elleni további védekezés, valamint területtisztítás (tuskókihordás) történt. A 2024. évben a fapótlások, inváziós fajok elleni további védekezés, valamint területtisztítás (tuskókihordás) folytatódott.

A Szigetmonostor 085/2 hrsz-ú ingatlan egyéb (tarvágással nem érintett) területein az inváziós lágy- és fásszárú fajok pontszerű kezelése, visszaszorítása folyamatos.

Pomázi saját vagyongekezelésű erdőterületek

Pomáz határában a korábbi években mintegy 150 hektár erdő került a DINPI vagyongekezelésébe. Változatos, összetett domborzat és kitettség jellemzi, főként cseres- és kocsánytalan tölgyes állományok, a déli kitettségben virágos kőrises-molyhos tölgyes állomány is van. A DINPI a bejegyzett erdőgazdálkodó a területen. Fahasználat nem történt, néhány turistaútra, vagy a szintén vagyongekezelésünkben lévő Tiszolczy-házra veszélyes fa került visszavágásra. Szükség lenne a sztyepprét foltok tisztítására, cserjésedés visszaszorítására.

Dunai-szigetek TT:

Körtvélyesi-sziget: Kaszálást és tisztító kaszálást végeztünk bruttó 136 ha-on a nyár folyamán (tisztán 119 ha). A korábbi kezelésekre eredményeképpen egyes fajok – így a nyári tűzike (*Leucojum aestivum*), a kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), szibéria nőszirm (*Iris sibirica*) és a réti iszalag (*Clematis integrifolia*) állománya stabil. A kaszálások során a kornistárnics állományok termőhelyén jelentős területeket hagytunk kaszátlanul. Haris az idei évben sem költött a szigeten.

Az esztergomi területeken termelt takarmány 1000 szénabála döntő hányadát ez a terület adja.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Nyáras-sziget: A Táti-szigetcsoport vizes élőhelyeinek fejlesztése érdekében megvalósult KEHOP projekt részeként elkészült beeresztő és a visszacsapó műtárgyat 2024 során rendszeresen ellenőriztük, árvizek idején működtettük.

Az áteresztő műtárgy felvízi oldalán az áradások jelentős mennyiségű uszadék fát halmoznak fel, amely 2024-ben is problémát okozott.

A LIFE WildIsland (LIFE20 NAT/AT/000063) projekt keretein belül a Táti szigeteken folytatódtak az élőhely-rekonstrukciós feladatok.

Kolozson-túli dűlő

2024-ben is egy helyen regisztráltunk haris fészkelést. Az érintett gazdálkodóval történt egyeztetésnek köszönhetően a költés idején elhalasztották a terület kaszálását.

Budai Tájvédelmi Körzet Szénás-hegycsoport Európa Diplomás Terület: Az 1196 ha-os fokozottan védett Szénás-hegycsoport Európa Diplomás Területen folyamatosan zajlik a fekete fenyves állományok szerkezetátalakítása, éves szinten 200 m³ feketefenyő eltávolításával. A fakitermelést követő természetes erdőfelújítás sikerének biztosítása érdekében folyamatos tevékenységet jelent az idegenhonos, inváziós fajok (feketefenyő, akác, bálványfa) visszaszorítása.

A terület természetvédelmi kezeléséhez szükséges kutatások (pilisi len monitoring, pilisi len magvetés kísérlet, vadkizárásos kutatások, szukcessziós vizsgálatok) végrehajtása megtörtént. Továbbá egy jövőbeni kutatás (pollenvizsgálat) lehetőségeként négy méhcsalád került kihelyezésre a beporzást elősegítendő.

Az Európa diplomás terület védelmét szolgáló vadkárelhárító kerítés javítása folyamatos. Sajnos a területen előforduló magas kőrös egyedek, állományok egyre nagyobb mérvű epidémia jellegű *Chalara fraxinea* okozta pusztulása tovább folytatódott. illetve újabban a cser és kocsánytalan tölgy állományok egészségi állapotának romlása is megfigyelhető. Utóbbi folyamat vélhetően egy kárláncolat, melyben jelentős szerepe lehet a *Biscogniauxia mediterranea* gomba fertőzésének. Az elmúlt évek csapadékhiányának következtében a terület „C” kezelési övezetében található Jági-tó kiszáradt. A tó vízutánpótlásának elősegítése érdekében a korábban Pilisszentiván Önkormányzatának segítségével kialakított vízterelő földcsávok fenntartása folyamatos. A herpetofauna számára kiemelkedő jelentőségű kis vizes élőhelyek kora tavaszi vízellátása továbbra sem biztosít megfelelő élőhelyet a szaporodási időszakban. A korábban még kismértékben szivárgó pilisszentiváni források (Hársas-forrás, Jági-forrás) szintén kiszáradtak továbbra sem adnak vizet. A Piliscsabán található Kretz-forrás („C” kezelési övezet) azonban a száraz időjárás ellenére is viszonylag jelentős vízhozamot produkált. A LIFE 19 NAT /SK/000895 Endemikus Life projektben kitermelésre tervezett feketefenyő állományok kijelölése megtörtént. A továbbra is jelen lévő sertéspestis okozta vaddisznópusztulás észrevehető mértékben csökkentette a faj által – elsősorban a gyepekben – okozott károkat.

A fent említett háromoldalú megállapodásban foglalt társas (terelő) vadászat a sertéspestisre tekintettel 2023-ban elmaradt, helyette több fővel – egy időben több ponton – szakszemélyzeti vadászatra került sor. A vad által okozott károk mérséklése érdekében a pilisi len élőhelyén a vadászatra jogosulttal történt megállapodás alapján egyéni vadászattal továbbra is segítjük a vadlétszám csökkentését.

Budai Sas-hegy Természetvédelmi Terület:

A természetes élőhelyek több ütemben végzett megújításával, bővítésével tovább növekedett a pannongyík és a haragos sikló élettere. Tanösvény túrák során is voltak a látogatóink számára élményszerű észlelések.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

2024-ben a LIFE 16 NAT /IT/000245 Tölgyes LIFE projekt keretében folytatódtak a cserje-visszaszorítási, erdősítési és környezeti nevelési feladatok. A cserjék visszaszorítása után az érintett területen új bíboros kosbor tövek megjelenését regisztráltuk, melyek a kellő többlet fényhatáshoz jutva tudtak virágozni és termést érlelni. A projekt keretében 1,5 ha-on bálványfák vegyszeres kezelését hajtottuk végre.

A természetvédelmi terület továbbra is nagy nyomásnak van kitéve, beleértve a bekerített területen az illegális látogatók taposását is. A gyarapodó haragos sikló és pannonyik állományra (főleg a fiatal egyedekre) több veszélyforrás leselkedik, melyek közül ki kell emelni a dolmányos varjak és a környéken túltartott házimacskák predációját. Új veszélyforrás a 2024 telén megjelenő vaddisznó konda a természetvédelmi területen. A disznók élettevékenységükkel veszélyeztetik a területen élő védett növény- és állatfajokat. Az Igazgatóság vadriasztót helyezett el a túrások környezetében, valamint a Természetvédelmi Hatósághoz fordult a vaddisznó állomány aszisztálásának engedélyezéséért.

Háros-szigeti ártéri erdő TT

Az Igazgatóság 2024-ben már saját forrásból biztosította a korábban LIFE projekt keretében ültetett csemeték ápolására és a vadriasztó szerek alkalmazására a megfelelő mértékű anyagi forrást. 3,5 ha-on.

Tétényi-fennsík TT

2024-ben a Tétényi-fennsík 130 ha-os területét megbízási szerződéssel bérbe adtuk. A bérlő a megfelelő engedélyek beszerzése után juhokkal és kevés számú kecskével végezte a legeltetést. A természetvédelmi terület Diósddal határos részén villanypásztor rendszer került kilakításra, így a teljes legeltetett terület villanypásztorozása megtörtént. A legeltetés befejeztével, október közepén a teljes területen tisztító kaszálás történt. A kaszálás befejezése után a gazdálkodó az Igazgatósággal egyeztetve megkérte az engedélyt a téli legeltetésre, amit meg is kapott.

2024 februárjában a helyi körzeti megbízottal való közös szolgálatellátás során 1 db helyszíni bírság került kiszabásra engedély nélküli behajtás miatt.

Csömöri ex lege láprét TT

A saját vagyonkezelésben lévő Csömör 0158/8 hrsz.-ú rét kaszálható területén (3,7 ha) 2024-ben részben gépi kaszálással valósult meg gyepfenntartás, valamint 3 ha területen az inváziós fásszárúak visszaszorítása történt a haszonbérő gazdálkodóval közösen. A legérzékenyebb 0,5 ha-os területen az őrszolgálat végezte a kézi kaszálást. A nem kaszálható terület, és az 0153/3 hrsz.-ú terület kezelése legeltetéssel történt meg, mintegy 15 hektáron. A csömöri önkormányzattal és a haszonbérő gazdálkodóval együttműködve folytattuk a csömöri patak rehabilitációját. A megemelt patakmederben kisebb vízvisszatartó akadályok építésével igyekeztünk lassítani az áramlást.

Fóti Somlyó TT

A volt szárazgyep LIFE területeken, saját erőforrásból az újra kisarjadó cserjék fenntartó sarjvágása történt meg kb. 1 ha területen. A közelben lakó gazdálkodó bevonásával kb. 14 ha területen sikerült a rendszeres legeltetést megoldani, további 20,6 ha-t időnkénti áthajtásos legeltetéssel kezeltek. További 4,6 ha területen a fenntartó gépi szárazzás történt meg. A LIFE16 NAT/IT/000245 Tölgyes LIFE pályázati program keretében az erdőterületen 6,2 ha területen történt ápolás, pótlás, vadriasztó kihelyezés, és természetes erdőszerkezet gazdagítás. Az inváziós fajok elleni védekezés mintegy 25 ha erdőterületet érintett.

GERECSEI TERMÉSZETVÉDELMI TE

Neszmély, Gombáspuszta területünkön a természetvédelmi kezelést a bérlő a teljes területen juhokkal biztosítja. A 2016 januárjában elindított cserjementesítés 2017 márciusában fejeződött be. A juhval történő legeltetés 2024-ben is folytatódott. Idén a tavalyi csapadékosabb év után még annyi volt a talajnedvesség tartalma, hogy a teljes terület kb. 70%-án kaszálásra is sor került június hónapban, hogy a gyepek ne sűrűsödjön be. Búvósávok a szárazítás során tűntek el a területről. Gombás-puszta területén a gazdálkodás a fokozottan védett közönséges ürge állományának megőrzéséhez van igazítva.

A legelő legjelentősebb értéke – a tájegységi viszonyokat figyelembe véve – a nagy, kiterjedt hegylábi löszgyep, illetve degradált löszlegelő. A területen él a vármegye legjelentősebb ürgeállománya, melynek megőrzése és az állomány növelése a természetvédelmi kezelés egyik legfontosabb feladata. A legeltetés során szempont, hogy az ürgek lakta és potenciálisan meghódítható területrészekon juhlegeltetéssel biztosítsuk a folyamatos alacsony, maximum 5-7 cm-es növényzetet. Ezt, az időjárási viszonyok ismeretében, 2023-ban nehezen lehetett a teljes területen biztosítani. 2010-ben Igazgatóságunk sikeres áttelepítést végzett a faj megőrzése érdekében. A 2024 tavaszán végzett felmérések szerint közel 5428 aktív lyukat számoltunk, ennek alapján 1250 öreg állat jelenléte becsülhető a területen. Állománya stabil, kissé erősödött a folyamatos, célirányos kezelés eredményeként. A közelben fészkelő, ugyancsak fokozottan védett parlagi sas pár számára elsődleges táplálékforrás.

A Nyergesújfalu, Pusztamarót területén régi temetőnk és a **Tardos** külterületén lévő, 2019 márciusában lebontott természetvédelmi őrházunk környezetét saját munkaerővel (Természetvédelmi Őrszolgálat) rendeztük. Összesen 0,1186 ha területen végeztünk kézi kaszálást, az év folyamán a két területen összesen nyolc alkalommal. A területeken inváziós lágy- és fásszárú növényfajok nem jelentek meg, így speciális kezelésre nem volt szükség a kaszáláson túl.

Tardos külterületén, a Malom-völgyben található **Gerecsei Tájvédelmi Körzet kutató- és őrházának** újraépítése 2020 júniusában befejeződött. 2024-ben, ha korlátozottan is, de néhány tucat vendégéjszakára igénybe vették kollégák és kutatók a szálláshelyet. 2024 novemberében a leendő tardosi iroda ingatlanján végeztünk kaszálást, cserjeirtást.

A **Bajna-Nyergesújfalu, Pusztamarót** közötti murvás utunk állapotát folyamatosan figyelemmel kísértük és a kátyúkat lehetőség szerint kézi erővel, kőszórással töltöttük fel. A nagy használók a Budapesti Erdészeti Zrt. Süttöi Erdészete, a Pilisi Parkerdő Zrt. Bajnai Erdészete, a vadásztársaságok, a Marót-hegyi Súlyomfészek, a Serédi-kastély gyermeküdülője a Kis-Gerecsén, illetve tavasszal a tömegesen érkező medvehagyma gyűjtők. Az útszakaszokra bedőlő fák lehordását vagy esetlegesen behajló fák, cserjék levágását rendszeres bejárások során végeztük el (Természetvédelmi Őrszolgálat).

Dunaalmás, Kőpíte területeinken ősszel szarvasmarha legeltetéssel került hasznosításra.

Gyermely, Lőrincz-dűlő területén a terület bérlője 2019-től vegyes kaszálásos és legeltetéses hasznosítást valósít meg. A cserjék terjedése okán mérsékelt cserjeirtás valósult meg.

Bajóti területünkön a legeltetés 2024-ben, alacsony kecske-juh létszámmal zajlott. Bérlőnk a bérlményen részleges cserjementesítést hajtott végre 2018-ban, majd 2024-ben folytatta a vegetációs időszakon kívüli időszakban.

Tatai gyepterületünkön 2016/2017 telén szemét és építési törmelék összegyűjtésére és elszállítására, majd 2017 őszén a gyepek helyreállítására került sor. A birtoktest vizenyős részterülete kíméleti terület, azon kaszálás nem folyik. A fennmaradó területrészen kétszeri szénagyűjtés valósult meg a tárgyévben. Tervezetten a továbbiakban is kaszálásos földhasználat fog folyni.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A fokozottan védett lábatlani **Nagy-Pisznice-hegyen** a **magyarföldi husáng** (*Ferula sadleriana*) 4 termőhelyén élőhely-védelmi kezelést és kerítés építés előkészítést végeztünk az Endemikus Life pályázat keretén belül. Cserjeirtásra és inváziós fásszárúak eliminálására került sor. Kerítés építésre, karbantartásra 2025-től kerül sor.

A Gerecsei Tájegység területén Lábatlan, Naszály, Komárom, Tata, Tatabánya és Tardos közigazgatási határában 21 hektáron idegen vagyongazdálkodásban lévő területen végeztünk kézi, gépi eszközzel élőhelykezelést, inváziós lágyművelés- és fásszárú irtást (aranyvessző, siskanád, gyalogbodza, galagonya stb.).

A magas természetességű kiszáradó mocsárrétek, löszgyepek és sziklagyepek élőhelyeinek fenntartása érdekében önkéntesekkel és közfoglalkoztatási programból bevont személyekkel valósult meg az értékmegőrző és teremtő munka. Kiemelendő a tájegységi beavatkozások közül az idegen területen, de Tata, Tatabánya, Komárom Város Önkormányzatával együttműködve végzett élőhely-rehabilitációs munka a Réti-tavak melletti és Fényes területén lévő lápréteken, a Szigotya lápréteken és a Monostori-erdőnél.

5.3. Élőhely rehabilitáció

A terület megnevezése	Élőhelytípus	Élőhely-rehabilitáció	Érintett terület (ha)	Kezdet	Várható befejezése	Forrás
Velencei-tó TT	Nádas	Úszóláp felszabadítása	1,5	Évek óta telente		DINPI
Sárszentágota, Sárkeresztúr, Sárvíz-völgye TK	Szikesedő löszgyep (6250)	Invazív fásszárúak visszaszorítása	2,3	Alkalmoszerűen		DINPI
Dinnyési Fertő TT	Nádas, mocsárrétek	Vízpótlás a Sikotai mocsárba	260,0	Szükségszerűen		DINPI
Adony TT	sztyeprét	Invazív növények visszaszorítása, kaszálás	1,0	2023		DINPI
Oroszlány	láprét	Invazív növények visszaszorítása, kaszálás	0,2	(2011)-2023		DINPI
Belsőbáránd	sztyeprét	Invazív növények visszaszorítása, kaszálás	1,2	2024		DINPI
Dinnyés, Pákozd, Székesfehérvár	sztyeprét, szikes rét, mocsárrét	Invazív növények visszaszorítása	3,5	2023		DINPI
Soponya	hazai nyaras	Invazív növények visszaszorítása	5	2023		DINPI
DINP Szentendrei-sziget, Szigetmonostor	Euroszibériai erdő-sztyepp tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.) (91I0)	Tájidegen és idegenhonos, inváziós fafajú állományok átalakítása: őshonos fajokkal, korábban erdősített területek erdőápolási és tisztítási munkálatai, inváziós növényfajok elleni további védekezés.	9	Folyamatos		DINPI
Budai TK, Szénás-hegycsoport Európa diplomás terület	Pannon sziklagyepek (6190) sziklafüves lejtősztyepp, nyílt- és zárt dolomitsziklagyep, Pannon molyhos tölgyesek (91H0) molyhos tölgyes bokorerdők	Feketefenyő egyedek visszaszorítása kézi erővel.	7,5	20 éve		LIFE
Budai Sas-hegy TT	Pannon molyhos tölgyesek (91H0); Pannon sziklagyepek (6190)	Orchidea élőhely kezelés (kb. 0,5 ha) Tölgyes Life p. (1,5 ha)	2	15 éve		Tölgyes LIFE
Fóti Somlyó TT	Pannon homoki gyep	Cserjeirtás, szárzúzás	4,6			DINPI költségvetés
Háros-szigeti ártéri erdő TT	Puhafás ligeterdők és láperdők (91E0) és keményfás ligeterdők (91F0)	Erdőfelújítás, újulat ápolása	3,5	5 éve		Duna LIFE

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A terület megnevezése	Élőhelytípus	Élőhely-rehabilitáció	Érintett terület (ha)	Kezdet	Várható befejezése	Forrás
Szentmártonkátai lőtér	Pannon homoki gyepek (6260) és löszgyepek	gyomos foltok kaszálása	2,0	Folyamatos		KEHOP
Tápió-Hajta Vidéke TK – Farnos, Nagykáta	Fiatal parlagok	gépi szárazítás	14,0	Folyamatos		DINPI
Tápiósági Földvár	Síksági pannon löszgyepek (6250)	szárazítás	6	Folyamatos		DINPI
Ócsai TK	kiszáradó láprét (6410)	cserjeirtás szárazítás	10	2023		DINPI
Nagykőrösi pusztai tölgyesek	Kontinentális erdősztyepp-tölgyesek (9110)	akác injektálása	5,0	Folyamatos		DINPI
Nagykőrösi pusztai tölgyesek	Pannon homoki gyepek (6260)	selyemkóró és kései meggy permetezése	2,0	Folyamatos		DINPI
Gerecsei TK, Neszmély Gombápuszta	Síksági pannon löszgyepek (6250)	Szárazítás, kaszálás, legeltetés	90,0	2016 január	folyamatos minden évben, ha indokolt	bérlő
Gyermely, Lőrinc-dűlő	Síksági pannon löszgyepek (6250)	Kézi cserjeirtás, legeltetés	37,3	2018 január	folyamatos minden évben	bérlő
Dunaalmási-kőfejtők TT	Síksági pannon löszgyepek (6250)	Szárazítás, legeltetés	9,0	2017 december	folyamatos minden évben	bérlő
Dunaalmási-kőfejtők TT	Síksági pannon löszgyepek (6250)	Permetezés, ecsetelés	1,0	2024. július	ismeretlen	saját
Bajóti saját terület	Síksági pannon löszgyepek (6250)	Cserjeirtás	0,5	2018 január	folyamatos minden évben	bérlő
Lábatlan, Andréka-rét	Síksági pannon löszgyepek (6250)	Cserjeirtás, legeltetés	4,0	2020 március	folyamatos minden évben	sajáterő és tulajdonos
Gerecse hegység (Alsóvadács, Ördögháti-kőfejtő)	löszgyep	Cserjeirtás	0,5	2022. február	2024. február	sajáterő

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A terület megnevezése	Élőhelytípus	Élőhely-rehabilitáció	Érintett terület (ha)	Kezdet	Várható befejezése	Forrás
Tardos, Tardosi-medence	lőszgyep	Kaszálás	3,0	2018 június	folyamatos minden évben	tulajdonos, saját erő
Tatai Tavak Ramsari Terület	kiszáradó mocsárrét	Szárzúzás, kaszálás, széna lehordás	9,0	2014 december	folyamatos minden évben	saját erő és idegen forrás (SZVTE)
Tatabánya, Szigotya láprét	kiszáradó mocsárrét	Szárzúzás, kaszálás, széna lehordás	5,0	2024 február	folyamatos minden évben	saját erő és idegen forrás (SZVTE, MME)
Komárom, Monostori erőd	lőszgyep	Szárzúzás, kaszálás	4,0	2020 február	folyamatos minden évben	saját erő és idegen forrás (önkormányzat)

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Kétéltűmentési helyszíneinken az egyre szárazabb klíma, és az időjárási szélsőségek és az újonnan megjelenő betegségek hatásai érzékelhetőek. A korábban egységesnek nevezhető kétéltűvonulás időszak a feldarabolódott, élőhelyenként jelentős naptári és mennyiségi eltérések tapasztalhatóak. Drasztikusan csökkent az állatok egyedszáma.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

A faj neve	Fajmegőrzési terv	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
zöld koboldmoha (<i>Buxbaumia viridis</i>)	X	Visegrádi-hegységi élőhelye fokozottan védett természeti területen van, teljes védelme biztosított. Erdészeti és egyéb beavatkozás, turisztikai, vagy vadhatás az élőhelyét nem érintette. Börzsönyi élőhelyén a csülkös vad létszáma jelentősebb, a taposás veszélyezteti. Erdőgazdálkodási tevékenység az élőhelyet nem érintette. A faj élőhelyén változás nem történt, az aszály hatását egyelőre nem ismerjük.
pilisi len (<i>Linum dolomiticum</i>)		Virágzáskor az élőhely rendszeres hétvégi őrzését végeztük. Folyamatos kutatásokat végzünk: pilisi len monitoring, vadkizárásos mintaterületek vizsgálata, pilisi len magvetés kísérlet az in situ megőrzés érdekében, szukcessziós vizsgálat letermelt fekete fenyves állományok helyén. Ebben az évben a beporzás vizsgálata érdekében méhkaptárakat is telepítettünk a növény előfordulási helyének közelében, valamint megkezdtük a gyökér mikrobiom vizsgálatát, illetve a faj molekuláris taxonómiai elemzését is. A faj élőhely-preferenciájának feltárása érdekében a területen florisztikai vizsgálatok is történtek. A pilisi len monitoring részeként 2024-ben egyedszám becslést végeztünk, valamint 4 mintanegyzetben in situ magvetést történt. A teljes állomány ebben az évben a felmérés alapján 9824 egyed, ami további állománycsökkenést jelent. A Pilisi len Tudományos Tanácsadó Testület novemberben ülést tartott.
magyarföldi husáng (<i>Ferula sadleriana</i>)	X	A faj megőrzése érdekében valamennyi élőhelyét érintő Endemikus LIFE pályázatunk van folyamatban. A nagy-pisznicei termőhelyen 2024. novemberben átfogó kaszálást, szénalehordást és cserjeirtást hajtottunk végre a termőhelyeken és a tervezett kerítések nyomvonalán. A védett kerítésen kívül az állomány terjedése folytatódott, de a virágzások többségében a vad kárt tett. A vadvédelmi kerítések építése 2025-ben indokolt. A 2018-ban megkezdett élőhelykezelés, cserjeirtás első pozitív hatásai már mérhetőek. A Pilis-tetőn a futó Endemikus LIFE projekt terhére 2023. november és december hónapokban 3 alkalommal, önkéntesek bevonásával tisztító kaszálást, cserjeirtást végeztünk kb. 0,4 hektáron. Az önkéntesek a kaszálék és levágott cserje összegyűjtésében és a területről való lehordásban segítettek. A képződött anyagot 2024 februárjában gallydarálóval ledaráltuk. 2024-ben csökkent a területet érintő siklóernyőzés, köszönhetően az engedélyezett Éles-kőnek (elkezdtek használni az ernyősök), valamint a folyamatos területellenőrzéseknek. A pilis-tetői élőhelyen továbbra is rendszeres a tűzrakás és az emberek jelenléte a lezárt területen. A kerítést földre döntik, letaposják, a tiltó táblát leszedik. 2024 decemberében megtörtént az Endemikus LIFE pályázat részeként megvalósuló kerítéscseréhez, emelt ösvény építéséhez és starthely kialakításhoz a munkaterület átadás. A felvonulás és a gyakorlati munka csak 2025. januárban kezdődött. A kezdeti kommunikációs problémákat a sűrűbb bejárásokkal tudtuk kezelni. Nagyjából hetente ellenőrizzük a kivitelezés folyamatát.
nagy aggófű (<i>Senecio umbrosus</i>)		Folytatódott az inváziós fajok (aranyvessző, fehér som) visszaszorítása szárzúzással, kézi, gépi kaszálással és széna lehordással 3 hektáron. Elvégeztük a kaszálás előkészítéséhez immáron harmadik alkalommal a tuskózást kézi eszközökkel, majd hosszú évtizedek után a kaszálás után bálázás és lehordás is volt. 2024-ben 1316 fő fokozottan védett nagy aggófűvet számoltunk és ebből 525 volt a virágzó fő. Viszont a hamvas szeder és fehér som elleni védekezés még hosszú időre biztosít feladatot.
illatos hagyma (<i>Allium suaveolens</i>)		A tatai Fényes Fürdő területén található lápréten tenyésző illatos hagyma termőhelyén végeztünk kettő alkalommal kaszálást, illetve kaszálék lehordást.
egyhajúvirág (<i>Bulbocodium vernum</i>)	X	Fajmegőrzési beavatkozás nem történt.
hagymaburok (<i>Liparis loeselii</i>)	X	Virágzási időben az RSD-n több élőhelyfoltban történt meg a faj felmérése, ellenőrzése a TE kollégák és a kutató részvételével. A Velencei-tavon idén is elvégeztük az élőhely kaszálását. A tavasszal beengedett nagy mennyiségű vizet a nád nem tudta elvezetni, így a Liparis élőhelye e kritikus időszakban víz alatt állt. Idén alig volt virágzó példány, a vegetatív tövek többsége is csak a nyár folyamán jelent meg (mindössze néhány tucat növény).
Janka-sallangvirág (<i>Himantoglossum jankae</i>)		A jelentős helyek fel lettek mérve. 800-850 virágzó fő biztosan volt a Gerecsei TE területén. 2024 második felében (télen) lehetséges új termőhelyek felkeresése volt ütemezve és ott tőlevelek keresése volt a kitűzött cél. Néhány új helyen előkerült a növény! Nagysápi nagy állomány közösen lett felmérve a TMO-val. 2024 telén Lábatlan külterületén végeztünk kézi cserjeirtásokat.
csengettyűvirág (<i>Adenophora liliifolia</i>)		A 2024. évben a faj egyedeit vadriasztó szerrel próbáltuk megvédeni, de ez csak korlátozottan volt eredményes. Egyes, egyébként egészséges tövek vadkarral voltak érintettek, és a főhajtás elvesztése után a mellékajtásokkal virágoztak. Az ócsai élőhelyhez közel ex situ nevelt palánták telepítése történt meg, vadkizáró kerítés védelme mellett.
óriási útifű (<i>Plantago maxima</i>)		A kakucsi élőhelyen a magérlelés érdekében őszig fennhagyott gyepész kisgépes kaszálása és kézi szénalehordás történt meg.
berkenyék <i>Sorbus sp.</i>		A Vértesben az endemikus berkenye kisfajok állományainak felmérését végeztük, a gazdálkodókkal terepen egyeztetettük a védelmüket szolgáló kíméleti területeket. A pilisvörösvári Zajnát-hegyen dr. Riezing Norbert által 2021-ben talált <i>Sorbus kitaibeliana</i> -nak határozott egyedeket 2024-ben is ellenőriztük. Faji hovatartozásuk továbbra is kérdéses. 2024-ben az egyedek környékét fokozatosan nyitottuk fel a fenyők ritkításával.
tátorján (<i>Crambe tataria</i>)	X	A faj megőrzése érdekében a Nyugati-Cserhát területén (Rád község határban) a faj élőhelyét érintő LIFE pályázat keretében több mint 10 hektár területet vásároltunk meg. E területeken megkezdődtek az inváziós fajok irtási munkálatai és az őshonos cserjésedés visszaszorítása. Belsőbaráncsi élőhelyén kaszálást, cserjeirtást és az invazív özönnövények visszaszorítását végeztük el olyan helyeken ahol korábban volt, vagy elszórtan még van tátorján.
tartós szegfű (<i>Dianthus diutinus</i>)	X	Fajmegőrzési beavatkozás nem történt.
hegyi tarsóka (<i>Thlaspi montanum</i>)		A pilisborosjenői és egyben országos állományának megőrzésére terv készül, amivel Kun András van megbízva. Egyelőre az állomány friss felmérése történt meg, valamint helyszíni egyeztetés is volt a PP Zrt-vel és az

A faj neve	Fajmegőrzési terv	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
		önkormányzattal.
borzas macskamenta (<i>Nepeta parviflora</i>)	X	Belsőbárándi élőhelyén kaszálást, cserjeirtást és az invazív özönnövények visszaszorítását végeztük el.
hegyi tárnicska (<i>Gentianella austriaca</i>)		Utolsó börzsönyi lelőhelyén a diósjenői Foltán-kereszt rétjén tavasszal kaszálás, magérlelést követően talajbolygatás történt. Az állomány továbbra is sérülékeny, kis létszámú (5-15 tő).
sötét hangyaboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>)		Ismert állományok felmérése, újabb előfordulás felderítése, az esetleges területkezelések (kaszálás) szabályozása a (Vértes-Mezőföldi Tájegység és a Gerecsei TE területén).
vérfü hangyaboglárka (<i>Maculinea alcon</i>)		Több állományának felderítése, felmérése tápnövényekkel együtt, az esetleges területkezelések (kaszálás) szabályozása. (Vértes-Mezőföldi Tájegység, Gerecsei Tájegység).
csíkos boglárka (<i>Polyommatus damon</i>)	X	A Budapest II. kerület Normafa Harang-völgy területén a faj ökológiai igényeinek megfelelő kaszálás történt. Az faj állománya az éghajlatváltozás és az egyéb, évtizedes negatív hatások miatt jelenleg a kimutathatóság alá csökkent.
sztyeplepke (<i>Catopta thrips</i>)		Gercsei TE, Vértes-Mezőföld TE: A faj keresése új, potenciálisan alkalmas lelőhelyeken. Nem járt sikerrel a keresés.
dolomit-kéneslepke (<i>Colias chrysotheme</i>)		Gercsei TE: áprilisban egy új élőhelyen (Nagysáp/Gedás-hegy) sikerült megtalálni a fajt. A faj az év második felében is rajzik még. 1 új helyszínen került elő. Vértes-Mezőföld TE: jelentős állománya él a Mezőföldön, a Börgöndi-reptéren is többfelé megtaláltuk.
díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>)	X	A faj esetében a humán erőforrás kapacitás elégtelensége miatt nem történt fajvédelmi beavatkozás.
ezüstsávós szénalepke (<i>Coenonympha oedippus</i>)	X	Az Ócsai TK területén mintegy 8 ha-on történt cserjeirtás a faj élőhelyén.
vértesi csuklyásbagoly (Cucullia mixta)	X	Fajmegőrzési beavatkozás nem történt. A faj megléte nagyon kérdéses.
nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii</i>)	X	Ősszel az IP LIFE keretében rajzágörbe vizsgálat történt a nagykátai Nyík-rét legnagyobb állományában.
tarka sziklaaraszoló (<i>Charissa variegata</i>)		A faj 2024-ben nem lett kimutatva új élőhelyen.
Anker araszoló (<i>Erannis ankeraria</i>)		A faj keresése lámpázással, kopogtatással a Gerecsében és a Vértesben, de nem járt sikerrel.
kis apaolló-lepke, kis színjátszólepke, farkasalmalepke		Kiterjedt állományfelmérések a Gerecsei TE, Vértes-Mezőföldi TE területén. Több új területen sikerült megtalálni.
törpeszender, csíkos medvelepke, sárga gyapjasszövő, nagy pávaszem, füstösszárnyú ősziaraszoló		Gercsei TE: Csíkos medve lepke néhány új helyen előkerült. Füstösszárnyú ősziaraszoló felmérése kapacitás hiányában elmaradt. Jelenleg nincs adat a Tájegységünkben. Sárga gyapjasszövő és a tavaszi gyapjasszövő hernyófészkek keresése megtörtént. A sárga gyapjasszövő a megye Ny felében, Bársonyos területén megtalálható. A tavaszi gyapjasszövő több új élőhelyen is megtalálásra került. Főként Epöl/Máriahalom/Sárisáp környékén.
csüngő araszoló (<i>Phyllometra culminaria</i>)	X	A faj Csákberény Bucka-hegyen ismert populációjának élőhelyén időszakos kíméletes legeltetéssel biztosítjuk a nyílt vegetáció fennmaradását.
magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>)		Gercsei TE: Kedvező kaszálási rend megszervezése a tardosi izolált élőhelyen megtörtént 2024-ben. Jelentős nagyságú magyar tarsza állományt találtak 2024-ben Bp. III. Ker. Mocsáros dűlőben. Az új állományról Igazgatóságunk értesített a természetvédelmi hatóságot, a hasznosítások szükséges korlátozását a hatóság megtette.
pusztai gyalogcincér (Dorcadion fulvum cervae)	X	Fajmegőrzési beavatkozás nem történt.
dunántúli vízifutrinka (<i>Carabus nodulosus</i>)		Vértes-Mezőföld TE: újabb területek vizsgálata, több új lelőhely.
magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>)		2024 év folyamán zajlott a komáromi ipari park fejlesztés miatt az áttelepítés és monitoring.
kétéltű mentések		Gercsei TE: 2024-ben 3 helyszínen Bakonyszombathely, Tardos és Tarján külterületén került megszervezésre. 2024-ben összesen 4482 példány mentett kétéltű. Gánt térségében, együttműködve az önkormányzattal és helyi önkéntesekkel folyik évről-évre mentés. A 2023-as év nagyon alacsony mentett állata után 2024-ben emelkedett a békák száma. Farnoson a békamentés során 3000 egyed mentését regisztráltuk. A Visegrádi-hg. két vonulóján (Pilisszentlászló-Szentendre között, a Jávortó mellett, illetve Visegrád felé a Királykunyónál) 2023-ban is kihelyeztünk békaterelő fűliát, összesen kb. 800 m hosszban. Budapest II. ker. Völgy utcában (villamos pályával terhelt útszakson) civil, kerületi és DINPI összefogással 2024-ben is megvalósult a békaterelő felállítása és üzemeltetése. Mintegy 500 barna varangy példányt sikerült eljuttatni a szaporodási területre. A vértesi monitoring elsősorban az erdei békára koncentrál. A korábbi évek csapadékhiánya miatt a szárazabb területeken alig alakultak ki szaporodásra alkalmas vízállások. Számos helyen történetek petecsomó mentések stabilabb vízállásba. A Vértes északi előterének nagyobb vízállásaiban továbbra is jelentős állományok szaporodnak, néhol lokálisan nőtt, másutt drasztikusan csökkent (betegségek miatt?) az állomány. A Börzsöny-Gödöllői-dombság TE területén 2024-ben 10 067 példány barna varangy, 331 pd. erdei béka, 55 pd. gyepi béka, 212 pd. barna ásóbéka, 115 pd. vöröshasú unka, 68 pd. leveli béka, 1 zöld varangy, 1 tavi béka, és 1 pettyes göte mentése történt. Hontnál több évnyi szünet után először újra barna varangy vonulás jelentkezett, melyet önkéntesek bevonásával segítettünk (a 2-es út átjáróit az állatok kis mértékben használják). A DKPMTE területén Farnoson a korábbi évekhez hasonlóan zajlott civil segítők bevonásával a kétéltűek mentése. A mintegy 3000 mentett példány töredéke (5 %-a) az egy évtizeddel korábbi számoknak. <u>Foltos szalamandra:</u> A börzsönyi állomány védelme érdekében meghatározott (esős) napokon mentés történt az intenzíven használt erdészeti utakon. Ennek során mintegy 104 példányt sikerült átsegíteni fialó, vagy táplálkozó területére, megelőzve a gázolás közvetlen veszélyét. A Börzsöny Alapítvány támogatásával, önkéntesek bevonásával terelőket telepítettünk a Diósjenő-Kemence erdészeti út szalamandrák által sűrűn átszelt szakaszain, részben a fialási patakszakaszokra való eljutás könnyítése, másrészt a mentési (átsegítési) tevékenység megkönnyítése céljából.

A faj neve	Fajmegőrzési terv	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
		A pilisi állomány védelme érdekében esős napokon mentés történt Szentendre, Dömörkapu és Dömös Szőke-forrás völgy térségében. Ugyanott eseti gázolások felmérése is történt. A Budai-hegységbeli állomány (Budapest II. kerület) védelme hosszú távra biztosított, hogy az élőhelye fővárosi helyi védettséget kapott.
alpesi göte (<i>Triturus alpestris</i>)	X	Teljességre törekvő szaporodóállomány felmérés történt a Kelet-Bakonyban. Az állatokat a szaporodóhelyek kiszáradásáig (augusztus eleje) folyamatosan nyomon követtük. Számos korábbi ismert szaporodóhely ki volt száradva már tavasszal is. Igen rossz helyzetben van ez az elszigetelt populáció!
kaszpi haragos sikló (<i>Dolichophis caspius</i>)	X	Valamennyi élőhelyének rendszeres ellenőrzése történt. A sas-hegyi állomány fiatal egyedeit továbbra is veszélyezteti a dolmányos varjak és házi macskák predációja, zavarása. A Fejér megyei Duna menti állományok esetében egy engedélyezett személtlerakó felülvizsgálata történt meg a faj érdekében. Terepbejárások során, illetve a beruházóval/hatósággal közös helyszíni szemle során is előkerült több állat. A telelőhely környékén összegyűjtött levedlett bőrök további (genetikai) vizsgálatra lettek továbbküldve.
rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>)	X	A LIFE pályázat keretében Inárcson a potenciális visszatelepítési helyszínen a gyepek előkészítése utámetörtént az év folyamán a vipera visszatelepítés, a gravid nőstényeknek köszönhetően, a helyszínen megszülettek az első viperák.
énekes hattyú (<i>Cygnus cygnus</i>)		Az Ipoly-völgy területén (Drégelypalánk Nagy-sziget), a DINPI által végzett vízvizsátartásnak köszönhetően 2024-ben is sikeresen költött egy pár, amely 4 fiókát nevelt.
vetési varjú telepek felmérése		A Gerecsei TE területén az összes telep életét nyomon követjük.
barátréce (<i>Aythya ferina</i>)	X	A fajnak 150-200 egyede is tartózkodott a Naszály Ferencmajori halastavakon és a Mocska környéki kavicsbánya tavakon fészkelési időszakban. A költőpárok száma 25-35 párra tehető. A március végi időszakban a tápiószecsői halastavakon körülbelül 20 példány mozgott több héten keresztül, de költés nem volt detektálható.
cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>)	X	A Naszály, Ferencmajori-halastavakon és annak környezetében található kavicsbányatavakon fészkelési időszakban 10-20 egyed is tartózkodott, a fészkelőpárok száma 12-16 párra tehető. A tápiószecsői halastavakon a költési időszak folyamán 30 példány mozgott, biztos költésről nincs információ, Vértes-Mezőföldi TE: a tájegység területén 85 pár költését valószínűsítjük.
kis lilik (<i>Anser erythropus</i>)	X	A tatai Öreg-tó és a Naszály Ferencmajori halastavak területén maximum 10 példány került elő egy megfigyelés alkalmával.
haris (<i>Crex crex</i>)		Az Ipoly-menti revírek felmérésre kerültek és a védőterületeket kijelöltük. Ezekon csak a költés után történt kaszálás. A védelmi munka 5 pár élőhelyét érintette. A Pilis-Budapest környéki Tájegységben 2024-ben 4 hím szólt Csobánka melletti Öreg-Csobánka völgyében, 1 hím az esztergomi Kolozson-túli-dűlőben. A dobogókői út mellett és a Hegyemeg környékén nem észleltünk madarat. A Dabasi-turjános TT területén a revír körül a kaszálás során kíméleti terület meghagyása történt. A Tápió-vidéken 5 aktív revírnél került kihagyásra 2 ha-t meghaladó védősáv. A Gerecsei TE területén revírtartó hím nem került elő. Vértes-Mezőföldi TE: a tájegység területén mindössze 5 revírt találtunk.
molnárfecske (<i>Delichon urbicum</i>)		Tatabánya, Tata, Komárom és Dorog város panellépcséin fészkelő fecskék védelme érdekében volt szükség szerű több alkalommal beavatkozni és egyeztetni a kivitelezőkkel, magánszemélyekkel, illetve vállalkozásokkal.
füsti fecske (<i>Hirundo rustica</i>)		Komárom, Tata, Tatabánya és Dorog közigazgatási területén belül több helyszínen (gyárépület, emeletesház) kellett fészkeltelepeket megőrizni megfelelő technikák helyszíni kitalálásával és alkalmaztatásával.
partifecske (<i>Riparia riparia</i>)		Cegléd és Nagykőrös térségében több új költőhelyen korlátozás elrendelése és helyszíni jegyzőkönyv munkavégzés felfüggesztésére. Körülbelül 2000 m2 felületű partfal létrehozása Ács, Komárom, Lábatlan, Mocska, Tata és Neszmély külterületén.
sarlósfecske (<i>Apus apus</i>)		Tatabánya, Tata és Komárom város panellépcséin fészkelő fecskék védelme érdekében volt szükség szerű több alkalommal beavatkozni és egyeztetni a kivitelezőkkel.
kerecsen- és vándorsólyom (<i>Falco cherrug</i> és <i>F. peregrinus</i>)		Több korábbi évhez hasonlóan 2024-ben is volt sikeres költés a COLAS Márianosztrán működő bányájában, itt a céggel együttműködésben végezzük az ellenőrzéseket és az esetleg szükséges védelmi munkákat. A Gerecsében és a Börzsönyben a fészkek folyamatos őrzése a szaporodási időszakban. A Pilis-Budapest környéki Tájegységben megtörtént a vándorsólyom költések (13 revír) rendszeres ellenőrzése a szaporodási időszakban (civil madarászok bevonásával), illetve a szükséges területi és gazdálkodói korlátozások kezdeményezése, végrehajtása. 7 revírben volt sikeres, 2-ben sikertelen költés, 4 revírben ismeretlen sorsú volt. Kerecsensólyom 2024-ben is 4 fészkelőládánál volt jelen (4 sikeres költés). 2024-ben kerecsensólyom bizonyítottan nem fészkel a Gerecsei TE területén. 1 territórium feltételezhető. Vándorsólyom a Gerecsei TE területén: mesterséges fészkelő helyek kialakítása nagyfeszültségű oszlopokon (93 db). 20 pár vándorsólyom territórium, ebből 7 pár nagyfeszültségen, míg a többi sziklán. 31 példány kirepült fiatal. A Tápió-vidéken és a Gerje-Perje síkon az ismert költő párok nyomon követése és monitoringja az MME-vel közösen. 1 új vándorsólyom költőpár került elő Káva határában egy traverzen, 3 fiókból 2 fiatal madár repült ki sikeresen. Vértes-Mezőföldi TE: a tájegység területén 15 pár kerecsensólyom és 17 pár vándorsólyom költéséről van tudomásunk, melyekből 13 illetve 10 volt sikeres.
kék- és vörös vércse (<i>Falco vespertinus</i> és <i>F. tinnunculus</i>)	X	Gerecsei TE: 106 db kék- és vörös vércse költőláda karbantartása, ellenőrzése. A Gerecsei TE területén mesterséges fészkekben 46 pár vörös vércse fészkel a Gerecsei TE területén kékvércse költés nincs. DKPMTE: Cegléd határában, 7 pár kékvércse költött mesterséges ládában 1 fiókára és 3 öreg madárra került színes gyűrű. A Jászkarajenői szikes gyepeken 6 pár kékvércse költött sikeresen, a fiókák ornitológiai jelölőgyűrűvel jelöltük meg. Az Esztergom Strázsa-hegyi volt lőtér területén lévő 4 db vércseládaiban nem volt költés. A dömsödi legelőn összesen 4 pár kékvércse költött. Vértes-Mezőföldi TE: kék vércse: a kihelyezett odúkból 19 pár költött, sikeresen.
rétisas és parlagi sas (<i>Haliaeetus albicilla</i> és <i>Aquila heliaca</i>)		Börzsöny: parlagi sas - nem volt költés. Réti sas: Kútberken 2 fióka, a Kompkötő-szigeten sikeres költés, feltehetően 1 fióka. Gerecsei TE: műfészkek karbantartása. A tájegység területén ismert rétisas párok: 12 ismert pár, 20 kirepült fiatal. Parlagi sas a Gerecsei TE területén: 2 ismert pár, amely sikeresen költött és 2 fiatalat repített. A mezőgazdasági környezetben megtelepedett pár nem fészkel sikeresen. DKPMTE: A Nagykátai és Nagykőrösi örkertületben összesen 16 revírt ellenőriztünk, 3 helyen költött rétisas, 1 esetben az erdészeti munka korlátozására volt szükség.

A faj neve	Fajmegőrzési terv	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
		Bugyi térségében több új fészkek is megjelent, várható konfliktusforrás tűzokos költőhelyeken. Pilis-Budapest környéki TE: 8 pár rétisas, 6 biztos költés, ebből 5 volt sikeres; 2 pár parlagi sas jelen van, 1 sikeres és 1 sikertelen költés volt Vértes-Mezőföldi TE: Rétisas: 14 pár költését valószínűsítjük és 12 pár költéséről vannak pontos információink (8 költés sikeres, 4 sikertelen). Parlagi sas: 5 pár fészkeléséről tudunk, további egyet valószínűsítünk. Mindössze 3 költés volt sikeres. A vértési párnál kidőlt a fészkek tartó fa.
szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)	X	A Dél- és Kelet-Pest megyei tájegység középső és déli területein elvégeztük a mintegy 150 db korábban kihelyezett D-típusú odú ellenőrzését és karbantartását. VMTE: az odúkihelyezéseknek és élőhelykezeléseknek köszönhetően Fejér vármegyében állománya elérte a 150 párt!
uhu (<i>Bubo bubo</i>)		Pilis-Budapest környéki TE: 4 revírben 2 sikeres költést regisztráltunk. Egyik solymári gyűrűzött fióka Kamaraerdőnél került meg, elgázolták. Túlélte, állatorvoshoz és rehabra került. A Gerecsei TE: 9 revírben 13 fióka repült ki. Vértes-Mezőföldi TE: a tájegység területén 5 pár fészkelését valószínűsítjük (Vértes, Keleti-Bakony), és két pár költéséről vannak pontos adataink. Ezek sikeresek voltak.
kuvik (<i>Athene noctua</i>)		Gerecsei TE-ben összes költőláda: 20 db. A ládák ellenőrzése, karbantartása. Nagykátai határában 3 revírben 3 sikeres kuvik költést dokumentáltunk. A korábbi évekhez hasonlóan látványosan növekszik a belterületeken költő párok száma.
gyöngybagoly (<i>Tyto alba</i>)		Gerecsei TE-ben 16 db kihelyezett költőláda ellenőrzése történt meg. Ládában nincs költés. 1 épületromban és 1 víztoronyban ismerünk költést. A szentlőrinc-káptal tornyában 2 alkalommal került sok a fiókák gyűrűzésére. 1 talált fióka került adoptálásra a templomtoronyba Albertirsáról.
uráli bagoly (<i>Strix uralensis</i>)		A Börzsöny területén kihelyezett mintegy 60 db költőládában 2024-ben nem költött a faj, de a macskabagoly állomány is a szokottnál alacsonyabb volt. A ládák ellenőrzése és karbantartása az év során megtörtént. Gerecsei TE-ben összes költőláda: 36 db. A ládák ellenőrzése, karbantartása megtörtént. Az aszály és a kisemlős állomány összeomlása miatt 11 használt macskabagoly által. Pilis-Budapest környéki TE: a kihelyezett ládákat ellenőriztük. Ezekben nem volt költése a fajnak.
fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	X	Gerecsei TE területén 2 db korábban kihelyezett műfészkek helyreállítása történt meg EON szakemberekkel, mesterséges fészkek összes száma: 38. Június 17-20-én zajlott Komárom-Esztergom vármegyében a 16. Gólya Road Show. 15 helyszín, 54 gyűrűzött fióka, 610 látogató. A Tápió-Hajta Vidéke TK területével érintkező településeken 23 fészkek ellenőrzése történt meg, az MME-vel közös gólyagyűrűzés keretében, 66 fiókára került jelölőgyűrű valamint madárinfluenza mintavételt is folytattunk fészkenként. Fészkenként 1 fiókából történt cloaca és trachea tamponos madárinfluenza mintavétel. A Pilis-Budapest környéki TE: a pusztázatori FKF-telepen már több mint 20 pár költ. Az esztergomi (volt TSZ) major területén található mesterséges gólyafészkek tálcán lévő fészkekben sok év kihagyása után újra költött fehér gólya, 3 fiókát repített sikeresen, A fiókák gyűrűzése is megtörtént. A VMTE: látványgyűrűzések a Velencei-tó környékén, a Sárréten illetve Ráckeresztúron, Sárszentmihályon és Bicskén történtek. Fészekmagasításokat 11 helyen végeztünk, az áramszolgáltatóval együttműködve.
fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)		A Börzsöny-Gödöllői-dombvidék TE korábbról ismert revíreiben 2024-ben nincs tudomásunk sikeres költésről, több fészket feltehetőleg krosszmotoros tevékenység miatt hagyhattak el a gólyák (Egyház-patak, Kő-hegy). Az elhagyott revírekben a fészkek könnyebben leesnek, ezért a faj aktív védelmének lehetőségei csökkennek. Gerecsei TE: költőhelyek védelme, területi és gazdálkodói korlátozások kezdeményezése történt. 6 ismert párról volt információink, 3 pár költött sikerrel. A Pilis-Budapest környéki TE területén ismert 3 költésből csak 1-ben voltak sikeresek a madarak. DKPMTE: a Dabas belterületén lévő fekete gólya fészkekben sikeres volt a költés, gyűrűzés megtörtént. A Vértes-Mezőföldi TE területén 4 pár költését valószínűsítjük, de csak 1 fészket találtunk meg.
kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>)		BGTE: az egyetlen ismert börzsönyi revírben sikerrel költött a faj. DKPMTE: a Táborfalvai Lő- és Gyakorlótérben sikeres volt a faj költése. A Pilis-Budapest környéki Tájegységben 3 revírt ismerünk. 1 sikeresen költött, 1 fiókával. A Budai-hegységbeli pár is sikeresen költött. A Gerecsei TE területén nem volt ismert költés. A Vértes-Mezőföldi TE területén 1 pár költését valószínűsítjük.
fokozottan védett ragadozó madarak		A Gerecsei TE területén nem működött az etetőtér. Vándorsólyom fiókák színes jelölése 6 gerecsei párnál valósult meg. A Bajót, Öreg-kővön sziklamászó iskolán idő- és térbeli korlátozás megvalósítása a MHSZSZ területgazdával. Fokozottan védett fajok gyűrűzése történt a Pilis-Bp környéki TE-ben (uhu, fekete gólya, rétisas, vándorsólyom, kígyászölyv). A 4 ismert barna kánya pár sikeresen költött Makád Duna-parti erdőiben. Újabb párok telepedtek meg. A Vértes-Mezőföldi TE területén 2 pár barna kánya költéséről van tudomásunk.
küszvágócsér (<i>Sterna hirundo</i>)		Költőszigeteken kaszálást, cserjeirtást végeztünk: Mocsá, Váli-tó területén. Fészkelés kis létszámú volt a a madárinfluenza pusztítása miatt.
széki lile (<i>Charadrius alexandrius</i>)	X	Fajmegőrzési beavatkozás nem történt.
nagy póling (<i>Numenius arquata</i>)		A drónos keresés során gyeptelen talált kotló madár védelmében, a gazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként a kaszálás időpontját elhalszították (Kiskunlacháza / Apaj). A faj kölése a Mogyoró-sziget (Bugyi) térségében sikeres volt.
székicsér (<i>Glareola pratincola</i>)		A faj két helyen költött, a Mogyoró-szigetnél hagyományos költőhelyen, új helyszínen Natura 2000 területen kívül.
tűzok (<i>Otis tarda</i>)	X	A feltételezett költőterületeken célzott drónos vizsgálatok történtek A tűzokvédelmi gyepeken és szántókon kívüli területeken előkerülő fészkek esetében a kíméleti területek kijelölése, illetve a kaszálások időbeli elhalasztása történt.
kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>)		A Börzsöny-hg területén kb. 40 páros állománya (a hazai állomány 90 %-a) fészkel. A faj állományának teljes körű felmérése és a revírek azonosítása mellett jelölés-visszafogás szintű vizsgálat is történt. Az erdőgazdaság 2025. évre besorolt fakitermeléseit – hatósági határozatban is megjelenő – a kis légykapó érdekében kíméleti területek kijelölésével korlátoztuk ez évben is, melyek térinformatikai megjelenítését az Őrszolgálat tagjai napi munkájukban használják.
épületlakó denevérek (rőt korai denevér, nagy patkósdenevér, csonkafülű denevér)		Panel szigetelések során történő ellenőrzések, kirepülésük biztosítása a kivitelezővel több helyszínen.

A faj neve	Fajmegőrzési terv	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
kereknyergű patkósdenevér (<i>Rhinolophus euryale</i>)		Rendszeres monitoring történt 2024-ben.
közönséges ürge (<i>Spermophilus citellus</i>)		A Pilis Solymár Auchan Áruház területén az ürge törzsállomány élőhelyén a kezelések folyamatosak. Gerecsei TK: Saját vagyongazdálkodású területünkön, Neszmély, Gombáspusztán élő állomány kissé emelkedő, stabil. Az ürgekedő kedvező gyephasználat, juh állománnyal folytatott legeltetés biztosítja a szükséges életteret. A közel 100 hektáros gyep Komárom-Esztergom vármegye legnagyobb egyedszámú ürge populációjának őrzője. Elszigetelt, így sérülékeny. Vértesszőlősi TE: 2024-ben önkéntesek bevonásával elkészült a tájegységi „ürge leltár”. Valamennyi ismert élőhelyen történt felmérés, illetve felkerestük az elmúlt évtizedből ismert, de mára eltűnt állományokat is. Teljes állományfelmérés történt a Börgöndi-reptéren (160 hektár!). A nagykatái Nyíki-réten a dinpi szürkemárha állományával legeltetett területre végeztünk ürge felmérést, illetve a tápiószecsői Ürgés-legelőn, mindkét helyen az ürge számára optimális legeltetési területkezelés történt.
északi pocok (<i>Mycrotus oeconomus mehelyi</i>)	X	A faj esetében a humán erőforrás kapacitás elégtelensége miatt nem történt fajvédelmi beavatkozás.
délvidéki földikutya (<i>Nannospalax montanosyrmiensis</i>)		A faj élőhelyén 1,3 ha földterületet sikerült megvásárolni.
farkas (<i>Canis lupus</i>)	X	A Bözsönyben 2024. novemberében lábnyomok, illetve hosszabban követhető csapa alapján ismét észleltük a farkas jelenlétét.
hiúz (<i>Felis sylvestris</i>)		A Bözsönyben 2024. folyamán több helyszínről rendelkezünk kameracsapdás adattal, az utolsó ilyen felvétel májusban készült, valamint januárban a hegység peremén készült egy hőkamerás felvétel. A faj folyamatos, de kis létszámú jelenlétet mutat a hegységben, szaporodásáról nincs információnk.
vadmacska (<i>Felis sylvestris</i>)		A Bözsönyben, közte saját vagyongazdálkodott területen is számos megfigyelés történt vadkamerával. A Budakeszi Vadasparkkal és a Pilisi Parkerdő Zrt-vel kötött együttműködési megállapodás keretében folytatódott részünkről a faj intenzív felmérése, kutatása a Pilis-Visegrádi-hegység és a Budai-hegység területén (2024-ben 17 DINPI és 16 BKVP vadkamerával, csalogató anyagokkal – valeriana off., olajos hal.). Gyarapodó jelenlét kimutatás: Tahitótfalu Kalicsa-patak völgyében és több más helyen, Dunabogdány Urak-asztala, Pilismarót Hamvaskő térsége, Budai-hegység Perbál, összesen 11 kameránál történt, a következő UTM-négyzetekben: CT59B2, CT37D1, CT39D1, CT39D2, CT39D3, CT39D4. Esztergom-Barátkút térségében egy kameránk 2024. szeptemberében egy kifejlett egyed 3 kölykével fotózott. Júliusban jeladó nyakörvvel ellátva repatriálásra került egy mentett nőtény vadmacska, Szaffi – a BKVP által. Decemberben DINPI (Novák Adrián) előadás a 4. vadmacskás konferencián, Visegrádon. DINPI területről több tetem beszállítása genetikai vizsgálatra BKVP közreműködéssel. Eredmények: több vadmacska, néhány házi, vagy hibrid a tetemek közül. Kutatási jelentés készült a közös kutatás 2021-2024 közötti időszakáról.

Felmért szabadvezetékek

2024-ben a madárpusztulás felmérése, illetve megelőzése érdekében felmért szabadvezetékek összes hossza 39,7 km volt. A felmérés során rögzítve lettek a potenciális veszélyt jelentő oszlopok lokalitásai is. Hatóság felé intézkedés ezzel kapcsolatban nem történt.

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

Természetvédelmi Tájegység, község	Cselekmény ismertetése	Érintett fajok, egyedszám, példányok sorsa	Büntetés mértéke
Közigazgatási feljelentések			
Pilis-Budapest környéke TE, Csomád	Nat2000 terület engedély nélküli használata	Natura 2000 terület	25 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Kiskunlacháza	feltöltés	ökológiai hálózathoz tartozó vizes élőhely és erdő	eljárás folyamatban
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Szokolya	Védett és Natura 2000 területen engedély nélkül végzett közlekedés, technikai sporttevékenység, Szokolya (youtube videó alapján)	védett és Natura 2000 területen található élőhelyek	125 000 Ft tv-i bírság
			125 000 Ft tv-i bírság
			125 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Nagykáta	parlagi sasok zavarása drónnal	parlagi sas	eljárás folyamatban
Vértes-Mezőföldi TE, Nádasdladány	gazdálkodási korlátozás megsértése	fekete gólya fészkelésének veszélyeztetése	tv-i bírság került kiszabásra, amit a kötelezett befizetett
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Pécel-Locsodpuszta	illegális terepi sporttevékenység	Gödöllői-dombvidék TK, Gödöllői-dombság kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	300 000 Ft tv-i bírság
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Pécel-Locsodpuszta	illegális terepi sporttevékenység	Gödöllői-dombvidék TK, Gödöllői-dombság kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	125 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Szentmártonkáta	engedély nélk. közlek. védett területen	védett és fokozottan védett terület: Tápió-Hajta Vidéke TK, Felső-Tápió kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	30 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Szentmártonkáta	engedély nélk. közlek. védett területen	védett és fokozottan védett terület: Tápió-Hajta Vidéke TK, Felső-Tápió kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	50 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Gomba	engedély nélk. közlek. védett területen	Gombai forrásláp vizes élőhelye	125 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Szentmártonkáta	engedély nélk. közlek. védett területen	védett és fokozottan védett terület: Tápió-Hajta Vidéke TK, Felső-Tápió kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	50 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Szentmártonkáta	engedély nélk. közlek. védett területen	védett és fokozottan védett terület: Tápió-Hajta Vidéke TK, Felső-Tápió kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Szentmártonkáta	engedély nélk. közlek. védett területen	védett és fokozottan védett terület: Tápió-Hajta Vidéke TK, Felső-Tápió kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	30 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	illegális hulladék elhelyezés	fokozottan védett terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	illegális hulladék elhelyezés	fokozottan védett terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	illegális parkolás (2 gépjármű)	védett terület, Natura 2000 terület	40 000 Ft tv-i bírság
			40 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Bp., XXII ker	illegális parkolás (5 gépjármű)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	25 000 Ft tv-i bírság
			25 000 Ft tv-i bírság
			25 000 Ft tv-i bírság
			25 000 Ft tv-i bírság
			25 000 Ft tv-i bírság
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Diósjenő - Csóványos	védett területen illegális parkolás	védett terület, Natura 2000 terület, foltos szalamandra élőhelye	25 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Bp., XXII ker	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Pilis-Budapest környéke TE, Bp., XXII ker	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információ az eljárás kimeneteléről
Gerecsei TE, Tata, Öreg-tó	illegális sporttevékenység végzése (kitesurf)	vízi madár fajok, nagy kócsag	25 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Tápióság	illegális parkolás védett területen	Tápió-Hajta Vidéke TK	eljárás folyamatban
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Gomba	illegális közlekedés	ex lege védett terület	60 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Szentmártonkáta	illegális közlekedés védett természeti területen	védett és fokozottan védett terület: Tápió-Hajta Vidéke TK, Felső-Tápió kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	25 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Szentmártonkáta	illegális közlekedés védett természeti területen	védett és fokozottan védett terület: Tápió-Hajta Vidéke TK, Felső-Tápió kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom Kétágú- hegy Fehér szirt	illegális technikai terepi sporttevékenység fokozottan védett területen	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi- hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A- zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	300 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom Kétágú- hegy Fehér szirt	illegális technikai terepi sporttevékenység fokozottan védett területen	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi- hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A- zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	300 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom Kétágú- hegy Fehér szirt	illegális technikai terepi sporttevékenység fokozottan védett területen	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi- hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A- zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	300 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom Kétágú- hegy Fehér szirt	illegális technikai terepi sporttevékenység fokozottan védett területen	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi- hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A- zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	300 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom Kétágú- hegy Fehér szirt	illegális technikai terepi sporttevékenység fokozottan védett területen	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi- hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A- zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	300 000 Ft tv-i bírság

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

		faj és élőhely érintett.	
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom Kétágú-hegy Fehér szirt	illegális technikai terepi sporttevékenység fokozottan védett területen	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi-hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A-zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	300 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom Kétágú-hegy Fehér szirt	illegális technikai terepi sporttevékenység fokozottan védett területen	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi-hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A-zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	300 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Nagy-Szénások ED terület	engedély nélküli belépés fokvédett területre	Nagy Szénás Európa Diplomás terület	62 500 Ft tv-i bírság
			62 500 Ft tv-i bírság
Vértes-Mezőföldi TE, Sárszentágota	eng. nélküli gyepfeltörés védett területen	Sárvíz-völgye TK sárszentágotai területén gyep egy részének beszántása	125 000 Ft tv-i bírság
Vértes-Mezőföldi TE, Bakonykúti 042 hrsz.	eng. nélküli technikai sporttevékenység	Keleti-Bakony kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen 6190 Pannon sziklagyep felszaggatása	megszüntették az eljárást
Vértes-Mezőföldi TE, Dinnyés	bejelentési kötelezettség elmulasztása	Velencei-tó és a Dinnyési-fertő elnevezésű Natura2000 területen nádas	125 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Pilisszentlászló	illegális fakitermelés	védett terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II.ker.	illegális parkoló kialakítása	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II.ker.	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, III.ker	parkolás védett területen	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	25 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II.ker	fakivágás	védett terület (Budai TK)	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	túlhasználat	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	zöldhulladék elhelyezése	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	engedély nélkül mintegy 7-8 m3 mennyiségű zöldhulladék, valamint faanyag kihelyezése	védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Pilis-Budapest környéke TE, Remeteszőlős	túlhasználat (mintegy 80-90 m2 terület lekerítése és használata)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Remeteszőlős	túlhasználat (mintegy 250-260 m2 terület lekerítése és használata)	fokozottan védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Körösetetlen	több védett madárfaj pusztulását okozó közép feszültségű oszlop bejelentése	vörös vércse (3 pld), vetési varjú (6 pld), seregély (4 pld)	eljárás folyamatban
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Váckisújfalu	engedély nélk. rendezvény Nat2000 területen	Gödöllői-dombság kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	ill. parkolás védett területen	védett terület (Budai TK)	25 000 Ft tv-i bírság lezárva
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	kapu kialakítása fokvédett területre	fokozottan védett terület (Budai TK)	nincs büntetés, tájékoztatást kapott a tulajdonos
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	zöldhulladék illegális elhelyezése	fokozottan védett terület (Budai TK)	
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat (többféle engedély nélküli területhasználat történt mintegy 770-790 m2 kiterjedésű területen)	fokozottan védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat (kerítés építés)	fokozottan védett terület (Budai TK)	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat (80-90 m2-nyi terület lekerítettek)	fokozottan védett terület (Budai TK)	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	eng. nélküli tevékenység, túlhasználat (mintegy 30-40 m2 kiterjedésű terület lekerítése és használata)	fokozottan védett terület (Budai TK)	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Bp., III. kerület	eng. nélküli tevékenység, túlhasználat	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	jogszerű állapotot helyreállító eljárást indítottak
Pilis-Budapest környéke TE, Bp., III. kerület	túlhasználat (betonozás, csapadékvíz elvezető kialakítása)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Bp., III. kerület	zöldhulladék illegális elhelyezése	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Bp., III. kerület	túlhasználat (betonozás, csapadékvíz elvezető kialakítása)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről Föv. Kat.véd.Ig-hoz áttéve
Pilis-Budapest környéke TE, Bp., III. kerület	túlhasználat (autóbejáró, szilárd burkolatú út kialakítása, idegenhonos növényfajok telepítése, zöldhulladék elhelyezése)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	jogszerű állapotot helyreállító eljárást indítottak
Pilis-Budapest környéke TE, Esztergom	fecskefészkek leverése	füstifecske (10 fészkek lett leverve)	50 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Remeteszőlős	túlhasználat	fokozottan védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Remeteszőlős	túlhasználat	fokozottan védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	jogszerű állapotot helyreállító eljárást indítottak
Pilis-Budapest környéke TE, Remeteszőlős	parkolás védett területen	fokozottan védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	25 000 Ft tv-i bírság 25 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Tápióság	engedély nélkül végzett gázagyús riasztás védett természeti területen	földön fészkelő védett és fokozottan védett madárfajok (haris, fűrj, bibis, piros lábú cankó)	87 500 tv-i bírság

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Vértes-Mezőföldi TE, Káloz	kezelői előírásoktól eltérő kaszálás	Sárvíz-völgye TK, bűvósávok hagyása nélküli kaszálás, felmérés nem történt	130 000 Ft tv-i bírság
Gerecsei TE, Tárkány	fok.védett rétisas fészkek megsemmisítése	réti sas	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Dömös	engedély nélküli földmunka és cserjeirtás	védett terület, Pilis és Visegrádi-hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület	125 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs 02d hrsz	Illegális parkolás	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	25 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs 04 hrsz	Illegális parkolás	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	25 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest II. Ker. Pál-völgyi barlang	Pál-völgyi Kőfejtőben engedély nélküli parkolás	védett terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Kesztlőc	engedély nélküli tevékenység	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi-hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A-zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	50 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Kesztlőc	engedély nélküli tevékenység	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi-hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A-zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	50 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Kesztlőc	engedély nélküli tevékenység	Duna-Ipoly NP fok.védett terület, a Pilisi Bioszféra Rezervátum magterülete, a Pilis és Visegrádi-hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, a Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület része, tervezett nemzeti parki természeti övezet terület (A-zóna). Számos védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű faj és élőhely érintett.	50 000 Ft tv-i bírság
Pilis-Budapest környéke TE, Sósút	engedély nélküli tevékenység (lehatárolt védterület egy része a bányaművelést előkészítő munkálatok során megsemmisült)	kacagó béka – <i>Rana ridibunda</i> , kecskebéka - <i>Rana esculenta</i> , barna rétihéja - <i>Circus aeruginosus</i> , fülemüle - <i>Luscinia megarhynchos</i> , stb.) élőhelye károsodott, vagy semmisült meg. A megsemmisült terület kb. 7400-7500 m ² kiterjedésű	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat (épített lakóház és az ingatlan északról lehatároló kerítés átnyúlik kb. 5-10 m ² kiterjedésben)	fokozottan védett terület (Budai TK), Budaörsi Kopárok elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat (földkitermelés több m3-nyi mennyiségben kb. 15-20 m2 kiterjedésű területen, építkezés)	fokozottan védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat (1-1,5 m3 mennyiségű zöldhulladék került kihelyezésre)	fokozottan védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	túlhasználat (mintegy 180-190 m2 kiterjedésű terület lekerítése és használata)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	túlhasználat (területén mintegy 15 m hosszú lépcső, kb. 2 méter hosszú támfal és egy kis építmény, valamint egy rózsalugas került kialakításra)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest, II. ker	túlhasználat (450-500 m2 en játszótér, tűzrakóhely, komposztáló került kialakításra)	fokozottan védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Pomáz	N2000 gyep károsítása (gépjárművel közlekedés, gépjármű felgyújtása)	Pilis és Visegrádi hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, sztyeppré (tavaszi hérics, magyar repcsény, selymes peremizs, árlevelű len, agár sisakoskosbor, gumós macskahere, nagy pacsirtafű, budai imola, árvalányhaj fajok, gyapjas gyűszűvirűg, bíboros kosbor, stb)	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Szigetcsép	engedély nélküli tevékenység (betöltés, móló kialakítás, tereprendezés, támfal és lépcső kialakítása)	Ráckevei Duna-ág kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, sással borított vegetáció sérült (tőzegpáfrány)	eljárás folyamatban
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Tápiószentmárton	Natura 2000 területen a földhasználati Korm. rendeletben előírtaktól eltérő kaszálás	Hajta mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Zebegény 100/2 hrsz	Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület, Börzsöny kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, gyepfeltörés, a zombékos, sásos növényzetet gépi munkával teljes mértékben eltávolították	bánsági sás és más védett növényfajok	eljárás folyamatban
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	Védett terület jogellenes használata (mintegy 590-600 m2 kiterjedésű terület lekerítése, földút kialakítása mintegy 70-75 m hosszan)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	Védett terület jogellenes használata (mintegy 390-400 m2 kiterjedésű terület lekerítése és használata, valamint út kialakítása 40-45 m hosszan)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	Védett terület jogellenes használata (20-30 m2-nyi terület lekerítése és használata)	fokozottan védett terület (Budai TK), Budaörsi Kopárok elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	Védett terület jogellenes használata (25-30 m2-nyi terület lekerítése és használata)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budaörs	Védett terület jogellenes használata (10-15 m2-nyi terület lekerítése és használata)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről
Pilis-Budapest környéke TE, Budapest	Védett terület jogellenes használata (270-290 m2-nyi terület lekerítése és használata, garázsbejáró és lekövezett felszín kialakítása, cserje és gyeptelepítés, parkolás, építőanyag tárolás)	védett terület (Budai TK), Budai-hegység elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	Erdészeti Hatósághoz áttéve, nincs információnk az eljárás kimeneteléről

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Pilis-Budapest környéke TE, Visegrád	Rendezvény engedélytől eltérő lebonyolítása (Apátkúti-völgyben többszáz autó parkoltatása, ideiglenes létesítmények elhelyezése a Telgárthy-réten, hangtechnikai berendezések használata)	védett terület (NP), Pilis és Visegrádi-hegység kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület	125 000 Ft tv-i bírság
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Perőcsény	a SEK-121 forgalmi rendszámú, bézs színű, Suzuki Samurai típusú gépkocsival a Duna-Ipoly Nemzeti Park részét képező „Nagy-Hideg-hegy” területére behajtott	védett terület, Natura 2000 terület	40 000 Ft tv-i bírság
Vértes-Mezőföldi TE, Tác	engedély nélküli fakivágás	rétisas fészkes fa kivágása	lezárták az eljárást, rendőrség nyomozott az ügyben a tulajdonos feljelentése alapján
Vértes-Mezőföldi TE, Csákberény 0100/2. hrsz	engedély nélküli filmforgatás	Vértesi TK, Vértes különleges madárvédelmi és kiemelt jelentőségű természet-megőrzési Natura 2000 terület	megszüntették az eljárást
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Perőcsény	engedély nélküli közlekedés védett területen	védett terület, Natura 2000 terület	eljárás folyamatban
Börzsöny-Gödöllői dombság TE, Nógrád Sós-kút forrás, Morgó-patak	engedély nélküli technikai sporttevékenység	védett terület, Börzsöny és Visegrádi-hegység különleges madárvédelmi terület, Börzsöny kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület	40 000 Ft tv-i bírság
			40 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Nagykőrös	előírástól eltérő kaszálás	Gógány és Körös-ér mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	25 000 Ft tv-i bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Nagykáta	védett természeti területen bűvósáv hagyás nélküli kaszálás	Tápió-Hajta Vidéke TK, Hajta mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	eljárás folyamatban
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Nagykáta	védett területen történt túlszántás	Tápió-Hajta Vidéke TK	eljárás folyamatban
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Farnos	védett területen engedély nélküli parkolás	Tápió-Hajta Vidéke TK	eljárás folyamatban
Gerecsei TE, Dunaalmás	védett területen illegális terepi technikai sporttevékenység	védett terület (Dunaalmási Köfeytő TT) (tavaszi hérics, hegyi len, nagy szarvasbogár, fecskefarkú lepke, bíboros kosbor, selymes boglárka, lappantyú, budai imola, erdei pacsirta, zöld gyík, atalantalepke, citromsármány, sárgarigó, madárfészek-békaconty)	megszüntették az eljárást
Gerecsei TE, Dunaalmás			megszüntették az eljárást
Gerecsei TE, Dunaalmás			megszüntették az eljárást
Gerecsei TE, Dunaalmás			megszüntették az eljárást
Gerecsei TE, Dunaalmás			megszüntették az eljárást
Gerecsei TE, Dunaalmás			megszüntették az eljárást
Gerecsei TE, Dunaalmás			megszüntették az eljárást
Büntető feljelentések			
Vértes-Mezőföldi TE, Mór	védett és fokvédett fajok lelövése	8 szürkegém, 1 nagykovács	felfüggesztették az eljárást, mert az elkövető kiléte nem volt megállapítható
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Farnos	engedély nélküli kaszálás védett természeti területeken, feljelentés kiegészítés lopás miatt	Tápió-Hajta Vidéke TK, Hajta mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület,	32 500 Ft tv-i szabálysértési bírság
Dél-Kelet-Pest Vármegyei TE, Tápióbicske	fokozottan védett állatfaj, vidra hurkos elfogására tett kísérlet	vidra veszélyeztetése	nyomozás folyamatban

5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

Panasszal érintett faj	Panaszban szereplő kártétellel érintett termény, állatfajta stb.	Panasz szerinti kártétel dátuma	Termény esetén a kártétellel érintett terület (ha)	Állatállományban okozott kártétel esetén a károsított példányok száma (db)	Panaszban szereplő kártétel panasz szerinti mértéke (Ft)	Panasszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszíni bejárás (I/N)	NPI véleménye szerint a panasz szerinti kártétel (Ft) hány %-a valós	Tulajdonos által megtett megelőző intézkedés és ennek megfelelése a NPI szerint
Eurázsiai hód (Castor fiber)	Csatka	2024.	–	–	Kárigény nem merült fel.	Befogás, esetleg át bontása	I	–	–
(Eurázsiai hód (Castor fiber)	Tata, Réti-tavak VIII. tó	2024.	–	–	Kárigény nem merült fel	gáton átvezetés, kilövés	I	–	Csővezés, kilövés
Eurázsiai hód (Castor fiber)	Gerecsei TE területén az Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében levő vízfolyások gátak károsítása	2024.	–	–	Kárigény nem merült fel	Hatósági engedély van kilövésre.	I	–	Kilövés
Eurázsiai hód (Castor fiber)	DINPI/6120-2024. Epöl Önkormányzat	2024. december	-	-	Nem ismert.	Engedélyezett gát bontásra kapott engedélyt	I	-	-
Eurázsiai hód (Castor fiber)	DINPI/5148-0/2024. PP Zrt. Ráckevei Erdészet, Makádi, Ráckevei és Tököli erdőrészekben – kártétel erdőfelújításban	2024. szeptember	-	-	-	PVKH-KTF határozata gyérítésre	I	-	-
Eurázsiai hód (Castor fiber)	DINPI/4227-0/2024. M0-M2 Csomópontban, BP. 098006 hrsz. hódgát okozta visszaduzzasztás a pálya töltésénél	2024. július	-	-	-	Hatósággal és a bejelentő Magyar Közútkezelővel helyszíni egyeztetés	I	-	-
Eurázsiai hód (Castor fiber)	DINPI/4925-0/2024. Budaörs, Kamaraerdői víztározónál fák károsítása	2024. szeptember	-	-	-	DINPI természetvédelmi kezelői állásfoglalás	N	-	-
Eurázsiai hód (Castor fiber)	DINPI/1566-0/2024. Páty Kozáromi tó védőgát és parti fák károsítása	2024. február	-	-	-	DINPI természetvédelmi kezelői állásfoglalás PVKH-KTF határozat hód befogásra	I	-	-
Kárókatona (Phalacrocorax carbo)	15 halastavon és a Dunának a DINPI működési területére eső több szakaszán a telepített halak károsítása (Pl. Gerecsei TE: Ferencmajori-, Kerékteleki-, Sári-Császári-halastavak)	2024	–	A pontos mértéket nem tudjuk megítélni.	Nem ismert.	Engedélyezett riasztásra és gyérítésre került sor	I	Nem áll módunkban megítélni annak mértékét.	Engedélyezett riasztás és gyérítés a kérelmezett ingatlanokon, halastavakon, vízfelületeken.
Kárókatona (Phalacrocorax carbo)	DINPI/6052-0/2024. Duna 1708-1630 és szentendrei Duna-ág 31-1 fkm közötti szakasza – halfajok károsítása	2024	-	-	-	Engedélyezett riasztásra és gyérítésre került sor	I	Nem áll módunkban megítélni annak mértékét.	Engedélyezett riasztás és gyérítés a kérelmezett ingatlanokon, halastavakon, vízfelületeken.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Kárókatona (Phalacrocorax carbo)	DINPI/5208-0/2024. Ráckevei-Soroksári Dunaág és mellékvizein nagy kárókatona halfajok károsítása.	2024	-	-	-	Engedélyezett riasztásra és gyérítésre került sor	I	Nem áll módunkban megítélni annak mértékét.	Engedélyezett riasztás és gyérítés a kérelmezett ingatlanokon, halastavakon, vízfelületeken.
-------------------------------------	---	------	---	---	---	--	---	--	---

5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Igazgatóságunk az alábbi tevékenységeket végezte az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet mellékletében szereplő fajok és egyéb idegenhonos inváziós fajok visszaszorítása érdekében.

Kezeléseket végeztünk a Life IP Grassland-HU pályázat keretein belül az Igazgatóság vagyonkezelésében álló esztergomi gyepterületeken, mintegy 350 hektár kiterjedésben. Emellett a Life WildIsland projekt keretében a Táti-szigeteken a galériaredőkben történt nagy kiterjedésű özönnövény irtás.

Az állami védekezés keretében az Ipoly-völgyben nutria, Ócsán pedig mosómedve gyérítés történt. A gyapjas csüdfű (*Astragalus dasyanthus*) élőhelyén, az Adonyi TT területén ugyancsak állami védekezés keretében került sor özönnövény-visszaszorítási munkákra.

A Dunaalmási kőfejtők TT térségében, valamint Vértesboglár területén a 26C erdőrészlet területén saját kivitelben folytattuk a mirigyos bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítását. A VEKOP Pannon homoki élőhelyek fejlesztése című pályázat kezeléseinek fenntartásaként Nagykáta, Szentmártonkáta, Szigetszentmiklós, valamint Szigetmonostor térségében történtek saját kivitelű beavatkozások. A Life4Oak Forests elnevezésű pályázati projekt részeként Fóton, a Somlyó-hegyen is történtek beavatkozások, melyek elsősorban a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) visszaszorítását célozták.

A Belsőbárandi tátorjános TT területén bálványfa, nyugati ostorfa, fehér akác és aranyvessző fajok állományait szorítottuk vissza a löszgyepek, mocsárrétek természetességének helyreállításaért. A Velencei-tó és Dinnyési-Fertő Natura 2000 SPA, Sárvíz-völgye TK Soponya területén keskenylevelű ezüstfa mechanikai eltávolítását végeztül löszgyepek, szikések és őshonos erdőállományok állapotjavítása érdekében.

Inváziós teknősfajok befogása Tatabánya, Csónakázó-tó területén: Tavasszal 1 hónap, a fogási siker: vörösfülű ékszerteknős: 6 pld., sárgafülű ékszerteknős: 18 pld., mocsári teknős: 9 pld. (Természetesen az őshonos állatokat visszaengedtük a tóba!). Őszi befogás eredménye: Egy hónapig működött 4 db napozócsapda és 4 db varsa csapda. Ezen időszak alatt 23 példány teknőst sikerült fognunk, melyek közül 21 volt tájidegen faj! Részletes eredmények: sárgafülű ékszerteknős 10, vörösfülű ékszerteknős 5, hieroglifás ékszerteknős 2, kínai csikosteknős 2, Nelson- / vöröshasú ékszerteknős 1, mississippi tarajosteknős 1.

A teknősök mellett 270 példány, nem őshonos halfajt (törpeharcsa, naphal) is sikerült kifogni.

5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység

Igazgatóságunk területén a Természetvédelmi Őrszolgálat összesítve az alábbi mentőtevékenységet végezte:

	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces
mentett	1048	64	88	6	1791

Pilis-Budapest környéki TE

A Dunakeszi mentőhelyen 3 példány kerecsensólyom és 2 példány vándorsólyom tartása történt engedéllyel.

A Galgamácsai telephelyen a DINPI felügyeletével működő mentőhelyen 2024-ben összesen 49 védett madár ideiglenes elhelyezésére került sor, közülük néhányat a Bükk Nemzeti Parktól fogadtunk.

Faj	Galgamácsa	Elpusztult	Szabadon engedve	Tartva	Más intézményben elhelyezve
Egerészölyv	9	7		1	1
Vörös vércse	2	1			1
Macskabagoly	2	2			
Uhu	1	1			
Kuvik	1	1			
Karvaly	6	5	1		
Bütykös hattyú	1		1		
Fehér gólya	9	1	1		7
Fekete gólya	1				1
Holló	1	1			
Tőkés réce	1				1
Feketerigó	1				1
Széncinege	2		2		
Kékcinege	1	1			
Erdei pinty	2	2			
Meggyvágó	2		2		
Házi veréb	1				1
Nyaktekercs	1		1		
Füsti fecske	2	2			
Csuszka	1	1			

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Faj	Galgamácsa	Elpusztult	Szabadon engedve	Tartva	Más intézményben elhelyezve
Dankasirály	1		1		
Búbos banka	1	1			
Erdei sikló	1	1			
Korai denevér	5		5		

Dél- és Kelet-Pest Vármegye TE

A tájegység területéről a Jászberényi Sasközpontba, a Jászberényi Állat- és Növénykertbe, a FÁNK-ba, illetve a Kecskeméti Vadasparkba szállítottuk be a sérült madarakat. Jelentősebb esetek: pusztai ölyv és öreg rétisas mentése és szabadon engedése. Egy tűzokkakas mentése, a faj stresszérzékenysége miatt a kezelés során elpusztult.

Börzsönyi – Gödöllői-dombság TE

A sérült állatok mellett egyéb típusú mentőtevékenységet is folytattunk. Önkéntesek bevonásával és jellemzően munkaidőn túli munkavégzéssel (hajnali és esti órákban) intenzív kétéltű-mentést végeztünk, amelynek célja a jellemzően erdészeti utak mentesítése volt az elütést, gázolást megakadályozandó. Jellemzően a tavaszi időszakban került mindegyik sor 5 faj (tömegesen barna varangy és foltos szalamandra) vonatkozásában több ezer példányt érintően.

Faj	Mentőhelyen elhelyezve	Szabadon engedve	Elpusztult
egerészölyv	3		
héja		1	
barna réti héja		1	
karvaj	1	1	
vörös vércse		1	
urális bagoly	1		
erdei fülesbagoly	1	3	
macskabagoly	1		
kabasólyom	1		
gyurgyalag	1		
molnárfecske	2		
füsti fecske	1		
énekes rigó	1		

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Faj	Mentőhelyen elhelyezve	Szabadon engedve	Elpusztult
zöldike		1	
házi rozsdafarkú	1	4	
bütykös hattyú			1
fehér gólya	1		
alpesi denevér	1	1	
fehértorkú denevér		1	
vidra			1
nagy pele	2		1
vadmacska			1
erdei sikló		1	
Végösszeg	18	15	4

Vértes-Mezőföld TE

A sérült állatokat elsősorban a székesfehérvári Sóstói Madármentő Központba, másodsorban a Budapesti Állatkertbe szállítjuk, illetve juttatjuk el.

Zömében egerészölyv, karvaly illetve énekesek, ritkábban baglyok, harkályok, sirályok kerülnek mentésre, de egyre jelentősebb a denevérek aránya is.

A gánti békamentés során elsősorban barna varangyokat segítünk át a szaporodóhelyre. Mennyiségük töredéke a néhány évvel ezelőttinek.

Gerecsei TE

A sérült állatokat elsősorban madarakat, a Budapesti Állatkertbe, a dömösi BirdMania - Madárpark és Természetvédelmi-mentőközpontba szállítjuk, illetve juttatjuk el.

6. Saját vagyionkezelésű területeken folyó tevékenység

Művelési ág	Összkiterjedése (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
		ha	%	ha	%
Szántó	519,167	228,2772	43,97%	290,8898	56,03%
Rét	3734,9260	1990,9688	53,31%	1743,9572	46,69%
Legelő	6864,4045	2736,2168	39,86%	4128,1877	60,14%
Kert	0,0000	0,0000	0,00%	0,0000	0,00%
Szőlő	0,7436	0,7436	100,00%	0,0000	0,00%
Gyümölcsös	0,8409	0,5127	60,97%	0,3282	39,03%
Nádas	801,4398	782,6071	97,65%	18,8327	2,35%
Halastó	61,7682	7,3127	11,84%	54,4555	88,16%
Erdő	2848,7035	2848,7035	100,00%	0,0000	0,00%
Fásított terület	116,0751	113,3899	97,69%	2,6852	2,31%
Kivett	1802,7074	1722,5061	95,55%	80,2013	4,45%
Összesen	16 750,7760	10431,2384	62,27%	6319,5376	37,73%

Igazgatóságunk 2024. december 31. napján az alaptevékenységi körben jelentkező természetvédelmi célú terület-fenntartási állami feladatokat mintegy 6319 ha kiterjedésű területen 150 földhasználó, összesen 215 db haszonbérleti szerződés és 27 db megbízási szerződés keretében látta el.

A 6319 hektárnyi haszonbérbe adott területből 96 db szerződés, összesen 1233,2768 hektár pályázat nélkül került megkötésre, melyből 66 darab szerződés, összesen 211,7961 hektár a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 43/D. § 2. (b) pontja alapján ún. 5 hektár alatti szerződés keretében, míg 27 db szerződés, összesen 879,8323 hektár a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi célú vagyionkezelési tevékenységének egységes szakmai alapelvek szerinti ellátásáról szóló 9/2020. (XII. 23.) AM utasítás (a továbbiakban: AM utasítás) 1. mellékletének 3.4. pontja alapján megbízási szerződés keretében, míg 3 db szerződés, összesen 141,6484 hektár a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi kijelölés útján történő haszonbérbeadási feladatainak ellátásáról szóló 2/2023. (VIII. 3.) AM utasítás alapján természetvédelmi kijelölés útján kötött.

Igazgatóságunk természetvédelmi kijelölés útján 3472,9059 hektár területre, összesen 63 db szerződést kötött 61 haszonbérlővel, melyből 3 db szerződés 2024. szeptember 1-jén, míg 60 db szerződés 2025. január 1-jén lépett hatályba. Figyelemmel a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (továbbiakban: Nfatv.) 20/B. paragrafusában foglalt feltételekre, természetvédelmi kijelölés útján történő haszonbérleti szerződéskötési ajánlattal 66 haszonbérlőt kerestünk meg, azonban a kijelölést 3 bérlő nem fogadta el, 1 bérlő nem nyilatkozott, 1 bérlő esetében pedig Igazgatóságunk vonta vissza kijelölését. A kijelölés folyamata nem volt egyszerű, sok egyeztetést igényelt, emellett, mivel ezzel a lehetőséggel – részben jogszabályi kötöttségek, részben

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

egyres bérlők alkalmatlansága miatt – sajnos nem tudtuk biztosítani több birtoktest hosszú távú kezelését, további megoldás kidolgozása szükséges a fennmaradt, és közeljövőben lejárol szerződésben szereplő, cca. 3095 hektárnyi terület hasznosítását illetően.

A fentiekén túl összesen 119,2075 hektár (0,9717 ha szántó, 118,2359 ha rét/legelő) olyan földterületet hasznosítunk hasznobérbe adással, mely korábban a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 12/C. szakasz (2) bekezdése alapján Igazgatóságunk tulajdonosi joggyakorlása alatt állt. A 7 db hasznobérleti szerződés saját vagyonekezelésű területekkel egy birtoktestben, nyílt hasznobérleti pályáztatás során került – korábban – megkötésre. A termelőszövetkezeti földhasználati jog alatt álló földrészetek tulajdonjogának rendezéséről és egyes földügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XL. törvény 1. § (1) bekezdésére való tekintettel, a fent említett, ún. jogosult listás földterületek 2021. január 1-jén a törvény erejénél fogva az Állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerültek, így e területrészekre a hasznobérleti szerződésekbe hasznobérbeadó oldalán a Nemzeti Földügyi Központ (NFK), immár az Agrárminisztérium (AM) jogutódként belépett. Igazgatóságunk az eltelt időszakban több alkalommal is megkereste az NFK-t, illetve az AM-et a területeknek az Nfatv. 21. § (3c) bekezdése szerinti vagyonekezelésbe vételével kapcsolatban, azonban a vagyonekezelési szerződésünk kiegészítő módosítására ezidáig nem került sor.

A 2024. évre vonatkozóan, illetve a 2024. év során, tekintettel az AM utasítás 1. mellékletének 3.4. pontjára, 27 db megbízási szerződést, a Korm. rendelet 43/D. § 2. (b) pontja alapján pedig 9 db 5 ha alatti hasznobérleti szerződést kötöttünk, melyből 2 db 2025. január 1-jén lépett hatályba. Emellett 3 hasznobérlő, összesen 3 db szerződése részben területkezelési problémák miatt, megszüntetésre került, illetve 2 bérlő, összesen 5 db szerződése az év folyamán lejárt, melyek hosszabbítására, természetvédelmi kijelölésére a bérlő természetvédelmi bírsága, területkezelési problémák, és fennálló hasznobérleti díj tartozás miatt nem került sor.

Sajnálatos módon 2023. decemberében egy hasznobérlőnk elhalálozott. Mivel az örökös a Ptk.-ban meghatározott felmondási jogát, az ott meghatározott határidőben nem gyakorolta, a hasznobérlet továbbviteléről nyilatkozott, így az érintett hasznobérleti szerződés a hagyatéki eljárást követően az örökössel újrakötésre került.

Igazgatóságunk a 2024-es évre 29 hasznobérlő összesen 42 hasznobérleti szerződésének átfogó és cél ellenőrzését tervezte be, és végezte el, amelyen felül még 3 hasznobérlő összesen 5 db hasznobérleti szerződésének átfogó és utóellenőrzésére is sor került. A hasznobérlők közül a 2025. év során lejárol szerződéssel bíró hasznobérlők, és az azokkal azonos tájegységben található szerződéssel rendelkező hasznobérlők, illetve azok kerültek kiválasztásra, akik esetében az illetékes természetvédelmi őrl jelezte az ellenőrzés szükségességét. Amennyiben a kiválasztott hasznobérlő több szerződéssel is rendelkezett, az összes szerződését bevontuk az ellenőrzésbe.

Általánosságban elmondható, hogy hasznobérlőink a szerződésnek, kezelési előírásoknak megfelelően végzik a gazdálkodást, néhány esetben tapasztaltunk figyelmetlenségből, információhiányból vagy az előírások rossz értelmezéséből fakadó mulasztást.

Az átfogó ellenőrzések mellett természetvédelmi őreink a természetvédelmi kezelési előírások betartására vonatkozóan 68 darab jegyzőkönyvvel is dokumentált céllenőrzést is tartottak. A céllenőrzések során 4 hasznobérlő esetében vált szükségessé a bérelt terület kezelésére történő,

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

vagy a nem megfelelő területkezelés miatti felszólítása, de többnyire az került megállapításra, hogy haszonbérelőink a szerződésekhez csatolt kezelési utasítások betartásával végzik a gazdálkodást.

A saját hasznosításban kezelt és támogatásra bejelentett területekre 2024-ben kifizetési igény az alábbiak szerint került benyújtásra:

Támogatási jogcímek / AKG célprogramok	Igényelt terület (ha)
BISS igénylés	2 272,3984
VP Natura 2000 igénylés	2 239,6282
AKG Horizontális gyep	1 615,2926
AKG Horizontális nádas	104,4554

Területek összesítése hasznosítási adatok szerint:

Hasznosítási forma	Terület (ha)
Állandó gyep (kaszált)	538,9759
Állandó gyep (legeltetett)	1 707,6817
Lucerna	14,2642
Pihentetett terület	11,4766
Nád	104,4554

A saját hasznosítású területeken, a természetvédelmi érdekeknek megfelelő mértékben főként állapotfenntartó kezeléseket (legeltetés, kaszálás, száruzás) végeztünk. Az állattartó telepeink közelében lévő területeinken a természetvédelmi kezelés legeltetéssel és kaszálással történt.

A **Nagykáta – Egreskátai-majorhoz** tartozó területeken a kaszálóterületek is legeltetésre kerültek. 2000 darab réti széna bála került betakarításra, emellett 688 darab bála szalma, és 24,98 tonna szemes kukorica vásárlásával biztosítottuk a tavaszi kihajtásig a tömeg- és abraktakarmány-szükségletet a meglévő készlet mellé. A 2024.12.31-i zárókészlet 1800 db széna, 648 darab szalma és 18,98 tonna kukorica volt.

Az **Ipolyvecei telephez** tartozó kaszálókról az Ipoly nyári kiöntése miatt összesen 2115 db széna hengerbálát és 557 db réti széna szenázst tudtunk lehozni, továbbá 1500 bálát szomszédos ingatlan fűtermésének megvásárlásával táraztunk be. A takarmányszükséglet biztosítása érdekében vásároltunk 700 db réti széna hengerbálát, 600 darab nagykocka bála búzaszalmát, és 25,22 tonna szemes kukoricát. A 2024.12.31-i zárókészlet 3 969 db bála széna, 555 db réti széna szenázs, 600 bála szalma és 24,971 tonna szemes kukorica volt.

Az **Esztergom – Strázsahegyi-majorhoz** tartozó kaszálókon részben vállalkozó igénybevételével kezeljük a területeket. 1045 db szénabálát készítettünk, emellé 400 bála lucerna, 25 tonna szemes kukorica és 20 tonna zab került megvásárlásra. A 2024.12.31-i zárókészlet 1513 db szénabála, 400 bála lucerna, 6,866 tonna zab és 22,712 tonna szemes kukorica volt.

6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai

6.1.1. Védeltségi szint helyreállítás

település	hrsz	al-részlet	műv. ág	vásárolt hányad	vásárolt hányadnak megfelelő terület nagysága (ha)	vásárolt hányadnak megfelelő AK érték (AK)	vételár/kártalanítás összege (Ft)	vételár/kártalanítás kifizetésének éve	forrás	ingatlan-nyilvántartás bejegyzésének éve
Szentmártonkátá	070/24	a) b)	szántó rét	862/42640	0,6377	8,62	876 702	2024	saját működési bevétel	2024
Tápióság	098/33	a) b) c)	rét szántó legelő	1/1	2,2690	53	1 730 000	2024	saját működési bevétel	2024
MINDÖSSZESEN:					2,9067	61,62	2 606 702			

A védett természeti területek védeltségi szintjének helyreállításáról szóló 1995. évi XCIII. törvény (Vsz.) hatálya alá tartozó egyes földrészletek állami tulajdonba és igazgatósági vagyonkezelésbe vétele kapcsán saját működési bevétel terhére 2 db magántulajdonban lévő ingatlan tulajdoni hányadait vásároltunk meg összesen 2,9067 ha nagyságban, 61,62 AK értékben. Az egyik esetben a tulajdoni hányad (kisajátítást megelőző adásvételi szerződés útján való) megvásárlásával 1/1-es tulajdoni hányad, a másik esetben a Magyar Állam már meglévő 30621/42640 tulajdoni hányadát növelve 31483/42640 tulajdoni hányad jött létre a Magyar Állam tulajdonára vonatkozóan.

6.1.2. Elővásárlási jog

A DINPI a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv 68. § (6) bek. alapján megillető elővásárlási jogával 2024-ben nem élt.

6.1.3. Pályázati forrásból vásárolt ingatlanok

Pályázati forrásból Igazgatóságunk 2024-ben nem vásárolt ingatlant.

6.1.4. Vagyonnövekmény vagyonkezelésbe adás útján

2024-ben a vagyonkezelésünkben lévő Ipolyvecei Major területébe ékelődő **Ipolyvece 48/5** hrsz.-ú, kivett saját használatú út megnevezésű ingatlan ingyenes tulajdonba adással a Magyar Állam tulajdonába és Igazgatóságunk vagyonkezelésébe került.

Vagyonkezelési jog megszüntetésére irányuló szerződés megkötésére került sor a Visegrád 028/23 hrsz.-ú, kivett parkoló megnevezésű ingatlanra vonatkozóan a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-vel (MNV Zrt.). A Visegrád 1250 hrsz.-ú kivett beépítetlen terület megnevezésű ingatlan adásvétel jogcímen kikerült a Magyar Állam tulajdonából, az MNV Zrt. tulajdoni joggyakorlásából és Igazgatóságunk vagyonkezeléséből.

A Nemzeti Földügy Központtal (Agrárminisztérium, NFK), mint tulajdonosi joggyakorlóval ingatlan vagyonkezelésbe adására vonatkozó szerződés megkötésére – számos ingatlant érintő megkereséseink ellenére – 2024-ben nem került sor.

6.1.5. Ingatlanvásárlás saját működési bevétel terhére

Igazgatóságunk 2024-ben a 6.1.1. pont szerinti ingatlanokat és az alábbi ingatlanokat vásárolta meg saját működési bevétel terhére.

település	hrsz	al-részlet	műv. ág	vásárolt hányad	vásárolt hányad-nak megfelelő terület nagysága (ha)	vásárolt hányadnak megfelelő AK érték (AK)	vételár összege (Ft)	vételár kifizetésének éve	forrás	ingatlan-nyilvántartás bejegyzésének éve
Albertirsa	029/15		rét	1/1	0,3466	5,41	700 000	2024	saját működési bevétel	2024
Albertirsa	029/16		rét	1/1	0,3425	5,34	690 000	2024	saját működési bevétel	2024
Albertirsa	029/56		rét	1/1	0,1013	1,58	200 000	2024	saját működési bevétel	2024
MINDÖSSZESEN:					0,7904	12,33	1 590 000			

Igazgatóságunk működési területén a fokozottan védett délvidéki földikutya (*Nannospalax montanosyrmienensis*) legnagyobb jelenleg ismert élőhelye Albertirsa Ceglédbercel felé eső szélén, a Gerje-mentén, közvetlenül a 4-es főút mellett található. Az egyik legkomolyabb veszélyeztető tényező a jelenlegi földikutya élőhelyek mezőgazdasági művelésbe vonása, ill. az a tény, hogy a legnagyobb élőhelybe jelenleg is aktív szántók ékelődnek. Mindezek miatt Igazgatóságunk az ingatlanok megvásárlása mellett döntött. Megkeresésünkre a földikutya állománnyal érintett ingatlanok tulajdonosai közül néhányan pozitívan jeleztek vissza, így 2024-ben három ingatlan esetében sikerült adásvételi szerződést kötnünk.

6.2. Génmegőrzés

6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében esetében

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány-növekedés (db)	Tárgyévi állomány-csökkenés (db)
Szarvasmarha	Magyar szürke	294	62	61
Szarvasmarha	Charolais	7	4	1
Szarvasmarha	Charolais x Magyar szürke keresztezett	0	120	121
Bivaly		-	-	-
Juh	Cigája	353	156	138
Juh	Cikta	127	69	77
Juh	Berrichon du cher törzskos	3	2	1
Juh	keresztezett egyéb	139	156	122
Kecske	Ismeretlen, ivartalanított	31	31	-
Ló		-	-	-
Sertés		-	-	-
Méh	Háziméh	2 (méh család)	-	4 (méh család)
Kutya	Magyar agár	-	-	-
Kutya	Komondor	1	-	-
Kutya	Kuvasz	-	-	-
Kutya	Rövidszőrű magyar vizsla	-	-	-
Kutya	Drótszőrű magyar vizsla	3	-	-
Pásztor kutya	Sinka jellegű	2	-	-

A DINPI a Nagykáta – Egreskátai-major (1369746 ENAR tenyészetkód), valamint az Ipolyvece – Központi-major (ENAR tenyészetkód: 1212583) területén magyar szürke szarvasmarhákat tart. Az őshonos marhafajtával génmegőrzési és élőhely fenntartási feladatokat látunk el. Ugyanezen feladatok ellátására tartjuk és tenyésztjük az Esztergom – Strázahegyi-major területén található cikta és cigája juhokat.

Az **Egreskátai-major** magyar szürke szarvasmarha állománya 2024.12.31-én 155 egyed volt, melyet 3 darab tenyészbika, 6 db tenyészérett üsző, 60 db növendék üsző, 1 db bikaborjú valamint 85 tehén vegyesen alkottak. A 2024. évi szaporulatból (36 bika, 26 üsző) továbbtartásra 25 üszőt hagytunk meg, 35 borjút értékesítettünk továbbtartásra hízómarha alapanyagként. A selejtezett tenyészbikát az MSZTE-től bérelt bikával pótoltuk.

A 2024. évi megtermelt és vásárolt (2000 bála réti széna, 688 bála szalma) szálas takarmánykészlet elegendő lesz az állomány legelőre hajtásáig, és csekély mértékű tartalékkészletünk marad. A vásárolt 24,98 tonna szemes kukorica a kihajtásig elegendő lesz.

Az **Ipolyvece – Központi-major** szarvasmarha állományát különböző ivarú és korcsoportú egyedek alkották. Az év során 120 keresztezett borjú volt az állomány szaporulata. A tárgyévi bika-, és üszőborjak értékesítése 2024-ben jól alakult, eladtunk összesen 120 keresztezett borjút és 1 db keresztezett hízóbikát továbbtartásra hízómarha alapanyagként. A hústermelő képesség javítása érdekében vásárolt és fedeztetésre használt charolais tenyészbikák a választott borjak értékesítése

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

során igazolták döntésünk helyességét. Az F1 borjak a magyar szürke borjaknál magasabb felvásárlási árral és jobb húsformákkal, valamint magasabb választási súllyal kerültek értékesítésre.

A 2024. évi megtermelt szálas takarmánykészlet (3 124 bála réti széna, 370 bála réti széna szenázs), a vásárolt 700 bála réti széna, 600 bála árpaszalma elegendő lesz az állomány legelőre hajtásáig és várhatóan csekély mértékű tartalékkészletünk is marad. A vásárolt 25,22 tonna szemes kukorica a kihajtásig lesz elegendő. A legeltetéssel hasznosított területeken 158 napot tudtunk legeltetni. Vásároltunk 4 pld másfél éves Charolais tenyész bikát. Selejteztünk 2 tehenet, 1 öreg tenyész bikát és 1 pld 2 éves bikaborjút. A 120 pld borjú értékesítése 2024 novemberében történt meg. Az állatorvosi segítség ellenére az évben 18 tehén pusztult el. Az év takarmány felhasználása 3289 db réti széna hengerbála, 2 bála szenázs, 309 bála vásárolt árpaszalma bála, és 23 000 kg vásárolt szemes kukorica, amit darálva adtunk az állománynak.

Az évet 139 egyed magyar szürke tehénnel és 7 db charolais tenyész bikával (összesen 146 szarvasmarha) zártuk az ipolyvecei állattartó telepen.

Az **Esztergom Strázsa-hegyi majorban** a 2023. évi termékenyítési időszak elhúzódott, emiatt megnyúlt az ellési ciklus is, Igazgatóságunk juhállománya január-május hónapban ellett. Összesen 357 bárány született. A kevésbé értékes, valamint hímvirú cigája és cikta - és a hústermelő képesség javítása érdekében vásárolt berrichon du cher kos pároztatása során született- F1 bárányok vegyes ivarban kerültek értékesítésre (összesen 202 db), értékesítésre került továbbá 4 cigája és 2 cikta növendék kos az MJKSz felé. Továbbtartásra értékesítettünk továbbá a törzskönyvbe kerülés kritériumait el nem érő egyedek közül 13 cikta és 4 cigája egyedeket. A bárányok szelekciós vizsgálatai után 2024. évben 65 jerekével nőtt a cigája és 18 jerekével a cikta („a” és „b” törzskönyvi besorolású) anyajuh állomány. Az év során vásároltunk 2 cigája és 2 berrichon du cher minősített tenyész kóst a beltenyésztési leromlás elkerülése miatt, és amiatt, hogy 2024-ben. 1 cigája és 1 berrichon du cher tenyész kóst elpusztult.

A 2024. évi megtermelt és vásárolt szálas takarmánykészlet (1045 bála réti széna, 400 bála lucernaszéna) elegendő lesz az állomány legelőre hajtásáig. A juhállomány takarmányozására vásároltunk 25 tonna szemes kukoricát és 20 tonna zabot. A bárányok felneveléséhez/hízolásához 100 kg tejpótlót, 1850 kg barány indító-, és 16 475 kg nevelőtápot használtunk fel.

2024. decemberben vásároltunk 31 db ivartalanított kecskét területkezelési céllal.

Az évet így 31 kecskével és 618 juhval (353 cigája, 123 cikta, 3 berrichon du cher kos, 139 keresztezett juh) zártuk az esztergomi állattartó telepen.

Királyrét Hiúz Ház major került kis létszámú állattartó telepen továbbra is 4 cikta jerekét tartunk területkezelési és bemutató céllal, és 2 kaptár mézelő méhcsaládot, bemutatói céllal.

A legeltetési időszakot követően mind a szarvasmarhákat, mind a juhokat az Igazgatóság saját vagyonkezelésű területeiről betakarított réti szénabálák és réti széna szenázs mellett, más takarmánnyal, darált szemes kukoricával, zabbal is elláttuk. A nagykátai és az ipolyvecei szarvasmarha állomány részére – a betakarítható csekély mennyiségű szálastakarmány kiegészítésére – beszerzésre/vásárlásra került szalma. A takarmányozás ad libitum történt/történik a szálas takarmány esetében, míg az abrakot adagolva etettük. Az állatoknak folyamatosan biztosítottuk a szelén, valamint ásványi anyagokkal dúsított nyalósót.

„A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése” pályázatban, 2022-2024 időszakban 234 juhval, (160 cigája, 74 cikta) a 2023-2024 időszakban pedig 8 magyar szürke szarvasmarhával veszünk részt.

A 2016-ban beszerzett különböző fajtájú, őshonos magyar kutya egyedből 2023.12.31-én 3 db drótszűrű magyar vizsla és 1 db komondor volt Igazgatóságunk vagyonkezelésében. Kutyaik a tárgy évben kiállításon nem vettek részt. Csövárberki Tiplit 2024. évben nem keresték fedeztetési céllal.

6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük

Az 6.2.1. pontban kifejtettekén túl egyéb állatállományt nem tartunk.

6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében

A Duna LIFE pályázat részeként Dejtáron elkészült a DINPI vagyonkezelésében lévő, 1,2 ha-os, kerítéssel védett fekete nyár anyatelep. A 2021-ben telepített 375 db, 43 különböző genotípusba tartozó gyökeres dugványt 2022-ben a NÉBIH fekete nyár törzsültetvényvé nyilvánította. 2023 év márciusban 895 db anyatónek való gyökeres dugványt ültettünk el 1,5 m X 2,5 m-es hálózatban, folyamatosan a már előző években ültetettek mellé. Sor és sorköz ápolásuk folyamatos.

A legelsőnek ültetett, immáron 3 éves anyatóvekről 2024-ben 260 dugványt termeltünk le. Ültetésüket a Táti-szigeteken lévő DINPI vagyonkezelésében álló erdőkből végeztük el.

A Rácalmási szigeten, szintén a DINPI vagyonkezelésében lévő 3,6 ha-os területen génmegőrzési célú, faalakú fekete nyár géngyűjtemény létesült, ezt folyamatosan fenntartjuk.

6.3. Saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületek kezelése

Erdőterületi adatok

Védettségi megoszlás:

DINPI vagyongazdálkodásban lévő erdőterületek ¹	Terület (ha)	Erdőrészek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0	0	0
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	1325,76	223	6
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 és nem FV)	21,35	4	18
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem FV)	1565,81	413	5
Országos jelentőségű V / FV természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	157,87	39	10
Egyéb erdőterületek	14,23	7	4
Összesen ²	3085,02	686	44

Faállománytípusok, élőhelytípusok

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek:

Faállomány-típus (OEA3)	Faállománytípus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és N 2000 kód)
Bükkösök	12,54	9130, K5
Gyertyános tölgyesek	221,67	91G0, K1a, K2
Tölgyesek	292,12	91I0, 91G0, 91F0 L1, M4, LY2, L5, J6
Cserések	292,49	91M0, L2a
Molyhos tölgyesek	118,05	91H0, M1,
Hazai egyéb kemény lombosok	619,31	91F0, 91H0 J2, J6, LY2, M1
Hazai nyárasok	188,24	91E0, 91I0, J4, RB
Víztűrő egyéb lágylomb	435,11	91E0, J2, J4, J5, RB
Hazai egyéb lágylomb	23,62	9180, 91G0, 91E0, RB

¹ OEA alapján, ahol releváns.

² Átfedések kiküszöbölésével, tehát az eredmény legyen azonos az igazgatóság összes saját kezelési erdőterületével.

³ Az OEA-ban még a korábbi (részletesebb) kategóriákkal szereplő faállomány-típus megnevezéseket kérjük konvertálni, ha ez nem megoldható, akkor új sorok is nyithatóak.

Faállomány-típus (OEA3)	Faállománytípus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és N 2000 kód)
Fenyves (Borókás nyáras)	83,88	91N0, M5

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek:

Faállomány-típus (OEA4)	Faállománytípus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és N 2000 kód)
Akácosok	284,6	S1, 91G0, K2
Idegenhonos kemény lombosok	18,98	S3, 91E0, J2
Nemes nyárasok és nemes fűzesek	112,31	S2, 91E0, J4, J2
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	8,02	S4, RDa
Cseresek	15,25	RB, 91M0, L2a, 91H0, M1, L2A
Hazai egyéb kemény lombosok	17,06	RDb, RC, 91H0, M1, 91G0, K2
Hazai nyárasok	124,03	RDb, RB, 91I0 M4, 91N0, M5
Víztűrő egyéb lágylomb	40,39	RB, 91E0, J4
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	52,27*	P1, P8, 91M0, L2a

- * Csak határidős kötelezettség, Mosonpatak Ebt –vel együtt

Üzem mód szerinti területi arányok természetesség szerint 2 táblázatra osztva

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek:

Üzem mód		terület (ha)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	0,00
	Fokozatos felújítóvágás	13,76
	Szálalóvágás	50,04
Vágásos üzem mód összesen		685,51
Átmeneti üzem mód		127,78
Örökerdő üzem mód		336,45
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		1137,29

⁴ Az OEA-ban még a korábbi (részletesebb) kategóriákkal szereplő faállomány-típus megnevezéseket kérjük konvertálni, ha ez nem megoldható, akkor új sorok is nyithatóak.

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek:

Üzem mód		terület (ha)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	157,79
	Fokozatos felújítógátás	0,00
	Szállalógátás	0,00
Vágásos üzem mód összesen		490,51
Átmeneti üzem mód		9,78
Örökerdő üzem mód		0,0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		121,82

Koncepció, alapelvek, célok

A legfrissebb elérhető országos erdőállomány adattári adatbázis alapján az igazgatóság vagyonkezelésében összesen 3085,02 ha olyan erdőtervezett erdő (2909,14 ha) és erdőgazdálkodás célját szolgáló egyéb erdőresztlet (175,88 ha) áll, melyekhez tartozó ingatlanokon a Magyar Állam többségi tulajdonban van, és az Igazgatóság 50%-ot meghaladóan gyakorolja a vagyonkezelői jogokat. Kivételt képez ez alól, és nem szerepeltetjük kimutatásainkban, az Ipoly Erdő Zrt. erdőgazdálkodói bejegyzésével bíró márianosztrai 48,34 ha-os birtoktömböt, melynek vagyonkezelési rendezése továbbra is várat magára. A továbbiakban a fenti 3085,02 hektárra vonatkoztatjuk kimutatásainkat. Ezen területek között tartjuk számon azokat a 183,93 ha összkiterjedésű Nagymarosi erdőresztleteket, ahol a Mosonpatak EBT a bejegyzett erdőgazdálkodó, azonban az éves gazdálkodási tervről és annak jóváhagyásáról az Igazgatóság megbízott munkatársa meghatalmazással szavaz az NFK hozzájárulásával.

Az Igazgatóság vagyonkezelési körén kívül eső, de általunk kezelt további 172 hektárnyi Nagykőrösi pusztai tölgyesben zajló munkálatokat is feltüntetjük.

A DINPI saját vagyonkezelésében lévő (továbbiakban DINPI s.vk.) erdők adottságai több szempontból is erősen heterogének, ezért az erdőkezelési célok és eszközök is szükségszerűen követik ezt a heterogenitást. Ezt mutatja, hogy az erdőállomány adattárban nyilvántartott 101 faállomány típusból 60 típushoz tartoznak kezelt erdeink. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő erdők 56 település és több, mint 50 fizikailag különálló birtoktest területén fekszenek, ezért hosszútávon cél egy ideálisabb birtokszerkezet kialakítása akár állami erdőgazdasági Zrt-k területén található erdőbirtok cseréjének végrehajtásával.

Az erdőterületek kezelésének szakmai irányítását 2 fő elsősorban erdőkezeléssel foglalkozó munkatárs látta el, ebből 1 fő egyben a Természetvédelmi Őrszolgálat tagja). A kevésbé erdősült területeket felügyeletét további 2 fő jogosult erdészeti szakszemélyzethez tartozó Őrszolgálati munkatárs látta el 2024 márciusától, mely kettővel kevesebb a 2023 év eleji létszámnál. 1 fő feladatait részben vállalkozói szerződés keretében kiserződöttük, részben az állományban maradt kollégák vették át. Egyes erdőterületek invazív visszaszorítási munkálatait (2024-ben TÁTI-szk, Sas-hegy) jelentős részben Őrszolgálati kollégák koordinálták.

Sajnálatos, hogy a DINPI vagyonkezelésébe került (jelentős részben volt termelőszövetkezeti) erdők természetvédelmi szempontból sok esetben nem a működési területünkön lévő legértékesebb állományok, azonban természetvédelmi kezelés szükségessége szempontjából kissé kedvezőbb a kép. Az általában nagyobb kiterjedésű egybefüggő őshonos fafajok által dominált erdőtümbökben található erdei élőhelyeknél veszélyeztetettebb, általában kisebb kiterjedésű, fragmentált (és sokszor

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

azonális) élőhelytípusok felülreprezentáltak a DINPI saját vagyionkezelésében lévő erdeiben, Ilyenek az erdőssztyepp erdők közül a Nagykőrösi homoki tölgyesek, a Csévharaszi borókás, a Fóti Somlyó és az Esztergom Strázsa-hegy száraz gyepekkel mozaikoló-xeroterm erdei, a Duna menti, Turjánvidéki valamint az Ipoly-völgy puha- és keményfa ligeterdő fragmentumai láp- és mocsárerdei.

Az alábbi kimutatás a 2024-ben átvett OEA adatokból származik, láthatóan hiányos, ennek ellenére jó támpontot ad, hogy milyen jelentős az egyes élőhelytípusok között a súlypont eltolódás a s.vk. erdők tekintetében.

Az egyes jelölő erdei élőhelyek területi kiterjedése a DINPI működési területén fekvő védett vagy natura 2000 erdőterületeken, illetve ebből a DINPI s.vk. erdeiben. Továbbá a DINPI s.vk. erdeinek élőhely típus szerinti relatív területi részesedése a működési területen előforduló összes védett vagy natura 2000 erdőhöz képest:

Jelölő élőhely (OEA szerinti)	DINPI Működési terület (ha)	DINPI vagyionkez. ter. (ha)	Relatív területi részesedés (%)
Éger és kőrislápok	999,2	747,0	74,8
Tölgy-kőris-szil keményfás ligeterdők	365,1	141,4	38,7
Égerligetek	355,7	81,6	22,9
Pannon homoki borókás-nyáras	346,2	59,1	17,1
Fűz és nyárligetek	1507,0	93,4	6,2
Gyöngyvirágos tölgyes keményfás ligeterdők	84,6	4,3	5,1
Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyes	2388,1	88,4	3,7
Pannon molyhos tölgyes	14447,2	231,3	1,6
Pannon gyertyános-tölgyes	34625,8	378,4	1,1
Pannon cseres tölgyes	26722,2	290,7	1,1
Törmeléklejtő-erdők	1670,7	16,0	1,0
Szubmontán és montán bükkösök	11589,0	9,8	0,1
Szurdokerdők	1293,1	0,0	0,0
A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	312,7	0,0	0,0
Mészkerülő bükkösök	65,1	0,0	0,0
Fűz és nyírlápok	1,0	0,0	0,0
nincs / nincs megadva	64421,2	943,7	1,5
Összesen	161193,6	3085,0	1,9

Általánosságban elmondható, hogy természetszerű vagy egyéb őshonos állományok esetében beavatkozásaink során heterogenizáljuk a faállományszerkezetet, és a természetes erdőkre jellemző erdőszerkezeti diverzitás kialakítására törekszünk, az inváziós fajok kontrollja mellett, melynek hosszú távon végső fázisa lehet elvileg akár a magára hagyás, vagy az élőhely természetességét

fenntartó folyamatos kis léptékű, óvatos belenyúlásokkal operáló természetvédelmi erdőkezelés. A faállományszerkezet heterogenizálása mellett a fakitermelési munkák kíméletes kivitelezésére fektetünk nagy hangsúlyt, amivel hozzájárulunk a már meglévő, kisebb átmérőosztályokhoz tartozó faegyedek megmaradásához, megerősödéséhez, továbbá a védett és védendő lágyszárúak kíméletéhez.

Az erdőkezelés-, vagy gazdálkodás alapvető beavatkozási rendszerét, eszközeit, technológiáját és ezzel együtt az élőhelyek bolygatásának tér- és időbeli rendszerét is meghatározza az alkalmazott üzemmód. Az utóbbi öt évben az első 3 természetességi kategóriába tartozó erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok arányát csaknem megdupláztuk, mely trendet a jövőben is folytatjuk az erdőtervi tárgyalások előrehaladtával.

Hegy- és dombvidéki üde lombos erdei élőhelytípusok

Középtávú természetvédelmi cél a faállomány természetesebb erdőszerkezet felé való eltolása az ismert referencia erdőállományok („old growth forests”) szerkezeti jellemzőinek figyelembevételével.

Esztergom Strázsa-hegy esetében az „A” zónának megfelelő állapot elérésére törekszünk, amit elősegít a Tölgyes LIFE (LIFE 16 NAT/IT/000245) pályázat keretében végrehajtott erdőszerkezet gazdagítás, és a DINPI által működtetett természetvédelmi okból különleges rendeltetésű vadászterület.

Az Ócsai erdők mellett zonális erdeink a második-harmadik fontos lábat jelentik a gazdálkodási tervezhetőség és teljesítés szempontjából. Természetvédelmi kezelésük részben átfedésben van a természetes folyamatokra alapozott főként folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módszerek halmazával.

Hegyvidéki, főleg bürzsönyi erdeinkben a nagyobb akácos faállományokban jellemző a felnövekedett őshonos második koronaszint és magas újulat, ezeket kisléptékű beavatkozásokkal igyekszünk megerősíteni, mindeközben az akác vegyszermentes kitermelésével bevételhez jutunk.

Ezek közül Nagyoroszi-Drégelyvári hegyvidéki erdőtömbünkben a Tölgyes Life keretében nagyvad kizárását szolgáló kerítések védelmével erdeteileg a megnövekedett gímvad kizárása melletti jobb élőhelyregeneráció bemutatását céloztuk meg, azonban az időközben megjelent dāmivad miatt ez különösen nagy jelentőséget kapott, melyet a pályázat keretében lezajlott sajtóeseménynek köszönhetően megjelent az országos sajtóban is.

Hegy és dombvidéki fényben gazdag tölgyesek és erdő-gyep mozaikok

Elsődleges középtávú természetvédelmi cél az eredeti vegetációs elemek és a kialakult gyep- erdő élőhelymozaik fennmaradásának biztosítása, és az ezeket az élőhelytípusokat erőteljesebben veszélyeztető invazív fajok visszaszorítása. Ezen erdeink gazdálkodási-gazdasági szempontból majdnem irrelevánsak.

Fontos ezeknek az állományoknak a tájtörténeti múltját felfejteni és az erdőkezelési célokat ennek megfelelően átgondolni. Ezen állományok mai képének a kialakulásában valószínűleg fontos szerepet játszhatott az extenzív állattartás. Kérdéses, hogy az idős, sokszor sarjeredetű tölgyesekre a jelenlegi és a jövőben várható környezeti feltételek között milyen dinamika lesz jellemző.

A természetvédelmi kezelés része a beékelődött idegenhonos állományok fafajcserés szerkezetátalakítása vagy az idegenhonos állományok alatt megjelent őshonos fafajok helyzetbe hozása, állomány kiegészítése és térnyerésük lassú elősegítése. Komoly problémát okozhat hosszútávon a Fóti-Somlyón a nyugati ostorfa újulati szintbe és a gyep-cserje mozaikokba való agresszív betörése. Ezt jelenleg a Tölgyes LIFE (LIFE 16 NAT/IT/000245) projekt keretében kezelni tudjuk, bár a faj eltávolítása hosszú ideig tartó, nagy élők munkáigényű sziszifuszi munka. A

beékelődő ostorfások és ostorfás-akácok őshonos fafajokkal és cserjefajokkal történő spontán és mesterséges alátelítéssel és mesterséges tarvágásos erdőfelújítással vegyszeres kezelések mellett kitermelésre kerültek.

Alföldi azonális erdei élőhelytípusok: Éger és Kőris lár- és mocsárerdők

A MÉTA felmérés adatai alapján Magyarország területén a síkvidéki lárerdők kiterjedése valószínűleg nem haladja meg a 4.000 ha-t. Az Ócsai TK és a Dabasi Turjános TT területén található éger- és kőris lárerdők együttes területe több, mint 600 ha, mely így az ország megmaradt síkvidéki lárerdeinek mintegy 15%-a. Ezek a lárerdők a 2022-ben lefolytatott kisajátítás eredményeképpen 100%-ban állami tulajdonban és nagyrészt a DINPI vagyonkezelésében vannak. Eredetüket tekintve zömmel sarjerdők, az égeresek között találunk idős mag eredetű állományokat is. Az állományok átlagos kora magasabb, mint a faanyag műszaki hasznosítását szem előtt tartó gazdasági vágáskor. Természetvédelmi szempontból ez egyértelmű előny, az idős, gyakran tőkorhadt állományok igen gazdag rovarvilágot (ezzel együtt pedig gerinces fogyasztókat) tartanak el. Az állományok koreloszlását figyelve megállapítható, hogy a 10-30 éves korosztály szinte hiányzik. Az elmúlt 10 évben részben Igazgatóságunk, részben a korábbi erdőgazdálkodó által elvégzett szálalások és fokozatos felújítógazdálkodások bontógazdálkodásai vegyes képet mutatnak. Általánosságban elmondható, hogy az egyenletes bontások gyakran nem hozták az erdészeti elképzelések által megálmodott újulatot. Az ilyen állományokra vonatkozóan – ritkaságuk és így kisebb erdőgazdálkodási jelentőségük miatt – tudomásunk szerint nincsenek olyan, viszonylag jól kidolgozott szálalási és fokozatos felújítási technológiák, melyek a természetvédelmi elvárások adaptálásával egy az egyben alkalmazhatók lennének. Az eddig elvégzett lékes, ill. egyenlőtlen bontások valamint csoportos szálalások természetvédelmi és gazdálkodási szempontból egyaránt biztatóak. A továbbiakban is ezeket a módszereket tervezzük alkalmazni.

Fontos szempont, hogy a fokozottan védett területeken csak olyan erdészeti beavatkozás végezhető, ami természetvédelmi célt szolgál és az esetlegesen kitermelt faanyag csak abban az esetben közelíthető ki, ha annak kifejezett természetvédelmi indoka van.

Dabas határában korábbi, nem általunk végzett egyenletes bontások után az erdőtervező bontási, ill. gazdálkodási hibából eredő záródásihiányokat írt le, melyeket az örökzöld és átmeneti üzemmódra történő áttéréssel kezelt Igazgatóságunk.

Az egyenletes bontások után nagy mennyiségben megjelent zöld juhar és ostorfa újulat komoly problémákat jelent. Vegyszermentes kezelést minden évben folytatunk, de szükséges egy átfogó kezelés a területen, melyre fedezetet csak pályázati forrásból remélhetünk.

Az égerlár foltokon, ill. foltok közelében a kidőlt, korhadó fatörzseken nagyon szép újulat-csíkok alakulnak ki, gyakran több száz csemetével, melyeket a megítélésünk szerint túlzottan magas vaddisznóállomány erősen veszélyeztet. A természetes folyamatok működését mutatja az éger ilyen módon magról történő felújulása, ami a vaddisznó állomány nagy fokú károsítása ellenére (a korhadó törzseket az újulattal együtt széttűrjük) az utóbbi években néhány foltban már el tudott jutni a 2-3 méteres magasság fölé.

A megmaradt tisztások, belső kis rétek szegélyeinek költési időn kívüli rendszeres szárazítását elvégezzük.

A fakitermelések során a meglévő holtfát minden körülmények között benn kell hagynunk az erdőben. Eddig egyetlen 20 ha-os erdőrészletben végeztettük el a holt faanyag felmérését, ott jelentős (80m³/ha) mennyiség került dokumentálásra. Általánosságban – szembecslés alapján – elmondható, hogy az élőhely holt fában gazdag, külön nem kell „termelni”, de a meglévőt vissza kell hagyni.

Fontos kérdés az erdőrezervátum területe. Az erdőrezervátum magterületből és védőzónából áll. A magterületen tilos mindennemű gazdálkodás, így aggasztó, hogy az inváziós fajok előzönlök az erdőt.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A védőzónában elvileg a fokozottan védett jogi jellegnek megfelelő beavatkozások végezhetőek el, itt fontos az invazív fajok célzott eltávolítása.

Az erdőrezervátum területe 67 ha, 23 ha magterülettel és 44 ha védőzónával. Az erdőrezervátum egy nem hivatalos bővítése (Ócsa 1-es, 2-es tag) mintegy 55 ha területi kiterjedéssel megtörtént, kezdeményeznünk kell ennek a nem hivatalos bővítésnek a hivatalossá tételét. További bővítést jelenleg nem javasolunk.

Alföldi erdősztyepp erdők

Csévharaszi Borókás TT, Duna-Ipoly Nemzeti Park Szentendrei-sziget területe, Nagykőrösi Pusztai tölgyesek tartoznak ide. Mindenhol hosszútávú természetvédelmi cél a teljes invazív-mentesítés, az élőhelyek rekonstrukciója, valamint a már elért kedvező természeti állapot fenntartása. A védett természeti értékekkel nem bíró területe részekén (fafajcserés szerkezetátalakítás során) alkalmazunk tuskózást és mélyforgatást is, annak érdekében, hogy a természetközeli élőhelyfoltok ne fertőződjenek vissza inváziós fajokkal.

Folyó menti kemény- és puhafa ligeterdő komplexek, égerligetek

Főként a Táti-szigetek erdei és a Budapesti Háros-sziget TT, kisebb részben Ipoly-menti és egyéb szórvány puhafa ligeterdők tartoznak ide (Ócsai TK.).

Természetvédelmi cél: olyan természetszerű erdőállomány szerkezet/állapot elérése, amely versenyképes az inváziós fásszárúakkal, és hosszútávon kisebb intenzitású és forrásigényű beavatkozásokkal ez az állapot fenntartható marad.

Problémát jelent, hogy ezen erdők dinamikája a valamikori szabályozatlan folyók természetes bolygatási rendszeréhez alkalmazkodott az épülő új megtelepedési felszínekkel, az ártéri időszakos elöntések természetes ütemével és romboló hatásaival együtt, ezért a természetes folyamatokra alapozott kezelésről részben le kell mondanunk.

Mag- és csemetetermelés

6.2.3 fejezetben ismertetett dejtári fekete nyár anyatelepről származó dugványokat a Táti szigetcsoport zöld juhar sarjvisszaszorítás során talajmárt területeken használtuk fel állománykiegészítés, mesterséges alátelépítéssel a Wild Island Life pályázat keretében.

A Rácalmási szigeten, szintén a DINPI vagyongazdálkodásában lévő 3,6 ha-os területen génmegőrzési célú, faalakú fekete nyár géngyűjtemény fenntartási munkálatai folytatódtak.

Erdőfelújítás, erdőszítések

Az erdőtörvény szerinti első három természetességi kategóriába tartozó erdeink közül csak azokon a területeken végeztünk munkákat, ahol korábban invazív visszaszorítás történt, vagy szerkezetszegény így és iváziós fertőzéssel veszélyeztetett faállományban (Ócsa, Háros) vagy hulladék eltávolítással (Háros) érintett részterületen zajlottak a korábbi években beavatkozások. Ócsán nagyobb mértékű állománykiegészítésre került sor, kb. 1,5 ha nettó területen, 14 000 db csemete elültetésével. Mindez támogatási felajánlásból és saját forrásokból történt, és a fenti mennyiségből az Erdőmentők Alapítvánnyal történő együttműködés keretében 6 napon önkéntesekkel 3000 db csemete került elültetésre. Állománykiegészítésként végzett erdőszítésekben az állomány alatti ápolást Ócsán saját forrásból kb. 2 ha-on, a Háros Szigeten 2 ha-on (Danubre Floodplain Life pályázat fenntartási munkálatai keretében), Tölgyes Life pályázatból Sas hegyen kb. 2 ha-on végeztük el. Utóbbi helyszínen állomány-kiegészítés keretében cca 1000 db csemete és 0,2 q molyhos tölgy makk került elültetésre.

Az erdőtörvény szerinti utolsó három természetességi kategóriába tartozó erdeink erdőművelési munkálatai a korábbi években megkezdett fajokcserés szerkezetátalakításból származó erdőszítésekben és jellemzően átmeneti természetességi kategóriába tartozó erdeink esetében, egybefüggő területet

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

érintő inváziós visszaszorítás helyszínein történtek, utóbbi esetben hasonló módon az első 3 természetességi kategóriába tartozó erdőkben zajló erdőművelési munkákhoz.

Kötelezettség alá vont Fafajcserés szerkezet átalakításainkban első kivétel csak Fóton történt cca 0,4 hektáron H-EKL célállománnyal, Tölgyes Life keretében, mely aszálykár miatt csak részben volt sikeres. Itt és állomány alatt összesen 1 ha-on az ostorfa és akác tuskó és gyökérsarjak megszüntetésének érdekében 40 cm mélységű talajmarást próbáltunk ki az ostorfa hatékony visszaszorítási módszerét keresve, a tuskózás-mélyforgatás, illetve perzisztens herbicidhasználat kiváltására. A kivitelezést az őshonos újulat cserje és lágyszárú színtel jellemezhető foltok kíméletével mozaikosan hajtottuk végre. Az első kivitelezésével, állomány alatti mesterséges alátelepítéses állománykiegészítéssel és kismértékű pótlásokkal összesen mintegy 10500 db csemetét használtunk fel a Fóti Somlyón H-EKL célállományú területek kialakításához. Folyamatos és állomány alatti ápolások, 6,5 hektárt érintettek és többszöri vadriasztózást is végrehajtottunk, ami megfelelő védelmet nyújtott az alacsony mértékű vadnyomással szemben. Esztergom Strázsa-hegyi területen a Tölgyes Life pályázatból finanszírozott erdősítésekben 9 000 csemetével történtek pótlások és 8 hektáron folyamatos ápolások, továbbá egyszeri vadiasztózás, ami itt nem bizonyult elegendő védelemnek a nagy vadnyomással szemben. Wild Island Life pályázatból 1,5 ha kötelezettség alá vont terület pótlása és ápolása, továbbá 5 ha állomány alatti ápolás és pótlás történt meg mindösszesen 8500 db csemetével-

Saját forrásból elvégzendő kötelezettség alá vont fafajcserés szerkezet átalakításaink közül pótlási munkák nagymértékben érintették a Szigetmonostori 9,37 hektáros erdősítésünket, ahol 2,5 ha kiterjedésben 10 újabb fa és cserjefaj 5000 egyedével gazdagítottuk a 6 fafajos, de 2-3 m magasságú szürkenyár által dominált felújítási részeket. Ezen túlmenően ugyanitt elvégeztük a korábban felszámolt tuskó prizmapaszták gépi ültetési pótlását is, amely azonban kietettebb helyzete és az aszálykár miatt nagyrészt sikertelen volt. Ezen a helyszínen folyamatos ápolásokat 9,6 ha-on végeztünk VEKOP 4.2.1-15-2016-00005. Pannon Homoki élőhelyek helyreállítása pályázat fenntartási munkálatai keretében. Szentmártonkátán 6,35 hektáron száraz gyeplife fenntartási munkálatai keretében végeztünk folyamatos ápolásokat. Dejtáron 4000 db csemete pótlása és 1,5 ha folyamatos ápolása, Domonyban 0,25 ha folyamatos ápolása történt meg.

A saját forrásból történő pótlásokhoz a csemetéket támogatási felajánlásból biztosítottuk.

Kötelezettség alá nem vont területeken Jászberényben a KEHOP 4.1.0-15-2016-00053 Hajta pályázat fenntartási munkálatai keretében kb 1,5 hektáron ápolunk, és 600 db csemete pótlása történt meg. Nagykőrösön további 1 000 db csemete elültetésével végeztük az erdősítések pótlási munkálatait, melyeket támogatási felajánlásból kaptuk és saját dolgozóink ültették el és ápolták meg. Esztergomban, Szigetmonostoron, Szentmártonkátán, Domonyban, Dejtáron és Fóton mindösszesen 29 hektáron végeztünk kötelezettség alá vont területeken folyamatos ápolási munkálatokat, egyéb pl. állomány alatti erdőterületeken pedig további cca. 18 ha-on történtek kézi ápolások Ócsán, Fóton, Esztergom TÁTI szigeteken, Jászberényben, Nagyorosziiban, Nagykőrösön, Budapesten.

Nagymaros Mosonpatak Erdőbirtokosság EBT erdeiben minimális mértékben történtek ápolások.

Idegenhonos invazív fajok egyéb módon történő visszaszorítása

A Danube Wild Island Life pályázat keretében a TÁTI szigeteken nagy területen cca 56 hektáros érintett területen zajlott le az inváziós fajok szelektív herbicides visszaszorítása. Ócsán kb 3 hektárt érintve zajlottak hasonló, de még kísérleti fázisban lévő munkálatok. A Tölgyes Life keretében is megindultak az új közbeszerzés keretében a második körös invazív visszaszorítási munkálatok Fóton cca 25 ha, Nagyorosziiban cca 3 ha, Sas-hegyen pedig kb 5 ha kiterjedésben. Esztergomban egyelőre minimális mértékben történtek beavatkozások.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Nagyorosziban őshonos állományok alatt magas tuskós mechanikus akác sarj leverések is történtek kb. 3,5 ha kiterjedésben. továbbá Dejtári hátralékos erdősítésünkben cca 1 ha kiterjedésben a pótlásokat megelőzően terület előkészítés keretében.

Fahasználat

Erdőkezelési tevékenységünk gyakorlása során egybefüggő fakitermeléseket csak idegenhonos faállományokban végzünk, a nem idegenhonos erdőállományokban folyamatos erdőborítást biztosító erdőkezelést alkalmazunk, amelyet eszközként használunk az erdők faállomány-szerkezetének természetesebbé tételére.

Ócsán a fakitermelések kiszállítási munkálatai során a vízvisszatartást szolgáló szemlélet keretében a használaton kívüli csatornák esetében a meder keresztmetszet szűkülésével járó tevékenység megtörtént, de a helyreállítása elmaradt, mellyel a vízvisszatartást szolgáljuk.

Fóton. Csobánkán és Ócsán balesetveszély elhárítás keretében összesen 4 alkalommal pont, illetve vonalszerűen történtek kisebb volumenű (néhány m³-es) fakitermelések. Fóton, Csévharaszton, Ócsán folytatódtak a lakossági fakitermelések (előbbi két esetben a korábban kiinjektált inváziós fafajú részterületeken), mindösszesen kb. 45 m³ mennyiségben. A minimálisra csökkent tűzifa kereslet miatt 2024-ben nem került faanyag lábon eladásra sor.

A fakitermelések mindösszesen kb. 50 m³ mennyiségben történtek meg 2024-ben.

A Mosonpatak EBT 2023-ról áthúzódó fakitermelési munkálatai 2 erdőrészletben NFGY, 1 erdőrészletben TKGY, további 1 erdőrészletben ET keretében történtek meg, mintegy 42 nettó m³ mennyiségben.

Erdőtervezésben való részvétel

A 2024. évben erdőtervezés vértesi, gerescei és nagykátai erdeinket érintették, mindösszesen kb. 44 ha-on, melynek során érdemi eredményként megemlítendő, hogy a véghasználati lehetőségeket és erdősítési kötelezettséget csökkentettük olyan erdőrészletben is, ahol a bálványfa tervezett töelválasztás nélküli herbicides irtása valószínűleg jelentős záródás hiányt fog okozni. 2024-ben 55,69 ha földrészleten sikerült bejelentkeznünk erdőgazdálkodónak a vagyonkezelésünkben álló erdőterületeken.

Károsodott területek

2024-ban a tölgy csipkésposloska kártételét ismét nem kellett jelentenünk, szemben a Hymenoscyphus fraxineus gomba kismértékű kórokozásával. Erdősítéseinkben az első kivitel és a friss pótlások nagy hányadát érintette aszálykár. Cserebogár pajorkár nagy területet érintett egy erdőrészletben Esztergomban, melyet az itteni ültetett szürkenyár csemeték pusztulásán keresztül lehetett érzékelni.

Erdősítési hátralék

A 2023-as műszaki átvételek során nagymértékű akác fertőzöttség miatt hátralékosá vált Dejtári erdősítésünk, erdőművelési munkálatai 2024-ben sikerrel zárultak.

Az erdészeti hatósági műszaki átvételek során 14,62 ha területen állapították meg erdősítéseink sikeres befejezési feltételeit 2024-ben Nagyorosziban három, Dejtárban, Domonyban és Jászberényben pedig egy-egy erdőrészlet területén. Ezek közül a domonyi mintegy 20 éve kötelezettség alatt álló terület volt, mellyel egy korszak zárult le a DINPI s.v.k. erdők kezelésének történetében.

A Mosonpatak ebt. területén egy darab hátralékos erdősítés keletkezett, kb. 1,57 ha kiterjedésű sikertelen részterülettel.

Egyéb: Csévharaszi Borókásban 22 erdőgazdálkodási Zrt. vezérigazgatóhelyettesnek terepi programot tartottunk, mely nagy sikerrel zárult. A Jogosult Erdészeti Szakszemélyzeti képzéseken történő részvételünk megfelelő számban sikeresen megtörtént.

6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás

A szakmai tevékenység 2024-ben is a vagyonkezelési szabályzatnak és a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően folyt a vadászterületeken. A vadászati tevékenység célja a természetvédelmi-, erdei- és mezőgazdasági vadkár minimalizálása, valamint az extenzív vadgazdálkodás folytatása. Az állomány szabályozási feladatokat bérvadásztatással, illetve saját teljesítéssel (hivatásos vadász és megbízott szakszemélyzettel) látjuk el. Mind a 3, az alábbi táblázatban felsorolt vadászterületen a szakmai – hivatásos vadász – feladatok ellátását a DINPI biztosítja, ennek köszönhetően a természetvédelmi érdekek érvényesítése elsődleges célként megvalósul.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

No.	Vadászterület megnevezése (DINPI a vadászatra jogosult)	Br. (nettó) Kiterjedés (ha)	DINPI vagyongezelt terület (ha)	Hivatásos vadászok száma	Elsődleges természetvédelmi érdek	Nagyvad-állomány hasznosítása	Földtulajdonos i közösség neve	Földtulajdonos i közösség közös képviselője	Földtulajdonos i közösség hasznobérleti díj 2023/2024 (Ft/ha)	Megbízással vadászó szakszemélyzet
11-253350	Esztergom Strázsa - hegy	1 091 (ua.)	1085	1 fő közép fokú	védett gyepek és erdők óvása, elsősorban a gímszarvastól és vaddisznótól	bérvadásztatás	11-252920 Kódszámú Vadászterület Földtulajdonosi Közössége	Szekeres Péter	400	Dr. Hegyi Zoltán, Novák Adrián, Szekeres Péter
11-252960	Dunai - szigetek	574 (ua.)	285	1 fő felső fokú	vízimadár védelem	bérvadásztatás, saját vadászat	11-253310 Kódszámú Vadászterület Földtulajdonosi Közössége	Szekeres Péter	150	Dr. Hegyi Zoltán, Novák Adrián, Szekeres Péter, Szűcs Gábor
07-403650	Velencei - tó és a Dinnyési Fertő TT	5 702 (4 834)	719	2 fő felső fokú	vízimadár védelem, gyepek, fészkelő madár állomány védelme vaddisznótól	bérvadásztatás, saját vadászat	Velencei-tó és Dinnyési-Fertő vadászterület TT. Földtulajdonosi Közösség	Kovács Zoltán	150	—

A nagyvadállomány kilövési terveket a vaddisznó tekintetében 2024-ben az állategészségügyi hatóság által előírt tervszámok alapján valósítottuk meg. Mindkét Komárom-Esztergom-megyei vadászterületünk továbbra is „fertőzött”, a Velencei-tó és a Dinnyési Fertő TT vadászterületünk pedig „magas” kockázati kategóriában van.

A **Velencei-tó és a Dinnyési Fertő TT** elnevezésű, 07-403650 kódszámú vadászterületen az elsődleges cél továbbra is a madárvédelem megvalósítása, illetve kiemelt fontosságú a gyepterületek, mezőgazdasági kultúrák vaddisznó által okozott tőrászkár elleni védelme. A vízimadár vadászata továbbra is tilos. 2024-ben az előírt éves vadászati tervnek megfelelően teljesült a szőrmés dűvad állomány apasztása, a szárnyas dűvad állomány apasztása részben sikerült. A természetvédelmi értékek megóvása érdekében a szőrmés dűvad állomány apasztását az elmúlt évekhez hasonlóan kell folytatni, a szárnyas dűvad állomány apasztásának fokozása továbbra is szükséges. Az őzbak elejtések külön bérvadászati szerződés alapján teljesültek, az őzállomány csökken, ezért 2025-ben az állomány minimális hasznosítása tervezett. A vaddisznóra vonatkozó tervszámok teljesülése teljes mértékben sikerült. Az elmúlt évek intenzív hasznosításának ellenére a vaddisznó állomány nem csökkent a vadászterületen, ezért továbbra is kiemelt fontosságú a fokozott vadászati tevékenység mind az afrikai sertéspestis terjedésének megelőzése, illetve kiemelten a természetvédelmi értékek megóvása érdekében. A vadászati tevékenység elvégzését nehezítette a Velencei-tó környezetében megnövekedett turizmus (kerékpárosok, gyalogosok, kutyasétáltatók bármely napszakban), illetve a bérvadászok inaktivitása. A gímszarvas hasznosítása 2024-ben az előírtaknak megfelelően valósult meg, de a vadászterületen már állandó vaddá vált és állománya az országos számoknak megfelelően növekedést mutat. 2025-ben intenzívebb hasznosítása szükséges az országos előírásoknak megfelelően, a megnövekedett nagyvad létszám visszaszorításának érdekében.

Az **Esztergom Strázsa-hegy** elnevezésű, 11-253350 kódszámú vadászterületen 2024-ben a nagyvad állomány sűrűségét a Pilis-hegység vadállomány-dinamikai folyamatai határozták meg. A környező vadászterületeken folytatott intenzív vadászati tevékenység miatt a gímszarvas állomány megnövekedett a vadászterületen. A vadászati tevékenységet bérvadászati szerződés útján végeztük. A szárnyas dűvad jelenléte elenyésző, a szőrmés dűvad apasztása az éves vadgazdálkodási tervben előírtaknak megfelelően történt. A trófeás nagyvad kisebb mértékben, a tarvad hasznosítása az éves vadgazdálkodási tervben előírtaknak megfelelően alakult. 2025-ben cél a nagyvad – kiemelten a gímszarvas – nagyobb arányú hasznosítása az erdőtelepítések megóvása érdekében. 2024. év során sikerült 2 példány bronzérmes gímszarvas bikát terítékre hozni a vadászterületen. A vaddisznó állomány ASP-diagnosztikai célú szabályozása a NÉBIH által előírt létszám töredékét érte el, köszönhetően a korábbi évek intenzív hasznosításának és a környező vadászterületeken is fokozottan végrehajtott vaddisznó állomány apasztásnak. A következő években fokozott figyelmet kell fordítani a területen kis létszámban, de egyre gyakrabban előforduló muflon állományra. Az elsődleges cél továbbra is a gyepekben és az erdőben okozott vadkár mérséklése, illetve a következő évek során az őshonos fafajú erdőfelújítások megvédése.

A **Dunai Szigetek** elnevezésű, 11-252960 kódszámú vadászterületen 2024-ben a vadelejtéseket az éves vadgazdálkodási tervben előírtaknak megfelelően nem tudtuk teljesíteni. A nagyvad elejtést (gímszarvas, őz) megnehezítette a területen végigvonuló árvíz (2024. szeptember) majd az ezt követő területrehabilitáció (2024. október-november). Ez a vaddisznó állomány ASP-diagnosztikai célú szabályozását is befolyásolta, de részben megvalósult a NÉBIH előírásainak teljesítése.

A 2024-es év folyamán megvalósult az Igazgatóság működési területén működő Földtulajdonosi Közösségektől (54 darab) a vagyonkezelt területek után járó vadászati haszonbérleti díjak beszedése és a Nemzeti Földügyi Központ (NFK) tulajdonosi joggyakorlása alatt álló területekre beszedett díj 50%-nak elkülönítése, és részbeli elszámolása az NFK-val. Igazgatóságunk vagyonkezelt területeinek ismételt felülvizsgálata után Bács-Kiskun és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék területén is megtörtént a Földtulajdonosi Közösségek (4 db) megkeresése és a többlethasználati díj beszedése.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A vadászterületeken a nagyvad állomány hasznosítását az alábbi táblázat mutatja be:

Ssz.	Megnevezés	2019		2020		2021		2022		2023		2024		
		terv	tény	terv	tény	terv	tény	terv	tény	terv	tény	terv	tény	
1.	Esztergom Strázsa-hegy vadászterület	vaddisznó	50	57	86	79	85	85	85	56	86	20	86	12
		őz	19	11	19	11	12	6	12	9	13	11	13	11
		muflon	4	3	0	2	0	5	0	12	0	5	0	6
		gímszarvas	14	10	12	9	12	15	12	17	14	12	16	10
2.	Velencei-tó és Dinnyési Fertő TT vadászterület	vaddisznó	110	89	161	112	161	74	161	73	161	84	120	116
		őz	19	19	12	10	12	4	2	0	2	3	2	1
		gímszarvas	0	3	0	1	0	1	0	3	9	3	6	7
3.	Dunai Szigetek vadászterület	vaddisznó	12	14	26	23	33	27	33	27	21	18	30	15
		őz	3	1	3	2	3	1	3	1	3	0	3	0
		gímszarvas	3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0

6.5. Halgazdálkodási vízterületek

A működési területünkre eső nagyobb jelentőségű halgazdálkodási vízterületek a következők: Ipoly, Duna, Soroksári Dunaág, Velencei-tó.

Ipoly – Ipoly-völgy (HUDI 20026)

Horgászati hasznosítása természetvédelmi szempontból szabályozott keretek között zajlott. 2024-ben segítettük a Horgászegyesületek Nógrád Megyei Szövetségének munkáját azzal, hogy az ipolytölgyesi duzzasztó térségében végzett halfaunisztikai felmérés során előkerült vándorló fajokat (elsősorban paduc, szilvaorrú keszeg) átadtuk számukra. A Szövetség ezeket a halakat az Ipoly felsőbb szakaszán engedte vissza, így pótolva némileg azt a veszteséget, amelyet a halak számára átjárhatatlan műtárgyak okoznak. Ez a halgazdálkodási tervekben részben meg is jelent, az Ipoly felsőbb szakaszára a Dunából származó fajokat is telepítettek.

Az Ipoly mentén a DINPI működési területén az alábbi védettségi besorolások találhatók.

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
nemzetközi jelentőségű védett természeti terület	ramsari terület	Ipoly-völgy ramsari terület	2096,13	1993. évi XLII. törvény
európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű terület	SPA	Ipoly-völgye (HUDI10008) különleges madárvédelmi terület	2123,39	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet
európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű terület	SPA	Börzsöny és Visegrádi-hegység (HUDI10002) különleges madárvédelmi terület)	139,66	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet
országos jelentőségű védett természeti terület	NP	Duna-Ipoly Nemzeti Park	2241,1	a DINPI létesítéséről szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendelet
ex lege védett természeti terület*	láp	Békabúgató (Hont közig. területén)	15,14	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv
ex lege védett természeti terület*	láp	Alsó rétek (Hont és Drégelypalánk közig. területén)	28,2	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv
ex lege védett természeti terület*	láp	Zabai dűlő (Drégelypalánk közig. területén)	44,66	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv
ex lege védett természeti terület*	láp	Pap-árki dűlő (Drégelypalánk közig. területén)	44,15	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv
ex lege védett természeti terület*	láp	Ipolyszögi égerláp (Ipolyszög és Balassagyarmat közig. területén)	88,99	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv
Országos Ökológiai Hálózat magterület övezet	MT	magterület	2092,61 (71,26%)	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
				tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó övezet	ÖF	ökológiai folyosó	750,92 (25,57%)	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos Ökológiai Hálózat pufferterület övezet	PT	pufferterület	14,69 (0,5%)	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény

Duna – Duna és ártere (HUDI 20034)

A DINPI működési területéhez tartozik a Duna 1760 és 1560 fkm között található szakasza, és a mintegy 30 km hosszú Szentendrei Duna-ág. A halászati hasznosítók szakaszonként változnak. 2024-ben folytattuk a Táti-szigetek élőhelyrekonstrukciós munkálatainak monitorozását. A DANUBEPARKS szövetséggel közös pályázat keretén belül 2024-ben megkezdődött a Rácalmási szigeteken a duna medrét érintő élőhely kialakításának tervezési folyamata.

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
Országos Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó övezet	ÖF	ökológia folyosó	13517,9	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos Ökológiai Hálózat pufferterület övezet	PT	pufferterület	162,3	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos Ökológiai Hálózat magterület övezet	MT	magterület	1456,23	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
ex lege		ercsi földvár		a természet védelméről szóló 1996. LIII. törvény alapján
ex lege		Sánc-hegy földvár		KTVF: 12718-8/2012 határozat alapján országos jelentőségű védett természeti terület
helyi védett		Concó-ér torkolat	86,2	Ács város Önkormányzatának 14/2012 (III.30.) sz. Rendelete
Természetvédelmi terület	TT	Rácalmási-szigetek TT	381,8	A Rácalmási-szigetek TT létesítéséről szóló 5/1996 (IV. 17.) KTM rendelet
ex lege		Kolozson-túli dűlő láp	88,13	a természet védelméről szóló

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
				1996. LIII. tv
helyi védett	TT	Rácalmási Duna-ág TT	136	Rácalmási Önkormányzat Képviselő-Testületének 7/2005. (III. 11.) sz. rendelete
műemlék	9478	Szapáry-kápolna és Eötvös-obeliszk		2001. évi LXIV. tv a kulturális örökség védelméről
műemlék	9703	Nepomuki Szent János szobor		2001. évi LXIV. tv a kulturális örökség védelméről
műemlék	11482	kikötőépület		2001. évi LXIV. tv a kulturális örökség védelméről

Soroksári Duna – Ráckevei Duna-ág (HUDI 20042)

A Soroksári Duna (RSD) a teljes 58 km hosszában a DINPI működési területéhez tartozik. Az RSD-n több kisebb horgászegyesület található, amelyek központi irányítását a Ráckevei Dunaági Horgász Egyesületek Szövetsége látja el. A jellemzően felmerülő problémák nem a hiányos szabályozás, vagy a rossz halgazdálkodási gyakorlat miatt, hanem az ellenőrzési kapacitás hiánya miatt tapasztalhatók. Jellemző az illegális horgász hely kialakítás, a tiltott eszközökkel történő halászat (elektromos gép), a motoros vízi járművek „gyorshajtása” (az RSD területén 15km/h a maximális megengedett sebesség).

A Soroksári Duna területén az alábbi védettségi besorolások találhatók.

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
helyi jelentőségű védett természeti terület	TT	Dunavarsány közigazgatási területén, Domariba-sziget	169,2993	Dunavarsány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 4/1998. (III. 10.) sz. rendelete a helyi jelentőségű természeti területek védetté nyilvánításáról
helyi jelentőségű védett természeti terület	TT	Ráckeve közigazgatási területén, Senki-sziget	0,6622	Ráckeve Város Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2007. (IX. 24.) rendelete Ráckeve, Senki-sziget helyi jelentőségű védett természetvédelmi területté nyilvánításáról (a 3/2008. (I. 21.) rendelettel egységes szerkezetben)
ex lege védett természeti terület	láp	Angyali-sziget (Kiskunlacháza és Ráckeve közigazgatási területén)	7,5018	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	Dömsödi Holt-Duna (Dömsöd és Ráckeve közigazgatási területén)	13,6774	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	Dunavarsányi úszóláp	6,8710	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	Feneketlen-tó (Szigetcsép közigazgatási területén)	6,6048	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
ex lege védett természeti terület	láp	Makádi tavak	11,1329	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	RSD Hókonyai 1 (Budapest XXIII. kerület, Dunaharaszti, Szigetszentmiklós és Taksony közigazgatási területén)	232,9480	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	RSD Hókonyai 2 (Áporka, Kiskunlacháza, Majosháza, Szigetcsép és Szigetszentmárton közigazgatási területén)	112,3407	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	RSD Hókonyai 3 (Szigetbecse közigazgatási területén)	8,8011	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	Szigetbecsei holtág (Ráckeve és Szigetbecse közigazgatási területén)	8,3735	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
Országos Ökológiai Hálózat magterület övezet	magterület	Áporka, Budapest XXIII. kerület, Dömsöd, Dunaharaszti, Dunavarsány, Kiskunlacháza, Majosháza, Makád, Szigetbecse, Szigetcsép, Szigetszentmiklós, Szigetszentmárton, Taksony és Tass közigazgatási területén	743,0374	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó övezet	ökológiai folyosó	Áporka, Budapest IX. kerület, Budapest XX. kerület, Budapest XXI. kerület, Budapest XXIII. kerület, Dömsöd, Dunaharaszti, Dunavarsány, Kiskunlacháza, Majosháza, Makád,	2159,6448 (67,69%)	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
		Ráckeve, Szigetbecse, Szigetcsép, Szigethalom, Szigetszentmiklós, Szigetszentmárton, Taksony, Tass és Tököl közigazgatási területén		
Országos Ökológiai Hálózat pufferterület övezet	pufferterület	Budapest XXI. kerület és Dömsöd közigazgatási területén	5,6925	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény

Velencei-tó (HUDI 20054)

A Velencei-tó esetében a halgazdálkodási tevékenységet a MOHOSZ irányítja. Horgászat kizárólag a természetvédelmi oltalom alatt álló területen kívül engedélyezett, így ott konfliktus nem jellemző.

A Velencei-tónál a DINPI működési területén az alábbi védettségi besorolások találhatók.

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
természetvédelmi terület	TT	Velencei Madárrezervátum	420	a Velencei-tavi Madárrezervátum TT védettségének fenntartásáról szóló 158/2007. (XII.27.) KvVM rendelet
ex lege láp		Velencei-tó nyugati medence	625	TvT
Országos Ökológiai Hálózat magterület övezet	MT	magterület	1082,13	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
ex lege szikes tó			457,13	TvT

6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

A védett területeken található víztereken kívül több olyan víztér is van Igazgatóságunk működési területén, amely természetvédelmi szempontból értéket képvisel, azonban korlátozásokat nem, vagy csak részben tudunk megvalósítani. A halgazdálkodási törvény ugyanakkor olyan víztereket is halgazdálkodási vízterületként jelöl meg, amelyek korábban nem voltak tárgyai a halgazdálkodásnak (védett területeken belül is). Mindezek mellett lehetőséget biztosít arra, hogy a megfelelő természetvédelmi, halvédelmi indoklás mellett a terület különleges rendeltetésű vízterület legyen, ahol a halgazdálkodási tevékenység korlátozottan valósítható meg. 2024-ben tovább folytatódtak az egyeztetések az AM Halgazdálkodási Főosztállyával.

6.5.2. Védett természeti területen található halastavak

	Duna-Ipoly NP (ha)	Gerecs ei TK(ha)	Ócsai TK(ha)	Sárrét i TK(ha)	Sárvíz völgye TK(ha)	Tápió-Hajta TK(ha)	Alcsúti arborétum TT(ha)	Dabasi turjános TT(ha)	Dinnyési Fertő TT(ha)	Rétszilasi tavak TT(ha)	Végösszeg
halastó					7,3127					54,4555	61,7682
nádas	110,2268		13,0159		27,1240	175,1168		3,8744	170,3917	21,3249	521,0745
kivett	38,5684	0,4594	460,7074	7,9477	174,3219	118,2577	1,4192	10,3205	153,8233	45,2662	1011,0917
csatorna			68,1913		7,5073	11,9318		5,8324		0,4278	93,8906
Ipoly folyó	2,8401										2,8401
mocsár	32,5621		392,5161		165,2499	17,7136		4,4881	148,3036	43,5294	804,3628
patak	0,7883										0,7883
tó	0,4169						1,4192				1,8361
vízállás				7,9477	1,5647	2,3146			5,5197	1,3090	18,6557
vízfolyás	0,1604	0,4594									0,6198
vízmosás	1,8006										1,8006
víztározó						86,2977					86,2977
Végösszeg	148,7952	0,4594	473,7233	7,9477	208,7586	293,3745	1,4192	14,1949	324,2150	121,0466	1593,9345

A fenti táblázat azokat a vizes területeket mutatja be, amelyek természetvédelmi oltalom alatt álló területen találhatóak, így ott halgazdálkodás vagy nem zajlik, vagy pedig a megfelelő természetvédelmi korlátozások mellett történik.

7. Tájvédelem

7.1. Egyedi tájértékek

A DINPI működési területén 2024-ben nem készült újabb egyedi tájérték felmérés. Így összesen továbbra is 184 település egyedi tájérték kataszterének elkészüléséről van tudomásunk. Ebből 105 felmérés a rendelkezésünkre áll, 3285 db egyedi tájértékkal. (A Budapesti Agglomerációban található további 79 település egyedi tájérték felmérését 2010-2011 között a TÉKA program keretében a Budapesti Corvinus Egyetem készítette el, ezeket a felméréseket azonban Igazgatóságunk nem kapta meg feldolgozható formában, így arról sincsen információnk, hány darab egyedi tájértéket regisztráltak e felmérések során.)

2024-ben helyi civilek a Római-part egyedi tájérték kataszterének készítése kapcsán kérték Igazgatóságunk szakmai iránytatását. A katasztert annak elkészülte után Igazgatóságunk meg fogja kapni nyilvántartás céljából, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (4) bekezdés értelmében.

Településekre lebontva:

ssz	település	felmérés éve	értékek száma (db)
1	Acsa	2010	44
2	Alap	2010	59
3	Alcsútdoboz	2013	22
4	Almásfüzitő	2012	15
5	Alsónémedi	2004	37
6	Alsószentiván	2010	32
7	Annayölgy	2010	14
8	Baracs	2004	26
9	Baracska	2019	12
10	Bénye	2003	32
11	Bernecebaráti	2001	37
12	Besnyő	2021	10
13	Borsosberény	2001	22
14	Budakalász	2003	43
15	Bugyi	2004	21
16	Cece	2011	27
17	Csabdi	2013	11
18	Csákberény	2001	32
19	Csolnok	2010	47
20	Csomád	2004	13
21	Csővár	2010	22
22	Dabas	2004	47
23	Dág	2010	36
24	Diósjenő	2001	49
25	Domony	2015	28
26	Dömös	2001	35
27	Dunaalmás	2012	37
28	Epöl	2010	29
29	Etyek	2013	68
30	Galgamácsa	2015	36
31	Gánt	2005	65
32	Gomba	2003	41
33	Gyúró	2018	11

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

ssz	település	felmérés éve	értékek száma (db)
34	Hantos	2010	20
35	Igar	2010	21
36	Iklad	2015	16
37	Inárcs	2004	9
38	Ivácsa	2021	16
39	Kajászó	2016	11
40	Kápolnásnyék	2019	28
41	Káva	2003	21
42	Kesztölc	2010	34
43	Kismaros	2003	29
44	Kisnémedi	2010	16
45	Komárom	2012	61
46	Kosd	2010	44
47	Kóspallag	2000	24
48	Kulcs	2004	11
49	Nadap	2016	15
50	Leányfalu	2003	58
51	Leányvár	2010	22
52	Mány	2013	16
53	Máriahalom	2010	29
54	Márianosztra	2000	31
55	Martonvásár	2013	30
56	Mezőszilas	2010	29
57	Nagykovácsi	2003	17
58	Nagylók	2010	26
59	Nagymaros	2003	73
60	Nagyoroszi	2002	40
61	Nagyvenyim	2004	26
62	Nógrád	2002	35
63	Ócsa	2004	39
64	Pánd	2003	23
65	Pázmánd	2016	30
66	Páty	2003	21
67	Penc	2010	30
68	Pilisborosjenő	2003	30
69	Piliscsaba	2003	39
70	Piliscsév	2010	34
71	Pilismarót	2001	32
72	Piliszentkereszt	2002	41
73	Pilisszentlászló	2003	17
74	Pócsmegyer	2003	12
75	Pomáz	2000	51
76	Püspökhatvan	2010	36
77	Püspökszilágy	2010	30
78	Ráckeresztúr	2019	17
79	Rád	2010	22
80	Sárbogárd	2010	127
81	Sáregres	2010	28
82	Sárisáp	2010	24
83	Szabadegyháza	2021	16
84	Szada	2000	40
85	Szentendre	2003	60

ssz	település	felmérés éve	értékek száma (db)
86	Szob	2003	47
87	Szokolya	2000	33
88	Szomor	2013	16
89	Szokolya	2000	33
90	Tabajd	2018	19
91	Tápióság	2004	50
92	Tát	2012	41
93	Tordas	2018	25
94	Úny	2010	34
95	Úri	2004	41
96	Üröm	2003	19
97	Vácduka	2003	40
98	Vácegres	2015	16
99	Váchartyán	2010	29
100	Váckisújfalu	2010	25
101	Vajta	2011	15
102	Vereb	2016	18
103	Verőce	2000	30
104	Vértesboglár	2001	36
105	Zebegény	2003	51
Összesen			3285

7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Településfejlesztési koncepciók és integrált településfejlesztési stratégiák 2022. július 1. után önállóan már nem, hanem a településtervek részeként kerülnek kidolgozásra, a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet értelmében. A településtervek véleményezésében való részvételünkről részletesebben a 7.3 fejezetben írunk.

Tervezői, beruházói, önkormányzati oldalról 2024-ben is több alkalommal megkeresték Igazgatóságunkat különböző nyomvonalas infrastruktúra-elemek (villanyvezeték, termékvezeték, autópálya/közút, híd, kerékpárút, illetve vasút) korszerűsítési, bővítési, létesítési terveinek egyeztetése ügyében, adatszolgáltatás, nyomvonalvezetés véleményezése végett. Ugyancsak rendszeresen kérnek tőlünk lehetőséget egyeztetésre alternatív energiatermelést szolgáló létesítmények (napelemtelpek, szél erőművek) kialakítása, valamint megvalósíthatósági tanulmányainak, létesítési terveinek előkészítése kapcsán.

Az előzetes vizsgálati eljárások, környezeti hatásvizsgálati eljárások során az infrastruktúrális (többségében utak, vasutak, kerékpárutak létesítése) és egyéb műszaki beruházások esetén a hatóság megkeresésére az adatszolgáltatás mellett az Igazgatóság a dokumentációk véleményezésében is részt vesz, itt a természetvédelmi szempontok mellett a tájvédelmi szempontokat is figyelembe vevő természetvédelmi kezelői véleményt ad.

7.3. Településrendezési eszközök, területrendezési tervek, településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletek véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

A DINPI tájvédelmi jellegű tevékenysége legjellemzőbben a területrendezési tervek és településrendezési eszközök, településtervek véleményezési eljárása során követhető nyomon. Ezen tervtípusok hosszú távra meghatározzák az egyes területek felhasználását, épületek, építmények elhelyezését, így alakítva a tájképet, tájhasználatot.

Adatszolgáltatás: 2022. július 1-től: a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 61. § (2) a) szerint a településterv, a kézikönyv és a településképi rendelet készítéséhez, módosításához szükséges adatszolgáltatást a Lechner Tudásközpont biztosítja.

A tervezés folyamán felmerülhet egyes térségi övezetek (országos ökológiai hálózat övezete) pontosítása: vagy Igazgatóságunk ítéli pontatlannak az övezetek országos léptékű lehatárolását; vagy a rendezési terv készítője jelzi a pontosítás igényét. A pontosításokat egyenként megvizsgáljuk, és amennyiben minimális változtatásról (pl. ingatlanhatárhoz igazításról) van szó, ezeket megküldjük az Agrárminisztérium számára átvezetésre. Amennyiben ennél nagyobb mérvű a tervezett változtatás, akkor előzetesen kikérjük az AM véleményét, a TMF/233/2022. üi. sz. levélben foglaltak értelmében.

A jogszabályi eszközök a tájvédelem területén meglehetősen korlátozottak, ezért eredményeket elsősorban a természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területeken lehet elérni, ahol az élőhely- és fajvédelemre vonatkozó előírások érvényesítésén keresztül a tájak természetes és természetközeli területrészei hosszú távon megőrizhetők. Ugyanakkor a településrendezési eszközök véleményezési eljárásai során a települések teljes területén – azaz a táj- és természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területeken **kívül is** – törekszünk a tervezett területfelhasználásokat, illetve az egyes területeken megengedett építés feltételeket olyan irányba terelni, ami a táj megjelenését nem alakítja át kedvezőtlenül.

2024	Megyei és kiemelt térségi területrendezési tervvel kapcsolatos ügyintézés	Településrendezési eszköz (településszerkezeti terv vagy helyi építési szabályzat)	
		a DINPI észrevételt tett	a DINPI nem tett észrevételt
tervek száma	0	115	276

Tapasztalataink szerint az Igazgatóságunk által az eljárásokban tett észrevételek döntő többségükben beépülnek a végdokumentációkba. A képviselő testület által elfogadott településrendezési tervek jóváhagyott dokumentációit vagy a település weboldalán vagy a Nemzeti Jogszabálytár online felületén lehet megtalálni.

A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 73. § (1) bekezdés értelmében vett törvényességi felügyeleti eljárásban nem vettünk részt, ilyet nem kezdeményeztünk.

Igazgatóságunknak a településképi arculati kézikönyvek (TAK) és a településképi rendeletek (TKR) egyeztetési eljárásában véleményezési kötelezettsége van, a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 11. melléklet 6. pontja értelmében.

2024-ben jellemzően a korábbi években jóváhagyott TKR-ek javítására, módosítására került sor. Ezen módosítások többségében kisebb mértékű változtatások, pontosítások, magasabb rendű jogszabályok előírásainak való megfeleltetések voltak, táj- és természetvédelmi szempontú

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

kérdéskört nem érintettek. A TAK-ok és TKR-ek véleményezése az E-TÉR egyeztető felületen történik.

Az elfogadott TAK-ok és TKR-ek az E-TÉR egyeztető felületre kerülnek feltöltésre, onnan vagy a Nemzeti Jogszabálytár online felületéről bármikor elérhetők.

Településképi arculati kézikönyvekkel (TAK) és településképi rendeletekkel (TKR) kapcsolatos feladatok	2024
Települések száma a DINPI területén	Véleményezett TAK/TKR módosítás
405	48

7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása

A DINPI területén az övezet kiterjedése összesen 516 918 ha. 2024-ben az övezetre vonatkozóan pontosítás nem történt.

7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások

Általánosságban elmondható, hogy pályázati projektjeink tervezése és megvalósítása során fokozott figyelmet fordítunk a tájvédelmi érdekek érvényesülésére is, a Pályázatkezelési Osztály a projektek kidolgozása folyamán rendszeresen együttműködik a Természetmegőrzési Osztály tájvédelemért felelős munkatársaival.

Kifejezetten és kizárólag tájvédelmi jelentőségű beavatkozást 2024-ben Igazgatóságunk nem hajtott végre.

8. Projektek

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ N2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2024. évi teljesítése
A természet felfedezésének élményét nyújtó bemutatóhelyek fejlesztése Natura 2000 fajok és élőhelyek megismertetése érdekében, Budapest vonzaskörzetében – II. ütem: Jókai-kert	2018.02.16.	2023.11.30.	VEKOP 4.2.1-17-2017-00002	A pályázat célja a Jókai-kert területén egy komplex Natura 2000 bemutatóhely kialakítása, a kertben található épületek állapotának javítása, funkcióval való feltöltése (tematikus könyvtár, előadóterem, kiállítások), a kert állapotának javítása (invazív fajok visszaszorítása, növényállomány felújítása őshonos fajokkal), rendezvényter kialakítása.	Jókai-kert TT	2,6200	Natura 2000 bemutatóhely kialakítása	1 357 921 081	586 742 686	A projekt megvalósítása érdekében a Windcollector Magyarország Kft.-vel 2022. április 19.-én kötött kivitelezési szerződés a Vállalkozó jelentős csúszása miatt 2024.03.28-án felmondásra került. A DINPI kérelmezte a projekt nem működővé nyilvánítását és a fizikai teljesítési határidő hosszabbítását, mely kérelem 2024.02.15-én jóváhagyásra került. Új közbeszerzési eljárás került kiírásra, mely eredményeként a LAKI Zrt-vel kötöttünk szerződést 2024.06.30-án. A kivitelezés szerződés szerinti határidőben, azaz 2024.12.30-ig befejeződött, 2025.01.30-án a műszaki átadás-átvétel sikeresen lezárult. A projekt végleges költségvetési elszámolását tartalmazó módosítási igényt az Irányító Hatóság elfogadta. A használatbavételi engedély 2025.02.12-én kiadásra került, a projekt záró beszámoló benyújtása a használatbavételi engedély jogerőre emelkedését követően lehetséges, melyet előreláthatólag 2025.03.31-ig be kell nyújtani. A Jókai-kert projekt záró rendezvénye 2025.05.09-én kerül megrendezésre.
Pannon homoki élőhelyek fejlesztése	2016.12.06.	2023.12.29.	VEKOP 4.2.1-15-2016-00005.	A projekt összességében az alföldi élőhelyek védelmét célozza egyrészt a pannon homoki élőhelyek helyreállítása, valamint kiemelt jelentőségű erdős-sztyepp élőhelyek országos szinten legjelentősebb állományainak védelme érdekében	Tóalmás; Nagykátán – Gicei-hegy Nagykátán - Erdőszőlő Csévharaszt; Szigetszentmiklós; Nagykőrös Szigetmonostor Szentmártonkátán	1336,0	Tanösvény Tóalmáson	235 000 000	235 000 000	A projekt fizikai befejezése 2023.12.29-én lezárult. Záró beszámoló 2024.08.05-én elfogadásra került és 2024.11.19-én fenntartásba került.
Kiemelt jelentőségű vizes élőhelyek fejlesztése és bemutatása Fejér megyében	2017.03.29.	2023.10.31.	KEHOP 4.1.0-15-2016-00054	Vizes élőhelyek rekonstrukciója, bemutatóhelyek kialakítása, fejlesztése	Velencei Tavi Madárrezervátum TT Dinnyési-fertő TT Sárréti Tájvédelmi Körzet Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet	1191,9158	Projekt-bemutató kisfilm Madárdal tanösvény felújítása Dinnyésen és Pákozdon madármegfigyelő torony felújítása Családi napok Dinnyésen	467 837 437	467 837 437	A projekt fizikai befejezése megtörtént 2023.10.31-én. Záró beszámolót 2024.05.06-án jóváhagyták, így a projekt fenntartási szakaszba került.
A természet felfedezé-	2016.11.23.	2023.11.30	VEKOP	- A Famosi Madárvárán	Famos 0271/a,	-	2 db Natura 2000	362 141 329	362 141 329	A projekt fizikai befejezése 2023.11.30-án lezárult. A

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ N2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatói elem	Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2024. évi teljesítése
sének élményét nyújtó bemutatóhelyek fejlesztése Natura 2000 fajok és élőhelyek megismertetése érdekében Budapest vonzáskörzetében – I. ütem: Pilisszentiván – Farmos			4.2.1-15-2016-00006	egy madárgyűrűzési központ és madártani foglalkozások infrastruktúrájának kialakítása. Kékbegy tanösvény felújítása, kilátótorony létesítése. - A Visegrádi kilátó felújítása, interaktív kiállítás kialakítása. - Pilisszentivánon a Pilisi Len Látogatóközpont átalakítása, foglalkoztató terem és interaktív élőhely-, állat-, növényismereti kiállítás kialakítása. Jági tanösvény felújítása.	Visegrád 015/13, Pilisszentiván 785		bemutatóhely kialakítása Projekt-bemutató kisfilm Jági tanösvény felújítása Jági tanösvényfüzet Farmosi Madárismereti füzet			záró beszámoló 2024.04.15-én elfogadásra került, a projekt fenntartási szakaszban.
„A természet felfedezésének élményét nyújtó bemutatóhelyek fejlesztése Natura 2000 fajok és élőhelyek megismertetése érdekében Budapest vonzáskörzetében –IV. ütem, valamint a térség természetvédelmi kezelésének fejlesztése”	2018.02.05.	2023.09.30	VEKOP 4.2.1-17-2017-00001	A projekt célja az Ócsai Tájház komplexum épületeinek felújítása, egy új interaktív Natura 2000 kiállítás berendezése, valamint rákosi vipera védelmében élőhelykezelési munkálatok végzése. Továbbá megújul a géppark, amely szükséges az Ócsai, Dabasi és Inárcsi területek élőhelykezelési munkáihoz.	Ócsai TK, Turjánvidék	281,632	Natura 2000 bemutatóhely kialakítása	239 972 295	239 972 295	A projekt fizikai befejezésének dátuma 2023.09.30.A záró beszámoló 2024.04.08-án elfogadásra került, a projekt fenntartási szakaszban.
LIFE Danube floodplains - Restoration and management of Danube floodplain habitats " Duna LIFE - A Duna ártéri élőhelyeinek helyreállítása és kezelése "	2015.08.01.	2024.09.30	LIFE 14-NAT /SK/001306	- Dunai szigetek élőhelyrekonstrukciója (erdőátalakítás, invazív irtás, lőszermentesítés és veszélyes hulladék eltávolítás). - Fekete nyár génmegőrzési anyatelep létrehozása Dejtáron. - Ökoturisztikai programok.	Háros-sziget; Rácalmási szigetek, Dejtár	100	Vezetett kenutúrák a Dunán, Duna tematikájú mobil kiállítás Nemzeti Park születése kisfilm készítése	202 851 810	127 710 960	A projekt megvalósítása keretében a Rácalmási ápolási és pótlási munkák a 2024. május 29-én aláírt megrendelő alapján rendben befejeződtek. Az előző évben megnevelt gyökeres dugványokból 895 db-ot ültettünk el 2024. január 05-én a dejtári csemetekertben. A szükséges ápolási munkákat részben saját állománnyal, részben külső vállalkozóval végeztettük el (megrendelő: 2024. május 09.). A Háros-szigeten a korábbi évek faültetéseinek éves ápolási munkái kb. 3,0 ha-on saját állománnyal (téli vadriasztószeres kezelés is) megtörtént. A kenuztartás külső vállalkozóval folyamatosan zajlott az év során. A pályázat 2024. szeptember 30-án rendben lezárult.
Natura 2000 tölgyerdők szerkezeti és kompozíciós	2017.07.01.	2026.12.31.	LIFE 16 NAT /IT/000245	Natura 2000 tölgyesek természetvédelmi kezelése és a kezelése	Nagyoroszi Diósjenő; Esztergom Strázsa-	616,60	Kiadvány készítése az ökoszisztéma	796 000 000	597 000 000	2024-ben a DINPI 5 projekt helyszínén folytatódott a Natura 2000 tölgyerdők szerkezeti és kompozíciós diverzitásának növelése, az invazív fajok kitermelése,

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ N2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2024. évi teljesítése
biodiverzitásának növelését célzó természetvédelmi eszközök				eszköztárak kialakítása	hegy; Fóti Somlyó; Budai Sas-hegy		szolgáltatásokról lakosság, tájékoztatása, bevonása (fórumok, kisfilm, atlasz, foglalkoztató füzetek) Önkéntes napok Családi napok Természetismereti rendezvények (erdei foglalkozások, túrák megtartása) Parkerdei fejlesztések (Sas-hegyi rekreációs elemek létesítése, bemutatás) Strázsa-hegyi tanösvény felújítása			<p>illetve az őshonos állományok ültetése, valamint az ezzel kapcsolatos kommunikációs, rendezvény szervezési és monitoring feladatok.</p> <p>Az esztergomi projektterületen öt erdőrésztben zajlott összesen 7,91 ha területen erdőfelújítási munkálatok, pótlások, ápolási feladatok. Fóti projektterületen két erdőrésztben zajlott erdőfelújítás 1,2 ha, négy erdőrésztben vágástakarítás – bozótirtás 1,5ha, valamint 7 erdőrésztben folyamatban lévő erdősítésekben csemetepótlás, magbekapálás, vadriasztózási feladatok 6,5ha. Nagyoroszi projektterületen 3 erdőrésztben sarjleverési munkákat végeztünk el 3,8 ha területen. A projektterületeken nyár végére elkészültek az erdőfelújítással kapcsolatos ültetések, ápolások.</p> <p>A sas-hegyi projektterületen az élőhelyek fejlesztés és kezelése egész évben szinte folyamatos volt. Megvalósult 0,5 ha cserjeállomány gyérítése, 40 m3 faanyag aprítékolása, 0,4 ha kaszálása, 1000 db csemete kiültetése, az előző években ültetett csemeték, fák ápolása (2 ha), a területrendezés.</p> <p>Monitoring feladatok kerültek elvégzésre, a 2024 évi szaproxylofág rovarok felmérése 2024.októberéig, valamint harkály életnyom felmérése került elvégzésre 2024.májusáig.</p> <p>Közbeszerzési eljárás került kiírásra 2024.07.22-én invazív irtási feladatok elvégzésére (Esztergom, Fóti, Sas-hegy, Nagyoroszi projektterületeket érintően), mely sikeresen lezajlott Vállalkozási szerződés megkötésére került sor az SM Consult Kft-vel 2024.09.17-én. Az Vállalkozó időben megkezdte a munkálatokat, az első részteljesítés 2024.10.31-én megvalósult.</p> <p>Folyamatosak voltak a környezeti nevelési programok (természetismereti napok), két családi és több önkéntes napot tartottunk. Kiemelt program volt az Ipolyvölgy kincse rendezvény szervezése (Tölgyes LIFE játékok, foglalkozások).</p>
A kiemelt jelentőségű, országosan ritka pannon szikes, vizes élőhelyek rekonstrukciója a Gerje-Perje-síkon	2016.11.23.	2022.08.31.	VEKOP 4.2.1-15-2016-00003	Alsó-Tápió völgy, Gombai-patak völgye, Jászkarajenői puszták, Gerece-szék, Galgahévízi láprét vizes élőhely rehabilitációja és a Nagykáta egreskátai major korszerűsítése	Galgahévízi láprét, Alsó-Tápió és patak völgyek, Székek, Jászkarajenői puszták, Nagykáta	655,00	Békamentő családi nap rendezvények Farnoson Galgahévíz pihenő kialakítása	600 471 817	600 471 817	A projekt fizikai befejezése 2022.08.31-én befejeződött. A Fővárosi Katasztrófavédelem késedelme okán a kivitelezés 1-4 műtárgyak tekintetében az üzemeltetési engedélyt nem adták ki időben, mely miatt a záró beszámoló 2024.09.17-én került jóváhagyásra. A projekt fenntartási szakaszban van.
A természet felfedezésének élményét nyújtó bemutatóhelyek fejlesztése Natura 2000 fajok és élőhelyek	2016.12.06.	2023.02.15.	VEKOP 4.2.1-15-2016-00004	A projekt egyik fő célja a Duna-Ipoly Nemzeti Park működési területén, azon belül a Budai-hegységben található	Bp. II. ker. Szépvölgyi út 162.	-	Natura 2000 bemutatóhely kialakítása	260 071 000	234 950 222	A projekt fizikai teljesítése 2023.02.15-én lezárult. A záró beszámoló 2024.04.15-én elfogadásra került, a projekt fenntartási szakaszban van.

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ N2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatói elem	Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2024. évi teljesítése
megismertetése érdekében Budapest vonzaskörzetében –III. ütem: Pál-völgyi-barlang				fokozottan védett, idegenforgalmilag kiemelkedően jelentős területén egy látogatóközpont kialakítása.						
Rákosi vipera élőhelyeinek fejlesztése	2019.08.01.	2025.05.31.	LIFE 18 NAT /HU/000799	A projekt egyik fő célja a rákosi vipera fajvédelme. A DINPI részéről az Inárcsi terület legeltetési infrastruktúráját fogja fejleszteni a projektből, valamint a területek komplex monitorozását valósítja meg.	Inárcs – Dabas	195	poszter kiállítás kialakítása vezetett túrák gazdanap megszervezése	~171 425 100	~128 568 000	A projekt megvalósítása keretében monitoring tevékenység megisméltése teljesült 2024 novemberig. Megvalósult tevékenységek: élőhelyterképezés, egyenesszárnú felmérés, kisméltős felmérés, szitakötő fauna felmérése és kétéltű és hulló felmérés. 2024. március elejére elkészült a vipera kibocsátási helyszínén a vadkizáró kerítés. Szintén ekkor befejeződött az elzárt területen belüli és közvetlen környezetében elvégzett cserjeirtás. A terepi koordinátor részére beszerzésre került 1 db hőkamera. A vadkizáró kerítés kiváló működésének fenntartására rendszeresen körülkaszáltattuk a vadkizáró kerítés nyomvonalát. A legelőn kb 0,5 ha-os bálványfa folt injektálása megtörtént 2024. szeptemberében. A Bivalyos-tanya kiadásához értébecslést készítettünk és megindult a tárgyalás a legelő hosszú távú kiadásáról. A kommunikációs elemek közül a Bivalyos-tanya külső kiállítás elemei 2024 májusára megvalósításra kerültek. A kommunikációs feladatot ellátó kollégák részére 2 db laptop került beszerzésre. A projekt keretében tematikus Cincér számot adtunk ki, valamint projekt roll-upok készültek a rendezvények megvalósításához. A gyerekeknek tartott rendezvényekhez vipera bábukat készítettünk. A Bivalyos tanya hivatalos átadása egy ünnepség keretében megtörtént 2024. május 24-én. A Gazdanap és a Rákosi vipera napja megszervezésre került 2024 őszén.
Pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszútávú megőrzése a Priorizált Intézkedési Terv intézkedéseinek megvalósításával	2019.01.01.	2026.12.31.	LIFE IP GRASSLAND LIFE 17 IPE /HU/000018	A projekt célja a jelentős környezetvédelmi értékkel bíró, Natura 2000 területeken fekvő féltermészetes gyepterületeken a kedvező környezetvédelmi állapot elérése és biztosítása aktív beavatkozással és élőhely-kezeléssel, valamint a Natura 2000 gyepterületeken gazdálkodók szemléletformálása és informálása	Esztergom (Strázsa-hegy)	318,8	Esztergom Strázsa-hegyi tanösvény felújítása Önkéntes napok szervezése	~397 939 080	~238 763 448	A projekt megvalósítása keretében a Natura 2000 tanácsadói feladatok szervezése, ellátása: folyamatos, 4 fő látja el rész munkaidőben. A tanácsadók részére 1 db laptop és 1 db spektív került beszerzésre. A tanácsadók részére a vezető partner szervezett egy tanulmányutat 2024 júniusában. A tanácsadók munkáját elősegítendő 2024 novemberében készült egy kezelési térkép a Felső-Tápió Natura 2000 gyepterületeire. A Kocséri tanácsadó épületben kisebb felújítási munkák keretében a kerítés javításra került, valamint az épület szerelvényezése történt meg. Ezután 2024. 09. 11-12. megszervezésre került a Kocséri tanácsadó épület átadója. A közbeszerzés keretében vállalkozói szerződéssel megvalósított cserjeirtás április 30-án elérte a 100%-os

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ N2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatói elem	Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2024. évi teljesítése
										teljesítést. Az invazív irtás és a cserjeirtás utókezelésének legeltetéséhez 31 db kecske került beszerzésre 2024. decemberében. 2024. év során összesen 27 önkéntes és környezeti nevelési rendezvényt tartottunk, 936 fő bevonásával. Az önkéntes napokhoz több körben kisebb eszközök (odúk, kerti szerszámok) kerültek beszerzésre.
Szárazgyepek endemikus növényfajainak megőrzése a Pannon és Alpési biogeográfiai régió határterületén	2020.09.01.	2027.02.28.	LIFE 19 NAT /SK/000895	A projekt célja 6 növényfaj (ezen belül 5 endemikus), 5 rovarfaj és 3 szárazgyepi élőhelytípus védelme és megőrzése. A fajok többségének állománya az utóbbi években jelentős csökkenést mutat, ezért gyors beavatkozás szükséges megőrzésük érdekében. A projektterületek 7 magyarországi és 17 szlovákiai Natura 2000 területet érintenek és az Alpési és Pannon biorégiók találkozásának határán fekszenek.	Pilis és Visegrádi-hegység Budaörsi kopárok Budai-hegység Börzsöny Központi-Gerecse Nyugat-Cserhát és Naszály Szársomlyó	308,5	Rosalia kiadvány Nagy-Szénás tanösvény felújítása és egy esőbeálló építése önkéntes akciónapok szervezése	281 587 680	211 190 400	Ex situ szaporítás és kutatás megszervezése és végrehajtása: a 2023. februárban megkötött vállalkozási szerződés alapján a 2. éves jelentés 2024. decemberben rendben elkészült. Rádi területen folyó gyepes élőhely-helyreállítási munkák: a 2024. február 28-án aláírt vállalkozási szerződés alapján 2,44 ha terület cserjementesítése március 26-ig megtörtént. 9 önkéntes akciót összesen 179 résztvevővel, saját állománnyal sikeresen lebonyolítottunk. PLTTT 4. ülés: november 05-én megtartásra került. A Nagy-Szénás tanösvény felújításáról szóló vállalkozási szerződést 2023. november 06-án aláírták, mely alapján a tanösvény 2024. április 29-én elkészült.
A Tápó-Hajta kisvízfolyásainak komplex fejlesztését célzó beruházások előkészítése	2021.08.04.	2023.11.30.	KEHOP-4.1.0-15-2021-00090	Tápó-vidéken vízvisszatartás érdekében az alábbi akciók megvalósítása: Változatelemzés alapján a továbbtervezendő változat kiválasztása Kiválasztott változat(ok) tervezésének közbeszerzési Lakossági fórumok szervezése és lebonyolítása Vízmegetartó beavatkozások természetvédelmi vonatkozásai útmutató készítése	NR	0	NR	123 932 804	123 932 804	A projekt fizikai teljesítése 2023.12.22-én lezárult. a záró beszámoló 2024.07.25-én jóváhagyásra került, melynek eredményeként a KEHOP_Plusz-3.2.1., <i>Természetvédelmi beruházások – infrastruktúra, kommunikáció</i> ” c. Felhívásra a kapcsolódó megvalósítási pályázat benyújtható.
Dunai Természetes Szigetek Ökológiai Állapotának Javítása - WildIsland	2021.09.01.	2027.08.31.	LIFE 20 NAT/AT/000063	A pályázat cél élőhelyének számító puhafás ligeterdő (91E0) védelmében a következő akciókat tervezzük:	Táti Szigetcsoport (Duna és ártere)	58,6	Dömösi Zöld Forgatag Projekt-bemutató kisfilm	598 000 000	359 000 000	A 2023. decemberben elindított Táti-szigetek invazívos közbeszerzési eljárás eredményeképpen 2024. március 22-én a vállalkozási szerződést aláírtuk. A 2024-es év során a munkák elérték a 70%-os készültségi fokot. Az év során folytatódtak az erdőfelújítási munkálatok

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ N2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2024. évi teljesítése
				Inváziós fajok visszaszorítása a DINPI saját vagyongazdálkodási területén: kb. 58,6 ha Az 58,6 ha-on belül kb. 8 hektáron az idősebb erdőállomány szerkezetének helyreállítását segítő állomány alatti pótlásokat és ápolásokat tervezünk. A fentiekén kívül kb. 2 hektáron szerkezetátalakítást tervezünk az Esztergom 87/G és kisebb részt a 87/B erdőrészekben.						(ültetések, ápolások) a 2,6 ha-os volt nemesnyaras területen. A 2024. február 21-én aláírt megrendelő alapján augusztus 15-ig befejeződött a Tádi-szigetek védett lágyszárú növényállományának felmérése. A 2024. május 15-én aláírt vállalkozási szerződés keretében megtörtént a Tádi-szigetek erdőállapot felmérésének java része. A fennmaradó munkákat 2025-ben fejezik be. 2024. október 29-én vállalkozási szerződést írtunk alá a Rácalmási-sziget vízrendezési tanulmánytervének elkészítésére (teljesítés 2025-ben). A Zöld Forratot Királyréten, 2024. októberben rendeztük meg. A Steering Committee találkozóra 2024. októberben került sor a Duna Delta Bioszféra Rezervátum szervezésében.
Bioszféra-rezervátumok közösség- és természetalapú fejlesztése a magyar-szlovák határ mentén a biológiai sokféleség közös védelme és gazdagítása érdekében	2024.07.15-én Támogató Nyilatkozat (2025.01.06 . TSZ hatálybalépés)	2026.11.30.	INTERREG_HUSK/2302/1.2/067	A projekt célja a bioszféra rezervátumok fenntartható fejlesztése a helyi közösségek összefogásával, önkéntesek bevonásával és természet-alapú megoldások alkalmazásával. A partnerek 12 db mintaprojektet valósítanak meg az alábbi főbb témákban: Természetes élőhelyek helyreállítása: Kistóalmi-láprét (Fertő-tavi BR), Hrončička és Pstruša vizes élőhelyek (Poľana BR) rekonstrukciója, integrált erdőgazdálkodás (Pilisi BR); Veszélyeztetett fajok védelme: Hüllő- és kételtű fajok, Hegyi tarsóka, Vadmacska fajvédelmi programok (Pilisi BR); Inváziós fajok visszaszorítása:	HUDI20039 Pilis és Visegrádi-hegység	124,79	NR	395 418 172	316 334 530	A projekt megvalósítás ideje 2024. június 1-jén kezdődött. A DINPI képviselő 2024 júniusában részt vettek az EUROMAB konferencián, Németországban. 2024. október 4-6-ig került megszervezésre a Pilis Bioszféra Rezervátum területén a látogató felmérés. A közel 100 önkéntes részére biztosítottunk étkeztést, egyen pólót és szélzsekit. A hatékony felmérés érdekében készítettünk a felméréshez egy mobil applikációt, mely megkönnyítette az adatok gyűjtését és elemzését. A mobil applikáció használatához 5 db terepi tablet került beszerzésre, power bankokkal, hogy a leglátogatottabb pontokon teszteljük az applikációt. A kérdőívet kitöltőknek projekt logóval ellátott csokit és turistatérképet adtunk. A projekt hirdetésére külön a Pilis Bioszféra Rezervátumról szóló cikket jelentettünk meg a térkép hátulján. Plakátok segítettek az önkéntes nap hirdetését. A látogató számlálás eredményeinek elemzésével egy külső vállalkozót bízunk meg, aki 2024 decemberére elkészítette az eredmények elemzését. A vadmacska genetikai minták tárolásához beszereztünk egy hűtőládát.

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett terület/ N2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2024. évi teljesítése
				Bálványfa és japánkeserűfű visszaszorítása, Visegrádi-öböl inváziós faj mentesítési terve (Pilisi BR) Környezeti nevelési projektelemek: „Mobil BR” (Pol'ana BR), Bioszféra Rezervátum kapuja tanösvény és fogadóközpont kialakítása (Pol'ana BR és Pilisi BR)						

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

9.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma

	Összesen iktatott alszám
Iktatott ügyek összesen (összes alszám)	20 645
Elővásárlási joggal kapcsolatos nyilatkozat	388
Szerződések	817
Településrendezési és szabályozási tervek véleményezése	2 063
Barlanglátogatás vagyonkezelői hozzájárulás	610

Igazgatóságunk az SDA DMS Zrt. Poszeidon irat- és dokumentumkezelő szoftverét használja, mely a 3/2018. (II.21.) BM rendelet előírásainak megfelel.

A kormányhivatalokkal és egyéb e-ügyintézésre kötelezett szervezetekkel történő kapcsolattartás elektronikus úton, hivatali kapun keresztül valósul meg. Összességében a bejövő küldemények egyre növekvő hányada hivatali kapun keresztül érkezik be.

A munkáltatói intézkedések kézbesítése az előírásoknak megfelelően, elektronikus úton történik a dolgozók számára. Az iratok elektronikus kézbesítésével kapcsolatban ugyanakkor problémát jelent, hogy több olyan dolgozó is van, akiktől a munkakör jellegéből adódóan (pl. juhász, gulyás) az elektronikus alkalmazások ismerete és használata kevésbé elvárható. Ezen esetekben személyes átadás-átvétel útján történik a kézbesítés.

Igazgatóságunk ügyfelek számára a továbbra is biztosítja az e-Papír szolgáltatás igénybevételének lehetőségét, egyúttal a SZÜF felületén is biztosításra került az ügyek elektronikus intézésének lehetősége, valamint a SZÜF felületen publikálásra kerültek az egyes ügytípusokhoz kapcsolódó ügyleírások is. Az e-ügyintézésre kötelezettek nem elektronikus úton benyújtott beadványait a jogszabályi előírások szerint hatálytalanként kezelve próbáljuk rászorítani az érintetti kört az elektronikus ügyintézés igénybevételére. Ennek nyomán az iratforgalom egyre csökkenő hányada zajlik papír alapon. Jelenleg az elektronikusan intézett ügyek aránya hozzávetőlegesen 60-70 %-os, míg a fennmaradó 30-40 %-ban az ügyintézés hagyományos módon, papír alapon zajlik.

9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára

Adatközlések/szakvéleményadások szervenként (becsült adatok)	
Kormányhivatalok	
területi természetvédelmi hatóságok	2 328
országos természetvédelmi hatóság	182
erdészeti hatóság	396
Katasztrófavédelmi szervek	83
Önkormányzatok	1 270
NFK levelezés	26

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

Alapadatok

NPI működési területén fekvő erdőterületek	Terület (ha)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	516,41	158	4
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	16 788,2	2 833	18
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	5 094,91	2 841	23
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	143 674	34 595	26
Országos jelentőségű védett/ fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	62 759,2	16 466	24
Összesen	160 884	37 560	26

ERDŐTERVEZÉS

2024-ben kettő erdőtervezési körzetben zajlott erdőtervezés: Dél-Vértesi Etk., és a Budai hegyek Etk. Ezen kívül kettő körzet tervezése 2023-ról áthúzódott 2024 év elejére; valamint megkezdtük a felkészülést, illetve az adatszolgáltatást a 2025 évi erdőtervezésekhez (kettő körzet).

Főbb természetvédelmi eredmények a tervezési folyamat során:

- Az edőgazdálkodókkal együttműködve kihasználtuk az üzemmódok természetvédelmi szempontból kedvezőbb tervezési lehetőségét. Több lett a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód szerint tervezett erdőrészlet, jellemzően a gazdaságtalan, nehezen megközelíthető, tömbszerűen elhelyezkedő erdőtömbök kerültek átsorolásra, de több helyen a gazdaságilag hasznosítható, magas természeti értékű erdőrészletek is, és a hagyásfa-csoportokat – lehetőség szerint – FANE üzemmódú erdőrészletként írtuk le, vagy hasonló erdőrészlethez csatoltuk. A Budai-hegyek körzetben gyakorlatilag minden olyan erdőrészletet örökerdő üzemmódban terveztünk, amire jogszabályi lehetőség volt. A tervezési folyamat közben probléma adódott, mert az erdőgazdálkodók a folyamatos erdőborítást jelentő üzemmódra való átállás érdekében várhatóan 2025 nyarától pályázati támogatásban részesülhetnek. Az erdőtervezés előtt vágásos üzemmódban lévő, de az erdőtervezés során más üzemmódban tervezett erdőrészletek vélhetően „visszakerülnek” vágásos üzemmódba, és csak a pályázati lehetőség igénybevétele esetén kéri a gazdálkodó az üzemmód váltást.
- Az erdőrészleteken belül kíméleti területeket alakítottunk ki, ahol fakitermelés nem történik.
- A molyhos-tölgyes, elegyes karszterdő és bokorerdő erdőtársulásokban, illetve homoki gyepeken, sztyeppréteken és kaszálóréteken fahasználatot csak a társulások fenntartása, helyreállítása érdekében szabad tervezni.
- Az erdőnevelési munkák szabályozása az intenzíven terjedő tájidegen fajok visszaszorítása céljából.
- Időbeli korlátozások rögzítése az erdőtervben, erdőrészletenként.
- A nem védett Natura 2000 erdők esetében több, a jelölő élőhelyek és fajok helyzetét javító tervezési szempont került meghatározásra.

Főbb természetvédelmi eredmények az erdőgazdálkodás szabályozását illetően:

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- A felújítások, véghasználatok korlátozása, szabályozása a Natura 2000 jelölő élőhelyek fenntartása érdekében.
- A véghasználat esetén a hagyásfa-csoportok nagyságának, vagy a hagyásfák mennyiségének meghatározása.
- FANE üzemmódú erdőrészek, hagyásfa-csoportok, illetve kíméleti területek hálózatának kialakítása.
- Nagy területen a vágásos üzemmód helyett folyamatos erdőborítást biztosító erdészeti beavatkozások tervezése.
- Egyes kiemelt jelentőségű madárfajok esetén revírfoglalási, szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészkek körül 100-400 m sugarú körben az erdőgazdálkodási tevékenység szabályozása.

Az időbeli korlátozási időszak szabályozását illetően:

- Egyes kiemelt jelentőségű, speciális életciklusú védett fajok (nőszőfűvek, védett geofitonok) élőhelyén a fahasználati munkák megkezdése előtt a gazdálkodónak a DINPI munkatársait értesítenie kell, különösen a fakitermelés térbeli, és időbeli korlátozása esetén.
- A tárgyalások során számos erdőrészlet vonatkozásában a faanyag visszahagyásáról, illetve tér- és időbeli korlátozások érvényesítéséről állapotunk meg.
- Az időbeli korlátozásokkal kapcsolatos jogi bizonytalanságok 2024-ben még nem oldódtak meg, de rögzítettük, hogy az időbeli korlátozási időszakban a fakitermelést a természetvédelmi hatóság engedélyezheti.
- Az erdőtervezések során Igazgatóságunk következetesen képviselte azt a Tvt.-ben rögzített szabályozást, hogy védett természeti területen – a természetvédelmi kezelési tervvel összhangban – csak őshonos fafajjal szabad erdősítést végezni. A természetvédelmi hatóság is hasonlóképpen nyilatkozott, illetve a szabályozás alkalmazását több bírósági ítélet is megerősítette.
- Sajnálatos módon továbbra is súlyos jogértelmezési probléma az erdőgazdálkodás időbeli korlátozása. Az időbeli korlátozási időszakokat az Etv. Vhr-ben kellett volna meghatározni, de ezt a jogszabályt 2018. óta nem alkották meg.

TERMÉSZETVÉDELMI KEZELŐI VÉLEMÉNYEZÉSEK

Természetvédelmi kezelői véleményeinket elsősorban a természetvédelmi hatóság megkeresésére adjuk meg (általában adatszolgáltatás, illetve ügyféli vélemény formájában). Jellemzően az alábbi témakörökben: vegyszerhasználat védett területen, időbeli korlátozási időszakban tervezett fakitermelés, erdőtervtől eltérő kérelem, terméketlen területek kialakítása, erdőtelepítés, fásítás létesítése, illetve fásításban fakitermelés.

A tudomásunkra jutott erdészeti bejelentések esetén szükség szerint értesítjük a természetvédelmi hatóságot a Tvt. szerinti hatósági eljárás kezdeményezése érdekében.

Az év során közel 396 erdőgazdálkodói bejelentést vizsgáltunk, 700 hatósági megkeresésre küldtünk természetvédelmi adatokat, kezelői véleményt, vagy mi kezdeményeztünk eljárást.

30 egyeztető tárgyaláson vettünk részt.

Folyamatosan fejlesztjük természetvédelmi térinformatikai adatbázisunkat (fajadatok, erdőrészek megjelenítése stb.).

Az NFK erdészeti adatbázisához való hozzáférés 2024-ben nagymértékben segítette az erdőtervezés folyamatát.

9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára

Jelentés, adatszolgáltatás AM felé	
TVHÁT	25
KF	53
NPTF	152
TMF	137

9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Magánszemélyek e-mailes megkereséseit úgszintén teljesítjük, ezen megkeresési forma miatt hátrányt nem szenvednek.

Ügyfelekkel történő levelezés	754
-------------------------------	-----

9.2. Szabálysértés

A 2024-as évben 5 alkalommal szabtak ki helyszíni bírságot a természetvédelmi örök, összesen 90 000 Ft értékben. Valamennyi esetre Pest Vármegyében került sor, a kiszabott bírságok 10 000-50 000 Ft között mozogtak.

helyszíni bírságok			
TTE	megye	HB db	Σ összeg Ft
DKPvmTE	Pest	1	10 000 Ft
PBpkTE	Pest	1	50 000 Ft
DKPvmTE	Pest	1	10 000 Ft
DKPvmTE	Pest	1	10 000 Ft
DKPvmTE	Pest	1	10 000 Ft
összesen		5	90 000 Ft

Helyszíni bírság kiszabására jellemzően védett területen való engedély nélküli közlekedés, vagy parkolás, illetve erdőrendészeti szabálysértés miatt kerül sor. A bírságolást nehezíti, hogy parkoló gépjárművek esetében az üzemben tartó távollétében nem megoldható a bírság kiszabása a jelenlegi jogszabályi háttérrel.

9.3. Természetvédelmi bírság

2024-ben Igazgatóságunk 121 esetben kezdeményezett természetvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárást az illetékes hatóságnál, túlnyomórészt természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött tevékenység engedély nélküli végzése (védett, vagy fokozottan védett természeti területen engedély nélküli közlekedés; engedély nélküli technikai sporttevékenység) miatt.

Igazgatóságunk az engedélyhez kötött tevékenység engedély nélkül végzése mellett több esetben illegális hulladéklerakás, illetve védett állat élőhelyének károsítása, elpusztítása, kiadott engedélytől eltérő tevékenység végzése miatt fordult az illetékes természetvédelmi hatósághoz természetvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárás lefolytatása érdekében.

Az Igazgatóság által kezdeményezett eljárások közül 52 esetben került sor az elkövetővel szemben 25 000-300 000 Ft közötti bírság kiszabására.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A fennmaradó esetek közül 29 eljárás még folyamatban van, 27 esetben a Természetvédelmi Hatóság áttette az ügyet az Erdészeti Hatósághoz, ezeknek az ügyeknek a kimeneteléről semmilyen információval nem rendelkezünk, érdeklődő levelünkre sem kaptunk választ. További 1 esetben az illetékes jegyzőhöz, 1 esetben pedig a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatósághoz került az ügyirat, sorsukról nincs információnk. Az eljárás 9 esetben zárult bírság, vagy egyéb kötelezés nélkül. A terület tulajdonosa 1 esetben elszállította a hulladékot, 1 esetben már rendőrségi eljárás is folyt az ügyben, 1 esetben nem tudták megállapítani az elkövető kilétét, 2 esetben volt engedély a kifogásolt tevékenységre, 2 esetben (illegális közlekedés védett területen) a gépjármű üzemben tartója nem tett terhelő vallomást a tevékenységet végzőre, 1 esetben nem tartották megalapozottnak és indokoltnak az eljárást, 3 esetben jogszerű állapotot helyreállító eljárást indított az illetékes Kormányhivatal, 1 esetben pedig a tulajdonos tájékoztatást kapott.

Összességében megállapítható a természetvédelmi bírság kiszabására irányuló közigazgatási eljárásokkal kapcsolatban, hogy egyre jobb arányban értesülünk az indított eljárások eredményeiről, kivéve az erdészeti hatósághoz kerülő ügyeket. A védett, vagy fokozottan védett területeken való illegális közlekedés, parkolás miatt indított eljárásainknál sajnos megynként más és más a joggyakorlat, a jogszabályok értelmezése és alkalmazása nem egységes, az elkövetők pedig egyre alaposabb jogi ismeretekkel felvértezve egyre gyakrabban próbálnak kibújni a felelősségre vonás alól.

9.4. Büntető ügyek

2024-ben Igazgatóságunk 8 esetben indított/kezdemenyezett természetkárosítás miatt büntető eljárást.

ügyiratszám	helyszín	megye	oka	megjegyzés	eredmény
DINPI/543-0/2024.	Börgönd-puszta	Fejér	falopás		felfüggesztették az eljárást, mert az elkövető kiléte nem volt megállapítható
DINPI 714/0/2024.	Dömös 02, 381/2	Kom-Eszt.	engedély nélküli fakivágás		a rendőrség a büntető eljárást lezárta, mert szerintük nem történt bűncselekmény. A KH vizsgálta az ügyet, 200 000 Ft tv-i bírságot szabtak ki
DINPI/3835-0/2024.	Nagykátá 0541/4b	Pest	illegálisan elhelyezett hulladék Natura 2000 területen		feljelentést elutasították, merthogy nem történt bűncselekmény
DINPI/4146-0/2024.	Oroszlány	Kom-Eszt.	hivatalos személy elleni erőszak		az eljárás folyamatban van
DINPI/3961-0/2024.	Mór	Fejér	védett és fokvédett fajok lelövése		felfüggesztették az eljárást, mert az elkövető kiléte nem volt megállapítható
DINPI/4414-0/2024.	Farmos	Pest	szénalopás és engedély nélküli kaszálás védett természeti területeken		32 500 Ft tv-i szabálysértési bírság

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

DINPI/4414-2/2024.	Farmos	Pest	feljelentés kiegészítés lopás miatt		
DINPI/6210-0/2024	Tápióbicske	Pest	Fokozottan védett állatfaj, vidra hurkos elfogására tett kísérlet	elrendelték a nyomozást	a

Büntető feljelentést jellemzően falopás, illetve védett, vagy fokozottan védett faj kárára elkövetett cselekmények miatt indított Igazgatóságunk. A 2024 évben történt egy hivatalos személy elleni erőszak miatti feljelentésünk is. Sajnos az a tapasztalat, hogy a rendőrség létszámhiánya, illetve a megfelelő szakmai információk hiánya miatt ezek az ügyek elég hamar felfüggesztésre, vagy lezárásra kerülnek, a nyomozati cselekmények nem elég alaposak. Volt olyan ügy, ahol a rendőrség által kiadott határozatot megpanaszoltuk és az Ügyészség helyt adott annak, az eljárás folytatódik. Tapasztalat, hogy a hivatalos személy elleni erőszak gyanúja miatt indított eljárásnál közfeladatot ellátó személyként kezelik kollégáinkat, többszöri megkeresésre és kérésre ismerte el a vármegyei Főügyészség, hogy a természetvédelmi örök hivatalos személyek. Az ügyintézés sokszor meglehetősen nehézkes és akadozó.

9.5. Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	4	1	1	2
Munkaügyi perek	0	0	0	0

Igazgatóságunk 2024-ben négy perben volt alperesi érdekeltként bevonva.

- Gazdasági társaság felperes Pest Vármegyei Kormányhivatal alperes ellen, bányaterület nyitás ügyében hozott elutasító határozat hatályon kívül helyezésére irányuló perben a Duna-Ipoly Nemzeti Park alperesi érdekeltként került bevonásra. A Budapest Környéki Törvényszék közigazgatási perben a keresetet elutasította.
- Felsőoktatási intézmény felperes Pest Vármegyei Kormányhivatal alperes ellen gazdasági társaság kérelmére engedélyezett lőtér ügyében a Duna-Ipoly Nemzeti Park alperesi érdekeltként került bevonásra. A Budapest Környéki Törvényszék közigazgatási perben a Pest Vármegyei Kormányhivatal lőtér-engedélyező határozatát eljárási hiba miatt ítéletben elutasította és 2024. februárjában meghozott ítéletében a Kormányhivatalt új eljárás lefolytatására kötelezte.
- Magánszemély felperes Pest Vármegyei Kormányhivatal alperes ellen, természetvédelmi terület végleges más célú hasznosításának elutasító határozat hatályon kívül helyezésére irányuló perben a Duna-Ipoly Nemzeti Park alperesi érdekeltként került bevonásra. A közigazgatási per folyamatban van Budapest Környéki Törvényszék előtt.
- Gazdasági társaság felperes Heves Vármegyei Kormányhivatal alperes ellen, erdőrészlet erdőtervének módosítást elutasító határozat hatályon kívül helyezésére irányuló perben a Duna-Ipoly Nemzeti Park alperesi érdekeltként került bevonásra. A közigazgatási per folyamatban van Budapest Környéki Törvényszék előtt.

9.6. Egyéb jogi ügyek

Igazgatóságunkon 2024-ben összesen 16 igazgatói utasítás, illetve 6 szabályzat került kiadásra. Fontosabb igazgatói utasításként került kiadásra Az idegenforgalmi díjakról, a kiadványok és ajándéktárgyak árképzéséről, továbbá a barlangok egyszerűsített kulcsfelvételi eljárásban, nem turisztikai célú látogatásának szabályairól szóló igazgatói utasítások. A kiadott szabályzatok

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

között különösen fontos az új Beszerzési Szabályzat és Informatikai Biztonsági Eljárásra vonatkozó szabályzat említése.

Az Igazgatóság 2024-ben visszterhesen 12 szerződés megkötésével 3,6971 hektár természetvédelmi területet vett a Magyar Állam tulajdonába, saját forrás terhére, összesen 2.466.702 forintért. Ingyenesen állami tulajdonba vétel nem történt.

Követelés-kezelés területén kintlévőség/tartozás miatt 5 ügy van behajtási szakaszban, összesen 5.467.659 Ft és járulékai összeg értékben.

A természetvédelmi, vadászati, erdészeti, egyéb hatóságokkal és szervezetekkel igény és szükség szerinti szakmai egyeztetéseken a részvétel biztosított

10. Természetvédelmi Őrszolgálat

10.1. Alapadatok

10.1.1. Személyi feltételek

A természetvédelmi őri feladatok ellátásához 5 természetvédelmi tájegység 22 természetvédelmi örkerületében, 37 fő állami természetvédelmi őri beosztású dolgozót alkalmaztunk, akik közül mindenki rendelkezett a törvényben előírt iskolai végzettséggel, természetvédelmi őri és rendészeti vizsgával.

Évközben 3 munkatárs nyugdíjba ment, a helyükre felvett új örök sikeresen le is tették a kötelező vizsgáikat.

Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
32	5	37

	Átlagosan	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	36 618,9	121 380
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	3 649,7	13 044
Az egy főre eső N2000 területtel növelt terület (ha)	7 549,5	27 577

A DINPI Természetvédelmi Őrszolgálatának természetvédelmi kezelői, természetvédelmi őrzési és vagyonkezelői feladatai:

- 13 549 km² területen, az ország hetedrészén végeznek természetvédelmi kezelői véleményezést. Helyszíni ellenőrzéseken, szemléken vesznek részt. Helyszínelnek, választervezetet írnak a hatósági, lakossági, szakmai megkeresésekre.
- 279 331 ha (2 793 km²) különféle természetvédelmi célú kijelölés alatt álló területen rendszeres természetvédelmi őrzést folytatnak, jogsértéseket tárnak fel, ügyeket indítanak.
- Rendészeti feladatokat látnak el, ellenőrzőakciókat hajtanak végre önállóan és társszervekkel.
- Keresik és felméri a védett fajok állományait, élőhelyeit, az AM által megszabott monitoring-feladatokat végezik.
- Előkészítik a földügyeket, folyamatosan ellenőrzik a földhasználatokat, kapcsolatot tartanak a gazdálkodókkal, gazdafórumokon vesznek részt.
- Elővásárlási jognyilatkozatokat készítenek elő.
- Előkészítik, terepen irányítják a vagyonkezelési és pályázatos munkákat.
- Ökoturisztikai és környezeti nevelési feladatokat látnak el – gyakran a hétvégén.
- Szervezik, irányítják a terepi önkéntes munkákat, egyetemi gyakorlatokat, vagy a kampányjellegű tömegmegmozdulásokat. Segítik az Igazgatóság működési területére eső helyszíneken zajló hulladékgyűjtéseket, vagy a saját vagyonkezelésű területeken koordinálják, illetve elvégzik az illegálisan lerakott hulladék eltávolítását.
- Kapcsolatot tartanak fenn polgári természetőrökkel, polgárőrökkel, civilszervezetekkel.
- Egy részük vadgazdálkodási feladatokat, többek közt éjszakai vadkár-elhárítást végez.

A többi igazgatósághoz képest meghatározó jelentőségű és speciális kihívásokat jelent, hogy működési területünkön él hazánk népességének közel 40%-a. A főváros és agglomerációja, valamint a kiemelt üdülőterületek (Dunakanyar, Ráckevei-Duna, Velencei-tó környezete) is agglomerációs térségekként fejlődnek: sűrű, sokszor összeérő településhálózattal, egyre szaporodó

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

ipari parkokkal, új kikötőkkel, egyre sűrűsödő infrastrukturális hálózatokkal. A gyorsan növekvő lakosság mindennapos tevékenységei, fokozódó, folyamatos – gyakran tömeges - rekreációs jelenléte egyre nagyobb terhelést jelent a természeti környezetnek.

A működési területünkön koncentrálnak ipartelepítő tényezők és az erős vállalalkozói tőke jelenléte a térségben jelentős terheket ró Igazgatóságunkra, gyakran teremtve kiszámíthatatlan, a korábbi területrendezési szabályozást felülíró helyzeteket. Az eddig még kevésbé terhelt agrártérségekben is új beruházások indultak el, vagy már kezdtek meg működésüket, emiatt az élőhelyek feldarabolódása egyre nagyobb problémát jelent, a természeti értékek megőrzését veszélyeztetve.

Különösen sok feladatot adtak 2024-ben is a Budapesttől északra és keletre, valamint a működési területen másutt is zajló útépitésekkel járó fejlesztések, az azokat kiszolgáló bányanyitásokkal kapcsolatos ügyek. De ide vehetjük a napelem-parkokkal, a csapadék- és belvizek levezetését, vagy épp visszatartását szolgáló csatornarendszerekkel, valamint az európai és a hazai stratégiai út- és vasúthálózat tervezésével kapcsolatos megkereséseket is. A háborús helyzet miatt egyre fokozódó katonai gyakorló- és lőtérfejlesztések is nagy nyomást helyeznek a többnyire Natura 2000-es területekre, azok korábbi 15-20 év alatt kialakult kedvező használatára.

Az utóbbi években felértékelődtek a zöldterületi tevékenységek, valamint a természethez közeli lakhatás. A lakóövezetek egyre jobban megközelítik, vagy be is ékelődnek szomszédságukba eső, természetközeli állapotú területekbe, egyre többen szinte közparkként, sportpályaként használták a „hétköznapi” nem, vagy csak korlátozottan látogatható területeket is. A településekhez közeli kirándulóhelyek és a távolabbi kilátópontok jelentős degradációja figyelhető meg. A mintegy évtizede visszaszorult vadvirág-szedések, kiásások, újra jelentkeztek. Olyan generációk tömegei jelentek meg a természeti területeken, akik – részben az oktatás átalakulása miatt is – gyakorlatilag nem rendelkeznek a természetjárás, a természetben tartózkodás alapvető kultúrájával sem.

A motoros technikai sportok szerelmesei továbbra is nagy létszámban lepték el a természeti környezetet, veszélyeztetve nemcsak a természeti értékeket, de a kirándulók testi épségét is. Elsősorban ennek a jelenségnek a csökkentésére indítottuk hétféle akcióinkat, amelyek során jelentős sikereket értünk el.

Rengeteg rossz példa, téves információ kering az interneten, önjelölt túravezetők, alkalmi rendezvényszervezők tesznek fel képeket, adatokat, sokszor jogsértő tevékenységükről (pl.: szép kilátás fok. véd területen, titkos ösvények, eldugott tisztások, vízpartok – ezekhez nem vezet turistaút).

Egyre gyakoribb az a jelenség, hogy az interneten olyan programlehetőségeket, útvonalakat (ezek leírását, térinformatikai adatait) kínálnak, amelyekhez nincs földhasználói és hatósági engedély. Az interneten elérhető, és lebonyolított fizetős szolgáltatást az állami és önkormányzati szervek, de a földtulajdonosok sem látják, csak a jogsértéssel szembesülnek, amit a szolgáltatást megvásárló, jóhiszemű állampolgárok követnek el.

Az interneten talált videofelvételek alapján több ízben indított természetvédelmi bírság kiszabására irányuló közigazgatási eljárást Igazgatóságunk, ezek közül van, amelyik még folyamatban van, de akad olyan is, amelyik bírság kiszabásával zárult, de van olyan eset is, amikor bírság nélkül zárult az ügy.

Ugyanakkor növekvőben van azok száma, akik érzékenyebbek a természeti értékek, valamint a környezet védelme iránt. Fokozódó aktivitásuk érzékelhető a helyi környezetvédelmi és „zöld” ügyekhez való segítségkérések számának gyarapodásában, de az ügyeleti telefonon történő gyakori kommunikációban is.

A szűk határidejű hatósági megkeresések megválaszolására, a váratlanul jelentkező, vagy havária jellegű feladatokra, a 24 órás ügyelet biztosítására és a jogszabályokban előírt őrzés-védelmi feladatokra, a százával jelentkező állatmentések ellátására továbbra sem elégséges a

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

természetvédelmi őrök száma. Emiatt gyakran tolódnak, vagy el is maradnak az előre tervezett természetvédelmi kezelői munkák. A jogszabályokban előírt feladatok maradéktalan elvégzéséhez szükség lenne örkerületenként 2 fő természetvédelmi őrre, amely nem csak a közös munkát, vagy épp a feladatok megosztását tenné lehetővé, de alapvető módja lenne az évek, évtizedek alatt felhalmozott generációs tudás, valamint a helyben kialakult kapcsolatrendszer élőszóban való átadásának.

Jelenleg a páros őrszolgálatokat alkalmi „átsegítésekkel” oldja meg Igazgatóságunk.

10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

A technikai felszerelés a jelenlegi létszám mellett, a feladatok ellátásához összesen 44 gépjárművel rendelkezik az Őrszolgálat: 34 terepjáró, 2 személyautó, 4 motorkerékpár 2 segédmotor-kerékpár, 2 motorcsónak.

Szolgálati maroklőfegyverrel 22 természetvédelmi őr rendelkezik.

Az őrszolgálati járműpark látszólag elégséges örkerületenként, de 3 természetvédelmi őrnek még nincs terepjárója, 2 autó mielőbbi cserére szorul, a rendelkezésükre álló személygépjármű, illetve kismotorok korlátozottan használhatóak, ez az önálló munkavégzést megnehezíti. Alapvetően a gépjárműállomány harmada 20 év körüli, állandó használatnak van kitéve. Ezen gépjárművek fenntartása komoly anyagai nehézségekkel jár, emellett az alkatrészek beszerzése is nehéz feladat. Ideális lenne 10 db új pick up beszerzése, amely rövidtávon komoly beruházás, ám már középtávon visszahozná a befektetett anyagi ráfordítást.

Az Őrszolgálat informatikai felszerelése nem bővült, csupán 2 tönkrement számítógép került cserére, az informatikában zajló 5 évenkénti amortizációt, az informatikai elvárások növekedését Igazgatóságunk azonban nem tudja teljeskörűen ellensúlyozni, a munkatársak többségének már elavultak az egyéb eszközei.

10.1.3. Polgári természetőrök

Polgári természetőrök a DINPI-nél

Igazgatóságunk rendelkezik az egyik legnagyobb polgári természetőr létszámmal (200 feletti), ugyanakkor ezek többsége inaktív. Néhány kivételtől eltekintve átlagosan 5-10 évig lehet számítani rájuk. Ennek általános oka, hogy olyan magánéleti, vagy munkaügyi helyzetbe kerülnek, hogy már nem érnek rá erre a szabadidős tevékenységre. Sajnos a túlterhelt természetvédelmi őrök sem tudták megfelelően mozgósítani a rendelkezésre álló polgári természetőröket.

2024-ben új rendszer került bevezetésre, minden új jelentkező először 1 éves próbaidőre lesz beosztva egy adott őr mellé és ha bizonyítja elhivatottságát a természetvédelem iránt, akkor lesz levizsgáztatva polgári természetőrré. 2025-ben ennek az új rendszernek megfelelően az Igazgatóság működési területén közel 50 fő új polgári természetőr vizsgáztatása várható.

Vannak, akik magányosan, egy adott területet rendszeresen bejárva segítik munkánkat, ilyenekkel találkozhatunk a Budai Tájvédelmi Körzet területén: a Szénásokon a pilisi len élőhelyét, a Hármashatárhegyi Reptéren pedig a haragos sikló élőhelyét tartják megfigyelésük alatt. A Budai Sas-hegy Természetvédelmi Területnek is megvan a „maga polgári természetőre”. Itt korábban igen öntevékeny polgári természetőr csoport, a Természetvédelmi Polgárőrség (Budapesti és Agglomerációs Polgárőr Szervezetek Szövetsége keretein belül) működött, akik később felvállalták a Normafa térségének felügyeletét is, de a vezető személyek kiesésével szerveződésük, feladatellátásuk alábbhagyott, sas-hegyi tevékenységük lassan csak az augusztus 20-i tűzijáték estéjére redukálódott. Itt meg kell említeni Etter Dénes munkásságát, aki 15 éve járőrözik szinte naponta a hegyen.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A Vértesi Tájvédelmi Körzet vonzáskörzetében is működik 3-4 polgári természetőrünk, akik a Vértes rendszeres ellenőrzése – és kutatása – mellett segítik munkánkat az Alcsúti Arborétumban, és Zsámbék térségében, valamint a Tatai Vadlúd Sokadalmon is. Itt Klébert Antal kollégánk egy igen tevékeny facebook-csoport segítségével irányítja a polgári természetőröket és alkalmi segítőiket. Az itteni polgári természetőrök rendszeresen részt vesznek a Természetvédelmi Őrszolgálat akcióiban, de szükség szerint az ürgés területek őrzését is ellátják.

A Gerecsei Tájegységben a polgári természetőrökkel jó a kapcsolat, sokféle feladatban támogatják a kollégák munkáját, pl. hatósági táblák ellenőrzése, karbantartása, garantált túrák segítése, tömegsport rendezvények ellenőrzése, Őrszolgálati akciók előkészítése, fokozottan védett területek ellenőrzése, sérült állatok mentése, Hopp Ferenc Madarásztábor szervezése, lebonyolítása, élőhelykezelések, közös területellenőrzések. Összefogásukkal gyakorlatilag sikerült tűzijátékmentessé tenni Tata város területét, így növelve a Ramsari terület biztonságát, értékét.

Érdi Polgári Természetőrök néven 2017-ben állt fel egy Érd-parkváros térségében aktív, öntevékeny polgári természetőr csoport. Digitális szeméttérképet készítettek, Te Szedd akciókat szerveznek, plogging-kukákat helyeznek ki a turista és futó ösvények mentén, járőröznek, hatósági, tájékoztató és ismeretterjesztő táblákat helyeznek ki. Kapcsolatokat építenek, így új, jól működő kapcsolat alakult ki az Érdi Városi Polgárőrséggel. Közös sikereket értek el a szomszédos Natura2000-es területet érintő szeméttelrakások megakadályozásában, a felhalmozott szemét eltávolításában. Aktívan vesznek részt a város klímavédelmi, környezeti nevelési programjaiban, ilyen tárgyú honlapot is üzemeltetnek.

Együttműködés polgárőr egyesületekkel

Igazgatóságunk működési területén több polgárőr egyesülettel alakult ki munkakapcsolat. Az együttműködések egy része alkalmi jellegű, néhány polgárőr egyesülettel azonban állandó. Ezen szervezetek tagságát igyekszünk a polgári természetőrök ismeretanyagával ellátni, egy részük már részt vett a polgári természetőr képzésen. Mivel a polgári természetőrök jelentős része egyben polgárőr is valamelyik településen, és közös szolgálatellátást végeznek, ezért nehéz statisztikailag kettéválasztani a munkájukat. Fontosabb együttműködő szervezetek:

- Drégelypalánki Polgárőrök
- Szentendrei-szigeti Polgárőr és Tűzoltó Egyesület
- Pilisszentlászlói Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- Természet- és Környezetvédelmi Polgárőr Egyesület – Budapest környéke
- Pilisszentiváni Polgárőrség és Tűzoltó Egyesület
- Nagykovácsi Széchenyi Ödön Önkéntes Tűzoltó, Polgárőr Mentési és Természetvédelmi Egyesület
- Újbuda Polgárőr Egyesület – Budai Sas-hegy Természetvédelmi Terület
- Érdi Városi Polgárőr Egyesület
- Pákozdi Polgárőrség
- Ócsa Városi Polgárőr Egyesülete
- Famosi Polgárőr Egyesület
- Tápióság Polgárőrség Egyesület
- Ács Város Polgárőrsége
- Tatai Önkéntes Bünmegelőző Polgárőr Egyesület
- Tarjáni polgárőrök
- Dunaalmási polgárőrök
- Neszmélyi Polgárőr Egyesület

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A polgárőrök hely- és személyismeretük segítségével könnyebben elérik a különféle jogsértések megelőzését, így a helyi lakossággal könnyebben elfogadtatható a szabálykövető magatartás. Jogállásuk szerint tevékenységük során közfeladatot ellátó személynek minősülnek, ami elősegíti és megkönnyíti az intézkedések lebonyolítását. A fentiek miatt célszerű bevonni őket a polgári természetőr képzésbe.

10.2. Feladatellátás

10.2.1. Hatósági feladatellátás

A DINPI Természetvédelmi Őrszolgálat összesen 121 közigazgatási és 8 büntetőfeljelentést tett, valamint kiszabott 5 helyszíni bírságot is (90 e Ft értékben).

Az MVH jogutódokkal közös Natura 2000 és AKG ellenőrzések száma 153 volt (21 fő részvételével), ezek célja:

- A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletben foglalt előírások betartásának ellenőrzése, különös tekintettel a kaszátlanul fennhagyott területek mértékére és elhelyezkedésére, a vadriasztó lánc használatára.
- Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedésének és terjedésének megakadályozása érdekében tett intézkedések ellenőrzése.
- A kaszálás bejelentők meglétének ellenőrzése.

Szinte valamennyi természetvédelmi őrünk végzett túlmunkát, az ezekért járó pihenőnapokat a munkaügyi jogszabályokban, illetve az ezeken alapuló igazgatói utasításokban foglaltak alapján tudták kivenni. Márciustól július végéig, valamint szeptembertől november végéig szinte minden hétvégi és ünnepnap jelen voltak a természetvédelmi őrök a védett természeti területeken, több kiemelt területen (Alcsút, Pisznice, Sas-hegy, Szénások, Tata, Tura) hetekig tartó, folyamatos őrszolgálatot láttak el.

Visszaterő – évi 4-5 – ellenőrzést végeztünk költési időben, a fokozottan védett madarak ismert fészkeinél.

A vadászatellenőrzések során elsősorban a vízi- és apróvad vadászatokra koncentráltunk, a falopások korlátozása érdekében a rendőrséggel, a honvédséggel és az erdészetekkel közösen.

10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

2024-ben a más hatóságokkal közösen végzett szolgálatok száma 223 volt, a közigazgatási határozatok ellenőrzését 542 alkalommal végezték az Őrszolgálat tagjai. A rendőrséggel, katonai rendészettel, vízügyi hatóságokkal, erdészetekkel, vadásztársaságokkal, kormányhivatalokkal, önkormányzatok munkatársaival végzett közös akciók, ellenőrzések, egyeztetések és területbejárások célja igen sokrétű, illegális sportok, falopások, illegális területhasználat, illegális horgászat, stb. ellenőrzését foglalja magába.

Az Őrszolgálat tagjai rendszeresen végeztek közös helyszínelést, illetve ellenőrzést a zöld hatóságok dolgozóival, az írott alapú megkeresések mellett rendszeres a telefonos kapcsolattartás. Az Őrszolgálat tagjai részt vettek beszámoló és tervek készítésében, adatokat szolgáltatottak a rendészeti törvény, valamint az együttműködési megállapodásokban foglaltak szerint a megyei rendőr-főkapitányságoknak (5).

A Rendőrséggel 33 alkalommal végeztünk közös munkát. Egyre hatékonyabb az ORFK Készenléti Rendőrséggel a kapcsolattartás és együttműködés: a Kutyás Alosztály dolgozóival

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

folyamatosasá váltak a közös akciók a Börzsönyben, a Sas-hegy TT-en, a Pilis-Visegrádi-hegységben.

A Gerecsei TTE területén lassan évtizedes hagyománya van a közös járőrszolgálatoknak a Tatai 24. sz. Klapka György Lövészdandár járőreivel.

Vagyonkezelőkkel, vagyonőrökkel (erdész, hivatásos vadász, halór) közös ellenőrzések voltak a Börzsönyben, a Pilis-Visegrádi-hegységben, a Gödöllői-dombság területén, a Budai-hegyekben, Fejér megyében és a Gerecsében is.

10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

Védett természeti értékek felmérése, nyilvántartása, adatszolgáltatás, szakértői tevékenységek

Az Őrszolgálat tagjai 5088 főszámos ügyiratot intéztek és közreműködtek még több, mint 800 ügyirat véleményezésében.

Leggyakrabban az illetékes kormányhivataloknak a védett területeket érintő sportrendezvényekkel, erdészeti munkákkal, lakossági bejelentésekkel, igénybevételi szándékokkal kapcsolatos eljárásaihoz szolgáltatunk adatokat, és adtunk természetvédelmi kezelői véleményeket. A viszonylag nagyszámú, elővásárlási joghoz fűződő ügyeket is Őrszolgálatunk intézi.

Adatgyűjtés, monitoring, fajvédelem, természetvédelmi kezelések

Kiemelt tevékenység a védett, közösségi jelentőségű, valamint az inváziós fajok adatainak gyűjtése, az állományok monitoringja, valamint az erdészeti üzemtervek megalapozó dokumentációihoz szükséges adatgyűjtés. Hangsúlyos feladat a fokozottan védett gerincesek (parlagi- és rétisas, kerecsen- és vándorsólyom, fehérhátú fakopáncs, hiúz, farkas, haragos sikló, stb.) új előfordulásainak, dokumentálása, befogások, élőhelykárosítások megelőzése, a mérgezések és az esetleges lelövések felderítése.

Fokozott teherként jelentkezett a lakossági bejelentések és más ügyek következtében előkerült védett állatok egyedeinek mentése (ld. 5.6 fejezet).

Egyre több a hód bejelentett károsításainak helyszínelése, tanácsadás, a hódokkal kapcsolatos ügyek véleményezése.

Ezek mellett:

- Denevérállományok monitorozása valamennyi élőhely-típusban, szinte valamennyi kistájunkon.
- Vízimadár-, kékes rétihéja- és sasszinkron szervezése, lebonyolítása.
- Gyűrűző állományok üzemeltetése, alkalmi gyűrűzések, jelölések.
- E-ON és MAVÍR fészekvédelmi munkák, fészekkihelyezések, gólyafészek-magasító, fészekkarbantartás.
- Folyamatos vízállás monitoring (vízfolyások, tározók).
- Két ragadozó madár mentőhely (Galgamácsa, Dunakeszi) működtetése.
- Inváziós állatfajok állományainak felmérése, lehetőség szerinti gyérítésük megszervezése (nutria, ékszerteknősök, tízlábú rákok).

Vagyonkezelés

Szinte valamennyi természetvédelmi őrt érintenek vagyonkezelési feladatok. 13 fő munkaidejének jelentős részét az tölti ki, hogy a saját vagyonkezelésű területeken szakmailag előkészítik és

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

irányítják az élőhely-fenntartási, élőhely-rekonstrukciós munkákat, illetve a vadgazdálkodással összefüggő feladatokat. Többnyire rájuk hárult a terepi dolgozók irányítása, valamint az élőhely-kezelést végző, többhetes egyetemi terepgyakorlatok, önkéntes munkák koordinálása, az ezekkel kapcsolatos logisztikai, illetve munka-, baleset- és tűzvédelmi feladatok elvégzése.

Közvetlenül is végeztek vagyongazdálkodási feladatokat (bérleti szerződések előkészítése, tavaszi-korányári munkák végzése, gépkarbantartások, szervizeltetések intézése).

Az ipolyvecei és nagykátai majorokban az állatállománnyal és takarmányozással kapcsolatos ellenőrzések, ügyintéзések is a természetvédelmi őrök terhelik.

Folyamatosan ellenőrizték a saját vagyongazdálkodásban álló földterületeink és vadászterületeink állapotát és bérlőink munkáját. A haszonbérbe adott gyepterületeken folyó gazdálkodást fokozottan ellenőrizték, különös tekintettel a nádaratásokra, a kaszálásokra (kaszálás ideje, 5-10 % fennhagyása, vadriasztó lánc használata).

A térinformatikai fejlesztéseknek, valamint a saját, illetve az állami rendszerekhez való javuló hozzáférések eredményeként egyre színvonalasabb, és pontosabb munkát tudnak kollégáink végezni mind a saját, mind az agrártámogatásokhoz kötött területek ellenőrzésében.

Lakossági faanyaggyűjtések intézése, erdőgazdálkodás, mezőgazdálkodás, vízkormányzás munkálatainak szervezése, végzése.

Budai és pilisi barlangok látogatásának fokozott ellenőrzése.

Környezeti nevelés és ökoturisztika

A természetvédelmi őrök jelentős részt vállalnak az ökoturisztikai, környezeti nevelési kiadványok összeállításában, tanösvények kialakításában és kiépítésében, rendezvények szervezésében, garantált túrák, közösségi és önkéntes munkák vezetésében, előadások megtartásában.

11. Költségvetés és vagyon

11.1. Kiadások

		Eredeti előirányzat (eFt)	Módosított előirányzat (eFt)	Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	Személyi juttatás	886 402	928 536	928 536
	Járulék	119 435	134 982	134 982
	Dologi kiadás	316 609	1 081 481	1 031 461
	Egyéb működési kiadás	0	1 993	1 971
Felhalmozási kiadások	Beruházás	24 291	656 213	533 048
	Felújítás	10 070	139 948	108 447
	Egyéb felhalmozási c. kiadás	0	10 554	10 554
Kiadások összesen		1 356 807	2 953 707	2 748 999
Finanszírozási kiadások – munkabér megelőlegezése		0	0	0
Összes kiadás		1 356 807	2 953 707	2 748 999

11.2. Bevételek

		Eredeti előirányzat (eFt)	Módosított előirányzat (eFt)	Teljesítés (eFt)
Működési bevételek	Műk. célú támogatás ÁHT-n belülről	75 000	250 503	250 503
	Egyéb működési célú támogatások bevételei Ebből: = ebből kp-i vagy fej.kez. ei. EU-s programok. társfin. = ebből elkülön. állami pénzalapok = ebből helyi ÖNK. tám.	75 000	250 503	250 503 240 584 7 169 2 750
	Intézményi saját műk. bevételek	420 569	827 941	827 941
	- készletértékesítés	40 000	81 511	81 511
	- szolgáltatás értékesítés = ebből tárgyi eszköz bérbé-adás	234 069	436 561	436 561 98 268
	- közvetített szolgáltatások	3 500	6 682	6 682
	- tulajdonosi bevétel	88 000	128 226	128 226
	- kiszámlázott ÁFA	53 000	102 893	102 893
	- kapott kamatok	0	59	59
	- egyéb pénzügyi műveletek	0	33	33
	- biztosító által fizetett kártérítés	0	3 177	3 177
	- egyéb működési bevételek = ebből szerződés megerősítésével kapcs. bevételek	1 000	33 193	33 193 240

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

	= ebből kiadások visszatérítései			4 094
	Működési célú átvett pénzeszk.	0	42 151	42 141
	Összesen:	495 569	1 120 585	1 120 585
Felhalmozási bevételek	Felhalm. célú támogatás ÁHT-n belülről	0	221 913	221 913
	- ebből: Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei	0	221 913	221 913
	= ebből kp-i vagy fej.kez.ei. EU-s programok. társfin.	0	0	0
	Intézményi felhalm. bevételek	4 000	0	0
	- tárgyi eszköz értékesítés	4 000	0	0
	Felhalmozási célú átvett pénz-eszközök	0	412 832	412 832
	- Felhalm. célú vissza-térítendő kölcsönök	0		
	= ebből háztartások		598	598
	- Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	0		598
	= ebből Európai Unió	0	412 234	412 234
	Összesen:	4 000	634 745	634 745
Bevétel összesen:		499 569	1 755 330	1 755 330
Irányítószervi támogatás		857 238	1 001 492	1 001 492
Előző évi pénzmaradvány felhasználás		0	196 885	196 885
Államháztartáson belüli megelőlegezések		0	0	0
Finanszírozási bevételek összesen:		857 238	1 198 377	1 198 377
Összes bevétel		1 356 807	2 953 707	2 953 707

Az alaptevékenység 2024 évi eredeti kiadási előirányzata és teljesülési adatai alapján számított közel 1,4 mrd forint összegű különbség oka egyrészt a 2023 évi pénzmaradvány részleges felhasználása, melynek döntő része a KEHOP és VEKOP projektek előfinanszírozása, és a 2023 év végén kapott mezőgazdasági támogatás, másrészt az irányítószertől (LIFE projektek önrésze és társfinanszírozása, természetmegőrzésre kapott támogatások), és más központi szervektől év közben, különböző célra (a mezőgazdasági támogatások, állategészségügyi támogatások, közfoglalkoztatás) kapott költségvetési támogatás.

A saját bevételeink között jelentős – több, mint 436m Ft - mértéket kitevő szolgáltatási bevételek 200 millió forinttal teljesültek túl. Tárgyévben a készletértékesítéseink teljesítése a duplája lett az eredetileg tervezett összegnek.

A tervezett államháztartáson belülről érkező működési célú támogatások az eredeti előirányzathoz képest jelentősen túlteljesültek. Ezen bevételek között teljesültek a közfoglalkoztatásra, a nyári diákmunkára kapott támogatások, az egyes önkormányzatok által meghatározott célra (pl. programok lebonyolítására) fizetett támogatások, KEHOP és VEKOP projektek kapcsán kapott támogatások, továbbá mezőgazdasági támogatások. Mezőgazdasági támogatásként 2024 évben több, mint 300m Ft-tal kevesebbet kapott Igazgatóságunk a 2023 évi összeghez képest.

Kiadásaink eredeti előirányzathoz képest történő jelentős túlteljesítésének oka a pályázatok időbeni előrehaladása, és a ráfordítások pályázati forrásokból való finanszírozása.

Pályázatok nélküli költségvetési működési kiadásaink a tervezetteknek megfelelően teljesültek.

Év közben takarékos gazdálkodással, csak a működéshez feltétlenül szükséges kiadások

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

kifizetésével biztosítottuk a Nemzeti Park működését.

Felújítások között váratlan tüzeset utáni helyreállítási munkálatok nehezítették a Nagy-Hideghegyi Turistaház tervezett felújítási munkálatainak határidőben történő befejezését.

A maradványra vonatkozó visszafizetési kötelezettségünk a 2024 évre vonatkozóan 22e Ft összegben keletkezett, amely a „Történelmi kertek helyreállítását célzó munkálatok címen” az Alcsúti kápolna teljes helyreállításához kapcsolódó tervezési feladatokra kapott támogatás fel ne használt része. Visszafizetése 2025.01.16-án, a támogatás elszámolását megelőzően megtörtént.

11.3. Vagyon

11.3.1.: Befektetett eszközök

2024 év		Bruttó érték (e Ft)	Értékcsökkenés (e Ft)	Nettó érték (e Ft)
Vagyon értékű jogok		25 270	21 210	4 060
Szellemi termékek		91 412	56 448	34 964
Ingatlanok és kapcsolódó vagyonértékű jogok	földterület	2 819 829	0	2 819 829
	telek	61 840	0	61 840
	épület	1 716 996	399 460	1 317 536
	építmény	4 679 400	1 333 551	3 345 849
	erdő	885 881	0	885 881
	ültetvény	121 497	54 850	66 647
	halastó	88 219	0	88 219
	ingatlanhoz kapcsoló vagyonértékű jogok	124 919	85	124 834
Gépek, berendezések, felszerelések	üzemeltetési (informatika)	66 902	55 978	10 924
	egyéb	1 010 883	839 508	171 375
	képzőművészeti alkotás	12 000	0	12 000
Járművek		723 720	587 141	136 579
Tenyészállatok		117 287	96 966	20 321
Beruházások, felújítások		902 250	0	902 250
Összesen:		13 448 305	3 445 197	10 003 108

Beruházási kiadások 2024. évben:

- Erdő app fejlesztés
- Jókai kert Látogatóközpont kialakítása
- Konceptióterv - Börzsönyt mindenkinek pályázat
- Tápió - Hajta kisvízfolyásainak fejlesztése - terv

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- LIDAR adatok KEHOP Plusz
- Konceptióterv Tardos - természetvédelmi őrszolgálat fejlesztése
- Licenc jogok vásárlása
- Földvásárlás: Albertirsa, Tápióság
- Konceptióterv - Gárdonyi iroda
- Világítás fejlesztése - Jókai-kert
- Beléptető rendszer átalakítás Költő utcai telephelyen
- Halászgép beszerzése
- Informatikai eszközök beszerzése (laptopok, nyomtatok, külső winchester, tablet)
- Mobiltelefon beszerzés
- Háztartási eszközök beszerzése (mikrohullámú sütő, porszívó)
- Kültéri asztal és pad Pákász-tanyára
- Vadkerítés építése - Ócsa
- Fúró-csavarbehajtó gép beszerzés
- Hidrofor tartály vásárlása Nagy Hideg hegy turistaház
- Motoros fűrés, nagy nyomású mosó, fűnyíró vásárlás
- konvektor vásárlása Költő utcai telephelyre
- kamerarendszer bővítés Költő utcai telephely
- csúszda utazó barlanghoz
- napelem inverter Hiúz- ház Királyrét
- napellenző beszerelése – Jókai kert- présház
- kazáncsere, fűtési rendszer korszerűsítése Költő utcai telephely
- Fegyver és tartozékai vásárlása hivatásos vadász részére
- Felújítási terv - Alcsút Kápolna
- Rúdolvató - fülszám olvasó - Esztergom
- Állatmérleg beszerzése - Nagykáta
- Magasnyomású mosó vásárlása Ipolyvece állattartó telep
- Ösztöke vásárlás Ipolyvece
- Tenyészállat vásárlás - kos, szürkemarha, kecske
- Információs tábla – Nagy - Szénás esőbeálló
- Drón beszerzése 2 db
- LIDAR adatsomag Rácalmás
- Természetfilm Duna szigetei
- Élőhelytérkép Inárcs
- Vadkizáró kerítés Inárcs
- Hőkamera beszerzése
- Spektív és tartozékainak beszerzése
- Mobil app beszerzése látogatómonitoringhoz
- Hűtőláda - vadmacska HUSK projekthez

Felújítási munkálatok a 2024 évben:

- Helyreállítási munkálatok Nagy - Hideg hegy turistaház tüzeset után
- Nagy - Hideg hegy Turistaház tervezett felújítás
- Terasz, mellékheység felújítás Pál-völgyi barlang
- Nagy - Szénás tanösvény felújítása

11.3.2.: Forgóeszközök

2024 december 31-i készlet értéke összesen:

- Egyéb üzemeltetési, fenntartási anyagok:
- Hajtó és kenőanyagok:

150 346 eFt, melyből

38 eFt

1 997 eFt

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- Takarmány (vásárolt): 47 654 eFt
- Egyéb szakmai anyagok: 3 665 eFt
- Kiadványok, ajándéktárgyak: 26 620 eFt
- Késztermékek: 50 129 eFt
- Növendék és egyéb állatok: 20 243 eFt

11.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Porta	1	0
Fogadóépület	7	0
Könyvtár, Zöldpont, Ügyfélfogadási központ	1	0
Területkezelési központ	2	0
Fogadó épület - pénztár, büfé	1	0
Állattartó telep - szociális épület	1	0
Állattartó épület	5	0
Egyéb állattartó építmény	49	0
Tanya	3	0
Vízi építmények (műtárgyak)	31	0
Madármegfigyelő torony, magasles, madárgyűrűző szaletli	28	0

11.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Beszerzés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagépek, traktor, pótkocsi, utánfutó	78	0
Terepjáró, személyautó	53	0
Motorkerékpár	9	0
Kerékpár	36	0
Vízi jármű	26	0
Drón	7	2
Videokamera, digitális kamera	4	0
Hőkamera	7	1
Riasztó és kamera rendszer	5	0
Vadkamera	91	0

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

GPS	86	0
Digitális fényképezőgép	62	0
Állványos távcső (spektív)	29	1
Kézi távcső	104	0
Számítógép (laptop, asztali számítógép, tablet, szerver)	231	9
Külső SSD, HDD, winchester	56	5
Monitor	82	0
Dokkoló	14	0
Projektor	9	1
Adatnaplózó stick	20	0
Memória kártya	68	0
Mobiltelefon készülék	113	15
Mobiltelefon előfizetés	177	10
Nyomtató, fénymásoló	36	3
Szivattyú és kondenzátor	17	0
Tűzhely (elektromos, gáz)	14	0
Mikrofon, fejhallgató	8	0
Bojler	8	0
Konvektor	6	3
Fűtő panelek – elektromos	13	0
Sorompó	70	0
Kerti szerszámok (ásó, lapát, háti permetező, kézi fűrész, vasvilla, ágvágó, metszőolló, gereblye, fűkasza, lombseprű, légseprű, fűnyiró)	262	1
Motorfűrész	17	1
Mérleg	9	1
Kisemlős csapda, élvefogó csapda	130	0
Asztali telefon	29	0
Tükörrelaszkóp	1	0
Fényszóró	13	0
Mérőműszer fatérképhez (klinométer)	1	0
Pénztárgép, jegypénztár rendszer	16	0
Lézeres távolságmérő	1	0
Konyhai kis gépek	75	5

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

(hűtő, mikrohullámú sütő, kenyérpirító, vízforraló, porszívó)		
Sztereó mikroszkóp	25	0
Bogárnéző	39	0
Nagyító (kézi)	13	0
Denevér detektor	2	0
Meteorológiai állomás	1	0

12. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok

A látogatóközpontok, tematikus bemutatóhelyek részletes adatait az 1. számú mellékletben adjuk meg.

	Száma (db)	Férőhely/befogadó képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Látogató-/ oktatóközpont, bemutatóhely	4	51 fő	Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpont (Királyrét) Állapota elfogadható, de a kiállítás és egyes szabadtéri elemek egyre inkább felújításra szorulnak. 2024-ben felújításra került a szennyvízkezelő rendszer, az épület belső tereiben részleges tisztatási festésre került sor.)
		30 fő	Kökörccsin Ház Erdei Iskola (Esztergom). Működtetése létszámbíány miatt átmenetileg felfüggesztésre került. Állapota megfelelő, de a kiállítás idejétmúlt, felújításra szorul, udvara és udvari infrastruktúrája felújítandó.
		35 fő	Pilisi Len Látogatóközpont (Pilisszentiván) Állapota jó.
		30 fő	Sas-hegyi Látogatóközpont (Budapest) Állapota elfogadható, de a kiállítás, valamint egyes épület- és kültéri elemek is egyre inkább felújításra szorulnak.
Barlangi bemutatóhelyek	4	30 fő/túra	Pál-völgyi-barlang (Budapest) Állapota jó. 2024-ben pedig felújításra került a kőfejtő kültéri illemhelyisége.
		10 fő/túra	Mátyás-hegyi-barlang (Budapest) Állapota megfelelő.
		30 fő/túra	Szemlő-hegyi-barlang (Budapest) Az épület generálfelújításra szorul – teljeskörű újjáépítése és korszerűsítése egyre inkább időszerű. A kiállítás és a vetítőterem állapota megfelelő, a védőterület parkjának egyes elemei (lépcsők, bútorok) felújításra szorulnak.
		25 fő/túra	Budai Vár-barlang (Budapest) Állapota folyamatos beavatkozásokat igényel, (márgapergések kezelése / megszüntetése, vízvezetés és padlozat javítás, díszvilágítás, pénztárhelyiség és munkatársi helyiség kialakítás, vízszigetelés a WC-ben, Szentháromság téri bejárat kiépítése).

12.1.2. Tanösvények

	Száma (db)	Férőhely/befogadó képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Tanösvények	19	NR	Nagy-Szénás tanösvény (Nagykovácsi) Újszerű – 2024-ben megújult.
		NR	Jági tanösvény (Pilisszentiván) Állapota jó.
		NR	Fóti Somlyó tanösvény (Fót) Állapota jó.
		NR	Sas-hegy tanösvény (Budapest) Állapota rossz (a lépcsőfokok a dolomit elmállásával túl magasak, gerendáik elkorhadtak, az ösvény széle omladékos).
		NR	Kőpark tanösvény (Budapest) A tájékoztatási elemek hiányoznak, kiépítendőek. A lépcső- és bútorzati elemek felújítandóak.
		NR	Selyem-réti tanösvény (Ócsa) Bár 2022-ben néhány elem megújításra került, összességében állapota rossz, egyes elemei meg is semmisültek.
		NR	Haraszt-hegyi tanösvény (Csákvár) Állapota megfelelő.
		NR	Strázsa-hegyi tanösvény (Esztergom) Állapota jó.
		NR	Tanösvény a Turjánban (Ócsa) A pallósor rongálása miatt életveszélyes állapotban van, nem járható – lezárásra került.
		NR	Kékbegy tanösvény (Farmos) Állapota jó (2024-ben a pallók részben cserére kerültek, 2025 elején kijavításra került a szerkezet).
		NR	Páskom legelő tanösvény (Dejtár) Állapota részben elfogadható, részben rossz (egyes tájékoztatási elemek azonban cserére és/vagy pótlásra szorulnak).
		NR	Apródok útja tanösvény (Drégelypalánk) Állapota megfelelő.
		NR	Madárdal tanösvény (Dinnyés) Állapota megfelelő (a tájékoztató táblák 2024-ben részlegesen felújításra kerültek).
		NR	Sisakvirág tanösvény (Nagykovácsi) Állapota megfelelő.
NR	Királyréti tanösvény (Királyrét) Állapota megfelelő.		
NR	Kőpíte Túrakörök tanösvény (Dunaalmás) Állapota megfelelő.		
NR	Sóvirág tanösvény (Tápióság) Állapota rossz.		

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

	Száma (db)	Férőhely/befogadó képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
		NR	Gubóvirág tanösvény (Budaörsi Kopárok) Állapota megfelelő.
		NR	Futrinka Tanösvény (Tóalmás) Állapota jó.

12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek

	Száma (db)	Férőhely/befogadó képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Tájház/arborétum/ történeti kert	3	NR	Alcsúti Arborétum (Alcsútdoboz) Állapota elfogadható, de a kápolna felújítandó és kertészeti munkálatok szükségesek.
		NR	Ócsai Tájház (Ócsa) Állapota jó, de a tető és a kémény felújítandó.
		NR	Jókai-kert (Budapest) Felújítás alatt – 2022-2024 között részleges kertrekonstrukció történt, új Natura 2000-es bemutatóhely építése kezdődött meg. Átadás 2025. tavaszán.
Madárvárta	1	30	Alcsúti Arborétum (Alcsútdoboz) Állapota elfogadható, de a kápolna felújítandó és kertészeti munkálatok szükségesek.

12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

Kategória	darab	egyidejű kapacitás	Helyszín
Bázishely	1	51 fő	Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpont (Királyrét)
Oktatóhely	4	30 fő	Budapest barlangjai (a Szemlő-hegyi-barlang
			Szemlő-hegyi-barlang bázisán) Pál-völgyi-barlang
			Budai Vár-barlang
		30 fő	Kökörcsin Ház Erdei Iskola (Esztergom)
		35 fő	Pilisi Len Látogatóközpont (Pilisszentiván)
30 fő	Sas-hegyi Látogatóközpont (Budapest)		

12.1.5. Szálláshelyek

	Száma (db)	Férőhely/befogadó képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Szálláshely	9	51 fő	Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpont Állapota megfelelő.
		4 fő	Kökörcsin Ház Erdei Iskola

	Száma (db)	Férőhely/befogadó képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
			(kutatóház/szállás csak belső használatra) Állapota megfelelő.
		6 fő	Alcsúti Arborétum Kutatóház (szállás csak belső használatra) Állapota megfelelő.
		6 fő	Dinnyési Kutatóház (szállás csak belső használatra) Állapota megfelelő.
		4 fő	Diósjenői Kutatóház (szállás csak belső használatra) Állapota felújítandó.
		4 fő	Farmosi Madárvárta Kutatóház (szállás csak belső használatra) Állapota újszerű
		4 fő	Jókai-kert (kutatóház/szállás csak belső használatra) Állapota megfelelő.
		4 fő	Tardosi Kutatóház (szállás csak belső használatra) Állapota megfelelő.

12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

2024-ben a Jókai-kert Látogatóközpont építése és a Jókai-kert megújítása megakadt: teljesítési hiányosságok és problémák miatt a kivitelezővel szerződésbontás történt, majd új közbeszerzési eljárást követően új kivitelező került bevonásra. Emiatt a látogatóközpont és benne a Natura 2000-es bemutatóhely átadása 2025-re tolódott.

Ezen kívül új létesítmény nem épült, csak kisebb-nagyobb javítási és korszerűsítési munkákra kerülhetett sor. Utóbbiak közül jelentősebb a Nagy-Szénás tanösvény megújítása (2024 tavaszán fejeződött be), a Pál-völgyi-barlang kültéri illemhelyiségének felújítása, valamint a Kékbegy tanösvény pallóinak cseréje/felújítása volt.

12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

12.2.1. Szakvezetési túrák

2024-ben különböző témakörökben 566 szakvezetési túrára (512 gyalogos-, 46 hajó- és kenu-, 3 barlang-, 3 kerékpáros és 2 fotós/exkluzív túra) került sor (a négy budapesti idegenforgalmi barlang sétáit, ill. túráit nem számítva), amelyeken összesen 10.308 fő vett részt.

12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

2024-ben 79 szakmai/jeles/családi napra került sor 154 foglalkozással az igazgatóság saját helyszínein, valamint munkatársaink 18 további hasonlóan vettek részt 37 foglalkozással külső helyszíneken. Az ilyen rendezvényeken összesen 23.676-an vettek részt.

Ezen kívül 640 egyéb tematikus programra került sor (közte 206 madárgyűrűzés, 147 mobil program, 5 vetélkedő-akadályverseny, 75 tematikus terepi program és 140 tematikus nem terepi program), nem számítva többek között az önkéntes napokat, a szakmai és terepgyakorlatokat.

A megvalósult programok közül a fontosabbak:

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- Téltemető családi nap (Budapest - Sas-hegyi Látogatóközpont, 2024.02.24.)
- Gólyaváró családi nap (Farmosi Madárvárta, 2024.04.13.)
- Föld Napja program (Budapest - Pál-völgyi kőfejtő, 2024.04.20.)
- Tájázak Napja (Ócsai Tájház, 2024.04.27.)
- Madarak és Fák Napja (MME 50 rendezvény, Gödöllői Királyi Kastély parkja, 2024.05.11.)
- Ipoly-völgy kincsei Ipolyvece, 2024.06.04.
- Dunavirág Ünnepe (Verőce, 2024.08.17.)
- Rákosi vipera napja - családi nap (Ócsa – Pákász-tanya, 2024.09.07.)
- Madárkavalkád családi nap (Dinnyés, 2024.09.14.)
- Kulturális Örökség Napja (Ócsa – Tájház és Református Műemlék Templom, 2024.09.21.)
- Népmese napja (Ócsai Tájház, 2024.09.28.)
- Vadon a városban - környezeti nevelési nap (Budapest - Jókai-kert, 2024.10.01.)
- Ócsai Gazdanap (Ócsa - Ócsai Tájház és Pákász-tanya, 2024.10.12.)
- Zöld Forगतag (Szokolya-Királyrét, 2024.10.19.)
- Seregélyes Tibor Emlékverseny (Budapest – Pál-völgyi-barlang és –kőfejtő, 2024.10.21.)
- Őszi zsongás - családi nap Budapest - Jókai-kert, 2024.10.26.)
- Tatai Vadlúd Sokadalom (Tata, 2024.11.30.)

A korábbi évekhez hasonlóan a rendezvények, programok jelentős része különböző jeles napokhoz (Víz Világnapja, Állatok Világnapja, Föld Napja és Madarak és Fák Napja programok, Fenntarthatósági Témahét, Európai Madármegfigyelő Napok) kapcsolódott. Ezek alkalmából számos helyszínen rendeztünk programokat, illetve vettünk részt meghívott partnerként különféle tematikus foglalkozásainkkal.

12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpont

A látogatóközpont óvodai és iskolai (köztük 3-5 napos) programokat, kézműves foglalkozásokat, vezetett túrákat biztosított 2024-ben is egész éves nyitvatartás mellett (kivéve: az október közepétől év végéig zajló karbantartási munkálatok miatti leállás), míg szálláslehetőséget 3-6-8 ágyas szobákban 41 fő, 2 ágyas szobákban pedig 10 fő számára.

Az év során összesen 158 alkalommal, 178 foglalkozás keretében 4.068 fő óvodás és iskolás számára nyújtott a helyszínen, valamint terepi és kihelyezett környezeti nevelési foglalkozásokat. 2024-ben a klasszikus, több napos erdei iskolai programszolgáltatás iránti igény szinte teljesen eltűnt, különösen a második félévben – az oktatási intézmények is leginkább már csak egy-egy foglalkozást kértek.

Kököröcsin Ház Erdei Iskola

A Kököröcsin Ház változatos tematikájú erdei iskola programokat biztosít bejelentkező csoportoknak, általános iskolások és óvodások számára egész éves nyitvatartás mellett, azonban szálláslehetőség nélkül. 2023 óta a természetiskolai szolgáltatásokat alvállalkozó bevonásával

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

tudtuk biztosítani az érdeklődők számára, Esztergom Város Önkormányzatának támogatásával, együttműködésével. 2024-ben 18 alkalommal, 19 foglalkozás keretében történt természetiskolai programszolgáltatás mindösszesen 890 fő számára.

Pilisi Len Látogatóközpont

A Látogatóközpont hétvégenként csak az előre meghirdetett garantált családi programok alkalmával volt nyitva. A működés fókuszába a hétköznapiak során az előre bejelentkezett, főként iskolai és óvodai csoportok számára megtartott, jól működő foglalkozások és terepi programok megtartása került. Az év során 36 alkalommal 104 foglalkozásra került sor 798 fő óvodás és iskolás számára. (Egyéb csoportok, programok: 47 alkalom, 63 foglalkozás, 354 fő.)

Sas-hegyi Látogatóközpont

A Sas-hegyi Látogatóközpont egész évben biztosít környezeti nevelési foglalkozásokat a Budai Sas-hegy Természetvédelmi Területen belül, de a Sas-hegy hegylábi részein és további kihelyezett helyszíneken is. Hosszú évek óta különösen jó kapcsolatot ápol a Főváros XI. és XII. kerület önkormányzataival, amelynek eredményeként változatos célcsoportokat, köztük ovódásokat és nyugdíjasokat is rendszeresen el tud érni az iskolák mellett. A látogatóközpont munkatársai az év során a nyitvatartás biztosítása mellett 166 alkalommal és 212 foglalkozás keretében nyújtottak természetiskolai programszolgáltatást összesen 4456 óvodás és iskolás számára.

Szemlő-hegyi-barlang

A Szemlő-hegyi barlangban, iskolás osztályok számára az év során 27 alkalommal került sor „kihelyezett földrajzóra” megtartására.

12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Keve András Madártani és Természetvédelmi Könyvtár

A Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár (továbbiakban: Könyvtár) az Agrárminisztérium nagy hagyománnyal rendelkező tudományos szakkönyvtára, amely a hazai természettudományos szaktájékoztatásban egyedülálló tevékenységet folytat. A Könyvtár közel 15 ezer címadatot számláló állománya Magyarországon kiemelkedő gyűjtemény, jelentős tudományos szakkönyvekkel, magyar és külföldi szakfolyóiratokkal rendelkezik, 35 természettudományos folyóirat kurrens számainak tartalomjegyzékét dolgozza fel és teszi közzé az online elérhető MATARKA-ban.

A könyvtár elsődleges feladata 2024-ben is az olvasók teljes körű tájékoztatása és kiszolgálása volt. Az év során 56 fő használta a Könyvtárat.

A könyvtári állomány kis mértékben, összesen 30 új címmel bővült.

Állományvédelmi céllal ebben az évben 54 kötetnyi folyóiratot került bekötésre.

2024 márciusában egyeztetés történt az Akadémiai Könyvtárral a kutatási jelentések digitalizálását illetően, de az év folyamán kapacitáshiány miatt halasztva lett a feladat megkezdése.

Természetvédelmi táborok

2024-ben 10 napközis és 1 bentlakásos nyári táborra került sor általános iskoláskorú gyermekek számára, összesen 263 résztvevővel (nem számítva a soponyai, Ferenc-majori és farmosi madárgyűrűző és vonuláskutató táborokat, amelyek nem igazgatóságunk szervezésében, de munkatársaink fokozott közreműködésével valósulnak meg):

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- Cincér-tábor 1 turnus (Budapest, 2024.07.29-08.02: 33 fő)
- Lenvirág tábor 2 turnus (Pilisszentiván, 2024.06.24-28: 19 fő és 2024.08.12-16: 19 fő)
- Kutató tábor (Alcsúti Arborétum 2024.06.24-06.28.: 23 fő)
- Kökörcsin Ház tábor 2 turnus (Esztergom, Kökörcsin Ház/Madarakol, 2024.07.22-26.: 23 fő és 08.12-16: 32 fő)
- Kócsag tábor (Dinnyés-Székesfehérvár, 2024.07.22-26.: 21 fő)
- Hiúz tábor 2 turnus (Királyrét, 2024.07.22-26.: 12 fő – napközis és 2024.08.04-09.: 31 fő - bentlakásos)
- MTVA tábor 2 turnus (Budapest, 2024.07.08-12: 26 fő és 2024.07.22-26: 24 fő)
- Famosi madárgyűrűző és vonuláskutató tábor (Farnos, 2024.07.15- 09 15.)

Dunavirág Vízübusz – mobil vízvizsgáló labor

A Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpont munkatársai által üzemeltetett mobil környezeti nevelési eszköz 2024-ben 61 alkalommal, összesen 3.950 fő résztvevő számára biztosított környezeti nevelési programot. Az erdélyi „testvér” nemzeti parkunkkal, a Békás-szoros-Nagyhagymás Nemzeti Parkkal folytatott együttműködés keretében Erdélyben ebből 450 fő erdélyi iskolás volt.

Seregélyes Tibor Emlékverseny

Igazgatóságunk 2024-ben második alkalommal rendezte meg a Seregélyes Tibor Emlékversenyt, ezúttal egyfordulós formában, a Pál-völgyi-kőfejtőben és -barlangban. A verseny legfőbb célja, hogy a középiskolás diákok és felkészítő tanáraik figyelmét élményszerű keretek között irányítsa rá Budapest természeti értékeire, az aktív természetvédelem fontosságára. A versenyen 15 budapesti kerület 32 középiskolájának 128 diákja vett részt 4 fős csapatokkal, a lebonyolításban a DINPI részéről 27 munkatárs és 3 önkéntes vett részt.

Külsős szervezésű rendezvényeken való részvétel

A DINPI munkatársai 2023-ban is igyekeztek eleget tenni a különféle önkormányzatoktól, oktatási intézményektől, civil és egyéb partner szervezetektől kapott meghívásnak. Az év folyamán 24 ilyen kitelepülésen vettünk részt. A jelentősebbek:

- 2024.03.22 Víz Világnapja (Duna Múzeum, Esztergom)
- 2024.04.26 Föld Napja (Budapest XI. kerület, Bikás-park)
- 2024.05.01 Majális (Fóti Somlyó, Fóti)
- 2024.05.11 Madarak és Fák Napja – MME 50 fesztivál (Gödöllő)
- 2024.05.17-20. Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitóhétvége (Budapest, Vajdahunyadvára)
- 2024.05.25 Pilis-Expo (Pilisszentiván)
- 2024.06.01 Vadmacskanap (Budakeszi, Budakeszi Vadaspark)
- 2024.06.02 Szelávi Fesztivál (Dömös)
- 2024.10.12 Kék túrázás napja (Börzsöny, Budai-hg., Pilis, Visegrádi-hegység)
- 2024.09.28 Tápió Natúrparki Nap (Farnos, Tápiószentmárton)

Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési szolgáltatások

A 2024-ben biztosított további ökoturisztikai, környezeti nevelési és kapcsolódó szolgáltatások:

- kenubérlés (Szigetmonostor);

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- látogatóközpontokban ajándékboltok és a webshop működtetése;
- rendezvényhelyszínek bérbeadása (Alcsúti Arborétum, Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpont oktatóterme, Jókai-kert, Ócsai Tájház oktatóterme, kertje és a Turjánház, Pál-völgyi kőfejtő, Sas-hegyi Látogatóközpont – fogadóépület, panorámaterasz és kilátópont, Szemlő-hegyi-barlang – vetítőterem és liftakna, Kökörcsin Ház udvara);
- természetvédelmi önkéntes munkák szervezése, lebonyolítása;
- Duna-Ipoly mobil applikáció (online tanösvényvezető);
- természetismereti szakkör a Pilisi Isten Látogatóközpontban;
- Erdőmerülés;
- utazó barlang – mobil, barlangos környezeti nevelési eszköz.

12.2.5. Kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Kiadott példányszám
1.	Cincér újság, 2025. tavasz-nyár	2024	4.000
2.	Cincér újság, 2025. ősz-tél	2024	4.000
3.	Nagy-Szénás tanösvény vezetőfüzet	2024	1.000
4.	DINPI Programkalauz 2024/2025	2024	10.000
5.	Ócsai Tájház leporello újryomása	2024	2.000
6.	Cincér Kázmér foglalkoztatófüzet	2024	1.000
7.	Jókai-kert Látogatóközpont leporello	2024	2.000
8.	Madárország – foglalkoztató füzet	2024	3.000

12.2.6. Látogatóstatisztika

2024-ben a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai és környezeti nevelési szolgáltatásait igénybevevő látogatók száma mintegy 214 000 fő volt.

Bemutatóhelyeinket több, mint 142 000 fő kereste fel, 66 000 fő pedig különböző ökoturisztikai és környezeti nevelési szolgáltatásainkból részesült. A királyréti Hiúz Ház szálláshelyét igénybe vevő 1.662 fő vette igénybe 3.839 vendégéjszakán.

Jókai-kert, Budapest: A Jókai-kert 2024-ben felújítás miatt továbbra is zárva tartott, egyénileg nem volt látogatható. Ugyanakkor előzetes bejelentkezés alapján vezetett sétákat és tematikus foglalkozásokat egész évben tartottunk – így tematikus környezeti nevelési és családi napokat is. A különböző rendezvényeken összesen 2.344 fő vett részt.

Sas-hegyi Látogatóközpont, Budapest: 2024-ben tovább csökkent a látogatóközpont iránti kereslet – sok negatív észrevétel érkezett a belépőjegy vásárlással kapcsolatban. A nyitvatartási időben (hétfő, ünnepnap) változó kihasználtsággal, nagymértékben az aktuális időjárás szerinti látogatottság mellett került sor szakvezetési sétákra – a helyzeten némileg javított az elővételes jegyek bevezetése (az elővételes jegyek birtokosai kevésbé jó időjárás ellenére is megjelentek a programokon). A teljes látogatószám 11.632 fő volt, amiből 2.933 fő szakvezetés nélkül, 8.699 fő pedig a 406 szakvezetési séta vagy tematikus foglalkozás valamelyikén vett részt.

Ócsai Tájház és Dél-Kelet Pest Vármegyei Tájegység: 2024-ben a magas üzemanyagárak és a különbuszos közlekedés magas ára miatt továbbra is visszafogottabb volt az osztálykiránduló gyerekcsoportok látogatása. A tavaszi időszakban a helyi általános iskola osztályai tették ki a

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

tájvédelmi körzetet meglátogató gyerekcsoportok nagy részét, a programokhoz a DINPI és az Önkormányzat együttműködésének köszönhetően a gyerekek ingyen jutottak hozzá (a költségeket az önkormányzat és a tankerület fizette). A hétközben elmaradó csoportok által okozott kiesést különböző hétvégi napokra meghirdetett tematikus programokkal került kompenzálásra. A gyerekeknek szóló tanösvény szakvezetések tematikája átdolgozásra került, különböző korosztályok számára megfelelő módszertan szerint. A szakvezetések során gyerekek interaktív, játékos feladatok segítségével, aktív részvétellel ismerhetik meg jobban a környék élővilágát és természetvédelmi értékeit. Az Ócsai Madárvárta mellett található épületekben pákász-tanya kiállítás került kialakítására, mely előzetes egyeztetés alapján a Turján-tanösvény szakvezetések látogatásához kapcsolható programelemmé vált. A ViperaLIFE pályázat keretében a TK területére a rákosi viperáról szóló ismeretterjesztő táblák kerültek ki a területre, köztük a Turján-tanösvény elejére. A szakvezetések tematikájába szintén beépítésre került a rákosi vipera fajvédelméről szóló ismeretanyag. A pályázat mentén 2024. 09. 07-én a rákosi vipera napja alkalmából családi program került megrendezésre. A tájház portáin kincskereső jellegű meseprogram került kialakításra QR-kódos megoldással, ami a gyerekes családoknál népszerű program volt. A Tájházat az év során összesen 7.418 fő kereste fel, amit további mintegy 3.400 fő egészített ki a különböző rendezvényeken, szakvezetésekben, egyéb programokon.

Pilisi Len Látogatóközpont és Pilis és Budapest Környéki Tájegység: Pilisi Len Látogatóközpont a hétköznapi és a rendeléses programszolgáltatásra, valamint a látogatóközpontban tartott tematikus rendezvényekre összpontosít. A látogatóközpont 2024-ben 6.115 főt ért el környezeti nevelési és ökoturisztikai programkínálatával, ezen felül a természetvédelmi örök 2.228 fő számára tartottak természetismereti programokat, önkéntes akciókat. Az itt található kiállítást önálló attrakcióként ugyanakkor 2024-ben csupán 45 fő tekintette meg. A látogatóközpont munkatársai sok esetben segítik a központ és az egyéb bemutatóhelyeink által szervezett programok kivitelezését. A látogatóközpont munkatársai működtetik ugyanakkor (az esztergomi Kökörcsin Ház, Esztergom Madárrakol és néhány szakvezetések túra kivételével) szinte az egész tájegység ökoturisztikai és környezeti nevelési programkínálatát, amivel együtt a terepi és a látogatóközpontban tartott, összesen így a kihelyezett foglalkozások, előadások révén összesen 8343 fő látogatót értek el. Ez az eredmény a tavalyi évhez hasonló nagyságrendű, némi emelkedést mutat. A 2023-ban közösen Pilisszentiván Önkormányzatával létrehozott interaktív és modern vízi tanösvényre, a Slötyi-kerülő tanösvényre 2024-ben applikáció is készült. A tanösvény fenntartását az önkormányzat végzi. 2023 év végén elkészült a látogatóközpontban egy szabadulószooba is. Az új szolgáltatás 2024-ben került bevezetésre, VadmacsKaland fantáziánévén.

Kököröcsin Ház, Esztergom: A Kökörcsin Ház profilja természetiskolai oktatóhelyként elsősorban az iskolai csoportok környezeti nevelése, de ezen felül a hétvégékre szervezett, különböző témájú garantált túrákra és a madárgyűrűzési bemutatókra is érkeznek ide látogatók. A 2023. júniusi leépítés miatt a Kökörcsin Ház állandó személyzet nélkül maradt, azóta alvállalkozó(k) bevonásával tudjuk a természetvédelmi bemutatói tevékenységet folytatni az esztergomi bemutatói területen – legalább minimális szinten. 2024-ben összesen így is 2.128 főt sikerült a programszolgáltatással elérni, amiből 18 volt a vegyes és nem oktatási célcsoportok számára történő programszolgáltatási alkalom, összesen 645 fő regisztrált látogató számára.

Hiúz Ház Látogatóközpont és Erdei Iskola, Szokolya-Királyrét és Börzsöny-Gödöllői-dombság Tájegység: A Hiúz Ház Látogatóközpont a népszerű királyréti kirándulóhelyen található, és nagyszámú egyéni látogató keresi fel a kiállítását meghirdetett programoktól függetlenül is – 2024-ben ez a létszám 5.291 fő volt. Emellett tavaly további több, mint 11 000 fő számára biztosítottunk környezeti nevelési és ökoturisztikai programszolgáltatást (ide értve a népszerű Vízi busz szolgáltatását is, valamint megjegyezve, hogy a tájegységben a kapcsolódó

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

szolgáltatásokat szinte teljes egészében a Hiúz Ház munkatársai végezték). Természetfotós előadások további több, mint 2.000 fő elérést jelentettek, több nagyobb, nívós rendezvényen.

Vértesszőlő Tájegység: A tájegységben a külső közreműködő által üzemeltetett Alcsúti Arborétum mellett nincs fizikai infrastruktúrával rendelkező bemutatóhely. A Dinnyési-fertő madármegfigyelő tornyaira, gyűrűzőhelyére és nem utolsósorban a fertő élővilágát bemutató Madárdal tanösvényre építve ugyanakkor egész évben rendszeresen tartunk szakvezetési túrákat és vonzaskörzetében kitelepülésekkel megtartott változatos témájú foglalkozásokat, ezért a Dinnyési-fertőt bemutatóhelyként kezeljük. 2024-ben a tájegység kollégái emellett a Budafok-Tétény Budapest XXII. kerületi Önkormányzattal kötött szerződés alapján az összes kerületi óvodában foglalkozás sorozatot tartottak a biológiai szűnyoggyérítés témakörében. Az így kialakult kapcsolat eredményeképpen 2025-ben új témakörrel folytatódik a környezeti nevelés a kerületi óvodákban. Új táborhelyszíneként az Alcsúti Arborétumban gazdag szakmai programmal nyári („Kutató”) táborot tartottak. A tájegység kollégái látják el a Velencei-tavon az úszólápokat is bemutató hajós túrák szakvezetését. A Dinnyési-fertőn és a további 58 helyszínen megvalósuló ökoturisztikai és környezeti nevelési programmal együtt a tájegység 5 760 látogatót ért el 2024-ben, így közel 30%-kal haladta meg a tavalyi eredményt.

Gerecsei Tájegység: A DINPI öt tájegysége közül egyedül itt nincs fizikai infrastruktúrával rendelkező bemutatóhelye Igazgatóságunknak. A tájegység természetvédelmi őrei ugyanakkor változatos környezeti nevelési és ökoturisztikai feladatokat látnak el minden évben, aminek eredményeként tavaly közel 5.000 látogatót értek el 64 madárgyűrűző bemutató, szakvezetési túra és családi nap, valamint 33 egyéb rendezvény és természetismereti/-védelmi előadás, foglalkozás keretében. A GTE rendezi meg az igazgatóság évek óta legnagyobb rendezvényét, a Tatai Vadlúd Sokadalmat, amin 2024-ben mintegy 16.000 látogató vett részt.

Regisztrált látogatók a DINPI ökoturisztikai bemutatóhelyein

Bemutatóhely neve	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
Pál-völgyi-barlang	36 184	22	36 206	100-3500	
Szemlő-hegyi-barlang	34 761	0	34 761	100-3400	
Budai Vár-barlang	21 580	0	21 580	100-6500	
Mátyás-hegyi-barlang	5 709	0	5 709	100-19900	
Alcsúti Arborétum	28 264	0	28 264	100-3500	
Ócsai Tájház	7 418	264	7 682	100-4300	
Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpont	5 291	0	5 291	100-3600	
Pilisi Len Látogatóközpont	39	6	45	100-3500	
Sas-hegyi Látogatóközpont	2 933	0	2 933	100-2500	
Jókai-kert	0	0	0	100-1200	
Regisztrált látogatók 2024-ben összesen:	142 179	292	142 471		
Összehasonlításként 2023-ban	145 713	20	145 733		

Regisztrált látogatók az egyéb ökoturisztikai szolgáltatásokon

Szolgáltatástípus	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
Szakvezetési túra, nyílt túra	7 881	2 427	10 308	100 - 4250	
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	1 496	21 109	22 605	0-1900	
Erdei iskolai program	1 465	0	1 465	4500-5700	
Természetvédelmi táborok	253	0	253	24000-49500	+étkezés
Osztálykirándulás	48	0	48	900-2300	
Egyéb tematikus program:					
Madárgyűrés (esetleg egyéb foglalkozással, de vezetett túra nélkül)	2 382	2 796	5 178	100-2 000	
Mobil program (terepi vízvizsgálat, benne a rendezvényeken is)	3 284	1 064	4 348	100-2 700	
Vetélkedő, rajzverseny	58	152	210	100-3 900	
Felnőttképzés	0	0	0		
Terepgyakorlat	0	121	121		
Szakmai gyakorlat	0	11	11		
Közösségi szolgálat	0	29	29		
Önkéntes program	37	865	902		
Tárlatvezetéssel Ócsai Tájház/Templom vagy mindkettő kombináltan	188	194	382	100-3 000	
Tematikus terepi programok	1 496	397	1 893	100-3 900	
Tematikus nem terepi programok	3 388	220	3 608	100-3 900	
Egyéb rendezvények	190	0	190	100-3 900	
Kulturális jellegű rendezvény	297	793	1 090	100-3 900	
Protokolláris rendezvény, sajtóesemény/-bejárás	0	207	207		
Mások rendezvényén meghívottként, kitelepülés (pl. standos)	428	4 782	5 210	100-3 900	
Szabadulószoza (vadmacskás)	77	30	107	100-2 500	
Béka-/szalamandra mentés	190	0	190	100-2 400	
Ismeretterjesztő előadások:					

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- tanóra jellegű	1 199	2 889	4 088	100-2200	
- ismeretterjesztő	419	2 865	3 284	100-3000	
Regisztrált igénybevevők összesen:			65 727		

Szálláshelyek forgalma (Hiúz Ház, Királyrét)				<i>Ár (tól-ig; Ft)</i>
Szállóvendégek száma (fő)	1 662			5 500 - 8 000
Vendégéjszakák száma (fő)	3 839			

12.2.7. Környezeti nevelési statisztika

A környezeti nevelési és az ökoturisztikai tevékenységek nagyrészt összefüggenek egymással, sok esetben nem is választhatóak el egymástól. Ezért a környezeti nevelési statisztikában a turisztikai barlangok látogatói is szerepelnek, mivel ők csak környezeti nevelést is tartalmazó szakvezetéssel látogathatják a barlangokat.

Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	létszám összes (év/fő)
Szakvezetéses túra	10 225
Barlangi program, túravezetés (az idegenforgalmi barlanglátogatásokon kívül)	83
Erdei iskola/óvoda	1 465
saját szervezésű szakmai napok	22 605
természetvédelmi táborok	253
természetvédelmi szakmai előadások	7 372
osztálykirándulás	48
Egyéb tematikus program	2 902
Regisztrált igénybevevők összesen:	65 727

12.3. Társadalmi kapcsolatok

Az ökoturisztikai és környezeti nevelési területen a fontosabb együttműködő társadalmi szervezetek 2024-ban: Bábozd Zöldre Egyesület, Börzsöny Alapítvány, Erdőmentők Alapítvány, Jane Goodall Intézet, Száz Völgy Természetvédelmi Egyesület, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, MCE Felsőgallai Amatőrcsillagász Klub, Magosfa Alapítvány, Tápó Természetvédelmi Egyesület, Zöldövezet Társulás Egyesület.

A szakterület szolgáltatásainak és tevékenységeinek megszervezésében és biztosításában releváns további céges partnerségek: Adventure Caving Bt., „A Felcsúti Utánpótlás Neveléséért” Alapítvány, Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ Nonprofit Kft., Braun Lazar Kft., Budapest Brand Nonprofit Zrt., Ipolyerdő Zrt., Interticket Kft., MERT Marketing Kft., Pilisi

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Parkerdő Zrt., Soma Consult Kft., Fabi-Com Bt., Dr. Timárné Rákosi Viktória ev., VARyou Vision Kft, Várkapitányság, Vecsem Szolgáltató Bt.

Legfontosabb önkormányzati partnerek: Budapest XI. és XII. kerületei, Esztergom, Gárdony, Nagykovácsi, Pilisborosjenő, Pilisszentiván és Tata önkormányzatai.

A gazdasági társaságok közül fontosabb támogató volt a Bridgestone Tatabánya Termelő Kft., a KMPG, a TATA CSA és a MOL Zrt.

Az igazgatóság hosszú évek óta fennálló, határon átnyúló kapcsolatai közül aktív együttműködés az év során a Békás-szoros – Nagyhagymás Nemzeti Parkkal (Románia) volt. Ennek keretében a Dunavirág Vízügy mellett több kollégánk tartott madárgyűrűzési és természetismereti foglalkozásokat erdélyi iskoláknak 2024. tavaszán és őszén.

12.3.1. Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer

2024-ben, egy év kihagyás után indítottunk újra védjegyes pályázatot, 14 pályázó részvételével. 9 pályázó (köztük egy, már aktív védjegyes termék kínálatának bővítésére) nyerte el a védjegy használati jogosultságot. A védjegyhasználóink közül szerződés hosszabbítási lehetőséggel 2024-ben 9 védjegyes élt, ketten pedig nem kérvényezték a hosszabbítást. 2024 év végével az aktív védjegy használóink száma ezáltal 42 lett.

A nemzeti parki védjegyes termékek megoszlása 2024. év végén termékkörök szerint:

Termék	Termelő (db)	Termék (db)
Gyümölcs (lekvárok)	2	3
Gyűjtött egyéb növényi, és gomba szárítmányok	1	4
Méz	5	13
Szarvashúsból készült szárazáru	1	3
Tej	3	6
Kézműves	17	107
Száraztészták	1	10
Malomipari termékek	1	6
Szürke marha szalámi (DINPI saját terméke)	1	3
Szolgáltatások	7	13
Bor	3	6

A DINPI saját rendezvényein, így a Famosi Gólyaváró Családi Nap, Föld Napja a Pál-völgyi kőfejtőben, Őszi Zsongás Családinap a Jókai-kertben, majd a Tatai Vadlúd Sokadalom keretében, Ócsán pedig a Húsvéti készülődés családinapon, a Tájházak Napja alkalmából és az Ócsai Gazdanapon biztosítottunk lehetőséget a védjegyesek bemutatkozására. Az Agrárminisztérium által szervezett programok közül pedig a Nemzeti Parkok Hetének rendezvényén, és a novemberi Termelői piacon vehettek részt védjegyesek, valamint a Gödöllőn megrendezett Madarak és Fák Napja programon értékesíthették portékáikat. 2024-ben 17 védjegyes vett részt a fentiekben felsorolt rendezvényeken.

Az igazgatóság bemutatóhelyeinek kínálatában az év során folyamatosan kaphatóak voltak védjegyes termékek.

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

Az igazgatóság működési területén négy natúrpark működik: a Gerecse, a Pilisi Sziklák, a Tápió és a Vértesi Natúrpark.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Gerecse Natúrpark

A Gerecse Natúrparkkal folyamatosan aktív a kapcsolat a programok, szakmai események kidolgozásában segítünk, lektorálunk.

Pilisi sziklák Natúrpark

2024-ben aktív együttműködés nem volt.

Tápió Natúrpark

2024-ben folyamatos együttműködés a csoportok szervezése és fogadása során különösen a farmosi békamentés tekintetében. Bővült a közös szakmai munka köre is, pl. nagykáta fekete kökőrcsin állomány egyedi védelme, VEKOP homoki élőhelyek utókezelése. A Natúrpark 2024 tavaszától átvette az igazgatóságtól a farmosi békamentés szervezését, programadóként közreműködött az április 13-i Farmosi Gólyaváró rendezvény megvalósításában, az igazgatóság pedig szakvezetési túsával és előadással vett részt a Natúrpark szeptember 28-i Aktív Családi Napján.

Vértesi Natúrpark

Többször egyeztetünk a Natúrparkkal madaras, főleg ragadozómadaras szakmai kérdésekben.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

Sajtókapcsolatok, közlemények:

Az igazgatóság az év folyamán 3 írásos sajtóközleményt tett közzé és 170 sajtómegkeresésnek tett eleget nyilatkozat, információ biztosítás és adatszolgáltatás formájában. Négy sajtónyilvános eseményt szerveztünk projektek indításával és zárásával, illetve létesítmények átadásával kapcsolatban, valamint közreműködünk az Agrárminisztérium egyik sajtótájékoztatójának megtartásában. Továbbra is jó kapcsolatot ápoltunk a média számos képviselőjével:

Média	Írott	Elektronikus
Helyi	1	4
Regionális	2	2
Országos	3	30
Nemzetközi	0	0

Sajtómegjelenések: A különböző online médiumok sok tartalmat vettek át a DINPI-től 2024-ben is. Az év során 36 feljegyzett online sajtómegjelenésünk volt, amelyek kifejezetten igazgatósági hírt közöltek (ez azonban nem tartalmazza a kapcsolódó, de nem igazgatósági vonatkozású témákat), valamint további 6 rádiós, 34 televíziós és 6 nyomtatott média megjelenést regisztráltunk.

Honlapok: Az igazgatóság összesen 17 domain nevet kezel. A legfontosabb weboldal a dunaipoly.hu, amelyen az év során 304 345 oldalmegtekintést regisztráltunk. 2024-ben új weboldalt nem hoztunk létre.

2024-ben aktív és a DINPI által szerkesztett honlapok	dunaipoly.hu
	dunaviragvizibusz.hu
	budaisashegy.blog.hu
	hiuzhaz.blog.hu
	ocsaitajhaz.blog.hu
	vadludsokadalom.hu

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Elektronikus hírlevél: A DINPI programjait, újdonságait népszerűsítő hírlevél 34 alkalommal jelent meg és lett megküldve több, mint 2 000 feliratkozó számára. A levelet átlagosan a címzettek 46%-a nyitotta meg, ami a hivatalos analitikák szerint mintegy kétszerese a hasonló témájú hírlevelek megnyitási arányának.

Facebook: Az igazgatóság Facebook oldalát 2024 végén 29 878-an követték. Az év során összesen 346 bejegyzést tettünk közzé, több, mint 1,8 millió elérést, 130 000 aktivitást és 31 000 hivatkozáskattintást értünk el. A központi profil mellett több bemutatóhely (így a Hiúz Ház, a Jókai-kert, az Ócsai Tájház és a Pilisi Len Látogatóközpont) önálló Facebook oldalt is gondozott.

Instagram: Az év során az inkább fiatalokat elérő oldalra 218 fotót töltöttünk fel, az oldalt az év végén 4 003 fő követte.

YouTube: Az igazgatóság 437 feliratkozóval bíró csatornájára az év folyamán 1 videót töltöttünk fel, amit összesen 232-en néztek meg.

12.4. Tervezett fejlesztések (2024)

Projekt címe	Környezeti nevelési / ökoturisztikai fejlesztés 2024-ben	Forrás	Milyen stádiumban van?
A természet felfedezésének élményét nyújtó bemutatóhelyek fejlesztése Natura 2000 fajok és élőhelyek megismertetése érdekében Budapest vonzáskörzetében II. ütem	Jókai-kert fejlesztése: Natura2000-es bemutatóhely és látogatóközpont létrehozása természetismereti kiállítással, kertrendezési munkálatok	VEKOP	Megvalósítása folyamatban van, tervezett projektzáró rendezvény/átadó: 2025.05.09.
Börzsönyt mindenkinek!	Tematikus belépő- és betekintő pontok kialakítása a Börzsöny területén, a királyréti tanösvény komplex megújítása	TOP+	A pályázat nyert, a támogatási szerződés aláírása függőben
Természetvédelmi őrszolgálat infrastrukturális fejlesztése Gerecsei Tájvédelmi Körzet területén	Tájégségi központ részeként környezeti nevelési bázis, oktatóterem létrehozása.	KEHOP+	Megvalósítás alatt
R3R Aktív és Zöld Turizmus Fejlesztése	A Hiúz Ház kül- és beltéri fogadóterének, valamint kiállításának átalakítása, korszerűsítése, attraktívabbá tétele – ökoturisztikai szolgáltatásfejlesztése	TOP+	Pályázat benyújtva/értékelés alatt

12.5. Együttműködési megállapodások

Szerződő fél neve	Megállapodás célja és tartalma	Megkötés dátuma
Adventure Caving Bt.	túravezetői szolgáltatás	2021
"A Felcsúti Utánpótlás Neveléséért" Alapítvány	Alcsúti Arborétum üzemeltetés	2012
Börzsöny Természetbarát és Hegymászó Egyesület	ökoturisztika	2008
Braun Lazar Kft.	kenu- és kerékpárflotta üzemeltetés	2021
Budai Kadarka Nonprofit Kft. (Kadarka Kör)	programok szervezése, bemutató jellegű szőlőültetvény gondozása	2011

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Budapest Brand Nonprofit Zrt.	Budapest Card együttműködés	2017 (évente megújítva)
Creative Travel Factory Kft. (Aktív Tours)	marketing	2022
DEDU Kft. (Kajla program)	marketing	2020
Dunamente Ökoturisztikai Látogatóközpont	általános együttműködés	2022
Duna Múzeum	általános együttműködés	2006
ELTE Fűvészkert	védett fajok se situ szaporítása	2022
ELTE Biológiai intézet	általános együttműködés, erdei élőhelyek kutatása	2021
Esztergom Város Önkormányzata	környezeti nevelés, ökoturisztika	több megállapodás
Excalibur Tours	marketing	2022
Fabi-Com Bt.	barlangi szolgáltatások, büfé üzemeltetés	2021
Felcsúti Utánpótlás Neveléséért Alapítvány	Alesúti Arborétum üzemeltetés	2011
Gárdony Város Önkormányzata	általános együttműködés	2010, 2015
Harmony Tours Kft.	marketing	2022
Hotelinfo Kereskedelmi és Propaganda Kft.	Hungary Card	2019
Interticket Kft.	jegyértékesítés	2023
Ipoly Erdő Zrt.	általános együttműködés	2008, 2012
Katonai Emlékpark Közhasznú Nonprofit Kft.	általános együttműködés	2021
Magyar Hegy- és Sportmászó Szövetség	általános együttműködés	2009
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület	általános együttműködés	1997
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Komárom-Esztergom Megyei Csoport	általános együttműködés	2003
Magyar Természetjáró Szövetség	általános együttműködés	2013
MERT Marketing Kft.	„Erdőmerülés” programok	2019
Nagykovácsi Önkormányzata	általános együttműködés	2021
Ócsai Madárvárta Egyesület	Ócsai Madárvárta működtetés	2012
Petőfi Irodalmi Múzeum	Jókai Emlékszoba működtetés	2007
Pilisborosjenő Önkormányzata	általános együttműködés, Pilisi Bioszféra Rezervátum	2021
Piliscsaba Önkormányzata	általános együttműködés, Pilisi Bioszféra Rezervátum	2023
Pilisszántó Önkormányzata	általános együttműködés, Pilisi Bioszféra Rezervátum	2023
Pilisi Parkerdő Zrt.	általános együttműködés, Pilisi Bioszféra Rezervátum	több megállapodás
Pilisszentiváni Helytörténeti Egyesület	általános együttműködés	2021
Pilisszentiván Önkormányzata	általános együttműködés	2016
Pilisvörösvár Önkormányzata	általános együttműködés	2023

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Pusztavacs Önkormányzata	Ország Középe bemutatóhely	2020
Scan-Xpress Bt. (MCE Amatőrcsillagász Klub)	csillagnéző programok	2017
Sétaműhely Kft.	programszolgáltatás	2019
Sétapálca Kft. (Imagine Budapest)	programszolgáltatás (Várbarlang)	2021
Somega Bt.	büfé üzemeltetés	2014
Száz Völgy Természetvédelmi Egyesület	általános együttműködés	2008
Tápió Közalapítvány	általános együttműködés	2005
Természetes Életmód Alapítvány	általános együttműködés	2009
Dr. Timárné Rákosi Viktória ev.	túravezetői szolgáltatás	2021
VARYou Vision Kft.	multimédia tárlatvezető mobilapplikációs szolgáltatás	2024
Várkapitányság Zrt.	programszolgáltatás (Várbarlang)	2023
Vecsem Szolgáltató Bt.	túravezetői szolgáltatás	2021
Velencei-tavi Fejlesztési Nonprofit Kft.	programszolgáltatás (hajózás)	2020
Verőce Önkormányzat	általános együttműködés	2023
Verőcei Művelődési Ház	általános együttműködés	2023

12.6. Fontosabb események

- Víz Világnapja (Duna Múzeum, Esztergom, 2024.03.22)
- Gólyaváró családi nap (Farmosi Madárvárta, 2024.04.13.)
- Föld Napja program (Budapest - Pál-völgyi kőfejtő, 2024.04.20.)
- Tájazak Napja (Ócsai Tájház, 2024.04.27.)
- Madarak és Fák Napja (MME 50 rendezvény, Gödöllői Királyi Kastély parkja, 2024.05.11.)
- Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitóhétfője (Budapest, Vajdahunyadvára, 2024.05.17-20.)
- Pilis-Expo (Pilisszentiván, 2024.05.25)
- Ipoly-völgy kincsei (Ipolyvece, 2024.06.04.)
- Dunavirág Ünnepe (Verőce, 2024.08.17.)
- Rákosi vipera napja - családi nap (Ócsa – Pákász-tanya, 2024.09.07.)
- Madárkavalkád családi nap (Dinnyés, 2024.09.14.)
- Kulturális Örökség Napja (Ócsa – Tájház és Református Műemlék Templom, 2024.09.21.)
- Népmese napja (Ócsai Tájház, 2024.09.28.)
- Vadon a városban - környezeti nevelési nap (Budapest - Jókai-kert, 2024.10.01.)
- Ócsai Gazdanap (Ócsa - Ócsai Tájház és Pákász-tanya, 2024.10.12.)
- Vadmacska gála (Budapest, Fővárosi Állat- és Növénykert, 2024.10.19)
- Zöld Forगतag (Szokolya-Királyrét, 2024.10.19.)
- Seregélyes Tibor Emlékverseny (Budapest – Pál-völgyi-barlang és –kőfejtő, 2024.10.21.)
- Őszi zsongás - családi nap (Budapest - Jókai-kert, 2024.10.26.)
- Tatai Vadlúd Sokadalom (Tata, 2024.11.30.)

13. Közfoglalkoztatás

13.1. Alapfeladatok, személyi feltételek

A 2024. évben újra lehetőség nyílt Igazgatóságunk számára az Országos Közfoglalkoztatási Programban részt venni. 4 fő foglalkoztatására nyújtottunk be igényt, melyet a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal jóváhagyott, a létszám az év során 2 főre csökkent.

A közfoglalkoztatásban érintett települések: Esztergom, Tata, Szokolya (Királyrét) és Budapest.

A foglalkoztatási támogatás összege a 2024. évben 6.315.007 Ft volt.

A közfoglalkoztatás során az alábbi alapfeladatokat terveztük és valósítottuk meg:

- Allergén, inváziós növények irtása,
- Nyílt térségek ápolása,
- Hulladékgyűjtés,
- Természetvédelmi területkezelések,
- Az Igazgatóság ingatlanvagyonának fenntartása, karbantartása,
- Környezeti nevelési feladatok, egyéb szakvezetések megtartása

13.2. Elvégzett feladatok, eredmények

Gerecsei Tájegység, Tata

Az egy fő közfoglalkoztatott az alábbi feladatok ellátásában vett részt:

- Ferencmajori Madárvárta szakmai munkájának vezetése, végzése,
- Tájegységi környezeti nevelési programok, táborok, túrák, védelmi, szeméthyűjtési, élőhelykezelési, madárgyűrűzési akciók előkészítése, szervezése, lebonyolítása.
- Élőhely felmérések végzése, biotikai adatok gyűjtése és rögzítése DINPI adatbázisba.
- Szakmai gyakorlatosok kiosztott feladatainak irányítása, vezetése.
- Tájegységi bemutatóhelyeink, információs felületeink karbantartásai (tanösvények, információs és hatósági táblák stb.) munkáinak elvégzése.
- Saját területünk fenntartási munkáinak elvégzése (pl.: tardosi GTK kutatóház környezetének rendben tartása, illetve pusztamaróti temető kaszálása, kerítés javítása, magyarföldi husáng élőhely védelmi kerítés, továbbá földútjaink karbantartása és javítása kézi eszközökkel stb.).
- Kaszálások, cserjeirtások, élőhelykezelések irányítása, végzése.
- Allergén és adventív növények visszaszorítása kézi erővel.
- Özönnövények mechanikus kezelése.
- Tájegységi gépek kezelése, karbantartása.

Pilis-Budapest környéki Tájegység, Esztergom, Pilisszentiván

A Pilis-Budapest környéki Tájegységben 2024. évben egy főt foglalkoztattunk a közfoglalkoztatási programban, az irodaként is működő Kőköröcsin-ház Erdei iskolában, és a Strázsa-hegyi Majorban látta el feladatait.

- A közfoglalkoztatottak feladatai közé tartozott a Kőköröcsin-ház takarítása és fertőtlenítése.
- A Strázsa-hegyi tanösvény mentén a hulladék gyűjtése.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- Július folyamán a központilag kijelölt időpontokban megtörtént a parlagfű-mentesítés, a Kökörös-ház, a Strázsa-hegyi Major és a Visegrádi-öböl területén több alkalommal.
- A Kökörös-ház épülete mellett, a Strázsa-hegyi Major (állattartó telep) szociális helységeinek és irodájának takarítását is rendszeresen végezte a közfoglalkoztatott.
- Rendszerben tartotta a külső telep részeket (kaszálás, gereblyezés, falevelgyűjtés), továbbá az afrikai sertéspestis (ASP) miatt létrehozott gyűjtőpont takarítása és fertőtlenítése is a feladatok közé tartozott.
- A Strázsa-hegyi Major állatállományának etetése, itatása, almozása (kutya, juh, szarvasmarha), az állatok egészségügyi kezelésében, leltározásában, mérlegelésében, való részvétel.

Jókai-kert és Sas-hegyi Látogatóközpont, Budapest

Egy fő közfoglalkoztatott 2024. november végéig a bemutatóhelyek üzemeltetésével, környezeti neveléssel és csoportok fogadásával kapcsolatos feladatokat látott el. A közfoglalkoztatott munkatárs főként környezeti nevelési, oktatási háttérmunkákban (anyaggyűjtés, új foglalkozások és a Természetiskola minősítéshez szükséges modulok kidolgozása), online kommunikációban (blogok és Facebook oldalak bejegyzéseinek írása, videó és fotó anyagának gyűjtése), könyvtári állomány katalógizálási és selejtezési, élőhelykezelési és üzemeltetési feladatokat elvégzésében vett részt.

Börzsönyi-Gödöllői dombság Tájegység (Királyrét)

Egy fő közfoglalkoztatott az alábbi feladatok ellátásában vett részt:

- A szállás, az erdei iskola és a látogatóközpont a nyári és őszi időszakban – egészen novemberig - üzemelt, így a napi látogatók, a felnőtt- és gyerekcsoportok, valamint a szállást igénybevevők után is gyakran és folyamatosan szükség volt a takarításra. Az egész éves folyamatos igénybevétel miatt az egész házat érintő, precíz nagytakarítást ütemeztünk be (ablaktisztítás, ágyneműk, huzatok teljes mosása, felültetek áttörlése, portalanítása, stb.).
- Látogatóközpont környezetének tisztán tartása, amennyiben indokolt parlagfű-mentesítésben való részvétel.

13.3. Tapasztalatok

A program megvalósításának gazdasági haszna közvetlenül a mezőgazdasági területeken a helyes környezeti és mezőgazdasági állapot biztosításával, az allergén növények visszaszorításával javuló népegészségügyi helyzettel, a védett természeti értékek egyedszámának növekedésével, az illegális hulladékdepók felszámolásának környezetvédelmi pozitív hatásával, az ingatlanok értékállóságával mérhető le.

A program megvalósítása a védett természeti területek általános állapotának javulásában, az erdők és mezők rekreációs értékének növekedésében, a természetvédelmi bemutatóhelyeken elvégzett környezettudatot formáló oktató-, nevelőmunka hatásában is kimutatható volt.

A közmunka programnak 2024-ben számos pozitív hozadéka volt igazgatóságunk munkájában. Elsősorban az alábbi területeket kell kiemelnünk:

- Tájegységi környezeti nevelési feladatok, programok, online programok, táborok, túrák, madárgyűrűzési akciók előkészítése, szervezése, lebonyolítása.
- Élőhely felmérések végzése, biotikai adatok gyűjtése és rögzítése DINPI adatbázisba.
- Szakmai gyakorlatosok kiosztott feladatainak irányítása, vezetése.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- Tájégségi bemutatóhelyeink, információs felületeink karbantartási munkáinak elvégzése.
- Saját vagyongezelésű területünk fenntartási munkáinak elvégzése
- Kaszálások, cserjeirtások, élőhelykezelések irányítása, végzése.
- Özönnövények, allergén növények (parlagfű) visszazorítása kézi erővel.
- Tájégségi gépek kezelése, karbantartása.
- Tájégségi ingatlanok, állattartó telepek, bemutatóhelyek, parkolók karbantartása, takarítása, udvartakarítás, szükség szerint területi szemétszedés.
- Oktatási háttérmunkákban való közreműködés.

13.4. Javaslato

A közfoglalkoztatási program folytatása fontos főként az üzemeltetés és a területkezelés, környezeti nevelés terén. A felmerülő feladatok mennyiségét és tapasztalatainkat tekintve a közfoglalkoztatási program folytatását javasoljuk.

14. Belföldi és külföldi együttműködés

14.1. Belföldi együttműködés

A DINPI kifejezett szándéka a folyamatos kapcsolattartás és szakmai együttműködés a közigazgatási és társadalmi szervezetekkel.

Stratégiai partnert jelentenek a kormányhivatalok természetvédelmi és környezetvédelmi főosztályai és a társ nemzeti park igazgatóságok. A főosztályok vonatkozásában napi rendszerességű kapcsolattartás elsősorban a konkrét hatósági eljárásokban való részvétel miatt áll fenn, de az adatcsere és a kölcsönös tájékoztatás is jellemzi az együttműködést. A nemzeti park igazgatóságok esetében a természetvédelmi kezelési feladatok, a közös pályázatokban való részvétel, a szakterületi konferenciák, valamint a pénzügyi-gazdasági menedzsment feladatok harmonizációja, a leghatékonyabb gyakorlatok átvétele a célja a formális és informális egyeztetéseknek.

Folyamatos, vezetői és ügyintézői szintű szakmai együttműködést alakítottunk ki a vízügyi igazgatóságokkal és az erdészeti Zrt-kel, akikkel részben a területkezelési- és hasznosítási feladatok részletes egyeztetése zajlik, részben pedig a fejlesztési programok, pályázatok összehangolása.

A szakmai együttműködést kiemelten erősíti a térségi szereplőkkel közös projektek lebonyolítása. Ezek az alábbiak:

- valamennyi társ nemzeti park igazgatóság,
- az erdőgazdaságok közül a Pilisi Parkerdő Zrt, Ipoly Erdő Zrt.
- a civil szervezetek közül a WWF Magyarország, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft
- Magyar Természettudományi Múzeum,
- Pilisborosjenő Önkormányzata

A működési területen elhelyezkedő települési önkormányzatokkal elsősorban a rendezési tervek készítése kapcsán aktív az együttműködés. Az önkormányzatok közül kiemelkedően szoros az együttműködés a Budapest XI., XII. és II. kerületi, a Pilisborosjenői, Pilisszentiváni, Nagykovácsi Önkormányzattal, akikkel évek óta közös finanszírozású környezeti nevelési programokat, illetve élőhelykezelési programokat bonyolítunk le.

Helyi védetté nyilvánítás:

Kiemelt figyelmet fordítunk a helyi védettséget kezdeményező Önkormányzatok szakmai támogatására, ahol a jogszabályban előírt nyilatkozaton túl segítünk a kezelési irányelvek helyes meghatározásában, valamint az előkészített önkormányzati rendelet szakmai véleményezésében.

2024-ben 16 db új helyi védetté nyilvánítás, 3 db helyi védettség feloldás/egyidejű helyi védetté nyilvánítási eljárás, 16 db technikai korrekció, 7 db helyi védett kezelési terv kihirdetés/módosítási véleményezése történt meg. Ezeken felül nagy volumenű, a 2024. évre jellemző (és 2025-re áthúzódó) speciális feladat volt a vármegyei kormányhivatalok helyi jelentőségű védett természeti területek önkormányzati jogforrásaira irányuló ún. céllenőrzése kapcsán megindított felülvizsgálatok, melynek során 17 esetben végeztünk véleményezést.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Helyi védetté nyilvánítási javaslatok véleményezései: Albertirsa: mocsári kosboros kaszáló, Bodajk: Gaja-szurdok TT bővítése, Budakalász: gyep, vörösvércsék táplálkozó területe, Budapest: Mocsáros TT bővítése, Csömör: Kálvária-erdő + Szedervölgyi erdő részét képező ingatlanok + a „láprétek védősávja”, Csömör: Mókus-patak mente, Jászberény: Hajta-mocsár, Mocsá: ürgés legelő, Monor: 030723 hrsz.-ú ingatlan, Monorierdő: tölgyfák, Pátka: víztározó, Páty: zsámbéki kanyar ligetes élőhely, Törökbálint: Dulácska-völgy, Törökbálint: fák védetté nyilvánítása, első ütem, Törökbálint, fák védetté nyilvánítása második ütem.

Védelem alóli feloldások egyidejű védett nyilvánítások véleményezése: Komárom: veszélyessé vált védett fák kivágása, Leányfalu: védett tuja fasor kiszáradása, Magyaralmás: Tóhely-domb helyi jelentőségű természetvédelmi terület részeként védett Magyaralmás 08/5 hrsz.-ú ingatlan védettségének feloldása.

Helyi védett terület új kezelési terv kihirdetése vagy kezelési terv módosításának a véleményezése: Bodajk: Gaja-szurdok TT bővítése kapcsán, Budakeszi: Álom-völgy TT, Budapest: Mocsáros TT bővítési területre, Lábatlan: Gerenday arborétum TT, Leányfalu: Duna-parti ártéri erdő TT, 06/1 hrsz. kapcsán önálló kezelési terv, Szentendre: Pannónia-tó TT, Törökbálint: Dulácska-völgy TT kezelési terve.

Helyi jelentőségű védett természeti területek önkormányzati jogforrásainak felülvizsgálatával összefüggésben végzett véleményezések: Adony, Bábolna, Bakonyszombathely, Bernecebaráti, Dunaújváros, Esztergom, Gárdony, Kakucs, Leányfalu, Lábatlan, Mocsá, Pákozd, Pázmánd, Pustavám, Rácalmás, Szabadbattyán, Velence települések rendeletei kapcsán.

A korábban megalapított Vértesi NP, Gerecse NP mellett a 2019-ben létrejött Tápió NP-kal és Pilisi Sziklák NP-kal is szakmai együttműködést alakítottunk ki:

- A Pilisi Sziklák NP esetében a natúrpark vezetője helyet kapott a Pilisi BR Tanácsadó Testületében.
- A Tápió Natúrparkkal együttműködésben valósítjuk meg a kora tavaszi békamentő családi rendezvényünket.

Oktatási intézmények közül rendszeres önkéntes munkát végeznek az ELTE biológus hallgatói és a MATE hallgatói, valamint a budapesti Arany János és Apáczai Csere János Gimnáziumok diákjai. Igazgatóságunknak formalizált együttműködési megállapodása van gyakorlatos hallgatók fogadására a MATE-vel, a Szent-István Egyetemmel és a Soproni Egyetemmel.

Igazgatóságunk az elmúlt években fokozatosan erősítette a természetvédelmi önkéntes munkákra egyre nagyobb számban jelentkező érdeklődők bevonását az élőhelykezelési feladatokba.

Az MVH utódszervezeteivel közös ellenőrzési feladataink révén dolgoztunk együtt. A közös Natura 2000 és AKG ellenőrzésekben Igazgatóságunk 21 munkatársa vett részt, összesen 153 gazdálkodót ellenőriztünk, gazdálkodónként legalább két alkalommal. A fő cél a *NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól* szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletben foglalt előírások betartásának, a kaszálás bejelentők meglétének és az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedésének és terjedésének megakadályozása érdekében tett intézkedések ellenőrzése volt.

A Börzsöny-Gödöllői-domság TE és a Vértes-Mezőföldi TE rendszeresen lát el közös szolgálatokat a Készenléti Rendőrséggel, illetve a Gárdonyi Rendőrkapitánysággal, illetve a Sárbogárdi Rendőrkapitánysággal.

Igazgatóságunk elsőként a Komárom-Esztergom Vármegyei Rendőrfőkapitánysággal újította meg az együttműködési megállapodást.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A NÖDIK tápiószelei intézetével közösen 2024-ben is folytatódott a Tápió-vidéki védett, egyben veszélyeztetett növényfajokkal kapcsolatos maggyűjtés, ex situ szaporítás, illetve kiültetés. 4 faj (szibériai nőszirm, homoki nőszirm, nagy ezerjófá, törpemandula) 13 lokalitásban történő kiültetése történt meg.

Eredményes együttműködést folytattunk a Homokhátság vízutánpótlása projekttel kapcsolatban az OVF-el, illetve lokális vízmegtartások ügyében a KÖTIVIZIG-el.

14.2. Nemzetközi együttműködés

2024-ben érvényben lévő legfontosabb együttműködések az alábbiak:

Nemzetközi Partner	Ország	Az együttműködés (tématerület/projekt) rövid ismertetése
Békás-szoros– Nagy-hagymás Nemzeti Park	Románia	Rendszeres partnerségi együttműködés, kölcsönös tanulmányutak szervezése és szakmai tapasztalatsere. Madárgyűrűzési és természetismereti bemutatók (Dunavirág Vizibusz) tartása Gyergyószentmiklós környéki iskolás gyerekcsoportoknak.
Pozsony Térségi Természetvédelmi Egyesület (BROZ)	Szlovákia	Több olyan LIFE+ projektben veszünk részt, ahol a BROZ a vezető partner: - A Duna ártéri élőhelyeinek megőrzése és bemutatása (2015-2024) - Szárazgyepek endemikus növényfajainak megőrzése a Pannon és Alpesi biogeográfiai régió határterületén (2020-2027)
EUROPARC	Németország	Aktív részvétel a Közép- és Kelet-Európai Szekció munkájában.
Carpathian Network of Protected Areas (CNPA)	Románia	Részvétel a szakmai rendezvényeken. 2018-ban közös pályázatot nyertünk a Duna Transznacionális Programra. A Duna-Ipoly Nemzeti Park borszönyi részterületének kezelési tervére kértünk támogatást.
DANUBEPARKS	Ausztria	Részvétel a szervezet közgyűlésein, szakmai találkozóin, rendezvényein. Közös projektek.
Európa Diploma	Franciaország	Részvétel az európa diplomás területek kezelőinek találkozóin. Éves jelentés összeállítása és leadása.
EuroMAB	Franciaország	Részvétel az EuroMAB rendezvényein, kapcsolattartás és tapasztalatsere az UNESCO szakértőivel és a bioszféra-rezervátumokkal.

15. Ellenőrzés

Az Igazgatóság külső- és belső ellenőrzéseinek nyilvántartását az AM által fenntartott ellenőrzés nyilvántartó rendszerben naprakészen vezetjük.

15.1. Külső ellenőrzések

Az Igazgatóságnál a 2024. évben 13 külső ellenőrzés történt. Hat ellenőrzés a KEHOP, és VEKOP pályázatok megvalósítását vizsgálta záró ellenőrzés keretében. Az Agrárminisztérium Ellenőrzési Főosztálya a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a központi államigazgatási szervek és a rendvédelmi szervek irányában fennálló egyes ellátási kötelezettségekről, a termékek és szolgáltatások átadás-átvételének és azok ellentételezésének rendjéről szóló 44/2011. (III. 23.) Korm. rendelet szerinti beszerzéseket ellenőrizte, illetve a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos ellenőrzést is lefolytatott Igazgatóságunknál a 2024. évben. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal „A kormányzati igazgatási szerveknél foglalkoztatottak munkaalkalmassági vizsgálatáról szóló 4024/2024. számú Korm. határozat 3. pontjában foglaltak végrehajtása” tárgyában kezdett ellenőrzést, de a 2024. évben még csak a kapcsolattartó személy kijelölése történt meg. A Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal közfoglalkoztatás témában ellenőrizte Igazgatóságunkat. Szintén a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal ellenőrizte az „Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés - VP4-10.1.1-21 felhívás tekintetében 2023. és 2024. támogatási évek helyszíni és dokumentálását”, illetve az Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály Helyszíni Ellenőrzési Osztállyal közösen anyajuhtartás támogatással kapcsolatos helyszíni ellenőrzést folytatott az Esztergomi Strázsahegyi-majorban. A Közbeszerzési Hatóság a „Mezőgazdasági gépek, tartozékok beszerzése” tárgyú közbeszerzési eljárás lefolytatásának eredményeként a 3. részajánlati kör szerinti „Mezőgazdasági gépek – Ócsai központ” tárgyban megkötött közbeszerzési szerződés teljesítésének és módosításának ellenőrzését kezdte meg a 2024. évben.

A külső ellenőrzést végző megnevezése	Az ellenőrzés tárgya (címe)	Intézkedést igénylő megállapítás
Miniszterelnökség KEHOP IH	KEHOP-4.1.0-15-2016-00054 záróellenőrzés	nem volt
Agrárminisztérium Ellenőrzési Főosztály	A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság ellenőrzése, ezen belül a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a központi államigazgatási szervek és a rendvédelmi szervek irányában fennálló egyes ellátási kötelezettségekről, a termékek és szolgáltatások átadás-átvételének és azok ellentételezésének rendjéről szóló 44/2011.(III.23.) Korm. rendelet szerinti beszerzések ellenőrzése	nem volt
Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	A kormányzati igazgatási szerveknél foglalkoztatottak munkaalkalmassági vizsgálatáról szóló 4024/2024. számú Korm. határozat 3. pontjában foglaltak végrehajtása	nem releváns
Agrárminisztérium Ellenőrzési	A panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő	nem releváns

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A külső ellenőrzést	Az ellenőrzés tárgya (címe)	Intézkedést igénylő
Főosztály	szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos ellenőrzés	
Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság országos közfoglalkoztatási program ellenőrzése	nem volt
Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály Helyszíni Ellenőrzési Osztály	Anyajuhtartás támogatással kapcsolatos ellenőrzés, helyszíni ellenőrzéssel az Esztergomi Strázahegyi-majorban	nem kaptunk még jegyzőkönyvet, vagy bármiféle visszajelzést
Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal	Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés - VP4-10.1.1-21 felhívás tekintetében 2023. és 2024. támogatási évek helyszíni és dokumentális ellenőrzés	nem kaptunk még jegyzőkönyvet, vagy bármiféle visszajelzést
Közbeszerzési Hatóság	A „Mezőgazdasági gépek, tartozékok beszerzése” tárgyú közbeszerzési eljárás lefolytatásának eredményeként a 3. részajánlati kör szerinti „Mezőgazdasági gépek – Ócsai központ” tárgyban megkötött közbeszerzési szerződés teljesítésének és módosításának ellenőrzése	nem kaptunk még jegyzőkönyvet, vagy bármiféle visszajelzést
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	VEKOP-4.2.1-15-2016-00006 záróellenőrzés	nem volt
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	VEKOP-4.2.1-15-2016-00004 záróellenőrzés	nem volt
Közigazgatási és területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	VEKOP-4.2.1-15-2016-000045 záróellenőrzés	piaci ár igazolás
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	VEKOP-4.2.1-17-2017-00001 záróellenőrzés	nem volt

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

A külső ellenőrzést	Az ellenőrzés tárgya (címe)	Intézkedést igénylő
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, KEHOP IH	KEHOP-4.1.0-15-2021-00090 záróellenőrzés	nem volt

Az Igazgatóság belső ellenőrzését külső megbízott ellenőr látja el vállalkozási szerződés keretében. A belső ellenőr az igazgatónak közvetlenül alárendelve végzi munkáját, szükség szerint konzultálva és adott esetben tanácsot adva az Igazgatóság vezetőinek, alkalmazottainak.

Az Igazgatóság 2024. évi belső ellenőrzési tervében eredetileg 11 vizsgálati feladat szerepelt, melyből 8 vizsgálat került elvégzésére. A „Vipera LIFE”, a „Pannon homoki élőhelyek VEKOP” és a „WildIsland LIFE” pályázat pénzügyi és szakmai tervei megvalósulásának vizsgálatára nem került sor, figyelemmel arra, hogy a közbenső ellenőrzés óta beszerzés nem történt. A törölt ellenőrzések kapacitásának terhére került lefolytatásra az Esztergomi Állattartó telepen tanácsadói tevékenység elvégzése arra figyelemmel, hogy az Igazgatóság szerződése lejár, és a telep további üzemeltetésének formája kérdésessé vált.

Az ellenőrzési tervtől való eltérés 2024 évben nem történt. Soron kívüli, illetve egyéb - terven felüli ellenőrzésre nem került sor. Egyéb elmaradt ellenőrzés nem volt.

2024 évben 2 vizsgálat igényelt intézkedési terv készítési kötelezettséget.

1. „A számlázási tevékenység és a kintlévőség nyilvántartásának szabályszerűségének ellenőrzése.” című vizsgálat kapcsán meghatározásra került intézkedés:

„Követelés nyilvántartás tételes felülvizsgálata. Az öt éven túli követelések kivezetése, a többi 200 e Ft-on felüli követelést, akivel nincs az Igazgatóságnak folyamatos jogviszonya, fizetési meghagyásos eljárás megindítása a megfelelő vagyongazdálkodás érdekében”. Végrehajtás határideje: 2025.06.30.

2. „A 2023 évi beszámoló szabályszerűségi ellenőrzése.” című vizsgálat kapcsán meghatározásra került intézkedések:

- „Az Igazgatóság teljes szabályzati rendszerének áttekintése, felülvizsgálata, módosítása.”. Határideje: 2025.06.30.

- „2024. évi beszámoló mérlegének valamennyi sora tételesen alátámasztásra kerül.” A vizsgálat megállapítása szerint szükséges az ingatlanok vonatkozásában a tulajdoni lap, vagy földkönyv megkérése a területileg illetékes földhivatalokból, amely alapján az ingatlanok tételes ellenőrzése (pl. vagyongazdálkodási jog be van-e jegyezve) elvégezhető. Határidő: 2025.06.30.

Az év közben tett javaslatok, intézkedések végrehajtását és nyomon követését utóellenőrzés keretében, és a folyamatos vezetői megbeszélésekkel biztosítják.

Lejárt, végre nem hajtott intézkedések, melyek magas kockázatot jelentenek a belső kontrollrendszer működése szempontjából nem voltak, mert valamennyi javaslatához az intézkedések megvalósultak, vagy folyamatban vannak.

Az intézkedési tervek alapján végrehajtott intézkedések rövid leírását a Bkr. 47. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartás tartalmazza évenkénti bontásban.

A pályázatok ellenőrzése kapcsán kiemelt figyelmet fordítunk a beszerzések és közbeszerzési eljárások ellenőrzésére az EU-s irányelveket figyelembe véve.

Minden évben, így 2024-ben is sor került a pénzkezelő helyek ellenőrzésére. A helyszíni ellenőrzések során pénztárrovnacs keretében ellenőrzésre került a pénztárban található tényleges

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

készpénz és a pénztárgép, illetve számítógépes program által rögzített záró pénzkészlet egyezősége. Eltérés egyik pénzbeszedő hely esetében sem került megállapításra.

A vagyonsvédelmi tevékenység ellenőrzésének eredményekét a belső ellenőr megállapította, hogy a selejtezési eljárás a jogszabályi előírások figyelembevételével, a selejtezési szabályzatunknak megfelelően történt.

2024 évben elvégzett belső ellenőrzések:

Tárgy	Cél	Módszer
A filmforgatási tevékenység vizsgálata.	Az ellenőrzés célja: Annak értékelése, hogy az Igazgatóság által megvalósított filmforgatási tevékenység szabályszerűen megtörtént-e, az betölti a célját, funkcióját. Az ellenőrizendő időszak: 2023-2024. évek	Az ellenőrzés módszerei: adatbekérés, dokumentumelemzés, interjúkészítés.
A „TÖLGYES LIFE” pályázat pénzügyi és szakmai tervei megvalósulásának vizsgálata	Az ellenőrzés célja: A pályázati források felhasználásának értékelése Az ellenőrizendő időszak: A pályázati feladatok megvalósításának kezdési időpontjától a vizsgálat befejezéséig	Az ellenőrzés módszerei: adatbekérés, dokumentumelemzés, interjúkészítés.
A barlangpénztárak, és ellenőrzésre az ellenőrzési programban kijelölt egyéb pénzkezelőhelyi pénztárak (Ócsa, Sas-hegy, Barlangok) tárgyévi ellenőrzése	Az ellenőrzés célja: A pénztárak működésének, működtetésének szabályszerűségi ellenőrzése. Az ellenőrizendő időszak: 2024. év, az ellenőrzés időtartama alatti időszak	Az ellenőrzés módszerei: adatbekérés, dokumentumelemzés, interjúkészítés.
Fa értékesítési tevékenység ellenőrzése	Az ellenőrzés célja: annak értékelése, hogy az Igazgatóság erdészeti, kezelési tevékenysége, ennek keretében a fa értékesítés megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, különösen az Nvtv. és az Evtv. előírásainak. Az ellenőrizendő időszak: 2024. év	Az ellenőrzés módszerei: adatbekérés, dokumentumelemzés, interjúkészítés.
A számlázási tevékenység és a kintlévőség nyilvántartásának szabályszerűségének ellenőrzése	Az ellenőrzés célja: annak ellenőrzése, hogy a számlák az ÁFA törvény és a saját szabályozók szerint kerültek kiállításra, továbbá a követelések kezelése, nyilvántartása megfelel-e a Vagyontörvény és az államháztartási előírásoknak. Az ellenőrizendő időszak: 2024. év	Az ellenőrzés módszerei: adatbekérés, dokumentumelemzés, interjúkészítés.
Állatértékesítési tevékenység ellenőrzése	Az ellenőrzés célja: annak értékelése, hogy az Igazgatóság	Az ellenőrzés módszerei: adatbekérés,

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

	<p>állatértékesítési tevékenysége megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, különösen a mezőgazdasági haszontartásra vonatkozó ágazati jogszabályoknak.</p> <p>Az ellenőrizendő időszak: 2024. év</p>	<p>dokumentumelemzés, interjúkészítés.</p>
<p>2023. évi éves beszámoló szabályszerűségének ellenőrzése</p>	<p>Az ellenőrzés célja: annak megállapítása, hogy az Igazgatóság beszámolója a hatályos jogszabályi előírások szerint került-e összeállításra</p> <p>Az ellenőrizendő időszak: 2023. év.</p>	<p>Az ellenőrzés módszerei: helyszíni vizsgálatok végzése, beszámoló papír alapú ellenőrzése</p>
<p>Vagyonvédelem területén a selejtezési szabályzatban foglaltak betartásának ellenőrzése.</p>	<p>Az ellenőrzés célja: annak értékelése, hogy a vagyonvédelmi tevékenység részeként a vizsgált időszakban a selejtezés a saját szabályzati előírásuk és a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt-e.</p> <p>Az ellenőrizendő időszak: 2024. év</p>	<p>Az ellenőrzés módszerei: adatbekérés, dokumentumelemzés, interjúkészítés.</p>

16. A legfontosabb éves munkák összefoglalása

Az alábbiakban azokat az eredményeket emeljük ki, melyek megítélésünk szerint a legjelentősebb előrelépést, hosszabb távra kiható kedvező természetvédelmi hatásokat váltottak ki, vagy későbbi természeti állapot javító beavatkozások lehetőségét teremtették meg:

Igazgatóságunk szakmai tevékenységeinek nagyobb részét továbbra is pályázati források felhasználásával teljesíti. Feladataink elvégzése során a természetvédelmi és klímaalkalmazkodási célok mellett takarékosági, hatékonysági és a jövőre vetített működési költségcsökkentési szempontokat helyeztünk előtérbe. Pályázataink írása és végrehajtása során a teljes igazgatósági szakmai működés szempontjait vesszük alapul és azt érvényesítjük.

1. Természetvédelmi kijelölések

Igazgatóságunk a természetvédelmi kijelöléssel érintett területek hálózatának bővítése érdekében az országos jelentőségű védelemre tervezett státuszt a Natura 2000 hálózatra vonatkozó jogi eszközökkel nem teljeskörűen védhető, elsősorban a saját vagyonkezelésben álló 9 db új védett természeti terület 10 db új földtani alapszelvény természeti emlék, 8 db meglevő védett természeti terület bővítése esetében tartja fent.

A nemzeti park tervezett természeti övezete („A” zóna) tekintetében 2024-ben bővítés nem történt, az előzetesen javasolt területek esetében az erdőgazdálkodókkal egyeztetve érvényesítettük a lehető legkisebb beavatkozás elvét.

Megtörtént 2024-ben a Tétényi-fennsík TT kis területű bővítésének és kezelési terve elfogadása a 129/2011. (XII. 21.) VM rendelet módosításáról szóló 50/2024. (X. 3.) AM rendelet, biztosítja a hulladéklerakás hatékonyabb megakadályozását és a jogszerűtlen gépjárműközlekedés megakadályozását.

Ex lege védelmet élvező területek közül 1 db szikes tó, 3 db lápterület lehatárolása történt meg Igazgatóságunk szakmai közreműködésével.

Igazgatóságunk 2024-ben 16 db új helyi védetté nyilvánítás, 3 db helyi védettség feloldás/egyidejű helyi védetté nyilvánítási eljárás, 16 db technikai korrekció, 7 db helyi védett kezelési terv kihirdetés/módosítás véleményezését végezte el.

Igazgatóságunk területén 2024. évben 18 terület céldokumentumának AM szempontok szerinti egységesítése történt meg.

2. Kutatás, monitoring

Célirányos természetvédelmi kutatások finanszírozása 2024-ben részben a „Természetvédelmi feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat „Természeti értékek védelme” szakmai keretéből az Agrárminisztériummal a természetvédelmi állapotfelmérési feladatok ellátására kötött TMF/275/2024 számú támogatói okiratokban foglaltak szerint, részben a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság intézményi keretéből történt. Az NBmR és a Natura 2000 monitorozás program keretében 2024-ben kötelező mintavételi módszer szerinti állományfelmérés történt 22 növényfaj esetében több mint 40 területegységen, több, mint 50 állatfaj és fajsoport, valamint 8 társulás esetében. Elvégeztük 6 Natura 2000 jelölő élőhely szerkezet és funkció szerinti felvételezését a Budai- és a Pilis Visegrádi-hegységben. Megtörtént továbbá 1 db 5*5 km-es NBmR négyzet élőhelytérképezése. A jelentési kötelezettségek teljesítése, területkezelési tervezések érdekében Igazgatóságunk saját forrásból 2 Natura 2000 élőhelyvédelmi terület ismételt élőhelytérképezését

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

végeztette el 3 685 ha területen.

Az Igazgatóság főpályázóként, vagy projektpartnerként elnyert támogatásaiból is jelentős alapkutatások, illetve kezelés monitoring vizsgálatok valósultak meg. A természetvédelmi eredmények szempontjából kiemelten fontos élőhelyrekonstrukciós beavatkozások hatásmonitorozását az Igazgatóság saját kapacitásaival és vállalkozói szerződés keretében 2024-ben is folytatta (pl.: vizes élőhely rekonstrukciók, vadkizárás, cserjésedett élőhely átalakítások, inváziós fajok visszaszorítása, beavatkozások hosszútávú monitoringja)

A Földművelésügyi Minisztérium KEOP-6.3.0/2F/11-2012-0002 pályázattal kapcsolatos fejlesztése során, a korábbi Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) 2014 decemberétől az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) egyik moduljaként üzemel (TSzC – Természetvédelmi Szolgáltató Centrum modul). A 2024. év folyamán Igazgatóságunknál az OKIR szakrendszer Biotika almoduljába 2 802 615 db egységes szerkezetbe és formátumba hozott adat áll készen betöltésre, az adatbázist kutatási, monitoring tevékenységünk során 210 088 db új rekorddal bővítettük. Az új adatok jelentős részét a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai rögzítették. Saját feladataink ellátásához a meglévő adatállományunkat használtuk.

3. Szakértői feladatok

2024 év folyamán is folyamatos volt a természetvédelmi hatóságok, az önkormányzatok és a magánszemélyek tájékoztatása és egyedi területhasználati ügyeinek véleményezése a működési terület természeti értékeinek védelme érdekében. E munka magába foglalta a települési településrendezési eszközök, valamint a megyei és országos területrendezési eszközök véleményezését, szakértői kirendelések teljesítését, hatóság számára összeállított véleményezéseket (különösen barlangvédelmi, bányászati, védett és Natura 2000 területet érintő területhasználati, infrastruktúra-fejlesztési, kutatási, vízjogi létesítési engedélyezési esetekben). A véleményezések során a társszervekkel, beruházókkal, tervezőkkel együttműködve elősegítettük a fejlesztések természeti környezettel összeegyeztethető megvalósítását.

Igazgatóságunk a 2024 év folyamán 391 db településrendezési eszköz véleményezési eljárásában, vett részt. Elvégeztük továbbá 48 Településképi arculati kézikönyv, vagy településképi rendelet véleményezését is.

Igazgatóságunk 4285 esetben adott véleményt hatóságok, önkormányzatok számára az ügyiratok többségét a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai készítették el.

Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálatának tagjai 2024-ben az MTÉT területeken 26 kiválasztott gazdálkodó ellenőrzését végezte el, a Natura 2000, JFGK ellenőrzésekben 21 fő részvételével 153 gazdálkodó ellenőrzését hajtotta végre.

4. Őrszolgálat

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság hatékonyan működtette a rendkívül sokrétű természetvédelmi kezelői, természetvédelmi őrzési és vagyonkezelői feladatkört ellátó Természetvédelmi Őrszolgálatot.

Az Őrszolgálat a területi ellenőrzések során hatékonyan lépett fel a szabálysértések, természetkárosítások ellen, 121 közigazgatási és 8 büntetőfeljelentést tett, kiszabott 5 helyszíni bírságot. Védett, fokozottan védett fajok, elsősorban kétélűek, madárfajok, denevérek közel 3000 egyedének mentését végezték, szervezték, irányították a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai.

A Természetvédelmi Őrszolgálat 2024-ben más hatóságokkal 190 alkalommal, a Rendőrséggel pedig 33 alkalommal végzett közös szolgálatot.

5. Természetvédelmi vagyonkezelés

Igazgatóságunk élőhely rekonstrukciós tevékenységnek megalapozása érdekében 2024 évben 3,6971 hektár földterületet vásárolt.

A természetvédelmi vagyonkezelés keretében folyó gyepterkezelések: legeltetések és kaszálások, illetve kaszáltatások a természeti értékek és az adott év időjárási viszonyainak figyelembevételével történtek a saját kezelésben álló, illetve bérbe kiadott területeinken.

Az Igazgatóság vagyonkezelésében álló erdőterületeken tovább növeltük a folyamatos erdőborítással fenntartott őshonos faállományok arányát. A gazdasági célú fahasználat elsősorban az inváziós / idegenhonos fafajok állományainak kitermelésére irányult.

A természeti értékek védelme érdekében a számos területen szorítottuk vissza az inváziós fajokat a természetvédelmi vagyonkezelési tevékenységek során, illetve kiemelt területeken célzott kezeléssel.

6. Fejlesztések, pályázatok

A DINPI részvételével zajló élőhelyfejlesztéseket célzó pályázatokat sikeresen valósítottuk meg – 15 pályázatot bonyolítottunk, 6,49 Mrd Ft értékben.

Az új SZMSZ-nek megfelelő szervezeti rendszer érdekében megkezdtük a hiányzó tájegységi „központok” (irodák) kialakítását. Fejér, valamint Komárom-Esztergom vármegyék területén csak kisméretű bérelt irodáink vannak, ezért ezek kiváltására, a várható funkcióbővülések figyelembevételével, ingatlanvásárlásokkal (Dinnyés, Tardos), a már megvásárolt ingatlanok rendbetételével készítettük elő az új tájegységi központok létrehozását. A megvalósítás érdekében a KEHOP_Plus-3.2.1 „Természetvédelmi beruházások – infrastruktúra, kommunikáció” c. felhívásra benyújtandó pályázatok Projekt Megalapozó Tanulmányainak összeállítása megkezdődött, sikeres pályázás esetén az épületek kivitelezése az elkövetkezendő években megtörténik.

A DINPI részvételével zajló élőhelyfejlesztési célú 7 db pályázat lezárása történt meg, a folyamatban lévő 5 db pályázat 2024-re tervezett akcióit sikeresen megvalósítottuk. Továbbá 1 db előkészítési projekt is lezárult, melynek eredményeként a KEHOP_Plus-3.2.1 „*Természetvédelmi beruházások – infrastruktúra, kommunikáció*” c. felhívásra a kapcsolódó megvalósítási pályázat benyújtható, valamint még 3 db élőhelyfejlesztési (jellemzően vízviszartartást szolgáló) célú pályázat előkészítése kezdődött meg, melyek benyújtása szintén a KEHOP_Plus-3.2.1 felhívásra tervezett.

A klímaváltozás hatásait is ellensúlyozva javítottuk a védett és Natura 2000 fajok és élőhelyek környezeti feltételeit. Pályázati forrásból és DINPI kivitelezésben táji és helyi léptékben fejlesztettük a vízviszartartási lehetőségeket.

Igazgatóságunk ingatlan állományának legfontosabb karbantartási / felújítási munkálatait fedezni tudtuk saját költségvetés és pályázati források felhasználásával.

7. Ökoturisztika, környezeti nevelés

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024-ben 9 bemutatóhelyet üzemeltetett önállóan és partnereivel közösen, egy további bemutatóhelyet (Jókai-kert) felújítási munkálatok miatt zárva tartott, valamint 19 tanösvényt tartott fent. A látogatóhelyeket összesen 142.471 fő kereste fel, rendezvényeinken és környezeti nevelési programjainkon összesen 65.727 fő vett részt, az igazgatóság által működtetett szálláshelyen (Hiúz Ház) 1.662 fő szállt meg összesen 3.839

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

vendégéjszakán.

A helyi kistermelők, kézművesek és programszolgáltatók munkájának támogatási és munkájuk elismerése céljából működtetett Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszert 2024-ben is működtettük. 2024. évi felhívásra 14 pályázat érkezett, amelynek eredményeként 9 új védjeggyel bővül a védjegyesek köre. Két megszűnt és 9 meghosszabbított szerződés mellett az év végén 43 volt az aktív védjegyhasználók száma. A védjegyesek 2024-ben is lehetséges kaptak a programjainkon való kitelepülésre és az ott történő árusításra, valamint az egyes termékeket bemutatóhelyeinken működtetett ajándékboltjaikban is árusítottunk.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv)

A DINPI a nemzeti park igazgatóságok szervezeti és működési szabályzatainak kiadásáról szóló 1/2020 (I.14.) AM utasítás alapján a 2024. évre részletes Éves Feladattervet készít.

Abból kiemelve a fontosabbak:

Pályázati feladatok

Előkészítés alatt lévő projektek	
LIFE új projektek	Projektek kiválasztása (pl. Erdőssztyepp erdők megőrzése) és benyújtása
KEHOP + Kiemelt jelentőségű vizes élőhelyek fejlesztése Sárvíz völgyében	A pályázat elkészítése és benyújtása, támogatási szerződés megkötése, tervezési feladatok elvégzése.
KEHOP + Természetvédelmi őrszolgálat infrastrukturális fejlesztése a Vértes-Mezőföldi Tájegységben	A pályázat elkészítése és benyújtása, támogatási szerződés megkötése, tervezési feladatok elvégzése.
KEHOP + Ipolyvecei állattartó telep természetvédelmi kezelési funkcióinak fejlesztése	A pályázat elkészítése és benyújtása, támogatási szerződés megkötése, tervezési feladatok elvégzése.
KEHOP + Erdei élőhelyek megőrzését és természeti értékeik bemutatását célzó beruházások	A pályázat elkészítése és benyújtása, támogatási szerződés megkötése, tervezési feladatok elvégzése.
Interreg Aktív és Zöld turizmus fejlesztése	A pályázat támogatása esetén támogatási szerződés megkötése, tervezési feladatok elvégzése.
TOP Zöld Átállás Menetrend megvalósítása Tatabánya	A pályázat támogatása esetén támogatási szerződés megkötése, oktatási, ismeretterjesztési feladatok elvégzése.

Megvalósítás alatt levő projektek	
KEHOP + Ökológiai vízgazdálkodás feltételeinek megteremtése a Hajta-mentén	A pályázat megvalósítása, alapállapot felmérések, vízkormányzó műtárgyak kivitelezésére közbeszerzés kiírása.
KEHOP+ Természetvédelmi őrszolgálat infrastrukturális fejlesztése Gerecsei Tájvédelmi Körzet területén	A pályázat megvalósítása, a tájegységi központ engedélyes és kiviteli tervének elkészítése.

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

TOP+ Börzsönyt és Ipolyt mindenkinek	Támogatási szerződés megkötése ÉKM konzorciumi részvételével, pályázat megvalósítása
Natura 2000 tölgyerdők szerkezeti és kompozíciós biodiverzitásának növelését célzó természetvédelmi eszközök LIFE 16 NAT/IT/000245	Pályázat megvalósítása
Rákosi vipera élőhelyeinek fejlesztése LIFE 18 NAT/HU/000799	Pályázat megvalósítása
Pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszútávú megőrzése a Priorizált Intézkedési Terv intézkedéseinek megvalósításával LIFE IP GRASSLAND LIFE 17 IPE/HU/000018	Pályázat megvalósítása
Szárazgyepek endemikus növényfajainak megőrzése a Pannon és Alpesi biogeográfiai régió határterületén LIFE 19 NAT/SK/000895	Pályázat megvalósítása
Dunai Természetes Szigetek Ökológiai Állapotának Javítása –WildIsland LIFE 20 NAT/AT/000063	Pályázat megvalósítása
Bioszféra-rezervátumok közösség- és természetalapú fejlesztése a magyar-szlovák határ mentén a biológiai sokféleség közös védelme és gazdagítása érdekében INTERREG_HUSK/2302/1.2/067	Pályázat megvalósítása

Területkezelési és birtokügyi tervek, feladatok

Feladat	Dátum/határidő
Pályáztatás útján történő haszonbérbeadás, éves területkezelési szerződés, 5 ha alatti haszonbérlet esetén a kezelési előírások véglegesítése birtoktestenként.	folyamatos
Nádértékesítés: pályázatok előkészítése, lebonyolítása	folyamatos
Haszonbérleti/megbízási szerződés kötése a vagyonkezelte, hasznosítás alatt nem álló ingatlanokra, szerződésekkel kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátása	folyamatos
Földhasználati bejelentkezés 1/1 tulajdoni hányaddal vagyonkezelésbe került ingatlanokra	folyamatos
Használati megállapodás kötése megkeresések esetén	eseti
Vízkielégítési járulékkal kapcsolatos nyilatkozattétel	01.15
Adatszolgáltatás a Nemzeti Földügyi Központ tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó ingatlanokról.	01.15.
VH-FEV és VH-FAV (felszín feletti és felszín alatti vízkivételek) adatszolgáltatás KDTVIZIG és KDVVIZIG felé	01.31; 03.31

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Feladat	Dátum/ határidő
2024. évi vízszolgáltatáshoz vízigény bejelentés a KDTVIZIG felé (Soponyai Öreg-tó)	01.25
KSH adatszolgáltatás: Állatállomány (1087) Állatállomány-változás (1095)	02.01; 06.13. 12.12.
Vagyonkezelési adatszolgáltatás 2024.12.31. napi állapotra vonatkozóan	03.31.
2024. évi vagyonkezelés tervezés	03.31
MNV Zrt. mérleg szerinti beszámolóhoz adatszolgáltatás	04.20
Haszonbérlok 2024-es ellenőrzéseiről jelentés és 2025-ös terv az AM NPTF felé	04.30
Haszonbérlo ellenőrzések lebonyolítása, háttér dokumentálás	05.01 – 08.31
Forrás-SQL vagyonkezelői kataszteri jelentés 2024-re	05.31
Tárgyi eszköz földnyilvántartás rendezése, hiányosságok teljes körű pótlása, korrekciók elvégzése	folyamatos
Állattartási nyilvántartások naprakész vezetése - ENAR, OKIR	folyamatos
Nitrát jelentés	03.31
Mezőgazdasági támogatásokkal kapcsolatos ügyintézés	folyamatos
2025. évi születésű borjak, bárányok és selejt szarvasmarhák, juhok értékesítése	12.23
Gazdálkodási napló összesített vezetése DINPI egészére vonatkozóan	folyamatos
2024-es évre vonatkozó papír alapú gazdálkodási napló felvezetése az elektronikus gazdálkodási napló felületére.	02.15.
Földvásárlási feladatok végzése (eseti)	folyamatos
A DINPI vagyonkezelésében lévő területeken a szükséges művelési ág váltások, telekalakítások kezdeményezése, a kapcsolódó földmérési munkák szervezése	folyamatos/eseti
Vagyonkezelésbe vételi illetve megszüntető szerződésekkel kapcsolatos ügyintézés	folyamatos/eseti
Hasznosítás és beruházás adatszolgáltatás MNV Zrt. felé	01.15; 04.15; 07.15; 10.15
MNV Zrt. felé beszámoló küldése az értékesített tárgyi eszközökről, készletekről az SZT-12319 megbízási szerződés alapján	04.15
Vállalkozó beszerzése állattartási és területkezelési feladatok ellátására, Esztergom	04.30
Saját vagyonkezelésű erdőkkel kapcsolatos aktuális feladatok	folyamatos
Védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése pályázat 2025-2029 benyújtásának előkészítése (juh, szarvasmarha).	06.30
Területalapú, AKG, anyatehén, anyajuh, és őshonos állattartási támogatási kérelmek, továbbá egyéb, időszakosan felmerülő, eseti újabb támogatási kérelmek, korrekciók, kötelező bejelentések megtétele a MÁ e-ügyintézési felületén, Mobilgazda georeferált fotók készítése szükség szerint, Vagyonkezelési referens II. részére adatkezelői felület kezelési használatának segítése	folyamatos, illetve 05.15 egységes kérelem beadása
Natura 2000 gyepkezelési tanácsadói feladatok koordinálása és ellátása:	folyamatos
Filmforgatásokhoz bérleti szerződések megkötése, hatósági engedélyeztetés, helyszíni szakmai felügyelet, konzultáció szükség szerint	folyamatos

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Feladat	Dátum/ határidő
Egyéb –rendezvényekhez kapcsolódó - bérleti szerződések megkötése, helyszíni szakmai felügyelet, konzultáció szükség szerint	folyamatos
Kaszálási bejelentők megtétele NPTF felé	a kaszálás megkezdése előtt 5 nappal
Gyepterületek állapot monitoringja saját vagyonkezelésű területeken	folyamatos
Vadászterületek ügyeinek folyamatos intézése	folyamatos

Természetmegőrzési Feladatok

Feladat	Dátum/ határidő
Természetvédelmi kezelési tervek, védetté nyilvánítások	
Albertirsai földikutya élőhely TT	12.31
Földvárak lehatárolás	12.31
Lápterületek, Kunhalmok lehatárolás amennyiben szükséges	12.31
Gerje-mente TK C-típusú kezterv tervezetének felterjesztése az AM-nek	05.30
József-hegyi barlang felszíni védőterülete TT természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció és a C-típusú kezelési terv tervezetének felterjesztése AM-nek	03.30
Földtani alapszelvények (8 db) területi egyeztetése, felterjesztése az AM-nek	12.31
Források 10 db területi egyeztetése, felterjesztése az AM-nek	12.31
Speciális természetvédelmi feladatok	
Pályázatok fenntartási időszaki tevékenységei (monitoring, fenntartás)	folyamatos
Pályázatok tervezésében, végrehajtásában való részvétel	folyamatos
Natura 2000 SDF adatlap módosításhoz adatszolgáltatás, véleményezés, összhang megteremtése a céldokumentumokkal	folyamatos
Természetvédelmi szakfelügyelet ellátása, károsodott élőhelyek helyreállításának tervezése	eseti
Évi feladatok végrehajtásának szervezése a „Környezet- és természetvédelmi feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat „Természeti értékek védelme” szakmai keret terhére DINPI biotikai felmérések, kutatások koordinálása, végzése, NBmR, Natura 2000 monitoring feladatok ellátása	12.31
Kutatások tervezése DINPI saját költségvetésből (élőhelytérképezés, fajfelmérések, kezelésmonitoring)	12.31
Tájegységi adatgyűjtés célzott irányítása	12.31
Natura 2000 / kiemelt fajok adatgyűjtésének specializálása (egy – több felmérés, 0-s adat stb.)	12.31
Tudományos tevékenység végzése, szervezése külső szakemberek bevonásával	folyamatos
Kiemelt jelentőségű fajok természetvédelmi kezelési feladatainak végzése, koordinálása	folyamatos

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

Feladat	Dátum/ határidő
Saját vagyonkezelésű területek kezelés monitoringja	folyamatos
OBM adatbázis környezet karbantartása, fejlesztése	folyamatos
Biotikai adatok, feldolgozása, feltöltése	folyamatos
Térinformatikai és szakmai továbbképzés szervezése	folyamatos
Barlangok lezárásának, műszaki létesítményeinek ellenőrzése, lezárult pályázatok fenntartási idejét érintő feladatok Budai Vár Barlang állagmegőrzése.	folyamatos
Inváziós fajokkal kapcsolatos feladatok: fajok elterjedésének (kiemelten a saját vagyonkezelésű területek) felmérése: EU-s és egyéb problémás fajok; vízi inváziós fajok felmérése, irtása, hatósági fellépés erősítése, projektekben vállalt feladatok, adatszolgáltatás	folyamatos
Erdőterületek állapot monitoringja saját vagyonkezelésű, és idegen, védett területeken	folyamatos
Saját vagyonkezelésű erdőterületek kezelési koncepciójának kialakítása	folyamatos
Ócsai Tájvédelmi körzet egyedülálló láperdeiben az inváziós fafajok visszaszorítási lehetőségének kidolgozása	folyamatos
Erdőtervezési eljárásokban való részvétel	folyamatos
Szabadvezetékek mentén történő madárpusztulások éves felmérése	11.30
Szélérőművek, napelemparkok elhelyezhetőségének természetvédelmi értékelése DINPI működési területre	11.30
DINPI vagyonkezelésében levő halgazdálkodási vízterekkel kapcsolatos feladatok	folyamatos
Sződligeti sarkantyúk rehabilitáció feladatai a DANUBEPARKS szövetségben belül	folyamatos
Táji és helyi vízvisszatartási lehetőségek megvalósítása	folyamatos

Ökoturisztika és környezeti nevelés

- Jókai-kert Látogatóközpont kialakítása (kiállítás, fogadótér és –infrastruktúra, kerti elemek), megnyitója, a bemutatási tevékenység lehetőségek szerinti megkezdése, természetiskolai programjának kidolgozása és minősítettése;
- Hiúz Ház kiállítás és fogadótér megújítás megkezdése (pályázati forrás elnyerése esetén);
- Kenu- és kerékpárflotta pályáztatása és üzemeltetése;
- Kommunikációs felületek szerkesztése, javítása, tartalomkészítés, sajtóesemények szervezése;
- egyéni és céges önkéntes programok szervezése;
- Keve András Szakkönyvtár működtetése – a nyugdíjba menő munkatárs udótlásának biztosítása és a könyvtár működésének megreformálása;
- Legfontosabb tervezett kiadványok:
 - Cincér újság: 2 lapszám,
 - 2025. tavasz-nyár (4000 pld),

Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évi tevékenységéről

- 2025. ősz-tél (4000 pld);
- 2026. évi DINPI programajánló – a 2025. évi fogyásának függvényében;
- Aquila 2024-2025. évi dupla szám (forrás esetén).
- Legfontosabb tervezett események:
 - Gólyaváró Családi Nap (április),
 - Föld Napja a Pál-völgyi kőfejtőben (április),
 - Madarak és Fák Napja a Jókai-kertben (május),
 - Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitó rendezvény (május),
 - Nyári táborok (hat tábor összesen nyolc turnussal általános iskolás gyerekek számára, június-augusztus),
 - Dunavirág Ünnepe (augusztus),
 - Dinnyési Madárkavalkád (szeptember),
 - Seregélyes Tibor Emlékverseny (október),
 - Királyréti Zöld Forгатag (október),
 - Tatai Vadlúd Sokadalom (november) – 25., jubileumi esemény;
- Nemzeti Parki Termék Védjegy rendszer működtetése, védjegyesek bővítése - védjegy pályázat;
- 3 budapesti idegenforgalmi barlang esetében új, hosszú távú üzemeltetési és túravezetési keretrendszer kidolgozása, alvállalkozók biztosítása (közbeszerzés);
- A Kökőrcsin Ház – a DINPI esztrgomi bemutatóhely üzemeltetésének személyi és anyagi feltételeinek átgondolása, kidolgozása, biztosítása alvállalkozó(k) bevonásával.
- Együttműködések:
 - Mystical Danube projekt – ökoturisztikai útvonalhálózat fejlesztés (CEEweb for Biodiversity),
 - Danube4ALL projekt – részvételi érzékenyítő eseménysorozat szervezése (Ökopszichológiai Intézet),
 - Zöld Átállás Tatabányán – pályázati program kidolgozás (Tatabánya MJV Önkormányzata).